

Møte tirsdag den 12. juni 2012 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 100):

1. Innstilling fra finanskomiteen om endringer i skatte- og tollavgivningen (Innst. 311 L (2011–2012), jf. Prop. 78 L (2011–2012))
2. Innstilling fra finanskomiteen om endringer i bokføringsloven, verdipapirhandelloven, eiendomsmeglingsloven m.m. (Innst. 378 L (2011–2012), jf. Prop. 107 L (2011–2012))
3. Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Jørund Rytman, Arve Kambe, Hans Olav Syversen og Borghild Tenden om endring av bestemmelser om oppbevaringsplikt for regnskapsdokumenter (Innst. 349 S (2011–2012), jf. Dokument 8:97 S (2011–2012))
4. Innstilling fra finanskomiteen om endringer i skatte-, avgifts- og tollavgivinga (Innst. 370 L (2011–2012), jf. Prop. 112 L (2011–2012))
5. Innstilling fra finanskomiteen om Finansmarknadsmeldinga 2011 (Innst. 360 S (2011–2012), jf. Meld. St. 24 (2011–2012))
6. Innstilling fra finanskomiteen om statsrekneskapen 2011 (Innst. 353 S (2011–2012), jf. Meld. St. 3 (2011–2012))
7. Innstilling fra finanskomiteen om forvaltningen av Statens pensjonsfond i 2011 (Innst. 361 S (2011–2012), jf. Meld. St. 17 (2011–2012))
8. Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentant Trine Skei Grande om reduksjon av Statens pensjonsfond utland sine investeringer i selskaper som ødelegger tropisk skog (Innst. 354 S (2011–2012), jf. Dokument 8:81 S (2011–2012))
9. Innstilling fra finanskomiteen om rapport fra Norges Banks representantskap for 2011 (Innst. 346 S (2011–2012), jf. Dokument 9 (2011–2012))
10. Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene om Ketil Solvik-Olsen, Gjermund Hagesæter, Åge Starheim, Kenneth Svendsen, Christian Tybring-Gjedde og Jørund Rytman om effektivitetsgevinster i offentlig sektor (Innst. 347 S (2011–2012), jf. Dokument 8:93 S (2011–2012))
11. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Korsberg, Solveig Horne, Ib Thomsen og Mette Haneskamhaug om å endre lovverket til å bli tilpasset internasjonale retningslinjer for amatør- og proffbok-sing (Innst. 372 S (2011–2012), jf. Dokument 8:7 S (2011–2012))
12. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om stipendordning for unge kulturtalenter (Innst. 368 S (2011–2012), jf. Dokument 8:103 S (2011–2012))
13. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om likebehandling av kompetansesentre for rytmisk musikk (Innst. 369 S (2011–2012), jf. Dokument 8:104 S (2011–2012))
14. Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om utbygging og finansiering av rv. 13 Ryfylkesambandet (Ryfast) og fastsetjing av styrings- og kostnadsramme for E39 Eiganestunnelen i Rogaland (Innst. 363 S (2011–2012), jf. Prop. 109 S (2011–2012))
15. Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om innkrevjing av lokalt finansieringstilskott på omsetnad av drivstoff i Tromsø og ein del andre saker på Samferdselsdepartementet sitt område (Innst. 364 S (2011–2012), jf. Prop. 113 S (2011–2012))
16. Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om utbygging og finansiering av E6 Hålogalandsbrua, skredsikring av E10 Trældal–Leirvik og nedlegging av Narvik lufthavn, Framnes (Nordland) (Innst. 382 S (2011–2012), jf. Prop. 117 S (2011–2012))
17. Stortingets vedtak til lov om endringer i opplæringslova og privatskolelova (undervisningskompetanse m.m.) (Lovvedtak 64 (2011–2012), jf. Innst. 321 L (2011–2012) og Prop. 84 L (2011–2012))
18. Stortingets vedtak til lov om endringer i studentsamskipnadsloven (Lovvedtak 65 (2011–2012), jf. Innst. 319 L (2011–2012) og Prop. 92 L (2011–2012))
19. Stortingets vedtak til lov om Patentstyret og Klagenemnda for industrielle rettar (patentstyrelova) (Lovvedtak 66 (2011–2012), jf. Innst. 343 L (2011–2012) og Prop. 94 L (2011–2012))
20. Stortingets vedtak til lov om Eksportkreditt Norge AS (eksportkredittloven) (Lovvedtak 67 (2011–2012), jf. Innst. 342 L (2011–2012) og Prop. 102 L (2011–2012))
21. Stortingets vedtak til lov om endringer i naturmangfoldloven og friluftsløven (Lovvedtak 68 (2011–2012), jf. Innst. 318 L (2011–2012) og Prop. 82 L (2011–2012))
22. Stortingets vedtak til lov om endringer i arbeidsmiljøloven og tjenestemannsloven mv. (likebehandling ved utleie av arbeidstakere mv.)

2) Representantforslag fra repr. Rytman, Kambe, Syversen og Tenden om endring av bestemmelser om oppbevaringsplikt for regnskapsdokumenter

- (Lovvedtak 69 (2011–2012), jf. Innst. 326 L (2011–2012) og Prop. 74 L (2011–2012))
23. Stortingets vedtak til lov om endringer i plan- og bygningsloven (Lovvedtak 70 (2011–2012), jf. Innst. 357 L (2011–2012) og Prop. 91 L (2011–2012))
24. Stortingets vedtak til lov om endringer i helseregisterloven mv. (opprettelse av nasjonal kjernejournal m.m.) (Lovvedtak 71 (2011–2012), jf. Innst. 348 L (2011–2012) og Prop. 89 L (2011–2012))
25. Stortingets vedtak til lov om endringer i helseregisterlova mv. (etablering av Norsk helsearkiv m.m.) (Lovvedtak 72 (2011–2012), jf. Innst. 351 L (2011–2012) og Prop. 99 L (2011–2012))
26. Referat

*Minnetale over tidligere stortingsrepresentant
Harald Synnes*

Presidenten: Ærede medrepresentanter!

Tidligere stortingsrepresentant og parlamentarisk leder, Harald Synnes, døde 17. mai, 81 år gammel.

Harald Synnes representerte Vest-Agder Kristelig Folkeparti på Stortinget. I tolv år fra 1969 var han vararepresentant før han ble fast innvalgt som representant fra 1981 til 1989. Med ham er en engasjert, viljesterk og sterkt ideologisk forankret politiker gått bort.

Harald Synnes ble født 18. mars 1931 i Bø i Vesterålen. Etter fullført cand.real-utdannelse slo han seg ned i Kristiansand, hvor han arbeidet som lektor.

Han kom tidlig med i lokalpolitikken. I 1960 ble han medlem av Kristiansand bystyre. I 20 år var han sterkt lokalpolitisk engasjert, som ordfører, varaordfører og medlem av fylkestinget.

I sin tid på Stortinget var Synnes medlem av finanskomiteen, bortsett fra ett år, fra 1985 til 1986, da han var medlem av utenriks- og konstitusjonskomiteen. Han var også medlem av den utvidede utenriks- og konstitusjonskomiteen og av delegasjonen til Nordisk råd. Da Kristelig Folkeparti gikk inn i Willoch-regjeringen i 1983, ble han parlamentarisk leder.

Harald Synnes hadde også erfaring fra regjeringsapparatet. I Korvald-regjeringen var han statssekretær ved Statsministerens kontor, og han ble en sentral person i forhandlingene om en handelsavtale med EF. I Syse-regjeringen var han statssekretær i Kultur- og kirkedepartementet.

Harald Synnes hadde en rekke verv. Han var bl.a. medlem av menighetsråd, av Utvalget for menneskerettigheter, av styret for Nei til EU og leder i Det regionale høgstyret for Agder. De senere årene var han styreleder og arbeidet aktivt ved ARCTIC kurs- og kompetansesenter.

Harald Synnes var en dyktig og kunnskapsrik person med stor arbeidskapasitet. Han engasjerte seg sterkt i kampen for vanskeligstilte og arbeidet aktivt i Stortinget bl.a. for et mer rettferdig skattesystem og for hjelpetiltak overfor vanskeligstilte gravide kvinner.

Han var, både som person og som politiker, en som alltid sto opp for det han mente og trodde på. EØS-saken ble

vanskelig og førte til at han en tid trakk seg ut av Kristelig Folkeparti, men han kom tilbake og gjorde en stor innsats som leder av partiets seniorutvalg.

Vi minnes Harald Synnes for hans virke i Stortinget og lyser fred over hans minne.

Representantene påhørte stående presidentens minnetale.

Presidenten: Representanten Jørund Rytman, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Representanten Christian Tybring-Gjedde vil framsette et representantforslag.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [10:04:25]: På vegne av stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Bård Hoksrud og meg selv fremmer jeg herved forslag om skattemessig behandling av yrkeskjøring og grensdragning mot fordelsbeskatning som følge av privat bruk.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at møtet fortsetter utover kl. 16.

Videre vil presidenten foreslå at Stortinget fraviker bestemmelsen i forretningsordenens § 43 første ledd og foretar votering etter at sakene nr. 1–4 på dagens kart er ferdigbehandlet, og deretter samlet votering etter sakene nr. 5–25 ved slutten av dagens møte.

– Ingen innvendinger er kommet mot presidentens forslag, og det anses vedtatt.

Sak nr. 1 [10:05:24]

Innstilling fra finanskomiteen om endringer i skatte- og tollovgivningen (Innst. 311 L (2011–2012), jf. Prop. 78 L (2011–2012))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 2 og 3 behandles under ett. – Det anses vedtatt.

Sak nr. 2 [10:05:49]

Innstilling fra finanskomiteen om endringer i bokføringsloven, verdipapirhandelloven, eiendomsmeglingsloven m.m. (Innst. 378 L (2011–2012), jf. Prop. 107 L (2011–2012))

Sak nr. 3 [10:06:01]

Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Jørund Rytman, Arve Kambe, Hans Olav Syversen og Borghild Tenden om endring av bestemmelser om oppbevaringsplikt for regnskapsdokumen-

ter (Innst. 349 S (2011–2012), jf. Dokument 8:97 S (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på takerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Gerd Janne Kristoffersen (A) [10:07:00] (ordfører for sak nr. 2): Saken vi nå behandler, er en samleproposisjon fra Finansdepartementet med forslag til endringer i bokføringsloven, verdipapirhandelloven, eiendomsmeglingsloven m.m.

Komiteen slutter seg stort sett til forslagene i proposisjonen på de fleste områdene, men er delt i synet på spørsmålet om hvor lang lagringstid av dokumenter det skal være krav om i bokføringsloven. Jeg vil knytte noen kommentarer til nettopp det spørsmålet samt kommentere forslaget til endringer i eiendomsmeglingsloven.

Når det gjelder spørsmålet om hvor lang lagringstid det skal være for dokumenter under bokføringsloven, tar flertallet i komiteen til etterretning at regjeringen nå ikke foreslår endring til kravet om ti års oppbevaringstid for primærdokumenter som kommer inn under bokføringsloven. Dette er i tråd med anbefalingene fra Skattedirektoratet og Økokrim og støttes av et stort flertall av høringsinstansene inkludert Helse- og omsorgsdepartementet, Justisdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Nav, Konkurransetilsynet, LO, Revisorforeningen, Riksadvokaten og Sparebankforeningen.

Bakgrunnen for at dokumentene skal oppbevares såpass lenge, er etter flertallets mening at det skal bidra til å sikre dokumentasjon så lenge det kan være saklig behov for å kontrollere dem. I arbeidet med å avdekke og etterforske organisert økonomisk kriminalitet er dette vesentlig, og flertallet har merket seg Økokrims klare anbefaling i saken, der de nettopp peker på at oppbevaringstiden både generelt og i en rekke eksempler har hatt betydning for å bekjempe nettopp økonomisk kriminalitet. Flertallet viser også til at det må være samsvar mellom kravet til oppbevaring av dokumenter og foreldelsesfristen i skatte- og strafferettslige saker.

Flertallet er samtidig opptatt av sin målsetting om forenkling for næringslivet, slik vi var da vi f.eks. fjernet kravet til pliktig revisjon av årsregnskapet for de minste selskapene. Det sentrale spørsmålet vedrørende oppbevaringstiden er om nytten av kravet om ti års oppbevaringstid står i rimelig forhold til kostnadene som kravet innebærer for de bokføringspliktige.

Mindretallet i komiteen peker i sine merknader på kostnadene de mener næringslivet blir påført ved krav om ti års oppbevaringstid av regnskapsdokumenter, og foreslår å re-

duere den til fem år. Dette støttes av flere høringsinstanser, som Datatilsynet, HSH, NARF og NHO. Begrunnelsen for mindretallets syn og forslag vil andre ta opp.

Komiteen er imidlertid samstemt i at dagens papirdokumenter etter hvert vil erstattes med andre oppbevaringsmedium, og er positiv til at det nå presiseres at det er valgfrihet i forhold til oppbevaringsmedium. Komiteen mener dette vil bidra til å redusere næringslivets oppbevaringskostnader.

Den andre lovendringen jeg vil knytte noen kommentarer til, er eiendomsmeglerloven. Da lov om eiendomsmegling ble vedtatt her i Stortinget i 2007, medførte det vesentlige endringer sammenlignet med tidligere lov. Blant annet ble kompetansekravene til dem som arbeider som meglere, skjerpet. Loven justeres i denne omgangen også på dette området, ved at det i forskriftshjemmel gis adgang til at medhjelper i en viss periode kan arbeide uten å ha bestått eksamen som eiendomsmegler. En slik ordning vil etter departementets vurdering møte et behov for større fleksibilitet ved ansettelser av medhjelpere i eiendomsmeglerbransjen, samtidig som medhjelper før eksamen vil kunne opparbeide seg relevant kunnskap og erfaring.

Komiteen peker i sin merknad på at intensjonen med eksamen er å heve kompetansenivået i bransjen, og mener derfor det er avgjørende at den nye hjemmelen ikke fører til utstrakt bruk av midlertidige ansettelser av medhjelpere uten eksamen.

Utover disse kommentarene slutter komiteen seg til proposisjonen. Mindretallet vil ta opp sitt forslag.

Jeg legger hermed fram saken.

Arve Kambe (H) [10:11:38]: Hvor lenge de regnskapspliktige skal pålegges å oppbevare regnskapsmateriale, beror selvsagt på en avveining av mange forskjellige hensyn.

Jeg er glad for at sakene nr. 2 og 3 blir behandlet sammen. Høyres syn går kun på regnskapsoppbevaringen og ikke det andre i sak nr. 2 – som vi ellers støtter.

Kravet til oppbevaringstid skal sikre at dokumentasjonen er tilgjengelig for myndighetene så lenge det kan være saklig behov for å kontrollere den. Samtidig innebærer kravet til oppbevaring kostnader for dem som er bokføringspliktige, og pliktig oppbevaringstid bør derfor ikke være lenger enn strengt nødvendig.

Høyre mener at Norge bør følge den utviklingen som har vært i Danmark og Sverige, og at vi bør redusere oppbevaringstiden til fem år.

På bakgrunn av det materialet som nå foreligger, har departementet av en eller annen grunn kommet til at det er behov for ytterligere kartlegging av kostnadene knyttet til kravene til oppbevaringstid, før det eventuelt kan fremmes forslag til Stortinget om å redusere oppbevaringstiden.

Departementet foreslår videre ikke noen endringer i gjeldende krav til oppbevaringstid, til tross for mange rapporter, omfattende høringsuttalelser – som saksordføreren var inne på – ønsker fra et samlet næringsliv og ikke minst en enstemmig opposisjon samt regjeringens egne konkrete målsetting om reduserte administrative byrder for næringslivet. Høyre er derfor overrasket over at regjeringen

ikke klarer å ta standpunkt i en sak hvor konsekvensene åpenbart er mer enn godt nok utredet.

På bakgrunn av Stortingets anmodning ba departementet både Skattedirektoratet og Økokrim ved slutten av 2007 om en vurdering av kravet om ti års oppbevaringsplikt for primærdokumentasjon. Høyre mener derfor at regjeringen må starte arbeidet med eventuelle lovendringer, slik at det opprettholdes framdrift i dette arbeidet, som tydeligvis fullstendig har stoppet opp under denne regjeringen.

I Danmark gjelder som hovedregel krav om fem års oppbevaringstid. Noen unntak er gjort. I Sverige ble oppbevaringstiden redusert fra ti til sju år som ledd i den svenske regjeringens forenklingarbeid.

Høyre registrerer at forenklingarbeidet for næringslivet har bedre vilkår i våre naboland, som på de tidspunktene endringene ble vedtatt, begge hadde borgerlige regjeringer.

Både Høyre og regjeringen har lovet forenklinger for næringslivet med 5 mrd. kr i løpet av 2013. Det er veldig vanskelig for regjeringen å klare det dersom den ikke klarer å gjennomføre de mest opplagte tiltakene, slik som f.eks. forslaget om å halvere oppbevaringsplikten går ut på.

Regjeringen skriver selv at kostnadene knyttet til oppbevaring av regnskapsmateriale – som etter regjeringens syn bør vurderes ytterligere – er beregnet til 631,5 mill. kr per år. Det utgjør således 2,2 pst. av de samlede administrative kostnadene for bedriftene. I en oppfølgingsrapport om utviklingen i næringslivets administrative kostnader, utarbeidet av Rambøll Management i november 2009 for regjeringen, angis det at det ikke har skjedd noe som helst i perioden fra 2006 til 2009.

I høringssvaret til NARF vises det bl.a. til at næringslivet til enhver tid holder lagret rundt 80 millioner regnskapspermer, og at det bare i 1 pst. av bedriftene som blir kontrollert, blir funnet feil i materialet. Det betyr, ut fra NARFs måte å telle på, at 40 millioner regnskapspermer hvert eneste år oppbevares nær sagt til ingen nytte, og dette er estimert til å koste 260 mill. kr for næringslivet.

Høyre kan ikke se at kostnaden og merarbeidet står i forhold til nytten som staten har av regelverket.

Høyre mener at regjeringens uttalelser om at det er behov for ytterligere kartlegging, ikke er begrunnet ut fra manglende informasjon, men rett og slett ut fra beslutningsvegring og intern uenighet i regjeringen. Derfor er det uheldig at nødvendig forenklingarbeid for næringslivet i beste fall utsettes og i verste fall nok en gang stopper opp.

Regjeringen har hevdet at en ekstern utredning vil kunne ferdigstilles ved årsskiftet, og Høyre forutsetter dermed at saken blir behandlet med positiv innstilling i forbindelse med revidert statsbudsjett for 2013.

Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre har fremmet fellesforslag både som representantforslag og som en del av sak nr. 2. Jeg ønsker votering i begge sakene og tar opp begge forslagene.

Presidenten: Representanten Arve Kambe har tatt opp de forslagene han refererte til, ett forslag i hver av de foreliggende sakene.

Ida Marie Holen (FrP) [10:16:39]: Først vil jeg gjerne komme med en liten kommentar til proposisjonens punkt 4.3, særlig om å gi adgang til at medhjelper i eiendomsmegling i en viss periode kan arbeide uten å ha bestått eksamen. Jeg er lærer, og det hender faktisk noen ganger at elevene mine bestemmer seg for ikke å ta en eksamen, men velger å gjøre noe annet. Slik kan det også være her. Vi i Fremskrittspartiet mener at det er positivt å gi medhjelpere uten eksamen praksis og erfaring. Det kan faktisk skje at medhjelperen etter å ha hatt denne praksisen en stund finner ut at det ikke er framtiden, og at en vil arbeide med noe helt annet. En midlertidig ansettelse kan altså være en fordel.

Fremskrittspartiet ser også positivt på de endringene i lovverket som muliggjør en enklere hverdag for den næringsdrivende. Det er positivt at det blir en valgfrihet med hensyn til oppbevaringsmedium fra papir til f.eks. skannet elektronisk kopi. Det er bra at de oppbevarte dokumentene er på norsk, svensk, dansk eller engelsk språk. For de fleste av oss kan det f.eks. være vanskelig å forstå arabisk.

Etter gjeldende rett er det krav om minst ti års oppbevaring av regnskapsmateriale, herunder primærdokumenter. Som tidligere nevnt av representanten fra Høyre, så vi for oss 80 millioner regnskapspermer etter hverandre, og at denne oppbevaringen koster 631 mill. kr per år. Departementet ønsker ytterligere kartlegging av kostnadene knyttet til oppbevaringstid. For Fremskrittspartiet er dette spørsmålet kartlagt svært grundig, og det bør ikke være vanskelig for regjeringen å kunne ta stilling til det.

Ja, dokumenter skal være tilgjengelige så lenge det kan være saklig behov for å kontrollere dem. Men det må jo også være slik at nytten må stå i forhold til kostnaden. Regjeringen lover forenklinger for bedrifter med 5 mrd. kr i løpet av 2013. Hvordan skal de greie dette? Vi foreslår å redusere oppbevaringstiden for regnskapsdokumenter fra ti til fem år, slik som i nabolandet Danmark.

Vi i Fremskrittspartiet ser også for oss at reaksjonsevnen til dem som skal kontrollere oppbevarte dokumenter, vil øke ved en reduksjon fra ti til fem års oppbevaringstid. Ellers vil jeg poengtere at vi er svært positive til forslaget om at Økokrim gis elektronisk adgang til opplysninger i norske verdipapirregistre. Dette vil være et eget bidrag til bekjempelse av økonomisk kriminalitet.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:19:38]: Som det går fram av regjeringas dokumenter og regjeringspartiens innstilling, er det helt klart vår holdning i denne saken at en ikke ønsker å ha krav til oppbevaring av dokumenter lenger enn høyst nødvendig. Det er en stor respekt for alt det merarbeidet som strenge krav til oppbevaring fører til for bedriftene. Jeg har lyst til å si det innledningsvis, så det ikke er noen tvil om det. Det ligger som en bunnplanke i alt det som regjeringspartiene gjør i denne saken.

Når saken så har vært ute på høring, har det blitt helt klart at det er et svært ulikt syn på avveiningen mellom de administrative konsekvenser for bedriftene og de kontrollbehov som myndighetene har, og det er et veldig klart flertall som mener at en ikke må redusere kravet om ti års lagringstid for primærdokumenter ytterligere ned. Det er

Skattedirektoratets og Økokrims syn som vi fra regjeringspartiene sjølsagt legger stor vekt på, men Sparebankforeningen og Revisorforeningen har det samme synet. Det som er klart, er at dersom en følger mindretallets syn, som NHO står for, nemlig å redusere lagringstida til fem år, vil det forringe mulighetene for innsyn og myndighetskontroll av pliktige regnskapsrapporter i ettertid.

Det som kjennetegner det norske næringslivet, er at det i rimelig grad er en rettferdig konkurranse mellom selskaper. Det er enighet blant opposisjon og posisjon om at det er en stor styrke at en har et offentlig regelverk som sikrer at alle skal opptre på en slik måte at en ikke skal få fordel som følge av at systemet ikke er godt nok til å sikre den rettferdige konkurransen.

Dette er et tema som vi fra Senterpartiets side mener det blir viktigere og viktigere å ivareta framover, ikke minst fordi vi nå i større grad får en arbeidslivssituasjon og en næringslivssituasjon med utenlandske selskaper, altså selskaper som har utenlandsk tilknytning. Vi får også en rekke selskaper som driver med utleie av arbeidskraft. I det hele tatt får vi både arbeidstakere og selskaper som har mindre tilknytning til den norske tradisjonen, de norske spillereglene og den norske langsiktigheten her. Det er vesentlig å være klar over det. Jeg, og mange næringsdrivende med meg, er veldig opptatt av at en må opprettholde spillereglene her, slik at en ivaretar våre tradisjoner.

Det er helt åpenbart at det må være samsvar mellom oppbevaringsplikten og foreldelsesfristen, og det regner jeg med at alle er klar over. Når vi ser hvilke vanskeligheter myndighetene har når det gjelder foreldelsesfristen i krevende saker, er det for oss et avgjørende moment.

I saken har regjeringa og posisjonspartiene sagt at en ønsker å se nærmere på disse spørsmålene, se på nytte–kost–vurderingen, inklusive oppbevaringstida. I den sammenheng vil jeg bare avslutningsvis peke på at én ting er hvilken tid en har til å oppbevare dokumenter. Et annet og nok viktigere punkt vil etter Senterpartiets syn være å se på hvilke dokumenter som det er nødvendig å oppbevare. En del av de dokumentasjonskravene som er i dag, er ganske krevende, og det er områder hvor en kan stille spørsmål ved om det er nødvendig å ha så detaljerte krav til hvilke dokumenter som skal oppbevares.

Jeg vil antyde at en her bør gjøre en vurdering av hvilke dokumenter en skal ha, slik det har vært gjort i våre naboland. Der har en, som et eksempel på det jeg nå snakker om, redusert kravet til eksempelvis kassastrimler. En tar altså ikke det med i kravet til hva som skal tas vare på i ti år.

Borghild Tenden (V) [10:24:28]: Takk til saksordføreren for en balansert fremstilling – og også til representanten Lundteigen for en balansert fremstilling.

Mye er allerede sagt av mine medforslagsstillere når det gjelder representantforslaget om å endre bestemmelser om oppbevaringsplikt for regnskapsdokumenter. Jeg skal derfor forsøke å fatte meg i korthet.

For Venstre har forenkling for norsk næringsliv vært en svært viktig sak i mange, mange år. Vi har alene eller sammen med andre opposisjonspartier foreslått en rekke

forslag til forenkling de siste årene. Enkelte av disse, som f.eks. fritak for revisjonsplikt for noen bedrifter, men langt færre enn antatt, har regjeringen senere adoptert – all ære for det.

Alle tiltak som bidrar til forenkling, er bra. Det er viktig at de mest kostnadseffektive tiltakene iverksettes først. Fritak for revisjonsplikt er et slikt forslag. Reduksjon i oppbevaringstid for regnskapsmateriale er et annet.

Flere har vært inne på kostnadene for oppbevaring – en betydelig kostnad for noe som Venstre og de øvrige opposisjonspartiene mener er helt unødvendig. Bare kostnader til regnskapspermer, beregnet av NARF til ca. 8 millioner permer per år, er på et sted mellom 50 og 75 mill. kr årlig. Altså er det betydelige kostnader som bindes opp helt unødvendig, og som burde og kunne vært frigitt til bedriftenes kjernevirksomhet: utvikling og styrking av bedriftene og dermed trygge arbeidsplasser og vår felles velferd. I tillegg vil det offentlige få inn mer skatteinntekter som resultat av bedre resultater i bedriftene – nær sagt et kindereg, for å bruke et populært uttrykk.

Svaret fra regjeringen og regjeringspartiene er at det nå skal bli valgfritt om man vil oppbevare regnskapsmateriale elektronisk eller i perm. Det er vel og bra, men det er heller ikke kostnadsfritt med elektronisk lagring.

Dette er en sak som har vært utredet og kartlagt etter alle kunstens regler. Allikevel må det, ifølge stortingsflertallet og regjeringen, utredes og kartlegges videre. Jeg undres over hva det er regjeringspartiene og regjeringen tror de vil oppdage etter enda en vurderings- og kartleggingsrunde som ikke allerede er kjent.

Jeg håper finansministeren, som er neste taler, kan svare på to enkle spørsmål. Spørsmål 1 er: Har finansministeren noen statistikk som viser hvor mange ganger det de siste ti årene har vært av avgjørende betydning for skattemyndigheter eller påtalemyndigheter at regnskapsmateriale eldre enn fem år har vært tilgjengelig? Spørsmål 2 er: Hvilke negative konsekvenser er rapportert i våre naboland Sverige og Danmark etter at oppbevaringstiden ble redusert til henholdsvis syv og fem år?

Jeg tror ikke man skal være rare spåkvinnen for å slå fast at oppbevaringsplikten for regnskapsmateriale kommer til å bli redusert. Det lett uforståelige er at regjeringen og regjeringspartiene må utrede og utrede og deretter kartlegge og kartlegge før det blir et endelig resultat.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [10:27:33]: Det er ingen tvil om at regjeringen har satt seg et veldig ambisiøst forenklingsmål. Det innebærer at vi skal fortsette det arbeidet som vi har begynt på når det gjelder både forenklinger i lovverk og forenklinger på andre måter. Vi kommer til noen viktige forenklingforslag om litt, i sak nr. 4 på dagsordenen i dag.

Det er slik at en har en avveining mellom forenklinger på den ene siden og andre viktige hensyn på den andre siden. Kostnader for næringslivet er ett hensyn. Samfunnsmessige krav med hensyn til f.eks. å bekjempe kriminalitet og andre ting, er en annen avveining som en må ta.

Jeg har ingen spesiell statistikk i hodet akkurat nå – med referanse til representanten Tenden – men såpass

med erfaring har jeg at jeg har sett at det har vært en del veldig kompliserte og vanskelige saker den siste tiden som har vært forbundet med økonomisk kriminalitet, der en nok har hatt behov for å gå utover fem år for å dokumentere hvordan historien har vært i slike saker. Så jeg tror det er et både-og-svar på det. Grunnen til denne avveiningen er at en har besluttet at en vil trenge ytterligere tid for å kartlegge kostnader forbundet med kravet om ti års oppbevaring, og en eventuell stuttede oppbevaringstid.

Alternativet til ytterligere kartlegging ville ikke fra regjeringens side vært å foreslå en halvering av oppbevaringstiden slik opposisjonen ønsker, men snarere, tror jeg, å konkludere med at det ikke er grunnlag for halvering. Så det at vi nå skal bruke noe mer tid på å kartlegge kostnader og nytte, tror jeg er fornuftig av hensyn til saken.

Det er grunn til å understreke at oppbevaringskravet ikke bare skal sikre mulighet for gjennomføring av faktiske kontroller eller bokettersyn når det er aktuelt, men i tillegg skal det ha en forebyggende virkning, ved at de bokføringspliktige vet at de kan bli kontrollert, og at de dermed har incentiver til å innordne virksomheten sin i henhold til gjeldende lover og regler. Så vil det alltid være slik at det store flertallet vil gjøre sitt ytterste for å ha ting i orden. Men det er også slik at noen ikke har det, og en del saker har vist at så er tilfellet.

Så noen kommentarer til dokumentforslaget. Der viser forslagsstillerne til at Skattedirektoratet og Økokrim i sine vurderinger til Finansdepartementet mente at nedkorting av oppbevaringsplikten i praksis vil betinge vesentlige lovendringer på skatte- og avgiftsområdet. Representantene mener at regjeringen må starte arbeidet med eventuelle lovendringer, slik at det opprettholdes framdrift i arbeidet.

Regnskapsdokumentasjon er nødvendig for å bekjempe skatteunndragelser, økonomisk kriminalitet, og bidra til å sikre påregneligheten av regnskap, og at regnskapene dekker informasjonsbehovet til en rekke interessenter, eiere, kreditorer, ansatte og tilsynsmyndigheter. Som det også er vist til, er det krav om ti års oppbevaringsplikt. Det svarer også med det som er den vanlige regelen når det gjelder skatte- og strafferettslige foreldelsesfrister.

Jeg mener derfor at det er gode grunner for å ta en ny runde, en ny kost-nytte-vurdering, før en endelig beslutter i spørsmålet. Det vil ikke bare ha betydning for spørsmålet om oppbevaringstid, men det vil også i stor grad gripe inn i annen lovgivning. Så det ligger i dette at vi skal ta en ny runde, men det ligger ikke i dette at en kommer til en annen konklusjon enn den vi har i dag.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [10:32:22]: Jeg ble litt overrasket over finansministeren som ikke klarte å svare på spørsmålet fra representanten Tenden, om det har vært behov for å lagre dokumenter over fem år – og at det ikke finnes et eneste eksempel. Det overrasker meg når vi behandler saken i Stortinget i dag. Man kunne kanskje ha sjekket med sitt embetsverk og fått tak i den type informasjon. Hvordan kan man egentlig avvise et forslag når man

ikke har noen idé om behovet, men bare holder på med gjetninger?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [10:32:55]: Det har vært flere saker om økonomisk kriminalitet der en har sett at det har vært et betimelig behov for å gå utover fem år og ta de lange tidslinjer i forbindelse med både etterforskning, oppklaring og for så vidt rettssaker knyttet opp mot saker om økonomisk kriminalitet. Men, som vi sier, dette er et avveinings spørsmål mellom behovet for forenklinger på den ene siden og behovet for å ha dokumentasjon på den andre siden.

Som også representanten Lundteigen viste til, er det klart at noen mer kompliserte forhold på bl.a. eiersiden gjør at en skal vurdere veldig nøye om en skal ha en stuttede oppbevaringstid enn det en har i dag. Men dette er spørsmål som vi skal gå gjennom, og vi skal love at det også blir en god statistikk i forbindelse med den gjennomgangen.

Gunnar Gundersen (H) [10:34:01]: Jeg ble også litt overrasket over statsrådets innlegg, så det naturlige oppfølgingsspørsmålet er hvilket tidsperspektiv man da har på oppfølgingen. Det er jo riktig, som statsråden sier, at det er et avveinings spørsmål.

I hvert fall de innspillene vi har fått, går ut på at det aller meste av kriminalitet som kan avdekkes, kan man lett avdekke med en oppbevaringsplikt på fem år. Ethvert forenklingstiltak kan jo plukkes ned med at det finnes spesielle tilfeller som vil kunne unnsnippe ved å gjøre forenklingen.

Så mitt spørsmål er: Hvilket tidsperspektiv har da statsråden på den gjennomgangen?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [10:34:42]: Når det gjelder tidshorisonten, akter vi å gjøre det så raskt det lar seg gjøre. Jeg har registrert at en ønsker å få en tilbakemelding så fort som råd er, og senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett neste år.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Gunvor Eldegard (A) [10:35:21] (ordfører for sak nr. 3): Eg tek ordet i denne saka for å snakka om oppbevaring av rekneskapsdokument, da eg òg er saksordførar for representantforslaget.

Forenkling for næringslivet er eit viktig mål for oss i regjeringa og for oss i Arbeidarpartiet. Difor har me sett eit mål når det gjeld forenkling, på 10 mrd. kr innan 2016. Difor tok me òg vekk revisjonsplikta for små aksjeselskap. Likevel er det sånn at me alltid må vega samfunnsomsyn på den eine sida og forenklingar på den andre sida – og sjå kva som skal vega tyngst.

I utgangspunktet – når me tenkjer på desse 80 millionar ringpermane – er det kanskje lett å forstå spørsmålet om lagringstid. Det kjem eg litt tilbake til. Me har valt framleis å ha ti års oppbevaring. Det er av omsyn til fleire ting, både kontroll og samfunnsnytte. Men sjølv sagt har me diskutert desse kostnadene for næringslivet, og det er

eit spørsmål me alltid skal stilla. Men det som er nytt, er jo det med oppbevaringsmedium. Når oppbevaringsmedium vert elektronisk, vert jo dei 80 millionar ringpermane, som NARF nemner i sin høyringsuttale, langt, langt færre når bedriftene vil ha elektronisk oppbevaring. Eg vil tru at bedriftene vil gå over til elektronisk oppbevaring, f.eks. med scanning av fakturaene, og i framtida vil også elektroniske fakturaer verte mykje meir vanleg.

Da må ein stilla spørsmålet om den innsparinga frå ti til fem år er så stor som opposisjonen seier. Eg har ikkje tal på det. Eg kontakta òg rekneskapsbransjen i går for å stilla spørsmålet, og det svaret dei gav meg da, var at dersom ein kan bruka elektronisk medium til oppbevaring, vil innsparingsbehovet vera marginalt, og samfunnsnytta av ti års oppbevaring vil vega mykje tyngre.

Likevel skal me utgreia spørsmålet meir, så me er trygge på at me både har teke omsyn til næringslivet og har teke omsyn til samfunnsnytten.

Det dei som eg snakka med i rekneskapssektoren i går, òg sa til meg, er at ofte er det sånn at det går gjerne to–tre år før ein får eit bokettersyn, som kanskje avdekkjer systematiske feil. Da vil det vera behov for å gå lenger tilbake i tid, og da vert fem år kort.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 2 og 3.

Sak nr. 4 [10:38:06]

Innstilling fra finanskomiteen om endringar i skatte-, avgifts- og tollavgivinga (Innst. 370 L (2011–2012), jf. Prop. 112 L (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talarlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Knut Storberget (A) [10:38:54] (ordfører for saken): Innstillingen i saken som vi nå behandler, omhandler de nødvendige lovendringer som er knyttet til bl.a. revidert nasjonalbudsjett, men også en rekke andre forslag, særlig fra mindretallet, som jeg antar mindretallet redegjør godt for sjøl. Som saksordfører vil jeg takke for godt samarbeid i komiteen rundt behandlingen av dette. Mange av de punktene som er foreslått, har samlet så å si fullstendig enighet, og flere av punktene utgjør i så måte lite omstridte endringsforslag.

Men det er noen forhold som jeg har lyst til å nevne og vektlegge i behandlingen her, som jeg opplever som veldig

positivt både av skattemessige årsaker og ikke minst ut fra den debatten vi hadde i sted om muligheten til å forenkle. For jeg oppfatter at de forenklingsforslag og de forslag som ligger på bordet i denne saken, er av langt større betydning enn mange andre klassiske forenklingsforslag.

Aller først når det gjelder spørsmålet som har vært noe diskutert om skattlegging ved uttak av eiendeler og forpliktelser fra norsk beskatningsområde, blir det fra mindretallet anført at departementet og regjeringa har lagt seg på en ganske stram fortolkning av bl.a. EU-domstolens avgjørelse knyttet til dette. Jeg vil bare understreke at de grep man gjør knyttet opp mot et ganske komplisert skattefelt, både knyttet til sikkerhetsstillelse, knyttet til rentebetaling og for så vidt også denne femårsregelen, etter Arbeiderpartiets oppfatning står veldig godt på egne bein. Det er gode grunner til å gjøre dette: for både å sikre en effektiv skattlegging og å unngå det som man ser i mange saker, et forsøk på å kunne omgå skatteregler.

Så til det som etter min mening har stor betydning for fornyingsarbeidet i Norge og også inn mot både vanlige folks hverdag og ikke minst næringslivet. Jeg vil særlig trekke fram det man gjør nå, for det første å endre saksbehandlingsreglene knyttet til eiendomsskattesaker. Det er en nødvendig opprydding og et nødvendig regelendringsforslag, og i så måte imøtekommer man også i veldig stor grad de rettssikkerhetsmessige hensyn som skattyterne fortjener knyttet til forvaltningslovens regler hva angår habilitet, rettleiding, varsel og innsyn.

De to forslagene som derimot etter mine begreper har kanskje størst betydning i denne saken opp mot det å gjøre hverdagen enklere, og som det er bra at man fremmer og har jobba fram, som jeg syns regjeringa fortjener stor honnør for, er spørsmålet om arbeidsgivers innrapportering og den elektroniske dialogen som man der ser for seg. Som med all denne type reform vil jeg si: Måtte det gå bra, måtte man nå klare å få dette i kraft i 2015! Det er avgjørt viktig for mennesker, men ikke minst for bedrifter, som har en betydelig innrapporteringsplikt overfor flere offentlige instanser. Det å kunne ha en slik felles innrapportering som er skissert i lovforslaget, til skattemyndighetene, til Nav og også til Statistisk sentralbyrå, er av stor viktighet. Etter mitt skjønn vil det også bidra til å sikre kvaliteten på saksbehandlingen – ikke bare at det blir lettere for dem som skal rapportere, og dem som skal motta, men kvaliteten på saksbehandlingen blir også bedre.

Gledelig er det også – og det har samlet hele komiteen – at man med dette tilrettelegger for det å kunne bruke elektroniske skattekort. I så måte er det også en god sak i det forenklingsarbeidet som regjeringa bedriver.

Når det gjelder opposisjonens øvrige forslag og også merknader, forutsetter jeg at de eventuelt redegjør for dette sjøl – det være seg herreløs arv, frukt og grønt, aviser, elbiler eller andre herligheter.

Gunnar Gundersen (H) [10:43:59]: Lovsakene i tilknytning til revidert og hele revidert er jo ingen ny budsjett-runde, så vi tar ikke noen omkamper på de store grepene i skattesystemet eller noen andre ting. Men det er en del ting vi mener både haster, og som det gjelder å rette fokus mot.

Det første jeg vil nevne, er ungdoms – eller nyetable- rernes – situasjon i boligmarkedet, og vi foreslår en kraftig forbedring av BSU som et resultat av det. Vi er på tur til å drive fram nye sosiale skiller i Norge. Det å investere i egen bolig og eie egen bolig er viktig i Norge, og vi er på tur til å komme i en situasjon der mange kan bli stengt ute grunnet egenkapitalkrav og manglende evne til å spare opp. Det mener vi bør ha en helt annen fokus fra regjeringen enn man har.

Det neste vi også mener er uhyre viktig, er avskrivningssatser. Vi foreslår en startavskrivning på 10 pst. i saldogruppe d. Det har å gjøre med at skal tradisjonell norsk eksportrettet eller konkurranseutsatt virksomhet kunne overleve i et land som Norge, som vi må kunne anta kommer til å være et høykostland, i hvert fall så langt vi kan skue fram i tid, må også de virksomhetene stimuleres til å investere for framtiden. De må investere for å øke produktiviteten og for å ha en produktivitet som utligner den kostnadsforskjellen som vi ser. Der er vi på tur til å utvikle noen ganske dramatiske skjevheter i Norge, og vi er litt forundret over at man ikke tar dem mer på alvor. Man kan på en måte si at regjeringens gjerrighet overfor tradisjonell industriell virksomhet i Norge kun overgår av dens gavmildhet overfor oljeselskapene. Det regner jeg med at vi kommer til å få heftigere debatter om framover.

Så bruker regjeringen pluss/minus 40 sider på gjennomgang av eiendomsskatt. Mye der er bra, vi slutter oss til det meste, men vi er mer forundret over det som man ikke gjør noe med. Det er en sak som Stortinget behandlet allerede i fjor vinter, som hastet den gang, og som haster enda mer nå, og det er at man utvikler en praksis i kommunene hvor maskiner og lett flyttbart utstyr blir inkludert i eiendomsskattegrunnlaget. Det er en betydelig belastning på mange arbeidsplasser rundt omkring i Distrikts-Norge som lever i konkurranse med utenlandsk industri. Regjeringen lovte egentlig for halvannet år siden å finne grep siden dette hastet, og vi er forundret over at man ikke har klart å finne fram til dem.

Jeg skjønner at kraftverk kan være noe av grunnen til at man har en utfordring. Høyre har gjentatte ganger sagt at kraftverk er spesielle skatteobjekter, for der henter man ut en grunnrente på samme måte som vi gjør i Nordsjøen, og man kan lempe det ut av den generelle problemstillingen og ta det spesielt. Så det vil være en oppfordring til finansministeren, å få fart på det.

Så vil jeg også kommentere EDAG, for det er en stor og viktig satsing, som vi mener er veldig viktig. Det vil, som saksordføreren også sa, kunne bety ganske store forenklinger. Men sporene etter innføring av elektronisk rapportering i staten er ikke alltid like god, så her vil vi i hvert fall oppfordre til veldig tett kontakt mellom de partene som er involvert. Det gjelder skatteetaten, skatteinnkreverne – som er kommunene, det er ganske viktig å huske på at de sitter i et desentralisert system som krever inn dette – arbeidsgiverne, ikke minst, og selvfølgelig de som skal utforme systemet. For det er veldig viktig at vi kommer riktig av gårde med en såpass omfattende reform, som vi også tror vil kunne gi betydelige forenklinger rundt omkring i Bedrifts-Norge.

Vi har en rekke andre forslag – tilleggsskatten. Der kommer regjeringen med en ny mellomtsats – det er vel mer at man har gitt opp å følge opp det som var Stortingets intensjon da mellomtsatsen ble fjernet – og vi har noen forslag på IPS og arveavgift, som jeg ikke nå har tid til å komme inn på.

I det store og hele er det ikke store grep som foretas i revidert, men jeg tar opp de forslag Høyre har fremmet.

Presidenten: Representanten Gunnar Gundersen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Borghild Tenden (V) [10:49:11]: Utgangspunktet for Venstres skattepolitikk er at det skal være lønnsomt å arbeide, å spare, å investere i norske bedrifter og arbeidsplasser og ikke minst å bidra til en miljø- og klimavennlig samfunnsutvikling. Derfor er kjernen i Venstres skatte- og avgiftspolitik et skifte fra rød til grønn skatt. Med Venstres skattepolitikk vil det bli mer lønnsomt å arbeide og skape verdier, det vil bli mer lønnsomt å leve miljøvennlig, men det vil bli mindre lønnsomt å forurense.

Venstre ønsker å legge til rette for et nyskapende næringsliv, hvor innovasjon og utvikling i eksisterende bedrifter er viktig, og hvor flere starter sin egen bedrift. Venstre vil derfor legge forholdene bedre til rette for enkeltpersonforetak, ikke minst gjelder det bedre og likestilte sosiale rettigheter. Ulike statsråder har gjentatte ganger på oppfordring fra Venstre sagt at de vil vurdere å styrke de sosiale rettighetene for selvstendig næringsdrivende. Ingenting har skjedd så langt. I forrige uke behandlet Stortinget en 400-siders melding fra regjeringen om norsk arbeidslivspolitik. Selvstendig næringsdrivende er ikke nevnt med et ord.

Venstre har et annet utgangspunkt. Derfor har vi en rekke forslag i denne innstillingen som vil bedre vilkårene for de selvstendig næringsdrivende, fra bedre sosiale rettigheter, inkludert sykelønn, økt maksimalt sparebeløp i tjenestepensjonsordning til bedre og mer fornuftige regler når det gjelder innbetaling av skatt.

La meg stoppe opp litt ved det siste. Den 28. mai i år sendte forfatter Tom Egeland ut følgende Twitter-melding:

«Jeg overskred fristen for forskuddsskatt med noen dager. Dermed må jeg betale resten av årets skatt NÅ.»

Ja, sånn er faktisk regelverket for de selvstendig næringsdrivende. Ikke bare må de betale skatt kvartalsvis på forskudd, basert på en antatt inntekt. Dersom man er en eller to dager for sen, inntre det lett absurde at man må betale hele den antatte skatten man måtte ha på en antatt inntekt for hele året. Mange må ta opp lån for å betale skatt på en antatt inntekt. Derfor fremmer Venstre i dag et forslag om å endre skatteinnbetalingsreglene for selvstendig næringsdrivende slik at de blir tilnærmet de samme som for vanlige skattytere.

For kort tid siden var det en interessant interpellasjon her i Stortinget, SVs Geir-Ketil Hansen tok opp spørsmålet om å bruke skatte- og avgiftspolitikken aktivt for å oppnå Stortingets vedtatte målsetting i helsepolitikken. Hansen etterlyste en aktiv avgiftspolitik når det gjelder matvarer:

høyere avgift på usunne matvarer, lavere avgift på sunne matvarer.

Dette er Venstre helt enig i. Derfor foreslår vi en omlegging av momsen på matvarer i tråd med Hansens etterlysning: ingen moms på frukt og grønt, full moms på brus og andre sterkt sukkerholdige drikkevarer.

Dette synet ble i interpellasjonsdebatten støttet av representanten Lundteigen, som appellerte til finansministeren om å ha fullt fokus på momssystemet for drikkevarer. Jeg rekker ikke å sitere det han sa i salen, men jeg håper han gjentar det nå, for han kommer som neste taler, ser jeg.

Det paradoksale og beklagelige er at både SV og Senterpartiet stemmer imot den politikken de tar til orde for. Jeg ønsker imidlertid SV og Senterpartiet all mulig lykke til i håp om å se spor av dette i politikken i budsjettet for 2013.

Samtidig som Venstre vil gjøre vilkårene for næringslivet bedre, vil vi stimulere til at næringslivet blir mer klima- og miljøvennlig. Gjennom skattesystemet kan det gjøres på to måter – enten ved å øke miljøavgiftene eller ved å innføre differensierte satser som premierer ønsket miljø- og klimavennlig atferd. Venstre foreslår derfor at det blir innført en egen miljøavskrivningssats i saldogruppe d, slik at det er mulig med en ytterligere avskrivning på 5 pst., dersom investeringen åpenbart gir en miljø- og/eller klimagevinst.

Samme tankegang følger Venstre når det gjelder SkatteFUNN-ordningen. I dag er det kun 10 pst. av forskningsaktiviteten innenfor SkatteFUNN som kan relateres til klima, miljø og energieffektivisering. Dette vil Venstre øke og foreslår derfor at det innføres egne beløpsgrenser i tillegg for slik FoU-aktivitet, med henholdsvis 2 og 4 mill. kr, avhengig av om forskningen er intern i bedriften eller eksternt utført.

Jeg tar til slutt opp Venstres forslag i innstillingen, med håp om at regjeringen har et skråblikk på disse ved neste statsbudsjett.

Presidenten: Da har presidenten oppfattet det slik at representanten Borghild Tenden har tatt opp både det forslaget Venstre står alene om, og de forslagene Venstre har sammen med andre.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:53:53]: Sakene gjelder endringer i ulike lover i tilknytning til revidert nasjonalbudsjett, og jeg har noen kommentarer, først til saksbehandlingreglene i eiendomsskattesaker.

Eiendomsskatten er kommunal, og det som er et vanskelig spørsmål, er spørsmålet om hvorvidt man skal gi kommunene rett til innsyn og klage ved fastsettelse av skattegrunnlaget for kraftanlegg.

Prinsipielt er det feil at den som er skattemottaker, ikke har full innsynsrett, og eiendomsskatten er, som sagt, kommunal. Vi er da i en situasjon hvor det er Sentralskattekontoret for slike saker som håndterer dette, og det har i ettertid vist seg å være begått betydelige feil, og dermed har behovet meldt seg for at den som er skattemottaker, har fullt innsyn. Det er viktig å følge med videre i denne saken, for det er sentralt å opprettholde tilliten mellom kommu-

nene, som har stilt naturressursene til disposisjon i forbindelse med kraftutbygging, og dermed har rett til og krav på en del av verdiskapinga, og storsamfunnet, som får hovedfortjenesten ved slik utbygging. Det er viktig å ha tillit og herunder ha tillit til at skatt blir korrekt utskrevet.

Når det gjelder videre omkring eiendomsskatten, fremmer opposisjonen forslag om endringer knyttet til eiendomsskatt på maskiner og lett flyttbart utstyr. Dette er et forslag fra NHO, og det er et krav som vi i stadig sterkere grad ser komme, ut fra den konkurransesituasjonen som fastlandsindustrien er i.

Etter regjeringas og Senterpartiets syn er det feil å skippe ved ordninga som har vært her, fordi integrert maskineri og tilbehør er en del av den faste eiendommen. Hvis man ikke beholder det integrerte maskineri og tilbehør, er det ikke lenger et verk eller et bruk, da er det en bygning. Derfor går dette til kjernen i eiendomsskattlegginga av verk og bruk. Et annet grensesnitt enn det som vi har i dag, er vanskelig å se for seg. Det er en 100 år gammel rettspraksis som er knyttet til det vi har i dag, og dersom man begynner med noe annet, får vi en rekke tvister. Som eksempel kan vi spørre: Hva er lett flyttbart utstyr, som det refereres til her? Ja, det kommer an på hva slags maskineri du har. Alt utstyr kan i dag flyttes. Det kan demonteres i passelige størrelser, og dermed er det flyttbart. Vi skal også være klar over at eiendomsskatten, som er kommunal, er til fradrag for selskapene i den statlige selskapsskatten. Vi må få fram den helheten.

Når det gjelder styrkinga av skattyters rettssikkerhet, har det vært oppe til debatt tidligere, som flere har vært inne på. Vi får nå en redusert tilleggsskatt på 10 pst. når skattyter har gitt feil eller ufullstendige opplysninger om poster i selvangivelsen, som seinere blir gitt ukrevd fra arbeidsgiver eller andre tredjeparter. Regjeringa følger nå opp stortingsdebatten på dette området, og jeg er glad for det samspillet vi har mellom Stortinget og Finansdepartementet – det utvikler seg bra på en del områder.

Når det gjelder spørsmålet om omvendt avgiftsplikt, moms, i bygg- og anleggsbransjen, som innebærer at kjøper skal kunne oppkreve avgiftene – i motsetning til i dag – har det vært en grundig debatt og drøfting om dette, i både regjeringspartiene og ikke minst i embetsverket, og forslaget er avvist. Jeg håper at den diskusjonen nå er lagt død, siden jeg hører at opposisjonen sier at de bare ber om en enklere løsning. Dette spørsmålet er såpass komplisert at dersom man skal gjøre det på en god måte, er det vanskelig å se for seg en enklere løsning – den blir heller mer komplisert.

Når det gjelder andre forslag, har Fremskrittspartiet på en forbilledlig måte sagt at de ikke ønsker omkamper om disse spørsmålene som man tidligere har tatt opp, nå i revidert nasjonalbudsjett.

Jeg vil nevne et par punkter. Når det gjelder forslaget om saldoavskrivning, som blir framsatt av Venstre og Fremskrittspartiet, vil jeg si at avskrivningsregler skal avspeile verdifallet, og man må holde seg til det prinsippet. Det er en rekke punkter hvor verdifallet er større enn avskrivninga i dag, og det må ha hovedfokus.

Grunntrenteskatteforslaget fra Høyre om å øke minste-

grensen fra 5 500 kVA til 11 000 kVA innebærer bare en ny barriere og endrer ikke prinsipielt på problemene. Problemene kan bare løses ved å ha en lineær avtrapping fra der hvor man har null i grunnrenteskatt, til der hvor man får full grunnrenteskatt.

For øvrig har Venstres syn på full moms på sukkerholdig drikke Senterpartiets fulle støtte, enten sukkeret er naturlig eller kunstig tilsatt.

Kenneth Svendsen (FrP) [10:59:14]: Fremskrittspartiet har alltid hatt det synspunktet på revidert nasjonalbudsjett at det ikke er en ny budsjettbehandling. Skal man legge fram forslag, må det være nye endringer som har kommet etter at det ordinære budsjettet er behandlet. Det betyr at flere av forslagene som er fremmet i dag, både når det gjelder arveavgift, aviser, boligsparing for unge osv., og som vi kan være enige i, ikke vil få vår støtte på annen måte enn ved merknadsskriving.

Regjeringen foreslår å skjerpe reglene om beskatning av eiendeler som tas ut av norsk beskatningsområde. Vi mener at de må være så fleksible som mulig, slik at de ikke hemmer norske bedrifters omstillingsevne. Dette gjelder også omstillinger på tvers av landegrensene.

Fremskrittspartiet registrerer at regjeringen begrunner forslaget med beslutninger fattet i EU-domstolen. Vi mener imidlertid at regjeringen legger til grunn en unødvendig streng fortolkning av domstolens beslutning. Vi vil derfor gå imot forslag til endringer i skatteloven § 9-14 og § 14-60, om skattlegging ved uttak av objekt fra norsk skattleggingsområde.

Regjeringen går også gjennom dette med eiendoms-skattesaker osv. Det er en bra gjennomgang, men man gjør ikke noe med lett flyttbart utstyr, som i langt større grad blir beskattet. Det betyr i realiteten at det er en skatteskjerpelse. Det er synd at man ikke tar tak i det.

Regjeringen foreslår videre å redusere tilleggsskatten når opplysningssvikten gjelder poster hvor ligningsmyndighetene allerede sitter med opplysningene fordi de har innberettet fra annet hold. Dette gjelder eksempelvis når arbeidsgiver har innberettet lønnsinntekt, men for sent til at opplysningene kommer med i den utsendte selvangivelsen, og skattyter glemmer å føre den opp. Regjeringen foreslår å redusere satsen fra 30 pst. til 10 pst.

Det er bra at regjeringen senker satsen, men vi mener at satsen også etter endringen er for høy. Begrunnelsen for tilleggsskatt er at den skal bidra til at skattyter oppfyller opplysningsplikten etter loven. Gir skattyter uriktige eller ufullstendige opplysninger, kan dette vanligvis føre til skattemessige fordeler, og illeggelse av tilleggsskatt er da en fornuftig sanksjon.

Fremskrittspartiet mener begrunnelsen ikke på samme måte kan benyttes når ligningsmyndighetene allerede sitter på de aktuelle opplysningene. Derfor fremmer vi følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at det innføres et maksimalbeløp for tilleggsskatt ved tilfeller hvor ligningsmyndighetene allerede sitter på opplysningene da disse er innberettet fra annet hold. Maksimalbeløpet settes til 10 000 kr.»

Regjeringen gjør også en vurdering av omvendt avgifts- plikt i bygge- og anleggsbransjen. Vi mener at Finansdepartementet, i samråd med næringslivet, burde se på ulike modeller – og ikke bare avvise det – for å se om vi kan finne en enklere løsning enn det arbeidsgruppen har foreslått. Et slikt forslag vil kunne bli sendt på høring, slik at forslaget blir grundigere behandlet av regjeringen enn det er lagt opp til.

Jeg tar opp våre forslag.

Presidenten: Representanten Kenneth Svendsen har tatt opp de forslagene han refererte til. Dermed er alle 27 forslag, som er inntatt i innstillingen, tatt opp.

Hans Olav Syversen (KrF) [11:02:52]: Jeg kan i stor grad slutte meg til de innledende ord fra representanten Svendsen om at det ikke er så mange omkamper vi inviterer til i revidert. Når vi kommer til skattedelen av regjeringens forslag, er det kun på ett punkt vi finner grunnlag for å fremme – sammen med andre – en endring i regjeringens opplegg.

Etter mitt og Kristelig Folkepartis syn bør revidert ikke minst brukes til å søke å rette opp «feila fra i går», eller at det er kommet til endringer i terrenget som tilsier at også kartet bør endres, og det gjelder boligsparing for ungdom.

Jeg synes egentlig det er ganske oppsiktsvekkende at en rød-grønn regjering, med den historiske tradisjon i hvert fall noen av disse partiene har hatt for å være opptatt av at alle bør ha mulighet til å skaffe seg en bolig, har en så til de grader passiv holdning når det gjelder boligsituasjonen her i landet, ikke minst for ungdom.

Ved at man har økt egenkapitalkravet til 15 pst., har man ytterligere sørget for at mange grupper stenges enda mer ute fra boligmarkedet. I tillegg har man det generelle bildet at boligprisene nå blir så høye at man er i ferd med å få et klassedelt boligsamfunn. Det undrer meg stort at det er så mye tafatthet i en rød-grønn regjering på dette punkt. Jeg skulle like å se hva en rød-grønn opposisjon hadde anført dersom det var en ikke-sosialistisk regjering som hadde sittet med ansvaret i samme situasjon. Da tror jeg man hadde sett ganske andre adjektiver enn det vi nå ser de rød-grønne beskrive situasjonen med.

På denne bakgrunn er det vi – sammen med andre opposisjonspartier – på dette punkt fremmer endring til forslag, for i hvert fall å bidra der vi kan, på skattesiden, nemlig ved å sørge for at boligsparing for ungdom styrkes.

Når det gjelder det generelle i forhold til regjeringens arbeid, eller manglende arbeid, for å sørge for en boligforsyning til mange, skal vi komme tilbake til det ved flere anledninger.

Presidenten: Flere har ikke om ordet til sak nr. 4. Som annonsert vil det nå bli ringt til votering.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Stortinget er klar til å gå til votering over sakene nr. 1–4 på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til lover:

A
Vedtak til lov
om endringer i skatteloven

I

I lov 26. mars nr. 14 om skatt av formue og inntekt skal § 2-30 første ledd bokstav j ny nummer 6 lyde:

6. *Stiftelsen Borettslagenes Sikringsfond*

II

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endringer:

§ 2-30 første ledd bokstav g nummer 6 skal lyde:

6. *Norges sjømatråd AS*

§ 2-38 annet ledd bokstav b skal lyde:

b. gevinst eller tap ved realisasjon eller uttak av eierandel i selskap som nevnt i § 10-40 første ledd.

§ 2-38 tredje ledd bokstav e skal lyde:

e. gevinst ved realisasjon eller uttak av eierandel i selskap som nevnt i § 10-40 første ledd, dersom selskapets samlede verdi av aksjer mv. som faller inn under a-d i dette ledd, på noe tidspunkt de to siste årene frem til innvinningstidspunktet har oversteget 10 prosent av selskapets totale verdier av aksjer mv.

§ 2-38 tredje ledd bokstav f skal lyde:

f. tap ved realisasjon eller uttak av eierandel i selskap som nevnt i § 10-40 første ledd, dersom selskapets samlede verdi av aksjer mv. som faller inn under a-d i dette ledd, i en periode på to år forut for oppførelsestidspunktet sammenhengende har oversteget 10 prosent av selskapets totale verdier av aksjer mv.

§ 3-4 fjerde ledd skal lyde:

(4) Skattyter som er skattepliktig etter § 10-70, svarer skatt til den kommunen hvor selskapet har sitt kontor (hovedkontor).

§ 5-43 første ledd bokstav f skal lyde:

f. husleiestøtte etter § 10 i lov om Husbanken og kommunal bostøtte utenfor arbeidsforhold,

§ 15-5 første ledd første punktum skal lyde:

(1) Personlig skattyter som etter § 3-1 er skattemessig bosatt i en kommune i Finnmark fylke eller kommunene Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord i Troms fylke, og som får fastsatt person-

fradrag etter § 15-4, skal ha et særskilt fradrag i alminnelig inntekt.

§ 15-5 tredje ledd skal lyde:

(3) Fradraget skal ikke påvirke alminnelig inntekt fastsatt etter skattelovgivningens øvrige bestemmelser.

III

Endringen under I trer i kraft straks med virkning for inntektsårene 2011 og 2012. Endringen faller bort med virkning fra og med inntektsåret 2013.

Endringene under II trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.

B

Vedtak til lov
om endringer i tolloven

I

I lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel skal § 12-13 lyde:

§ 12-13 *Bindende forhåndsuttalelser*

(1) Tollmyndighetene kan etter søknad avgi bindende forhåndsuttalelse om

a) *klassifisering i henhold til gjeldende tolltariff,*

b) *opprinnelse,*

c) *toll og gebyrer som vil påløpe ved innførsel eller utførsel av en vare, eller beregningsmåten for disse.*

(2) *Bindende forhåndsuttalelse etter første ledd bokstav b og c avgis i den utstrekning det følger av gjensidig avtale med fremmed stat eller internasjonal organisasjon at partene er forpliktet til å avgi uttalelse om slike forhold.*

(3) *Det skal betales et gebyr for bindende forhåndsuttalelse.*

(4) *Tollmyndighetenes avgjørelse om ikke å avgi bindende forhåndsuttalelse kan ikke påklages. En bindende forhåndsuttalelse kan ikke påklages eller prøves i egen sak for domstol. Avgjørelse hvor bindende forhåndsuttalelse er lagt til grunn, kan påklages eller bringes inn for domstol.*

(5) Departementet kan gi forskrift om bindende forhåndsuttalelser etter første ledd, herunder om søknaden og uttalelsens nærmere innhold og om vilkårene for bortfall av uttalelsens bindende virkning samt om gebyr. Departementet kan også gi forskrift om at vilkåret i annet ledd kan fravikes.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovenes overskrifter og lovene i sin helhet.

Votering:

Lovenes overskrifter og lovene i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtakene vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

l o v
om endringer i bokføringsloven,
verdipapirhandelloven, eiendomsmeglingsloven
m.m.

I

I følgende bestemmelser skal uttrykket «Kredittilsynet» endres til «Finanstilsynet» og «Kredittilsynets» endres til «Finanstilsynets»:

1. lov 24. mai 1961 nr. 2 om forretningsbanker § 16a annet ledd
2. lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner § 2b-4 annet ledd
3. lov 18. juni 1993 nr. 109 om autorisasjon av regnskapsførere § 13 annet ledd
4. lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper § 7-2 fjerde ledd
5. lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper § 7-2 fjerde ledd
6. lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff § 412 nr. 47

II

I lov 24. mai 1961 nr. 1 om sparebanker skal § 3 tredje ledd nytt annet punktum lyde:

Ved søknad om tillatelse etter første ledd skal det for personer med stilling eller verv som nevnt i første punktum legges frem ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40. Det skal også legges frem ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40 for personer som tiltrer slik stilling eller slikt verv etter søknadstidspunktet.

III

I lov 24. mai 1961 nr. 2 om forretningsbanker skal § 8a annet ledd nytt annet punktum lyde:

Ved søknad om tillatelse etter § 8 første og annet ledd skal det for personer med stilling eller verv som nevnt i første punktum legges frem ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40. Det skal også legges frem ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40 for personer som tiltrer slik stilling eller slikt verv etter søknadstidspunktet.

IV

I lov 24. mai 1985 nr. 28 om Norges Bank og pengevesenet mv. gjøres følgende endringer:

§ 11 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Hovedstyret kan bestemme at den som skal utføre arbeid eller tjeneste for banken, eller som skal utføre arbeid for en tjenesteleverandør til banken, må fremlegge *uttømmende politiattest etter politiregisterloven § 41 nr. 1* dersom sikkerhetsmessige hensyn tilsier det.

§ 11 fjerde ledd tredje punktum oppheves.

Nåværende fjerde punktum blir nytt tredje punktum.

V

I lov 13. mai 1988 nr 26 om inkassovirksomhet og annen inndrivning av forfalte pengekrav skal § 30 første ledd lyde:

Tilsyn med inkassovirksomhet som drives i medhold av en inkassobevilling etter § 5, føres av Finanstilsynet etter *finansstilsynsloven*.

VI

I lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner gjøres følgende endringer:

§ 2-2 sjette ledd første punktum skal lyde:

Departementet kan gi forskrift til utfylling, gjennomføring og avgrensning av bestemmelsene i §§ 2-2 til 2-6, herunder regler med retningslinjer for egnethetsvurderingen etter § 2-4, *og om innhenting av ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40*.

§ 2a-3 første ledd nytt tredje og fjerde punktum skal lyde:

Ved søknad om tillatelse etter første punktum skal det for personer med stilling eller verv som nevnt i annet punktum legges frem ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40. Det skal også legges frem ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40 for personer som tiltrer slik stilling eller slikt verv etter søknadstidspunktet.

§ 2d-1 annet ledd annet punktum skal lyde:

Finanstilsynet skal føre tilsyn med finansstiftelser og deres virksomhet etter reglene i *finansstilsynsloven*.

§ 3-3 tredje ledd nytt annet og tredje punktum skal lyde:

Ved søknad om tillatelse etter første ledd skal det for personer med stilling eller verv som nevnt i første punktum legges frem ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40. Det skal også legges frem ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40 for personer som tiltrer slik stilling eller slikt verv etter søknadstidspunktet.

§ 4b-2 tredje ledd første punktum skal lyde:

Departementet kan ved forskrift fastsette nærmere regler om betalingsforetaks organisering, virksomhet, kapitalkrav, eierforhold, sikring av midler, bruk av agenter og oppdragstakere, vilkår for tillatelse, tilbakekall av tillatelse, nemndsbehandling av tvister, *tilsyn og innhenting av ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40*.

§ 4c-3 annet ledd skal lyde:

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om e-pengeforetak, herunder regler om organisering, virksomhet, kapitalkrav, eierforhold, sikring av midler, innløsning av elektroniske penger, bruk av agenter og oppdragstakere, vilkår for tillatelse, tilbakekall av tillatelse, nemndsbehandling av tvister, *tilsyn og innhenting av ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40.*

VII

I lov 18. juni 1993 nr. 109 om autorisasjon av regnskapsførere gjøres følgende endringer:

§ 4 nytt fjerde ledd skal lyde:

Ved søknad om autorisasjon som regnskapsfører skal det legges frem ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40.

§ 12 annet ledd skal lyde:

Finanstilsynsloven § 10 annet ledd om tvangsmulkt gjelder for pålegg etter første ledd.

VIII

I lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. skal § 7-30 b fjerde ledd lyde:

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om definisjonen av nærstående parter og bestemmelser om at regnskapspliktige som direkte eller indirekte eies helt eller delvis av offentlig myndighet, kan unnlate å gi opplysninger som kreves etter første ledd.

IX

I lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer skal § 3-4 nytt annet ledd lyde:

Ved søknad om godkjenning som registrert eller stats-autorisert revisor skal det legges frem ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40.

X

I lov 5. juli 2002 nr. 64 om registrering av finansielle instrumenter gjøres følgende endringer:

§ 4-1 nytt fjerde ledd skal lyde:

Personer som nevnt i første ledd skal fremlegge ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40.

§ 5-2 tredje ledd nytt annet punktum skal lyde:

Den som erverver betydelig eierandel etter reglene i første og annet ledd, skal fremlegge ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40 dersom Finanstilsynet ber om det.

Ny § 8-4 skal lyde:

§ 8-4 Tilgang til opplysninger i registeret

Politiet skal ha elektronisk tilgang til opplysninger i norske verdipapirregister. Søk i verdipapirregister skal kun skje ut fra politiets behov for opplysninger i forbindelse med forebygging og bekjempelse av kriminalitet.

Finanstilsynet skal ha elektronisk tilgang til opplysninger i norske verdipapirregister. Søk i verdipapirregister

skal kun skje ut fra Finanstilsynets behov for opplysninger i forbindelse med tilsynsoppgaver.

Norsk regulert marked skal ha elektronisk tilgang til opplysninger i norske verdipapirregister. Søk i verdipapirregister skal kun skje ut fra norsk regulert markeds behov for å overvåke markedet i henhold til børsloven § 27.

XI

I lov 19. november 2004 nr. 73 om bokføring gjøres følgende endringer:

§ 4 nr. 8 skal lyde:

8. Oppbevaring: Dokumentasjon, *bokførte opplysninger* og pliktig regnskapsrapportering skal oppbevares så lenge det er saklig behov for å kontrollere pliktig regnskapsrapportering. Oppbevaring skal skje i en form som opprettholder muligheten for å lese materialet.

I § 5 første ledd første punktum skal innledningen lyde:

For hver periode med pliktig regnskapsrapportering, og ikke sjeldnere enn hver fjerde måned, skal *den bokføringspliktige være i stand til å kunne utarbeide:*

I § 5 annet ledd første punktum skal innledningen lyde:

For hver periode med pliktig regnskapsrapportering skal *den bokføringspliktige i tillegg være i stand til å kunne utarbeide:*

§ 5 annet ledd nr. 2 og nytt nr. 3 skal lyde:

2. spesifikasjon av lønnsoppgavepliktige *ytelser*,
3. *spesifikasjon av eliminerings- og andre posterings- ved utarbeidelse av konsernregnskap.*

§ 5 nytt fjerde ledd skal lyde:

Regnskapssystemet skal kunne gjengi spesifikasjoner av pliktig regnskapsrapportering som nevnt i *første og annet ledd* på papir. Departementet kan i forskrift fastsette krav til annen gjengivelse.

§ 6 skal lyde:

§ 6 *Sporbarhet*

Bokførte opplysninger skal lett kunne følges fra dokumentasjonen via spesifikasjoner frem til pliktig regnskapsrapportering. Det skal likeledes på en lett kontrollerbar måte være mulig med utgangspunkt i pliktig regnskapsrapportering å kunne finne tilbake til dokumentasjonen for de enkelte bokførte opplysningene.

Dokumentasjon av bokførte opplysninger skal være nummererte eller identifisert på annen måte som gjør det mulig å kontrollere at den er fullstendig.

Dokumentasjon av kontrollsporet, herunder hvordan systemgenererte poster kan etterprøves, skal foreligge i de tilfellene det er nødvendig for å kunne kontrollere bokførte opplysninger på en enkel måte.

Departmentet kan ved enkeltvedtak gjøre unntak fra kravet i annet ledd om nummerering av dokumentasjon.

§ 10 annet ledd skal lyde:

Departementet kan i forskrift fastsette krav til dokumentasjon av elektroniske forsystem.

§ 11 overskriften skal lyde:

Dokumentasjon av balansen mv.

§ 11 første ledd skal lyde:

Ved utarbeidelse av årsregnskap og næringsoppgave skal det foreligge dokumentasjon for alle balanseposter med mindre de er ubetydelige. *Bestemmelsen gjelder tilsvarende for skattemessige verdier som ikke er dokumentert i øvrige ligningsoppgaver.*

§ 11 annet ledd oppheves.

Nåværende tredje ledd blir nytt annet ledd

§ 12 skal lyde:

§ 12 *Krav til språk*

Spesifikasjoner og dokumentasjon som nevnt i § 13 første ledd nr. 2 og 3, som er utarbeidet av den bokføringspliktige, skal være på norsk, svensk, dansk eller engelsk, med mindre departementet i forskrift eller ved enkeltvedtak bestemmer noe annet.

§ 13 første ledd nr. 2 og 3 skal lyde:

2. spesifikasjoner av pliktig regnskapsrapportering som nevnt i § 5, eller bokførte opplysninger som er nødvendig for å kunne utarbeide slike spesifikasjoner av pliktig regnskapsrapportering,
3. dokumentasjon av bokførte opplysninger og slettede opplysninger, dokumentasjon av kontrollsporet mv. og dokumentasjon av balansen,

§ 13 første ledd nr. 7 skal lyde:

7. utgående pakksedler eller tilsvarende dokumentasjon som følger varen eller sendes til kjøper på annen måte,

§ 13 annet ledd skal lyde:

Regnskapsmateriale som nevnt i første ledd nr. 1 til 4 skal oppbevares i Norge i ti år etter regnskapsårets slutt. Regnskapsmateriale som nevnt i første ledd nr. 5 til 8 skal oppbevares i Norge i tre år og seks måneder etter regnskapsårets slutt. *Originalt regnskapsmateriale kan erstattes ved overføring av regnskapsinformasjon til andre media hvis muligheten til å etterprøve pliktig regnskapsrapportering i regnskapsmaterialets oppbevaringstid ikke svekkes. Departementet kan i forskrift fastsette nærmere krav til oppbevaringsmedier.*

§ 13 femte ledd skal lyde

Departementet kan i forskrift eller ved enkeltvedtak gjøre unntak fra bestemmelsene i annet ledd om oppbevaringssted og oppbevaringstid.

Ny § 13 b skal lyde:

§ 13 b *Elektronisk tilgjengelighet*

Bokførte opplysninger etter § 7 første ledd som i utgangspunktet er tilgjengelig elektronisk, skal være til-

gjengelig elektronisk i tre år og seks måneder etter regnskapsårets slutt.

Departementet kan i forskrift eller ved enkeltvedtak gjøre unntak fra bestemmelsene i første ledd.

§ 14 nytt tredje ledd skal lyde:

Kontrollmyndighetene kan kreve regnskapsmateriale som ikke er på norsk, svensk, dansk eller engelsk oversatt til et av disse språkene.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere krav til oversettelsen.

XII

I lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff skal innledningen i § 412 nr. 47 lyde:

47. I lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet med finansinstitusjoner mv. gjøres følgende endringer:

XIII

I lov 10. juni 2005 nr. 41 om forsikringsformidling gjøres følgende endringer:

§ 3-3 tredje ledd skal lyde:

De personer som er omfattet av første ledd, skal i søknaden om tillatelse fremlegge ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40 og bekreftelse fra Brønnøysundregistrene for at vedkommende ikke er under konkursbehandling, konkursskarantene eller gjeldsforhandling. *Slik dokumentasjon skal også legges frem for personer som etter søknadstidspunktet tiltrer slik stilling som nevnt i første ledd.*

§ 7-2 tredje ledd skal lyde:

Personer som er omfattet av første ledd nr. 1 og 2 skal før registrering fremlegge ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40 og bekreftelse fra Brønnøysundregistrene for at vedkommende ikke er under konkursbehandling, konkursskarantene eller gjeldsforhandling. *Slik dokumentasjon skal også legges frem for personer som etter søknadstidspunktet tiltrer slik stilling som nevnt i første ledd.*

XIV

I lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. gjøres følgende endringer:

§ 2-1 annet ledd nytt annet og tredje punktum skal lyde:

Ved søknad om tillatelse etter første ledd skal det for personer med stilling eller verv som nevnt i første punktum legges frem ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40. Det skal også legges frem ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40 for personer som tiltrer slik stilling eller slikt verv etter søknadstidspunktet.

§ 12-11 tredje ledd skal lyde:

Minstekrav til premieavsetning og avsetning for ikke

avløpt risiko beregnes etter regler fastsatt av Kongen i forskrift.

XV

I lov 29. juni 2007 nr. 73 om eiendomsmegling gjøres følgende endringer:

§ 1-2 annet ledd nytt nr. 6 skal lyde:

6. omsetning av avtale om erverv av rettigheter som nevnt i nr. 1 til 5.

§ 2-9 tredje ledd skal lyde:

(3) Personer som nevnt i første og annet ledd skal legge frem *uttømmende politiattest etter politiregisterloven § 41 nr. 1.*

§ 2-9 femte ledd oppheves.

Nåværende sjette ledd blir nytt femte ledd.

§ 4-2 annet ledd skal lyde:

(2) Søkeren må fremlegge politiattest som nevnt i § 2-9 tredje ledd.

§ 4-2 sjette ledd oppheves.

§ 4-3 annet ledd skal lyde:

(2) Søkeren må fremlegge politiattest som nevnt i § 2-9 tredje ledd.

§ 4-3 sjette ledd oppheves.

§ 4-4 tredje ledd skal lyde:

(3) Departementet kan i forskrift fastsette krav til eksamen som nevnt i første og annet ledd og *fastsette unntak fra kravet om at eksamen må være bestått på ansettelsestidspunktet. Videre kan departementet i forskrift fastsette krav til tilsyn med oppgjørsmehjelper som utfører oppgjør.*

§ 6-2 tredje ledd skal lyde:

(3) Annet ledd er ikke til hinder for at oppdrag utføres av eiendomsmeglerfullmektig som nevnt i § 4-5 tredje ledd under tilsyn av ansvarlig megler for oppdraget eller at oppgjør utføres av medhjelper som har bestått eksamen i oppgjør, jf. § 4-4 andre ledd.

§ 8-9 første punktum skal lyde:

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av §§ 2-1, 2-2, 3-1, 3-2, 3-6, 4-5, 5-1, 5-2, 5-3, 6-3 tredje og fjerde ledd, 7-2 første ledd, 7-4 tredje ledd og 8-1 straffes med bøter eller fengsel inntil 3 år, eller inntil 6 år ved særlig skjerpene omstendigheter.

XVI

I lov 29. juni 2007 nr. 74 om regulerte markeder gjøres følgende endringer:

§ 10 nytt femte ledd skal lyde:

(5) *Personer som nevnt i annet ledd skal fremlegge ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40.*

§ 17 tredje ledd nytt annet punktum skal lyde:

Den som erverver betydelig eierandel etter reglene i første og annet ledd, skal fremlegge ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40 dersom Finanstilsynet ber om det.

XVII

I lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel gjøres følgende endringer:

§ 3-6 nytt tredje til sjette ledd skal lyde:

(3) *Utsteder av aksjer skal uten ugrunnet opphold sende en ajourført oversikt over personer som nevnt i første ledd til Finanstilsynet eller den Finanstilsynet utpeker. Oversikten skal også omfatte foretak som eier aksjer i vedkommende utstederforetak, og som på grunn av eierskapet er representert i utstederforetakets styre. Meldingen skal inneholde personens eller foretakets navn, personnummer, organisasjonsnummer eller lignende identifikasjonsnummer, adresse, type tillitsverv eller stilling i selskapet og eventuell øvrig arbeidsstilling.*

(4) *Personer og foretak som nevnt i første ledd skal uten ugrunnet opphold sende Finanstilsynet eller den Finanstilsynet utpeker en ajourført oversikt over vedkommendes nærstående som nevnt i § 2-5 nr. 1, 2 og 4 dersom disse innehar aksjer utstedt av vedkommende selskap eller selskap i samme konsern. Oversikten skal også omfatte nærstående som nevnt i første ledd som innehar lån i henhold til aksjeloven § 11-1 og allmennaksjeloven § 11-1, tegningsretter, opsjoner eller tilsvarende rettigheter knyttet til aksjer i vedkommende selskap eller selskap i samme konsern, uavhengig av om det finansielle instrumentet gir rett til fysisk eller finansielt oppgjør.*

(5) *Finanstilsynet eller den Finanstilsynet utpeker kan utarbeide og offentliggjøre oversikter som inneholder navn på personer og foretak som nevnt i første ledd, samt type tillitsverv eller stilling i selskapet og eventuell øvrig arbeidsstilling.*

(6) *Denne paragraf gjelder tilsvarende for egenkapitalbevis.*

§ 4-1 skal lyde:

§ 4-1 *Virkeområde*

Bestemmelsene i dette kapittel gjelder for aksjer opptatt til handel på regulert marked i en utsteder med Norge som hjemstat. Norge skal anses som hjemstat for utstedere som nevnt i § 5-4 annet til fjerde ledd. Der Norge er vertsstat for en utsteder, gjelder hjemstatens lovgivning for så vidt gjelder forholdene regulert i dette kapittel.

§ 4-2 skal lyde:

§ 4-2 *Primærinnsiders meldeplikt*

(1) Personer som nevnt i § 3-6 første ledd skal straks gi melding om kjøp, salg, bytte eller tegning av aksjer utstedt av selskapet eller av selskaper i samme konsern. Det samme gjelder for selskapets handel med egne aksjer.

Foretak som eier børsnoterte aksjer i et annet foretak eller aksjer i et annet foretak som er notert på regulert marked, og som på grunn av eierskapet er representert i vedkommende foretaks styre, må gi melding ved handel i slike aksjer. Meldingen skal sendes senest innen åpningen av regulert marked dagen etter at kjøp, salg, bytte eller tegning har funnet sted. *Meldingen skal sendes til Finanstilsynet eller den Finanstilsynet utpeker.*

(2) Meldeplikten gjelder også lån som nevnt i aksjeloven § 11-1 og allmennaksjeloven § 11-1, inngåelse, bytte, kjøp eller salg av tegningsretter, opsjoner og tilsvarende rettigheter knyttet til aksjer som nevnt i første ledd. Meldeplikten gjelder uavhengig av om det finansielle instrumentet gir rett til fysisk eller finansielt oppgjør.

(3) Meldeplikten omfatter også slik handel som gjelder vedkommendes nærstående som nevnt i § 2-5 nr. 1, 2 og 4, samt slik handel som gjelder slektninger som vedkommende på tidspunktet for den meldepliktige handel har delt husholdning med i minst ett år.

(4) *Departementet kan i forskrift fastsette unntak fra reglene i denne paragraf.*

Nåværende § 4-2 blir ny § 4-3.

I ny § 4-3 oppheves første ledd. Nåværende annet til tiende ledd blir nye første til niende ledd. Nytt syvende ledd første punktum skal lyde:

(7) Denne paragrafen og forskrifter fastsatt i medhold av denne paragrafen gjelder tilsvarende for *egenkapitalbevis*.

Nåværende § 4-3 blir ny § 4-4.

Ny § 4-4 skal lyde:

§ 4-4 *krav til melding*

(1) Melding etter § 4-2 skal inneholde opplysninger om:

1. navn på den meldepliktige,
2. bakgrunn for meldingen,
3. navn på utsteder,
4. beskrivelse av det finansielle instrumentet,
5. type transaksjon,
6. tidspunkt og marked for transaksjonen,
7. kurs og volum på transaksjonen og
8. beholdning etter transaksjonen.

(2) Melding etter § 4-3 skal inneholde opplysninger som fastsatt av departementet i forskrift.

(3) Finanstilsynet eller den Finanstilsynet utpeker skal offentliggjøre meldinger som nevnt i denne bestemmelse på en måte som angitt i § 5-12.

(4) Melding etter dette kapittel kan gis på norsk eller engelsk.

§ 5-3 nytt femte ledd skal lyde:

(5) *Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om utsatt offentliggjøring*

§ 5-4 tredje og fjerde ledd skal lyde:

(3) Norge er hjemstat for utsteder fra land utenfor EØS

som har utstedt instrumenter som nevnt i annet ledd nr. 1 eller 2, når Norge er det landet i EØS hvor

1. *verdipapirene tilbys til offentligheten for første gang, eller*
2. *det søkes om opptak til notering på et regulert marked for første gang.*

Utsteder som nevnt i første punktum kan velge Norge som hjemstat dersom én av hendelsene i første punktum nr. 1 og 2 har funnet sted i Norge og den andre i en annen EØS-stat.

(4) Norge er hjemstat for utsteder som ikke er omfattet av annet og tredje ledd, dersom *utsteder har valgt Norge som hjemstat*. Slik utsteder må enten ha forretningskontor i Norge eller ha sine omsettelige verdipapirer opptatt til handel på norsk regulert marked. Valget av Norge som hjemstat *etter denne bestemmelsen* skal gjelde i minst tre år, med mindre de omsettelige verdipapirene ikke lenger er opptatt til handel på regulert marked.

§ 5-4 sjette ledd annet punktum og syvende ledd skal lyde:

§§ 5-5 til 5-11 gjelder heller ikke for utsteder som bare utsteder gjeldsinstrumenter hvis pålydende er minst 100 000 euro eller tilsvarende beløp i annen valuta, eller for utstedere av verdipapirfond.

(7) Dersom ikke annet fremgår av den enkelte bestemmelse, gjelder §§ 5-5 til 5-14 og regler fastsatt i medhold av disse bestemmelsene tilsvarende *egenkapitalbevis* så langt det passer.

§ 5-10 femte ledd skal lyde:

(5) Långivermøtet kan holdes i en annen EØS-stat enn Norge såfremt pålydende pr. obligasjon er minst 100 000 euro, eller tilsvarende beløp i annen valuta på utstedelsestidspunktet, og alle fasiliteter og all informasjon som er nødvendig for at långiverne kan utøve sine rettigheter, er stilt til rådighet i den aktuelle EØS-staten.

§ 5-11 oppheves.

§ 5-13 sjette ledd skal lyde:

(6) Dersom verdipapirer med en pålydende verdi på minst 100 000 euro eller, for obligasjoner i en annen verdi enn euro med en pålydende verdi som minst tilsvarende 100 000 euro på utstedelsesdagen, opptas til notering på et regulert marked i Norge, skal utsteder offentliggjøre opplysningene enten på norsk eller engelsk.

§ 7-2 første punktum skal lyde:

Ved tilbud om tegning eller kjøp av omsettelige verdipapirer som rettes til 150 personer eller flere i det norske verdipapirmarkedet og gjelder et beløp på minst 1 000 000 euro beregnet over en periode på 12 måneder, skal det utarbeides prospekt etter reglene i dette kapitlet.

§ 7-4 nr. 4 skal lyde:

4. tilbudet fremsettes i forbindelse med fusjon, *fisjon* eller annen deling av selskapet mellom aksjeeierne, forutsatt at det foreligger et dokument som *prospekt-*

myndigheten anser at gir tilsvarende opplysninger som det som følger av § 7-13,

§ 7-4 nr. 6 og 7 skal lyde:

6. tilbudet gjelder verdipapirer som tilbys som vederlag ved oppkjøp, forutsatt at det foreligger et dokument som *prospektmyndigheten anser at gir tilsvarende opplysninger som det som følger av § 7-13,*
7. *tilbudet gjelder utbytte til eksisterende aksjeeiere utbetalt i form av aksjer av samme klasse som de aksjer slikt utbytte utbetales for,* forutsatt at det foreligger et dokument med opplysninger om aksjeklasse, antall aksjer samt bakgrunn og vilkår for tilbudet,

§ 7-4 nr. 9 og 10 og nytt nr. 11 skal lyde:

9. tilbudet rettes til nåværende eller tidligere ansatte eller styremedlemmer fra arbeidsgiveren eller fra annet selskap i samme konsern, forutsatt at vedkommende selskap *har hovedkontor eller forretningskontor i et EØS-land eller et tredjeland godkjent av prospektmyndigheten,* og at det foreligger et dokument som inneholder opplysninger om type og antall verdipapirer samt bakgrunn og vilkår for tilbudet,
10. tilbudet gjelder verdipapirer som legges ut i enkeltstørrelser med pålydende eller krav på vederlag på minst 100 000 euro,
11. *tilbudet gjelder salg gjennom verdipapirforetak, der verdipapirforetaket har avtale med utsteder om bruk av gyldig prospekt, jf. § 7-12.*

§ 7-4 nytt annet ledd skal lyde:

(2) På forespørsel fra utsteder skal verdipapirforetak opplyse om navngitte kunder er kategorisert som profesjonelle eller ikke-profesjonelle, når dette er nødvendig for å avklare om det er prospektplikt.

§ 7-5 nr. 5 skal lyde:

5. verdipapirer som noteres i forbindelse med fusjon, *fi-sjon eller annen deling av selskapet mellom aksjeeierne,* forutsatt at det foreligger et dokument som *prospektmyndigheten anser at gir tilsvarende opplysninger som det som følger av § 7-13,*

§ 7-5 nr. 7 og 8 skal lyde:

7. verdipapirer som tilbys som vederlag ved oppkjøp, forutsatt at det foreligger et dokument som *prospektmyndigheten anser at gir tilsvarende opplysninger som det som følger av § 7-13,*
8. *aksjer som tilbys vederlagsfritt til eksisterende aksjeeiere, og utbytte utbetalt i form av aksjer i samme klasse som de aksjer slikt utbytte utbetales for, forutsatt at nevnte aksjer er i samme klasse som allerede noterte aksjer, og at det foreligger et dokument med opplysninger om aksjeklasse, antall aksjer samt bakgrunn og vilkår for tilbudet,*

§ 7-6 annet ledd skal lyde:

(2) Prospektmyndigheten kan i forskrift eller ved enkeltvedtak gjøre unntak fra reglene i dette kapittelet for til-

bud om ikke-aksjerelaterte verdipapirer som utstedes fortløpende eller gjentatte ganger av kredittinstitusjoner, og som gjelder et totalbeløp tilbudt i EØS-land på mindre enn 75 000 000 euro beregnet over en periode på 12 måneder.

§ 7-7 første ledd nr. 2 skal lyde:

2. tilbud *frem satt i EØS-land og som samlet* gjelder beløp på minst 5 000 000 euro beregnet over en periode på 12 måneder,

§ 7-7 første ledd nr. 5 skal lyde:

5. tilbud som gjelder beløp under 5 000 000 euro, forutsatt at det er utarbeidet prospekt etter bestemmelsene i medhold av § 7-13 annet ledd og §§ 7-14 til 7-21.

§ 7-12 første ledd skal lyde:

(1) Et godkjent prospekt kan benyttes i 12 måneder etter godkjenningen, forutsatt at det utarbeides tillegg i samsvar med § 7-15.

§ 7-12 tredje ledd skal lyde:

(3) Et godkjent registreringsdokument kan benyttes i 12 måneder etter godkjenningen, forutsatt at det utarbeides tillegg i samsvar med § 7-15 eller at tilsvarende opplysninger fremkommer i et verdipapirdokument.

§ 7-13 annet ledd skal lyde:

(2) Departementet kan i forskrift fastsette regler for innholdet i EØS-prospekter, herunder hvilke utstedere eller tilbud som kan følge forenklede krav.

§ 7-14 annet ledd skal lyde:

(2) Opplysninger som er offentliggjort og innsendt etter § 5-12 første ledd, kontrollert etter § 7-7 eller registrert etter § 7-10, kan anses som del av prospektet ved at det henvises til disse. I så fall må det foreligge en referanseliste som viser hvor de relevante opplysningene fremgår. Henvisninger kan ikke gjøres i prospektets sammendrag.

§ 7-15 første punktum skal lyde:

Enhver ny omstendighet, vesentlig feil eller unøyaktighet som kan få betydning for vurderingen av verdipapirene, og som fremkommer mellom tidspunktet for godkjenningen av prospektet og tidspunktet for akseptperiodens utløp eller opptaket til notering, det alternativet som inntreffer sist, skal fremgå av et tillegg til prospektet.

§ 7-16 skal lyde:

Utelatelse av visse opplysninger

(1) Prospektmyndigheten kan tillate at enkelte opplysninger utelates i et prospekt

1. dersom offentliggjøring av opplysningene er i strid med allmenne hensyn
2. dersom offentliggjøring av opplysningene fører til at utstederen blir alvorlig skadelidende, forutsatt at utelatsen ikke vil kunne virke villedende på offentligheten med hensyn til forhold som er av vesentlig betydning for vurderingen av utstederen, tilbyderen, eventuelle garantister eller verdipapirene,

3. dersom opplysningene har liten betydning og ikke kan innvirke på vurderingen av utstederens, tilbyderens og eventuelle garantisters økonomiske stilling og utsikter,
4. dersom informasjonen ikke er relevant på bakgrunn av utstederens virksomhet eller juridiske form, eller de aktuelle verdipapirene, og det ikke finnes tilsvarende opplysninger som kan anses relevante på bakgrunn av virksomheten mv.

(2) Når verdipapirene er garantert av en EØS-stat, kan opplysninger om garantisten utelates.

(3) Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om utelatelse av opplysninger i prospekt.

§ 7-19 annet ledd nr. 3 skal lyde:

3. gjøres tilgjengelig elektronisk på hjemmesiden til tilbyder, markedsplassen eller eventuelle verdipapirforetak som plasserer tilbudet, eller

§ 7-19 nytt tredje ledd skal lyde:

(3) Ved offentliggjøring etter annet ledd nr. 1, 2 eller 4 skal prospektet også offentliggjøres elektronisk etter annet ledd nr. 3.

Nåværende tredje til sjette ledd blir nye fjerde til syvende ledd.

§ 7-21 annet ledd skal lyde:

(2) Dersom det offentliggjøres tillegg som nevnt i § 7-15, kan aksept av tilbudt gjort før tillegget ble offentliggjort tilbakekalles innen to dager etter slik offentliggjøring dersom den nye omstendigheten, feilen eller unøyaktigheten som nevnt i § 7-15 fremkom før akseptfristens utløp og før levering av verdipapirene. Siste dato for tilbakekall av aksepten skal angis i tillegget.

§ 8-2 første ledd skal lyde:

(1) Ansatte kan ikke utstede eller handle for egen regning med finansielle instrumenter som nevnt i § 2-2 første ledd nr. 4 og § 2-2 annet ledd nr. 3. Dette gjelder likevel ikke erverv av opsjoner på aksjer eller egenkapitalbevis i arbeidsgiverforetaket når opsjonene er utstedt av foretaket. Andre finansielle instrumenter, med unntak av andeler i verdipapirfond, kan avhendes tidligst 12 måneder etter ervervet.

§ 8-2 fjerde ledd skal lyde:

(4) Ansatte kan ikke kjøpe finansielle instrumenter av arbeidsgiverforetaket, eller selge finansielle instrumenter til arbeidsgiverforetaket. Tilsvarende gjelder for verdipapirfond som arbeidsgiverforetaket er forvaltningsselskap for. Forbudet gjelder ikke erverv av aksjer eller egenkapitalbevis utstedt av foretaket eller rettigheter til slike aksjer eller egenkapitalbevis som er utstedt av foretaket eller erverv av andeler i verdipapirfond som forvaltes av arbeidsgiverforetaket.

§ 9-1 nytt tredje og fjerde ledd skal lyde:

(3) Tjenester som nevnt i § 2-1 første ledd nr. 1 til 6 som ytes på forretningsmessig basis i forbindelse med andeler i selskap som definert i selskapsloven § 1-2 første ledd bok-

stav a, b, c og e og andeler i tilsvarende utenlandske selskaper, kan bare ytes av foretak som har tillatelse til å yte tilsvarende investeringstjenester etter første ledd.

(4) Bestemmelsene i kapittel 9 og 10 og forskrifter gitt i medhold av disse, med unntak av §§ 9-23, 10-7, 10-18, 10-19 og 10-20, gjelder tilsvarende ved yting av tjenester som nevnt i tredje ledd.

§ 9-2 annet ledd nr. 9 og nytt nr. 10 skal lyde:

9. handler for andre medlemmers regning i derivatmarkedet, eller stiller priser for slike medlemmer, forutsatt at kontraktene som inngås eller prisene som stilles er sikret ved at oppgjørsmedlemmer eller oppgjørssentral fra de samme markedene trer inn som part eller på annen måte garanterer for oppfyllelsen av kontraktene eller prisene,

10. kun yter tjenester som nevnt i § 9-1 tredje ledd overfor kunder som påtar seg et samlet forpliktet investeringsbeløp som minst svarer til 5 000 000 norske kroner, eller overfor kunder etter verdipapirforskriften § 10-1 jf. § 10-2.

§ 9-9 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Personer som nevnt i første punktum skal fremlegge ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40.

§ 9-10 fjerde ledd nytt annet punktum skal lyde:

Den som erverver betydelig eierandel etter reglene i første og annet ledd, skal fremlegge ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40 dersom Finanstilsynet ber om det.

§ 9-21 annet ledd nr. 2 skal lyde:

2. er underlagt felles ledelse med et annet foretak som nevnt i finansieringsvirksomhetsloven § 2a-2 bokstav i. Finanstilsynet kan i forskrift eller ved enkeltvedtak gjøre unntak fra første punktum.

§ 13-1 tredje ledd nytt annet punktum skal lyde:

Personer som nevnt i første punktum skal fremlegge ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40.

§ 13-1 fjerde ledd nytt annet punktum skal lyde:

Personer som nevnt i første punktum skal fremlegge ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40 dersom Finanstilsynet ber om det.

§ 13-1 fjerde ledd nåværende annet punktum blir nytt tredje punktum.

§ 14-1 skal lyde:

§ 14-1 Anvendelsesområdet

Dette kapittel gjelder finansielle instrumenter som nevnt i § 2-2 femte ledd og avtaler om handel med valuta. Departementet kan i forskrift bestemme at dette kapittel også skal gjelde avtaler om andre finansielle instrumenter.

§ 15-1 annet ledd annet punktum skal lyde:

Departementet kan delegere Finanstilsynets tilsyn med

overholdelse av §§ 5-2 og 5-3, samt forskrifter gitt for å utfylle disse bestemmelsene, til regulert marked.

§ 17-3 annet ledd nr. 6 skal lyde:

6. grovt eller gjentatte ganger overtrer § 3-9, § 3-10, § 4-1, § 5-2, § 5-3 eller § 10-11, jf. forskrifter gitt i medhold av disse bestemmelsene.

§ 17-4 tredje ledd første punktum skal lyde:

Ved forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelsene i §§ 5-2 eller 5-3, samt forskrifter gitt for å utfylle disse bestemmelsene, kan Finanstilsynet ilegge overtredelsesgebyr.

XVIII

I lov 25. november 2011 nr. 44 om verdipapirfond gjøres følgende endringer:

§ 2-5 annet ledd nytt annet punktum skal lyde:

Den som erverver betydelig eierandel etter reglene i første ledd skal fremlegge ordinær politiattest etter politi-registerloven § 40 dersom Finanstilsynet ber om det.

§ 2-7 første ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Personer som nevnt i annet og tredje punktum skal fremlegge ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40.

§ 10-3 tredje ledd nytt annet punktum skal lyde:

I forbindelse med vurdering av depotmottaker for fondet skal ledende ansatte fremlegge ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40.

XIX

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.
2. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til ulik tid.
3. Endringene i verdipapirhandeloven § 5-4 sjettede ledd annet punktum, § 5-10 femte ledd og § 5-13 sjettede ledd gjelder ikke obligasjoner som ble opptatt til notering på regulert marked i en EØS-stat før 31. desember 2010.
4. Departementet kan gi overgangsregler.

Presidenten: Til XI § 13 annet ledd første punktum er det satt fram et alternativt forslag. Det er forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endringer i lov 19. november 2004 nr. 73 om bokføring (bokføringsloven) § 13 annet ledd ved å redusere kravet om oppbevaringsplikt for regnskapsmateriale, herunder primærdokumentasjon, fra ti til fem år.»

Det voteres alternativt mellom komiteens innstilling til XI § 13 annet ledd første punktum og dette forslaget.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling

og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble innstillingen bifalt med 63 mot 53 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 11.13.54)

Presidenten: Det voteres så over komiteens innstilling til XV § 4-4 tredje ledd.

Fremskrittspartiet har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling til XV § 4-4 tredje ledd ble bifalt med 92 mot 24 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 11.14.19)

Presidenten: Det voteres videre over komiteens innstilling til XI og XV samt I–X, XII–XIV og XVI–XIX.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovenes overskrifter og lovene i sin helhet.

Votering:

Lovenes overskrifter og lovene i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten har Arve Kambe satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endringer i lov 19. november 2004 nr. 73 om bokføring (bokføringsloven) § 13 annet ledd ved å redusere kravet om oppbevaringsplikt for regnskapsmateriale, herunder primærdokumentasjon, fra ti til fem år.»

Det voteres alternativt mellom dette forslaget og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:97 S (2011–2012) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Jørund Rytman, Arve Kambe, Hans Olav Syversen og Borghild Tenden om endring av bestemmelser om oppbevaringsplikt for regnskapsdokumenter – vert lagt ved protokollen.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble innstillingen bifalt med 61 mot 53 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 11.15.38)

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 27 forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Gunnar Gundersen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre
- forslag nr. 3, fra Borghild Tenden på vegne av Fremskrittspartiet og Venstre
- forslag nr. 4, fra Gunnar Gundersen på vegne av Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslag nr. 5, fra Kenneth Svendsen på vegne av Fremskrittspartiet
- forslagene nr. 6–10 fra Gunnar Gundersen på vegne av Høyre og Venstre
- forslagene nr. 11–13, fra Gunnar Gundersen på vegne av Høyre
- forslagene nr. 14–27, fra Borghild Tenden på vegne av Venstre

Det voteres over forslagene nr. 14–27, fra Venstre.

Forslag nr. 14 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endringer:

Skatteloven § 14-43 nytt fjerde ledd skal lyde:

(4) Driftsmiddel omfattet av første ledd som har påviselig miljø- og klimamessig effekt, kan i ervervsåret, i tillegg til avskrivning etter første eller annet ledd, avskrives med inntil 5 pst. av kostpris. Tilsvarende gjelder for påkostning på driftsmiddel som nevnt, jf. § 14-40 tredje ledd. Departementet kan gi forskrifter til utfylling og gjennomføring av dette ledd, herunder om kravet til påviselig miljø- og klimamessig effekt.

II

Endringene under punkt I trer i kraft straks og med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 15 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endring:

§ 6-50 fjerde ledd annet punktum skal lyde:

Det gis maksimalt fradrag for gaver etter denne paragraf med til sammen 20 000 kroner årlig.

II

Endringsloven trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 16 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endring:

§ 5-14 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) Fordelen settes til differansen mellom den verdien som kan oppnås ved reelt salg av aksjen, redusert med 20 pst., og det den ansatte betaler for aksjen. Den skattefrie fordelen kan likevel ikke overstige 10 000 kroner pr. inntektsår.

II

Endringen under I trer i kraft straks og med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 17 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endring:

§ 6-20 fjerde ledd annet punktum skal lyde:

Frdrag kan samlet gis med inntil 1 800 kroner eller med en forholdsmessig del av dette beløpet når fradragberettiget kontingent er betalt for bare en del av året.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 18 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endringer:

§ 16-40 annet ledd bokstav a og b skal lyde:

(2) Følgende kostnader gir grunnlag for fradrag, dersom de også er fradragberettiget etter kapittel 6:

- a. Skattyters kostnader til egenutført forsknings- og utviklingsprosjekt, begrenset til 8 mill. kroner i inntektsåret. Prosjektet må være godkjent av Norges forskningsråd.
- b. Skattyters kostnader til forsknings- og utviklingsprosjekt utført av forskningsinstitusjoner godkjent av Norges forskningsråd, begrenset til 12 mill. kroner i inntektsåret. Prosjektet må være godkjent av Norges forskningsråd. Samlet fradraggrunnlag etter bokstav a og b skal ikke overstige 12 mill. kroner i inntektsåret. § 16-40 annet ledd ny bokstav c skal lyde:
- c. Skattyters kostnader til egenutført forsknings- og utviklingsprosjekt vedrørende klima, miljø eller energieffektivisering begrenset til 10 mill. kroner, eller 14 mill. kroner for tilsvarende prosjekt utført av forskningsinstitusjon godkjent av Norges forskningsråd. Prosjektet må være godkjent av Norges forskningsråd. Samlet fradraggrunnlag etter denne bestemmelse skal ikke overstige 14 mill. kroner i inntektsåret. § 16-40 annet ledd ny bokstav d skal lyde:
- d. Kostnadsrammene i bokstav a, b og c skal oppreguleres årlig i henhold til konsumprisindeksen.

II

Endringene under I trer i kraft straks og med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 19 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

Skattebetalingsloven § 10-20 fjerde ledd nytt annet punktum skal lyde:

Dette gjelder ikke forskuddsskatt for personlige skattytere.

II

Endringen under I trer i kraft straks, med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 20 lyder:

«I

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (gjøres følgende endringer:

§ 5-2 skal lyde:

(1) Det skal beregnes merverdiavgift med redusert sats ved omsetning, uttak og innførsel av næringsmidler. Det skal likevel beregnes merverdiavgift med alminnelig sats for næringsmidler som omsettes som en del av en serveringstjeneste. Det samme gjelder ved omsetning, uttak og innførsel av brus og sterkt sukkerholdige drikkevarer.

(2) Som næringsmiddel anses enhver mat- eller drikkevare og enhver annen vare som er bestemt til å konsumeres av mennesker.

(3) Som næringsmiddel anses ikke legemidler, tobakkvarer, alkoholholdige drikkevarer og vann fra vannverk.

(4) Departementet kan gi forskrift om hva som menes med næringsmidler, serveringstjenester, brus og sukkerholdige drikkevarer og omsetning av næringsmidler.

II

Ny § 6-16 a skal lyde:

§ 6-16 a Frukt og grønnsaker

Omsetning av frukt og grønnsaker er fritatt for merverdiavgift.

III

§ 7-1 skal lyde:

Det skal ikke beregnes merverdiavgift ved innførsel av varer som nevnt i § 3-6 bokstav d, § 3-7 fjerde ledd, § 3-18, §§ 6-1 til 6-3, § 6-6 første ledd, § 6-15 og § 6-16 a.

IV

Endringene under I, II og III trer i kraft 1. juli 2012.»

Forslag nr. 21 lyder:

«I

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift gjøres følgende endringer:

§ 5-1 annet ledd skal lyde:

(2) Loven §§ 5-2 til 5-12 gjelder i den utstrekning det følger av Stortingets vedtak om merverdiavgift at det skal beregnes merverdiavgift med redusert sats.

Ny § 5-12 skal lyde:

§ 5-12 Aviser

(1) Det skal beregnes merverdiavgift med redusert sats ved omsetning, uttak og innførsel av aviser som er trykt på papir og som utkommer regelmessig med minst ett nummer ukentlig. Fritaket gjelder tilsvarende for aviser omsatt som elektroniske tjenester.

§ 6-1 oppheves.

§ 7-1 skal lyde:

§ 7-1 Varer som er fritatt eller unntatt ved omsetning i merverdiavgiftsområdet

Det skal ikke beregnes merverdiavgift ved innførsel av varer som nevnt i § 3-6 bokstav d, § 3-7 fjerde ledd, § 3-18, § 6-2, § 6-3, § 6-6 første ledd og § 6-15.

II

Endringen under I trer i kraft med virkning fra og med 1. juli 2012.»

Forslag nr. 22 lyder:

«I

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift gjøres følgende endring:

§ 2-1 første ledd annet punktum skal lyde:

For veldedige og allmenntilgjort institusjoner og organisasjoner er beløpsgrensen 500 000 kroner.

II

Endringen under I trer i kraft med virkning fra og med 1. juli 2012.»

Forslag nr. 23 lyder:

«I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 23-2 nytt tidende ledd skal lyde:

For nyetablerte foretak med færre enn fem ansatte, skal arbeidsgiveravgift svares med 50 pst. av den arbeidsgiveravgift som ellers følger av gjeldende regler og satser i etableringsåret og de to påfølgende årene.

Nåværende tiende til trettende ledd blir ellefte til fjortende ledd.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning for virksomheter som registreres for første gang 1. juli 2012 eller senere.»

Forslag nr. 24 lyder:

«I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 23-2 nytt tiende ledd skal lyde:

Det skal ikke betales arbeidsgiveravgift for lønnet arbeid som lærling som det ytes tilskudd for etter forskrift til opplæringslova 23. juni 2006 § 11-4, når lærlingen tiltrer 1. januar 2012 eller senere.

Nåværende tiende til trettende ledd blir ellefte til fjortende ledd.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning for lønn mv. som opptjenes fra og med 1. juli 2012.»

Forslag nr. 25 lyder:

«I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endring:

§ 23-2 åttende ledd annet punktum skal lyde:

Fritaket etter første punktum gjelder bare dersom institusjonens eller organisasjonens totale lønnsutgifter er opp til 500 000 kroner, og bare for lønnsutbetalinger opp til 50 000 kroner pr. ansatt.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 26 lyder:

«I

I lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold gjøres følgende endring:

§ 2-3 annet ledd tredje punktum skal lyde:

Årlig innskudd til ordning som nevnt i første og annet punktum kan ikke overstige 6 pst. av vedkommende persons samlede beregnede personinntekt fra næringsvirksomhet, godtgjørelse til deltaker for arbeidsinnsats i deltakerlignet selskap eller lønn mellom 1 og 12 G.

II

Endringen under I trer i kraft straks, med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 27 lyder:

«I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd m.m. gjøres følgende endringer:

§ 8-34 første ledd skal lyde:

Til en selvstendig næringsdrivende ytes det sykepenger med 80 pst. av sykepengegrunnlaget, se §§ 8-10 og 8-35.

§ 8-34 nytt tredje ledd skal lyde:

Dersom en selvstendig næringsdrivende er sykmeldt på grunn av svangerskapsrelatert sykdom, og tilrettelegging eller omplassering til annet arbeid i virksomheten ikke er mulig, skal trygden dekke sykepenger med 100 pst. fra første sykmeldingsdag.

Nåværende tredje og fjerde ledd blir fjerde og femte ledd.

§ 8-36 første ledd skal lyde:

En selvstendig næringsdrivende har rett til sykepenger med 80 pst. av sykepengegrunnlaget fra 17. sykedag. En selvstendig næringsdrivende kan mot særskilt premie tegne forsikring som kan omfatte sykepenger med 100 pst. av sykepengegrunnlaget fra første sykedag.

§ 9-5 første ledd, innledningen, skal lyde:

Til en arbeidstaker eller selvstendig næringsdrivende som har omsorg for barn, ytes det omsorgspenger dersom han eller hun er borte fra arbeidet.

§ 9-9 nytt tredje ledd skal lyde:

For selvstendig næringsdrivende yter trygden omsorgspenger fra første dag med 100 pst. av sykepengegrunnlaget.

§ 9-16 andre ledd skal lyde:

Ytelsene gis med den prosent av sykepengegrunnlaget som gjelder ved egen sykdom, men selvstendig næringsdrivende vil ikke få redusert prosent ved egen sykdom. Til arbeidsledige gis ytelsen etter bestemmelsene i § 8-49 om sykepenger til arbeidsledige.

II

Endringene under I trer i kraft med virkning fra 1. juli 2012.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Venstre ble med 112 stemmer mot 1 stemme ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 11.16.34)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 11–13, fra Høyre.

Forslag nr. 11 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endringer:

§ 14-43 fjerde ledd skal lyde:

(4) Driftsmiddel som nevnt i saldogruppe d og som er ervervet etter 30. juni 2012, kan i ervervsåret, i tillegg til avskrivning etter første ledd, avskrives med inntil 10 pst. av kostpris. Tilsvarende gjelder påkostning på driftsmiddel i saldogruppe d foretatt etter 30. juni 2012, jf. § 14-40 tredje ledd.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning for inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 12 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endring:

§ 18-3 tiende ledd skal lyde:

10) Av produksjon i kraftverk med generatorer som i inntektsåret har en samlet påstemplet merkeytelse under 11 000 kVA, fastsettes ikke grunnrenteinntekt.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2011.»

Forslag nr. 13 lyder:

«I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 9-5 første ledd skal lyde:

Til en arbeidstaker eller selvstendig næringsdrivende som har omsorg for barn, ytes det omsorgspenger dersom han eller hun er borte fra arbeidet

- a) på grunn av nødvendig tilsyn med og pleie av et sykt barn i hjemmet eller i helseinstitusjon,
- b) fordi den som har det daglige barnetilsynet er syk,
- c) fordi den som har det daglige barnetilsynet er forhindret fra å ha tilsyn med barnet fordi vedkommende følger et annet barn til utredning eller til innleggelse i helseinstitusjon, eller
- d) fordi barnet på grunn av sykdom trenger oppfølging i form av legebesøk mv. selv om barnet ikke er sykt eller pleietrengende den aktuelle dagen.

§ 9-6 sjuende ledd blir nytt åttende ledd. Sjuende ledd skal lyde:

Reglene i denne paragrafen gjelder tilsvarende for selvstendig næringsdrivende, men slik at det ved beregningen av antall dager med omsorgspenger gjøres fratrukk med ti dager.

§ 9-7 første ledd skal lyde:

For at arbeidstakeren skal få rett til omsorgspenger fra arbeidsgiveren, må barnets eller barnepasserens sykdom dokumenteres med egenmelding eller legeerklæring. For at selvstendig næringsdrivende skal få rett til omsorgspenger, må barnets eller barnepasserens sykdom dokumenteres med legeerklæring.

§ 9-9 første og annet skal lyde:

Trygden yter omsorgspenger dersom arbeidstakeren har vært i arbeid eller i en likestilt situasjon (§ 9-2, jf. § 8-2) i til sammen minst fire uker umiddelbart før fraværet, men ikke har rett til omsorgspenger fra en arbeidsgiver. Til selvstendig næringsdrivende yter trygden omsorgspenger.

Omsorgspenger beregnes etter de samme bestemmelsene som sykepenger fra trygden, se kapittel 8. Til selvstendig næringsdrivende ytes omsorgspenger med 100 pst. av grunnlaget inntil seks ganger grunnbeløpet.

II

Endringene under I trer i kraft med virkning fra 1. juli 2012.»

Votering:

Forslagene fra Høyre ble med 91 mot 22 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 11.16.56)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 6–10, fra Høyre og Venstre.

Forslag nr. 6 lyder:

«I

I lov 27. juni 2008 nr. 62 om individuell pensjonsordning gjøres følgende endring:

§ 1-3 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Samlet årlig innbetaling av innskudd, premie og vederlag for administrasjon av pensjonsavtalen, herunder vederlag for forvaltning av årets innskudd og premie, kan for hver person ikke overstige 40 000 kroner.

II

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endring:

§ 6-47 første ledd bokstav c annet punktum skal lyde:

Samlet fradrag kan ikke overstige 40 000 kroner.

III

Endringen under I trer i kraft med virkning fra og med 1. januar 2012.

Endringen under II trer i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 7 lyder:

«I

Lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver oppheves.

II

Denne loven trer i kraft straks og med virkning for arv og gave hvor rådigheten, jf. andre til sjetten ledd, ansees ervervet av arve- og gavemottaker 1. juli 2012 eller senere.

Hvis ikke annet følger av arvelaters eller givers bestemmelse eller av reglene i femte og sjetten ledd, ansees rådigheten ervervet slik:

- a) Over arvemidler som ikke har vært under offentlig skifte: ved arvelaters død.
- b) Over midler som har vært behandlet av tingretten: når

de utloddes eller utleveres uten utlodning eller boet tilbakeleveres, med mindre et høyere avgiftsgrunnlag har vært lagt til grunn ved tidligere avgiftsfastsettelse, jf. bokstav a, og fristen for å påklage den tidligere verdsettelse er utløpet ved åpningen av offentlig skifte, jf. §§ 35 og 37.

- c) Over forsvunnet persons midler som ikke undergis offentlig skifte: når dødsformodningsdagen er endelig fastsatt i henhold til lov om forsvunne personer mv. av 23. mars 1961 § 8, jf. samme lovs §§ 1 og 12.

- d) Over gavemidler: når gaven i henhold til § 2 tredje ledd ansees ytet.

Bestemmelsene under a–d foran medfører ikke at rådigheten ansees ervervet så lenge gjenlevende ektefelle beholder midlene i uskiftet bo i henhold til lov, testament eller samtykke fra førstavedes arvinger.

Ved fastsettelsen av tiden for rådighetservervet sees det bort fra arvelaters eller givers bestemmelse om at midlene skal behandles som umyndiges midler eller være undergitt lignende rådighetsinnskrenkning.

Rådigheten over midler som består i inntektsnytelse (livrente, løpende kapitalavkastning, bruksrett, grunnavgift mv.) ansees i sin helhet å være ervervet ved første termins forfall eller ved bruksrettens inntreden. Når det er forbundet med særlige vansker å fastsette kapitalverdien av inntektsnyttelsen, og når avgiftsmyndigheten finner det hensiktsmessig av andre grunner, kan rådigheten ansees ervervet etterskuddsvis for hvert enkelt års verdi av inntektsnyttelsen.

Ved erverv av livsforsikringspoliser som ikke kan kreves gjenkjøpt, og av andre midler hvis vesentlige verdi er avhengig av en betingelse, ansees rådigheten over midlene ikke ervervet før betingelsen er inntrådt. Rådigheten over livsforsikringspoliser som ikke kan kreves gjenkjøpt, ansees heller ikke å være ervervet, så lenge det er uvisst hvilken form eller størrelse selskapets ytelser vil få.»

Forslag nr. 8 lyder:

«I

I lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver gjøres følgende endring:

§ 4 femte ledd skal lyde:

Arv og gave som nevnt i § 2 første ledd bokstav b) og § 2 annet ledd, til juridisk person med allmenntilgitt formål er unntatt fra avgiftsplikt. Det samme gjelder arv etter arveloven § 46. Utdeling av midler fra institusjon eller organisasjon som har mottatt avgiftsfri arv eller gave etter reglene i dette ledd til noen som er fortrinnsberettiget på grunn av slektskap, regnes som arv eller gave direkte fra giveren eller arvelateren. Avgiftsfrihet etter dette ledd gis ikke hvis giver eller arvelater har gitt bestemmelse om bruk av arve- eller gavemidlene som ikke faller inn under et allmenntilgitt formål. Departementet kan i forskrift gi regler til utfylling og gjennomføring av reglene i dette ledd, herunder gi regler om krav til vedtekter, regnskap og revisjon.

II

Endringsloven trer i kraft straks. Endringen av § 4 gjelder likevel med virkning for arv og gave hvor rådigheten

heten, jf. arveavgiftsloven §§ 9 og 10, går over 1. juli 2012 eller senere.»

Forslag nr. 9 lyder:

«I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift gjøres følgende endringer:

I

§ 6-6 første ledd skal lyde:

(1) Omsetning og utleie i yrkesmessig utleievirk-somhet, herunder leasing av kjøretøy som bare bruker elektrisitet til fremdrift, er fritatt for merverdiavgift. Fritaket gjelder bare kjøretøy som omfattes av Stortingets vedtak om engangsvgift § 5 første ledd bokstav i og som er registreringspliktige etter vegtrafikkloven.

II

§ 6-6 nytt annet ledd skal lyde:

(2) Utleie, herunder leasing av batterier til kjøretøy som omfattes av første ledd, er fritatt for merverdiavgift. Fritaket omfatter også tjenester som leveres som ledd i utleien.

Nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

III

Endringsloven trer i kraft 1. juli 2012.»

Forslag nr. 10 lyder:

«I

I lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregående opplæringa gjøres følgende endring:

Opplæringslova § 13-5 oppheves.

II

Endringen under I trer i kraft med virkning fra 1. juli 2012.

III

Stortinget ber regjeringen oppheve § 18-2 i tilhørende forskrift.»

Votering:

Forslagene fra Høyre og Venstre ble med 90 mot 22 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 11.17.13)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 5, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at det innføres et maksimalbeløp for tilleggsskatt ved tilfeller hvor ligningsmyndighetene allerede sitter på opplysningene da disse er innberettet fra annet hold. Maksimalbeløpet settes til 10 000 kroner.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 89 mot 24 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 11.17.29)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 4, fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endringer:

§ 16-10 andre ledd første punktum skal lyde:

Skattefradrag for boligsparing gis med 28 pst. av innbetalt sparebeløp.

§ 16-10 tredje ledd skal lyde:

Innbetalt sparebeløp kan ikke overstige 25 000 kroner pr. inntektsår. Samlet innbetalt sparebeløp på kontoen kan ikke overstige 300 000 kroner. For ektefeller som lignes under ett for begges samlede formue og inntekt, gjelder beløpsgrensen i dette ledd for hver av dem. Sparebeløp fra barn som lignes under ett med foreldrene, jf. § 2-14, kommer bare til fradrag i skatt på inntekt som lignes særskilt.

II

Endringene under I trer i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Votering:

Forslaget fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 83 mot 30 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 11.17.46)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 3, fra Fremskrittspartiet og Venstre. Forslaget lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endring:

§ 14-43 første ledd bokstav d skal lyde:

d. personbiler, traktorer, maskiner, redskap, instrumenter, inventar, mv. – 25 pst.

II

Endringen under I trer i kraft fra 1. januar 2012.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Venstre ble med 88 mot 24 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 11.18.05)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen avvente innføring av sanksjonsordninger til etter at Stortinget har diskutert de overordnede problemstillingene knyttet til administrative sanksjoner som virkemiddel.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre ble med 66 mot 47 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 11.18.20)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til lover:

A.
L o v

om endringer i lov 6. juni 1975 nr. 29 om
eigedomsskatt til kommunane

I

I lov 6. juni 1975 nr. 29 om eigedomsskatt til kommunane gjer ein følgjande endringar:

§ 8 vert oppheva.

Ny § 8 A-1 skal lyde:

§ 8 A-1 *Verkeområdet*

(1) Eigedomsskatten skal reknast ut etter verdet som eigedomen vert sett til etter reglane i §§ 8 A-2 til 8 A-4.

(2) For anlegg for produksjon av elektrisk kraft skal eigedomsskatten reknast ut etter verdet som eigedomen vert sett til etter reglane i § 8 B flg.

Noverande § 8 A-1 blir ny § B-2.

Ny § 8 A-2 skal lyde:

§ 8 A-2 *Verdet*

(1) Verdet av eigedomen skal setjast til det beløp ein må gå ut frå at eigedomen etter si innretning, brukseigenskap og lokalisering kan bli avhenda for under vanlege salstilhøve ved fritt sal.

(2) Ved taksering av fabrikkar og andre industrielle anlegg, skal ein ta med maskiner og anna som høyrer til anlegget og er nødvendig for å oppfylle formålet med anlegget. Arbeidsmaskiner med tilhøyrsløse og liknande, som ikkje er ein integrert del av anlegget, skal ein ikkje ta med.

Noverande § 8 A-2 blir ny § B-3.

Ny § 8 A-3 skal lyde:

§ 8 A-3 *Verdsetjing*

(1) Eigedomen skal verdsetjast ved takst.

(2) Det skal vere ei allmenn taksering i kommunen kvart tiande år. Dersom det ligg føre særlege tilhøve, kan kommunestyret avgjere at ny taksering skal skje tidlegare eller seinare enn dette, men ikkje seinare enn tre år etter at siste allmenne taksering skulle ha skjedd. Kommunen dekkjer kostnadene ved taksering, og kommunestyret utnemner dei personane som skal stå for takseringa.

(3) Formannskapet eller skattytar kan krevje overtakst.

(4) Kommunestyret kan i staden for løysinga i andre ledd, utnemne ei sakkunnig nemnd som skal setje taksten på grunnlag av forslag frå tilsette synfaringsmenn.

(5) Omtaksering av ein eigedom skal skje dersom det i tida mellom dei allmenne takseringane, ligg føre ein av dei følgjande grunnane:

a) eigedomen er delt,

b) bygningar på eigedomen er rive eller øydelagt av brann eller liknande, eller

d) det er ført opp nye bygningar eller gjort monalege forandringar på eigedomen.

(6) Dersom verdet til ein eigedom er vesentleg forandra i høve til andre eigedomar, kan formannskapet så vel som skattytar krevje særskild taksering i tida mellom dei allmenne takseringane. Skattytar som krev omtaksering etter dette og førre ledd, må sjølv dekkje kostnadene med takseringa. Krav om omtaksering må vere stilt innan 1. november i året før skatteåret.

Noverande § 8 A-3 blir ny § B-4.

Ny § 8 A-4 skal lyde:

§ 8 A-4 *Kontorjustering*

(1) I staden for ny allmenn taksering kan kommunestyret gjere vedtak om auke av det verdet (taksten) som eigedomen blei sett til ved den siste allmenne takseringa for utskriving av eigedomsskatt. Kommunestyret kan dessutan gjere vedtak om at det skal gjerast eit tilsvarande tillegg for dei eigedomane som er verdsett særskild før eit tidspunkt som kommunestyret fastset.

(2) Auken kan skje stegvis over fleire år, men må ikkje vere meir enn 10 prosent av det opphavlege skattegrunnlaget for kvart år etter 10-årsfristen for den siste allmenne takseringa, likevel slik at skatteåret 1983 vert rekna som første året for slikt tillegg. Fristreglane i § 8 A-3 andre ledd gjeld ikkje for kontorjustering.

Noverande § 8 A-4 blir ny § B-5.

Ny § 8 B skal lyde:

§ 8 B *Kraftanlegg*

Ny § 8 B-1 skal lyde:

§ 8 B-1 *Skattegrunnlag for kraftanlegg*

(1) Eigedomsskatt for anlegg for produksjon av elektrisk kraft skal reknast ut etter verdet (taksten) som anlegget vert sett til ved likninga året før skatteåret.

(2) Vert det med heimel i § 12, bokstav b nytta ulike skattøyrar for bygningar og grunn, skal det fastsetjast særskilde skattegrunnlag for bygningar og for grunn i samband med den likninga som er nemnt i første leden.

(3) Er det klaga på verdsetjinga, eller er verdsetjinga under prøving for domstolane, skal eigedomsskatten likevel reknast ut etter det verdet som vart sett ved likninga. Når spørsmålet er endeleg avgjort, skal skatten rettast i samsvar med den siste avgjerda.

(4) Verdet (taksten) av anlegg som nemnt i skatte-loven § 18-5 første leden skal ikkje setjast lågare enn kr 0,95/kWh eller høgare enn kr 2,74/kWh av 1/7 av grunnlaget for anlegget si samla produksjon av elektrisk kraft for inntektsåret og dei seks foregåande åra. Har kraftanlegget vore i drift i færre enn sju år, vert gjennomsnittet for desse åra lagt til grunn for utrekninga.

§ 14 andre ledd tredje og fjerde punktum skal lyde:

Første året det vert skrive ut eigedomsskatt i ein kommune, må allmenn taksering og utskriving vere avslutta

innan utgongen av juni i dette året. Dette gjeld likevel ikkje for moglege overtakstar.

§ 16 vert oppheva.

§ 17 skal lyde:

§ 17. Er det i strid med føresegnene i denne lova ikkje skrive ut eigedomsskatt, eller er det skrive ut *feil skatt*, kan utskrivninga rettast i samsvar med dei skattesatsane og reglane som galdt for vedkomande år.

Når eigedomsskatt ikkje er skriven ut, eller er skriven ut med for låg sum av di taksten er feil, kan utskrivninga rettast berre så langt det følgjer av dei allmenne fristane i denne føresegna. Taksten kan likevel rettast for seinare skatteår utan omsyn til desse fristane.

Retten til å retta utskrivninga slik at det går ut over eigaren (skattyaren), er spilt om retten ikkje vert nytta innan 1. mars året etter utskrivninga. Har feilen samanheng med at eigaren har brote plikta til å gje opplysningar eller medverke til synfaring etter § 29, kan utskrivninga likevel rettast innan 3 år frå utgangen av skatteåret. Det same gjeld dersom det er skrive ut eigedomsskatt i strid med føresegnene i denne lova, eller det er skrive ut for høg skatt.

Når taksten byggjer på likningsverdet, skal utskrivninga rettast berre så langt likninga vert brigda etter kapittel 9 i likningslova. Fristane for retting etter likningslova § 9-6 gjeld då tilsvarande for eigedomsskatten.

§ 19 første og andre ledd skal lyde:

Skattyaren kan klage på den utskrivne eigedomsskatten. Klaga må gjevast inn skriftleg til eigedomsskattekontoret innan seks veker frå det seinaste tidspunktet av den dagen det vart kunngjort at eigedomsskattelista var utlagd eller dagen skattesetelen vart sendt i samsvar med § 14. Klage over verdet kan bli fremja kvart år i samband med den årlege utskrivninga av eigedomsskatt, dersom det ikkje er klaga på same grunnlag tidlegare år.

For anlegg for produksjon av elektrisk kraft kan klaga ikkje gjelda det verdet som er sett på eigedomen ved likninga, jf. likningslova § 9-4.

§ 20 skal lyde:

§ 20. Klage vert avgjort av ei nemnd som kommunestyret vel, dersom ikkje kommunen tar klagen til følgje. Kommunestyret kan anten opprette ei eiga nemnd til å ta seg av oppgåvene eller leggje oppgåvene til ei anna kommunal nemnd.

§ 21 skal lyde:

§ 21. Medlem i formannskapet kan ikkje vere med i eigedomsskattenemnder.

§ 22 vert oppheva.

§ 23 andre ledd skal lyde:

Fristane i førre leden gjeld tilsvarande for kommunen. Kommunen må rette søksmål mot leiaren av klagenemnda. Skattyaren skal varslast om søksmålet.

§ 29 skal lyde:

§ 29. Forvaltningslova gjeld for førehaving av eigedomsskattesaker med dei særskilde reglane som er gitt i denne lova.

Reglane i likningslova § 3-13 om teieplikt gjeld på tilsvarande måte for tenestemenn og nemndmedlemmer som er med på å skriva ut eigedomsskatt i staden for reglane om teieplikt i forvaltningslova.

Forvaltningslova § 11 d andre ledd andre punktum gjeld ikkje for tenestemenn som tar del i synfaring i samband med taksering.

Forvaltningslova § 24 gjeld ikkje for den årlege utskrivninga av eigedomsskatt.

Forvaltningslova § 25 gjeld ikkje for vedtak om takst eller overtakst. I staden for gjeld eit krav om stutt grunngeving for avgjerda.

Forvaltningslova § 36 gjeld ikkje i eigedomsskattesaker. Reglane om dekning av sakskostnader i likningslova § 9-11 gjeld på tilsvarande måte i eigedomsskattesaker.

§ 31 skal lyde:

§ 31 Plikt til å gje opplysningar og medverke til synfaring

(1) Eigedomsskattekontoret kan påleggje eigaren (skattyaren) å gje særskilde opplysningar som trengst til utskrivning av eigedomsskatten.

(2) Eigar (skattyar) og brukar av ein eigedom har plikt til å medverke til synfaring av eigedomen ved taksering etter § 8 A-3.

(3) Eigedomsskattekontoret kan setje frist for å gje opplysningar eller yte medverknad etter nr. 1 og nr. 2. Fristen skal ikkje vere kortare enn fire veker.

(4) Ved brot på pliktene etter nr. 1 eller nr. 2 kan eigedomsskattekontoret påleggje eigaren (skattyar) forseinkingsavgift. Avgifta vert sett på grunnlag av eigedomens skattegrunnlag. Avgifta skal vere:

a. 0,5 promille av skattegrunnlaget når forseinkinga ikkje er over ein månad,

b. 1 promille av skattegrunnlaget når forseinkinga er over ein månad.

Avgifta skal ikkje vere lågare enn 200 kroner, og skal når forseinkinga ikkje er over to månader, ikkje vere over 10 000 kroner. Avgifta skal gå til kommunen. Avgift skal ikkje påleggjast når fristoversitjinga er unnskyldelig på grunn av sjukdom, alderdom, manglande røynsle eller annan grunn.

(5) Eigedomsskattekontoret eller dei som utfører takseringa for kommunen, har rett til å ta fotografi av eigedomen til bruk for takseringa.

§ 33 andre ledd andre til fjerde punktum og tredje ledd vert oppheva.

II

Lov 17. desember 1982 nr. 82 om mellombels tillegg til lov 6. juni 1975 nr. 29 om eigedomsskatt blir oppheva.

III

Endringane under I og II trer i kraft frå og med skatteåret 2013.

B.
L o v

om endringer i lov 13. juni 1980 nr. 24 om
ligningsforvaltningen

I

I lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning skal § 3-3 nr. 4 lyde:

4. Bestemmelsen i nr. 3 er ikke til hinder for at selvan-
givelser, *skattetrekkmeldinger*, meldinger om skatte-
oppgjør og lignende masseutsendelser sendes direkte
til en skattyter som har fullmektig.

II

I lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning gjer
ein følgjande endringar:

§ 9-2 nr. 7 vert oppheva.

Gjeldande § 9-2 nr. 8 blir ny nr. 7. Første punktum
skal lyde:

Den som skal treffe vedtak i saken avgjør hvilken be-
tydning det skal ha for klageretten om klageren ikke har
oppfylt vilkårene i nr. 2–6.

Gjeldande § 9-2 nr. 9 blir ny nr. 8.

§ 10-4 nr. 1 nytt andre punktum skal lyde:

*Satsen skal være 10 prosent når de uriktige eller ufull-
stendige opplysningene gjelder poster som er oppgitt ukre-
vet av arbeidsgiver eller andre etter kapittel 6.*

III

Endringa under I tek til å gjelde frå og med inntektsåret
2014.

Endringane under II trer i kraft straks med verknad frå
og med likninga for inntektsåret 2011.

C.

L o v

om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om
folketrygd

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd vert § 23-3
andre ledd nr. 2 bokstav f oppheva.

II

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjer ein
følgjande endringar:

Kapittel 24 innhaldsoversikta skal lyde:

Bestemmelser om

- skatteetatens og *Arbeids- og velferdsetatens*
oppgaver står i § 24,
- arbeidsgiverens plikter står i § 24-2,
- fastsetting og innkreving av avgifter står i § 24-3,
- forskrifter står i § 24-4.

Bestemmelser § 24-1 skal lyde:

§ 24-1 *Skatteetatens og Arbeids- og velferdsetatens oppgaver*

*Pensjonsgivende inntekt og trygdeavgift fastsettes av
det skattekontoret som Skattedirektoratet bestemmer. De-
partementet kan i forskrift bestemme at Arbeids- og vel-
ferdsetaten skal fastsette pensjonsgivende inntekt og tryg-
deavgift for nærmere angitte grupper medlemmer av
folketrygden eller deler av deres inntekt. Departementet
kan også bestemme at Arbeids- og velferdsetaten skal fast-
sette deler av trygdeavgiften for personer som for øvrig får
trygdeavgiften fastsatt av skattekontoret.*

§ 24-2 vert oppheva.

Gjeldande §§ 24-3 til 24-6 blir §§ 24-2 til 24-5.

§ 24-3 andre og tredje ledd skal lyde:

Dersom arbeidsgiveren ikke gir beregningsoppgave
etter § 24-2 første ledd, eller gir en uriktig eller ufullsten-
dig oppgave, kan skattekontoret fastsette avgiften.

Dersom arbeidsgiveren ikke gir årsoppgave etter § 24-2
andre ledd, eller gir en uriktig eller ufullstendig oppga-
ve, kan ligningsmyndighetene fastsette eller endre grunn-
laget for arbeidsgiveravgiften. For et slikt vedtak gjel-
der ligningsloven kapittel 9 om saksbehandling, §§ 10-2
til 10-5 om tilleggsskatt, og § 11-2 om søksmål fra det
offentlige.

§ 24-4 første ledd skal lyde:

Skatteoppkreveren skal føre kontroll med at arbeids-
givere og andre sender meldinger og beregner arbeids-
giveravgift i samsvar med reglene og de pålegg som er
gitt. Arbeidsgiveren plikter på anmodning å gi fullsten-
dige opplysninger om forhold som kontrollmyndighetene
finner er av betydning for fastsettelsen av avgiften og av-
giftsgrunnlaget etter § 24-3 annet og tredje ledd i denne
loven.

III

Endringa under I tek til å gjelde straks med verknad frå
og med inntektsåret 2012.

Endringane under II tek til å gjelde straks.

D.

L o v

om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt
av inntekt og formue

I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av inntekt og formue
gjer ein følgjande endringar:

§ 2-38 sjette ledd bokstav a skal lyde:

- a. For skattytere som nevnt i første ledd bokstav a til h,
skal tre prosent av utbytte nevnt i annet ledd bokstav

a som er fritatt for skatt etter de foregående ledd, likevel anses som skattepliktig inntekt. Første punktum gjelder tilsvarende *ved utdeling fra selskap som nevnt i § 10-40 første ledd. Ved inntektsføring etter forrige punktum gjelder § 10-42 tredje ledd a tilsvarende.*

II

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av inntekt og formue skal § 9-14 lyde:

§ 9-14 *Skatteplikt for gevinst på eiendeler mv. som tas ut av norsk beskatningsområde*

(1) Gevinst på eiendel eller forpliktelse som nevnt i tredje ledd, og som tas ut av norsk beskatningsområde, er skattepliktig som om eiendelen eller forpliktelsen var realisert siste dag før dette tidspunktet. Skatteplikt etter dette ledd omfatter ikke gevinst ved overføringer som innebærer realisasjon eller uttak til egen bruk eller gaveoverføring som medfører skatteplikt etter § 5-2. Skatteplikt etter dette ledd omfatter heller ikke gevinst knyttet til forpliktelser som blir realisert ved oppfyllelse, ettergivelse, overføring mv.

(2) Med eiendel eller forpliktelse som tas ut av norsk beskatningsområde menes *blant annet*:

- a. eiendel som tilhører eller forpliktelse som påhviler skattepliktig etter § 2-1 eller § 2-2, når skatteplikten opphører etter disse bestemmelser eller etter skatteavtale med fremmed stat,
- b. eiendel som tilhører eller forpliktelse som påhviler skattepliktig etter § 2-3, når skattyterens skatteplikt opphører etter denne bestemmelsen eller etter skatteavtale med fremmed stat, eller når eiendelens eller forpliktelsens tilknytning til riket eller til virksomhet i riket som nevnt i § 2-3 opphører, og
- c. eiendel som tilhører eller forpliktelse som påhviler utenlandsk selskap eller innretning hvor deltakerne skattlegges etter § 10-61, når norsk kontroll av selskapet eller innretningen opphører.

Med skatteplikt som nevnt under a og b likestilles skatteplikt etter petroleumsskatteloven § 2. Selv om vilkårene under a, b eller c er oppfylt, anses en eiendel eller forpliktelse ikke for tatt ut av norsk beskatningsområde dersom den samtidig får slik tilknytning til Norge at norsk skatteavgivning får virkning for inntekter og kostnader knyttet til eiendelen eller forpliktelsen.

En forholdsmessig del av eiendel som tilhører eller forpliktelse som påhviler selskap som nevnt i § 10-40 anses tatt ut av norsk beskatningsområde når eiendelen eller forpliktelsen ved overføring av andel i selskapet fra deltaker som har skatteplikt etter §§ 2-1 eller 2-2, til deltaker som ikke har slik skatteplikt, eller på annen måte mister tilknytning til Norge slik at norsk skatteavgivning ikke får virkning for inntekter og kostnader knyttet til eiendelen eller forpliktelsen.

(3) Skatteplikt etter denne paragraf omfatter gevinst på

- a. fysiske driftsmidler som nevnt i § 14-41 første ledd a samt c til j,
- b. finansielle eiendeler,

- c. forpliktelser,
- d. omsetningsgjenstander, og
- e. immaterielle eiendeler.

(4) Skatteplikt etter denne paragraf omfatter ikke

- a. *gevinst på eiendeler som er nevnt i tredje ledd b, og som ved uttaket tilhører person som er bosatt i riket etter § 2-1 første ledd,*
- b. *gevinst som på tidspunktet som nevnt i første ledd første punktum ville vært fritatt for skatteplikt etter § 2-38, eller*
- c. *gevinst på eiendeler som nevnt i § 9-3 første ledd c.*

(5) Skatteplikt etter denne paragraf omfatter bare gevinst på eiendeler og forpliktelser som nevnt i tredje ledd a samt c til e, dersom gevinsten ved en realisasjon på tidspunktet som nevnt i første ledd første punktum ville ha vært skattepliktig etter bestemmelsen i § 5-30 første ledd.

(6) Tap på eiendel eller forpliktelse som nevnt i tredje ledd, og som tas ut av norsk beskatningsområde, er fradragberettiget for skattyter som er skattepliktig til riket etter §§ 2-1 eller 2-2 eller som anses skattemessig hjemmehørende i annen EØS-stat på tidspunktet som nevnt i første ledd første punktum. Det gis ikke fradrag for tap som har kommet til fradrag i annen stat. Tapet fastsettes ved ligningen for det året realisasjon anses å ha funnet sted, jf. § 14-27.

(7) Det kan kreves fradrag i norsk skatt etter denne paragraf for skatt på gevinst på eiendeler og forpliktelser som nevnt i tredje ledd, som det godtgjøres ville blitt utløst til en annen EØS-stat ved en realisasjon på tidspunktet som nevnt i første ledd første punktum. Skatteverdien av tapsfradrag reduseres tilsvarende. Departementet kan gi nærmere regler om beregning av fradraget.

(8) Ved gevinstberegningen fastsettes utgangsverdien til markedsverdien på det tidspunkt realisasjon anses å ha funnet sted. Bestemmelsene i §§ 10-30 til 10-36 og § 10-44 gjelder så langt de passer. Når det ikke foreligger en kjent markedsverdi, fastsettes denne ved skjønn. Utgangsverdien skal reduseres med eventuell inntektsføring etter § 14-64 ved uttaket fra norsk beskatningsområde.

(9) Ved uttak av eiendeler og forpliktelser som nevnt i tredje ledd a til c, kan skattyter kreve utsettelse med innbetaling av utlignet og forfalt skatt dersom skattyter er hjemmehørende i riket etter §§ 2-1 eller 2-2 eller anses skattemessig hjemmehørende i annen EØS-stat. Retten til utsettelse gjelder i den utstrekning skatt etter denne paragraf overstiger årets netto utlignede skatt på inntekt. Det skal beregnes renter som nevnt i skattebetalingsloven § 11-6 annet ledd, fra det tidspunkt restskatt knyttet til utlignet skatt etter denne paragraf skulle vært betalt etter bestemmelsene i skattebetalingsloven § 10-21. Det må stilles betryggende sikkerhet for skatteforpliktelsen og påløpte renter. Foreldelsesfristen for skattekravet og påløpte renter, jf. skattebetalingsloven § 12-1, løper fra tidspunktet for opphør av retten til utsettelse med betaling av skatten.

(10) Retten til utsettelse med betaling av skatten med renter etter bestemmelsen i forrige ledd opphører ved realisasjon, ved uttak til egen bruk, ved gaveoverføring og ved opphør av virksomhet i selskap med andel som nevnt i § 10-70 første ledd, jf. § 10-70 annet ledd b. Retten til ut-

settelse opphører også når skattyteren ikke lenger er hjemmehørende i riket etter §§ 2-1 eller 2-2 og ikke anses skattemessig hjemmehørende i annen EØS-stat, samt når det ikke lenger foreligger betryggende sikkerhet etter niende ledd fjerde punktum.

(11) Hvis eiendel eller forpliktelse som nevnt i tredje ledd a til c igjen får slik tilknytning til Norge at norsk skattelovgivning får virkning for inntekter og kostnader knyttet til eiendelen eller forpliktelsen, settes inngangsverdien til markedsverdien på tilknytningstidspunktet.

(12) Dersom gevinst ved inntak i norsk beskatningsområde av eiendel eller forpliktelse som nevnt i tredje ledd er skattepliktig til annen stat, gis fradrag i skatt etter denne paragraf etter reglene i skatteloven § 16-20 til § 16-29 så langt de passer. Det gis ikke fradrag i skatt etter dette ledd for skatt til utlandet på del av gevinst på eiendel ved inntak som svarer til differansen mellom utgangsverdien som er lagt til grunn ved gevinstberegningen i utlandet og den skattemessige verdi som er fastsatt ved inntaket til norsk beskatningsområde. Fradrag i norsk skatt etter dette ledd gis ikke der eiendelen eller forpliktelsen ikke samtidig med uttaket fra norsk beskatningsområde får tilknytning til en etablering i en EØS-stat som nevnt i § 10-64 b. *Frdrag i norsk skatt etter dette ledd gis bare dersom skattyter er skattepliktig til riket etter §§ 2-1 eller 2-2 eller anses skattemessig hjemmehørende i annen EØS-stat på tidspunktet som nevnt i første ledd første punktum.*

(13) Departementet kan gi regler til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

III

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av inntekt og formue skal § 14-60 tredje ledd lyde:

(3) Med driftsmiddel som tas ut av norsk beskatningsområde, menes *blant annet*:

- a. driftsmiddel som tilhører skattepliktig etter § 2-1 eller § 2-2, når skatteplikten opphører etter disse bestemmelser eller etter skatteavtale med fremmed stat,
- b. driftsmiddel som tilhører skattepliktig etter § 2-3, når skattyterens skatteplikt opphører etter denne bestemmelsen eller etter skatteavtale med fremmed stat, eller når driftsmidlets tilknytning til riket eller til virksomhet i riket som nevnt i § 2-3 opphører, og
- c. driftsmiddel som tilhører utenlandsk selskap eller innretning hvor deltakerne skattlegges etter § 10-61, når norsk kontroll av selskapet eller innretningen opphører.

Med skatteplikt som nevnt under a og b likestilles skatteplikt etter petroleumsskatteloven § 2. Selv om vilkårene under a, b eller c er oppfylt, anses et driftsmiddel ikke for tatt ut av norsk beskatningsområde dersom det samtidig gis slik tilknytning som nevnt i annet ledd.

En forholdsmessig del av eiendel som tilhører eller forpliktelse som påhviler selskap som nevnt i § 10-40 anses tatt ut av norsk beskatningsområde når eiendelen eller forpliktelsen ved overføring av andel i selskapet fra deltaker som har skatteplikt etter §§ 2-1 eller 2-2, til deltaker som ikke har slik skatteplikt, eller på annen måte mister tilknytning til Norge slik at norsk skattelovgivning ikke får virk-

ning for inntekter og kostnader knyttet til eiendelen eller forpliktelsen.

IV

Endringane under I trer i kraft straks med verknad frå og med inntektsåret 2012.

Endringane under II § 9-14 fjerde, femte, sjette, sjuande, niande, tiande, ellefte og tolvte ledd tek til å gjelde straks med verknad for uttak frå norsk skattleggingsområde frå og med 15. mai 2012.

Endringane under II § 9-14 andre og tredje ledd tek til å gjelde straks.

Endringane under III tek til å gjelde straks.

E.

L o v

om endringar i lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav

I

I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav gjer ein følgjande endringar:

§ 5-1 skal lyde:

§ 5-1 *Skattekort*

(1) Før inntektsårets begynnelse skal skattekontoret *utstede* skattekort som angir forskuddstrekkets størrelse og hvordan forskuddstrekk skal gjennomføres, for alle skattytere som må forutsettes å få trekkpliktig inntekt av betydning. Skattekontoret kan når som helst i løpet av inntektsåret *utstede* nytt skattekort når det er gjort feil ved *skattekortet*, eller når andre særlige grunner gjør det urimelig å ikke *utstede* nytt skattekort. *Skattekort gjøres tilgjengelig for arbeidsgiver elektronisk.*

(2) *Arbeidsgiver plikter å innhente skattekort før inntektsårets begynnelse for de personlige skattyterne arbeidsgiver plikter å foreta forskuddstrekk for, og sørge for at skattekortopplysningene er oppdaterte før hver lønnskjøring, slik at forskuddstrekket blir foretatt etter siste beregnede skattekort. Arbeidsgiver kan ikke bruke opplysningene til andre formål enn det som fremgår av denne loven.*

(3) *Før inntektsårets begynnelse utarbeider skattekontoret en skattetrekksmelding for skattyter, som viser beregnet forskuddstrekk, beregningsgrunnlaget for skattetrekket, og opplysninger om hvem som har etterspurt skattekort for skattyteren i foregående inntektsår. Skattekontoret skal utarbeide nye skattetrekksmeldinger dersom det blir gjort endringer i skattekortet, eller når nye arbeidsgivere etterspør skattekortet.*

(4) *Skattedirektoratet registrerer hvem som har etterspurt skattekort for skattyter.*

(5) *Skattyter har rett til innsyn i egne skattekortopplysninger og i opplysninger om hvilke arbeidsgivere som har etterspurt og mottatt skattekort fra skatteetaten.*

(6) *Trekktabeller og skjema for skattekort fastsettes av Skattedirektoratet.*

(7) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler til utfylling av denne paragrafen.

§ 5-4 første ledd skal lyde:

(1) Arbeidsgiver plikter av eget tiltak å foreta forskuddstrekk i henhold til *det til enhver tid gjeldende* skattekortet og reglene i dette kapitlet

§ 5-5 første og syvende ledd skal lyde:

(1) *Dersom arbeidsgiver ikke har fått de opplysninger som fremgår av skattekortet, og dette ikke skyldes forsømmelse eller mangel på tilbørlig aktsomhet fra arbeidsgivers side, skal forskuddstrekket gjennomføres etter det siste beregnede skattekort. Dersom arbeidsgiver ikke har tilgang til opplysninger fra det siste beregnede skattekortet, skal det foretas forskuddstrekk med 50 prosent. Det samme gjelder når det skal foretas forskuddstrekk i ytelser etter folketrygdloven kapitlene 4, 8 til 11 og 14. Forskuddstrekk i andre trekkpliktige trygdeytelser, pensjoner, vartpenger, livrenter og lignende stønader og ytelser foretas med 30 prosent.*

(7) Når det for en skattyter er *utstedt* skattekort i flere kommuner, skal arbeidsgiver foreta forskuddstrekk etter skattekortet fra kommunen skattyteren mener han skal svare skatt til.

§ 5-13 første ledd andre punktum skal lyde:

Skatteoppkreveren eller den offentlige myndighet som har fullmakt fra skatteoppkreveren, kan foreta boketter-syn hos den som plikter å foreta trekk, og kan herunder kreve *fremlagt trekkpålegg* og andre dokumenter og regnskapsmateriale som har betydning for kontrollen. Med dokumenter menes også elektronisk lagrede dokumenter. Pliktene foran gjelder også elektroniske programmer og programsystemer.

§ 6-3 andre ledd skal lyde:

(2) Forskuddsskatt *utstedes* på grunnlag av formue og inntekt ved siste ligning. Ved fastsetting av forskuddsskatten skal det gjøres fradrag for beløp som må ventes dekket gjennom forskuddstrekk etter reglene i kapittel 5. Slikt fradrag skal likevel ikke gjøres når lønnsinntekten ikke ventes å ville overstige 10 prosent av den samlede inntekt ved ligningen.

§ 6-3 femte ledd skal lyde:

(5) *Utstedt* forskuddsskatt kan endres når det er overveiende sannsynlig at skattyteren, med den opprinnelige fastsatte forskuddsskatt, vil få en restskatt eller en tilgodesum ved avregningen for vedkommende år som tilsvarende minst en femtedel av det utstedte forskuddsbeløpet.

II

Endringane under I tek til å gjelde straks, med verknad frå og med inntektsåret 2014.

Departementet kan i forskrift gi reglar om ei frivillig ordning. Endringane kan gis verknad frå og med inntektsåret 2013.

F.

L o v

om endringar i lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel

I

I lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel gjer ein følgjande endringar:

§ 6-1 andre ledd bokstav b skal lyde:

b) motorvogn og tilhenger, der transportmiddelet er registrert i utlandet, dersom det brukes til ervervsmessig vare- eller persontransport, fra sted i utlandet til sted i tollområdet, eller fra sted i tollområdet til sted i utlandet. Transportmiddel som er registrert i et annet EØS-land, kan likevel brukes til ervervsmessig *vare- eller persontransport* i tollområdet, hvis det foreligger en tillatelse til dette utstedt av rette myndighet i registreringslandet. Transportmiddelet kan ikke eies eller føres av person bosatt i tollområdet

§ 16-10 første ledd skal lyde:

(1) *Den som forsettlig eller uaktsomt har overtrådt denne lov eller forskrifter gitt i medhold av loven, kan ilegges tilleggstoll med inntil 60 prosent av toll fastsatt etter denne lov og Stortingets vedtak om toll, dersom statskassen er eller kunne ha vært unndratt toll.*

§ 16-10 andre ledd vert oppheva.

Nåverande tredje og fjerde ledd blir andre og tredje ledd.

II

Endringane under I tek til å gjelde straks.

G.

L o v

om arbeidsgivers innrapportering av ansettelses- og inntektsforhold m.m. (a-opplysningsloven)

§ 1 *Formål*

Formålet med denne loven er å legge til rette for at arbeidsgivere mv. effektivt kan oppfylle sine plikter til å gi opplysninger om enkeltpersoners (inntektsmottakeres) inntekts- og arbeidsforhold og skattetrekkopplysninger, og å gi offentlige etater tilgang til opplysningene innrapportert fra arbeidsgiver.

§ 2 *Opplysningspliktige*

Fysiske og juridiske personer som har opplysningsplikt etter bestemmelsene nevnt i § 3 første ledd, skal gi opplysninger etter reglene i denne lov.

§ 3 *Opplysningspliktens omfang*

Plikten til å gi opplysninger etter denne lov omfat-

ter opplysninger som skal gis med hjemmel i følgende bestemmelser med tilhørende forskrifter:

- a. ligningsloven § 6-2,
- b. folketrygdloven §§ 24-3, 25-1 annet ledd og 25-10, jf. § 21-4,
- c. skattebetalingsloven § 5-11 og
- d. statistikkloven § 2-2.

Med mindre annet er bestemt, skal opplysningene gis spesifisert for hver enkelt inntektsmottaker, og det skal gis opplysninger om fødselsnummer eller annet nummer for identifikasjon av inntektsmottaker.

Departementet kan i forskrift gi regler om opplysningsplikts omfang.

Skattedirektoratet kan fastsette skjemaer som skal benyttes når det skal gis opplysninger.

§ 4 *Frist for levering av opplysninger*

Opplysninger skal gis av den opplysningspliktige minimum en gang per kalendermåned.

Opplysninger om føderåd etter ligningsloven § 6-2 bokstav b skal leveres en gang per år og senest samtidig med fristen for å levere opplysninger i januar i året etter inntektsåret.

Departementet kan i forskrift gi regler om fristen for å levere opplysninger.

§ 5 *Sted for levering og leveringsmåte*

Opplysningene skal leveres elektronisk til den mottaksentralen som Skattedirektoratet fastsetter. Skattedirektoratet kan etter søknad samtykke til papirinnlevering for private arbeidsgivere.

Departementet kan i forskrift gi nærmere vilkår for levering, herunder leveringsmåte og format.

§ 6 *Ansvar for fellestjenester og behandlingsansvar*

Fellestjenester knyttet til drift og forvaltning av ordningen ivaretas av Skattedirektoratet.

Skattedirektoratet er behandlingsansvarlig etter personopplysningsloven for behandling av personopplysninger ved ivaretagelse av fellestjenester etter første ledd. Den behandlingsansvarlige kan bare behandle personopplysningene i den utstrekning som er nødvendig for å ivareta fellestjenestene.

§ 7 *Taushetsplikt ved drift og forvaltning*

Enhver som har eller har hatt verv, stilling eller oppdrag knyttet til drift og forvaltning etter § 6, skal hindre at uvedkommende får adgang eller kjennskap til opplysninger innsamlet etter § 3.

Første ledd er ikke til hinder for at opplysninger utleveres til virksomheter som har tilgang til dem etter § 8.

Dersom opplysninger kan innhentes uavhengig av taushetsplikt, skal opplysningene innhentes hos det forvaltningsorgan som etter § 8 har tilgang til opplysningene og som er myndighet på det området opplysningene er innhentet.

§ 8 *Tilgang til opplysningene*

Arbeids- og velferdsetaten skal ha tilgang til opplysnin-

gene i registeret i forbindelse med forvaltning av, og beregning av ytelser, og forvaltning av arbeidstakerregisteret etter folketrygdlovgivningen.

Skattedirektoratet, skattekontorene og skatteoppkreverne skal ha tilgang til opplysningene i registeret i forbindelse med utligning av skatt og trygdeavgift etter skattelovgivningen og arbeidsgivers beregning og oppgjør av skattetrekk og arbeidsgiveravgift etter skattebetalingsloven og folketrygdloven.

Statistisk sentralbyrå skal ha tilgang til opplysningene i registeret i forbindelse med produksjon av statistikk etter statistikklovgivningen.

Tilgangen er begrenset til opplysninger som organet har hjemmel i lov til å innhente.

§ 9 *Inntektsmottakers innsynsrett*

Inntektsmottaker har innsynsrett i opplysninger om egne forhold som er innsamlet etter denne lov.

Retten til innsyn begrenser ikke rett til innsyn etter andre regler.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om innsynsrett.

§ 10 *Tvangsmulkt ved manglende innrapportering*

Skattedirektoratet kan ilegge den som ikke innrapporterer alle opplysninger innen fristen i § 4, en daglig løpende tvangsmulkt frem til opplysningene er levert. Samlet tvangsmulkt kan ikke overstige 1000 ganger rettsgebyret. Departementet kan i forskrift gi regler om hvordan den daglige tvangsmulkten skal fastsettes.

Vedtak om tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg.

Vedtak om tvangsmulkt kan påklages til den skatteklagenemnd som departementet bestemmer.

Tvangsmulkt kan helt eller delvis ettergis dersom det blir gjort sannsynlig at forpliktelsen ikke er overholdt som følge av forhold utenfor den opplysningspliktiges kontroll eller dersom særlige rimelighetsgrunner tilsier det.

Tvangsmulkten tilfaller statskassen.

Departementet kan i forskrift gi regler om hvilke opplysninger som må være levert for at opplysningsplikten skal anses oppfylt.

§ 11 *Overtredelsesgebyr ved for sen innrapportering*

Skattedirektoratet kan ilegge den som ikke leverer alle opplysninger innen fristen i § 4, et overtredelsesgebyr. Gebyret kan ikke overstige 15 ganger rettsgebyret. Departementet kan i forskrift gi regler om hvordan gebyret skal fastsettes.

Bestemmelsene i § 10 annet til sjetten ledd gjelder tilsvarende for overtredelsesgebyr.

§ 12 *Ikrafttredelse*

Loven trer i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer.

§ 13 *Endringer i andre lover*

Fra det tidspunkt loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning gjøres følgende endringer:

§ 6-2 skal lyde:

§ 6-2 *Opplysningsplikt om lønn mv.*

1. Den som selv eller gjennom andre i løpet av en kalendermåned har utbetalt eller ytet fordel som nevnt i dette nummer, skal ukrevet levere opplysninger om alt som er ytet til den enkelte mottaker etter reglene i a-opplysningsloven. *Opplysningsplikten omfatter*
 - a. lønn og annen godtgjøring for arbeid,
 - b. pensjon, introduksjonsstønad etter introduksjonsloven, kvalifiseringsstønad etter lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen, føderåd i jord- og skogbruk, livrente som ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold, engangs- og avløsningsbeløp for slike ytelser, underholdsbidrag, foreldrepenger, dagpenger under arbeidsløshet, sykepenger o.l. ytelser som skal regnes som skattepliktig inntekt for mottakeren,
 - c. drikkepenger med det beløp som skal tas med ved beregning av skattetrekk,
 - d. gratiale, tantieme og godtgjøring til medlem av styre eller representantskap eller til annen tillitsmann,
 - e. provisjon utbetalt til agent eller annen mellommann,
 - f. vederlag for tjenester av teknisk, håndverksmessig, juridisk, regnskapsmessig eller annen art,
 - g. honorar eller annen godtgjøring som er utbetalt opphavsmann til åndsverk,
 - h. reise-, diett- og representasjonsgodtgjøring, samt annen godtgjøring til dekning av utgifter ved utførelse av arbeid, oppdrag eller verv som nevnt under a til g,
 - i. lott eller part ved fiske eller fangstvirksomhet,
 - j. godtgjøring til medlemmer av faste arbeidslag som utfører arbeid for egen regning, og
 - k. godtgjøring for barnepass også når dette skjer i barnepasserens hjem som ledd i selvstendig næringsvirksomhet.
1. vederlag til arbeidstaker i forbindelse med opphør av arbeidsforhold i henhold til avskjed, oppsigelse eller avtale med arbeidsgiver.
2. *Opplysningsplikten omfatter* også vederlag for varer eller andre ytelser som er levert i forbindelse med arbeid som nevnt i nr. 1.
3. *Opplysningsplikt om fradrag omfatter*
 - a. fradrag som er gjort ved lønnsutbetalingene, så som medlemsinnskudd til tjenestepensjonsordning og fradragsberettiget fagforeningskontingent mv. Det samme gjelder fradragsberettiget fagforeningskontingent som lønnstakeren legitimerer å ha betalt direkte til sin fagforening og
 - b. inntektsfradrag som gis ved ligningen, så som sjømannsfradrag mv. Departementet kan i forskrift bestemme hvilke inntektsfradrag det skal gis særskilte opplysninger ved innrapporteringen.
4. Kongen kan gi forskrifter om særskilt *opplysningsplikt* for
 - a. ytelse fra skattyter som driver næringsvirksomhet eller utleie av fast eiendom til person som står ham nær gjennom familie, slektskap, økonomisk fellesskap eller på annen måte og

- b. ytelse eller uttak fra selskap til person som har vesentlig innflytelse som aksjonær eller andelseier, eller til noen som står slik person nær.

§ 6-2 nr. 5 oppheves.

§ 6-16 første ledd bokstav c skal lyde:

- c. i forskrift bestemmes at følgende oppgaver skal leveres i maskinlesbar form: Saldo- og renteoppgaver ved årsskifte eller ved oppgjør av konti i løpet av det siste inntektsår etter § 6-4 og § 6-13 nr. 2 d, kontrolloppgaver etter § 6-3 nr. 6 og 7, kontrolloppgaver fra verdipapirregistre etter § 6-5, livsforsikringspremie, pensjonsforsikringspremie, innskudd etter innskuddspensjonsloven og innskudd i individuell pensjonsavtale (IPA) mv., spare- og fondsinnskudd, tilskudd til forskningsinstitutter mv. og betaling for pass og stell av barn mv. og gaver til selskaper, stiftelser eller sammenslutninger etter § 6-6, utbetalinger mv. fra forsikrings-selskaper, banker og forvaltningsselskaper for verdipapirfond etter § 6-7, aksjonær oppgaver etter § 6-11, oppgaver fra Arbeids- og velferdsetatens innkrevings-sentral og Statens innkrevings-sentral etter § 6-13 nr. 4, fordelingsoppgaver over inntekter, kostnader og formue i boligselskap som omfattes av skatteloven § 7-3, samt tilsvarende fordelingsoppgaver fra boligsameier, jf. skatteloven § 7-11.

§ 6-17 nr. 3 skal lyde:

Skattyter skal ha kopi av oppgaver som nevnt i §§ 6-16 c og 6-13 nr. 3 innen 1. februar i året etter inntektsåret, såfremt annen frist ikke er gitt i egen forskrift. Det skal fremgå av kopien (årsoppgaven) at oppgave også er sendt ligningsmyndighetene. *Skattyter skal ha sammenstilt oversikt over innrapporterte opplysninger som nevnt i § 6-2 innen 1. februar i året etter inntektsåret.* Finansdepartementet kan i forskrift bestemme at kopien oversendes skattyter i en bestemt form.

2. I lov 29. april 1988 nr. 21 om ferie skal § 10 nr. 1 tredje ledd lyde:

Feriepengegrunnlaget skal fremgå av *sammenstilling som sendes arbeidstaker etter ligningsloven § 6-17 nr. 3.*

3. I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 23-2 første ledd skal lyde:

Arbeidsgiveren skal betale arbeidsgiveravgift av lønn og annen godtgjørelse for arbeid og oppdrag i og utenfor tjenesteforhold som han plikter å *innrapportere*. Arbeidsgiveravgiften fastsettes i prosent av det beløp som skal *innrapporteres* for vedkommende år. Plikten til å betale arbeidsgiveravgift gjelder selv om beløpet fritas for *innrapporteringsplikt* på grunn av beløpets størrelse.

§ 24-3 første ledd skal lyde:

Arbeidsgiver skal av eget tiltak beregne arbeidsgiveravgiften etter § 23-2. *Opplysninger om beregnet avgift og grunnlaget for beregning av arbeidsgiveravgift for foregående måned skal leveres etter reglene i a-opplysningsloven.*

§ 24-3 annet ledd oppheves.

§ 24-3 tredje til femte ledd blir annet til fjerde ledd.

Gjeldende § 24-3 sjette ledd blir femte ledd og skal lyde:

Forhåndsutfylte opplysninger om arbeidsgiveren kan gjøres tilgjengelig for arbeidsgiveren ved elektronisk kommunikasjon.

§ 24-4 skal lyde:

§ 24-4 *Fastsetting og innkreving av avgifter*

For fastsetting av trygdeavgift gjelder ligningslovens bestemmelser, se også § 21-16.

Dersom arbeidsgiveren ikke gir *opplysninger om beregnet arbeidsgiveravgift* etter § 24-3 første ledd, eller gir *uriktige* eller ufullstendige *opplysninger*, kan ligningsmyndighetene *fastsette avgiften*. For et slikt vedtak gjelder ligningsloven kapittel 9 om saksbehandling, §§ 10-2 til 10-5 om tilleggsskatt, og § 11-2 om søksmål fra det offentlige.

Ved rettslig prøving av avgjørelser etter *annet ledd* gjelder ligningsloven § 11-1 tilsvarende.

Den som forsettlig eller grovt uaktsomt gir eller medvirker til å gi uriktige eller ufullstendige opplysninger, eller unnlater å *levere pliktige opplysninger* i forbindelse med beregning, fastsetting eller endring av arbeidsgiveravgiften, straffes etter bestemmelsene i ligningsloven kapittel 12.

Departementet kan sette ned eller ettergi arbeidsgiveravgift dersom det av særlige grunner knyttet til fastsettelsen virker særlig urimelig å fastholde hele kravet.

§ 24-6 annet ledd skal lyde:

Departementet gir forskrifter om hvor arbeidsgiveravgiften skal fastsettes og innbetales.

Ny § 25-10 skal lyde:

§ 25-10 *Arbeidsgivers opplysningsplikt*

Departementet kan i forskrift bestemme at arbeidsgiver uoppfordret skal gi opplysninger som nevnt i § 21-4 etter reglene i a-opplysningsloven.

Departementet kan i forskrift bestemme at arbeidsgiver skal gi opplysninger om utbetalingen eller fordelten til den ansatte er for en avvikende periode.

4. I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav gjøres følgende endringer:

§ 5-11 overskriften skal lyde:

§ 5-11 *Opplysninger om forskuddstrekk*

§ 5-11 første ledd skal lyde:

(1) Arbeidsgiver og selskap mv. som er trekkpliktig etter § 5-4 annet og tredje ledd, skal ukrevet levere opplysninger om forskuddstrekket for foregående måned etter reglene i a-opplysningsloven.

§ 5-11 annet, tredje og fjerde ledd oppheves.

§ 5-11 femte og sjette ledd blir annet ledd og tredje ledd.

§ 5-13 første ledd skal lyde:

(1) Skatteoppkreveren skal føre kontroll med at arbeidsgivere og andre som etter denne loven har plikt til å foreta trekk, *leverer opplysninger* og foretar forskuddstrekk og utleggstrekk i samsvar med reglene og de pålegg som er gitt. Skatteoppkreveren eller den offentlige myndighet som har fullmakt fra skatteoppkreveren, kan foreta bokettersyn hos den som plikter å foreta trekk, og kan herunder kreve fremlagt skattekort, trekkpålegg og andre dokumenter og regnskapsmateriale som har betydning for kontrollen. Med dokumenter menes også elektronisk lagrede dokumenter. Pliktene foran gjelder også elektroniske programmer og programsystemer. Også skattekontoret eller Riksrevisjonen kan foreta slike ettersyn og kreve fremlagt dokumenter som nevnt.

§ 10-10 første ledd skal lyde:

(1) Forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift for *de to foregående kalendermånedene* forfaller til betaling hver 15. januar, 15. mars, 15. mai, 15. juli, 15. september og 15. november.

§ 10-53 første ledd skal lyde:

(1) Treffer skatte- eller avgiftsmyndighetene vedtak om endring mv. som medfører økning av skatte- eller avgiftsplikten for krav som ordinært forfaller etter §§ 10-10 til 10-12, § 10-21, § 10-22 annet ledd eller §§ 10-30 til 10-41, skal økningen og renter etter § 11-2 betales senest tre uker etter at melding om vedtaket er sendt. Dette gjelder likevel bare dersom fristen for betaling kommer senere enn det ordinære forfallstidspunkt for kravet. Skyldes økningen at den skatte- eller avgiftspliktige selv endrer *tidligere leverte opplysninger*, regnes fristen fra melding om endringen er kommet fram til skatte- eller avgiftsmyndighetene.

§ 14-5 annet ledd skal lyde:

(2) Ved utleggstrekk nedlagt av skatteoppkreverne skal arbeidsgivere som har plikt til å ha skattetrekkskonto, følge de reglene som gjelder for oppgjør mv. for forskuddstrekk, jf. *kapitlene 5 og 10*. Beløpene skal betales til den skatteoppkreveren som har nedlagt trekket.

Presidenten: Det voteres alternativt mellom innstillingens B II § 10–4 nr. 1 nytt andre punktum og forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre. Forslaget lyder:

«I

I lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning gjøres følgende endring:

§ 10-4 nr. 1 nytt annet punktum skal lyde:

Satsen skal være 5 pst. når de uriktige eller ufull-

stendige opplysningene gjelder poster som er oppgitt ukrevet av arbeidsgiver eller andre etter kapittel 6.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med ligningen for inntektsåret 2011.»

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til B II § 10–4 nr. 1 nytt andre punktum og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre ble innstillingen bifalt med 64 mot 48 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 11.18.54)

Presidenten: Det voteres over D II og III.

Fremskrittspartiet og Høyre har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling til D II og III ble bifalt med 64 mot 48 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 11.19.17)

Presidenten: Det voteres over G.

Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling til G ble bifalt med 66 mot 47 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 11.19.36)

Presidenten: Det voteres over A, C, E og F samt resten av B og D.

Votering:

Komiteens innstilling til A, C, E og F samt resten av B og D ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovenes overskrifter og lovene i sin helhet.

Votering:

Lovenes overskrifter og lovene i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtakene vil bli satt opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Dermed er voteringen i sakene nr. 1–4 gjennomført og avsluttet.

Sak nr. 5 [11:20:15]

Innstilling fra finanskomiteen om Finansmarknadsmeldinga 2011 (Innst. 360 S (2011–2012), jf. Meld. St. 24 (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 10 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 25 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Høyre 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter og Venstre 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Torgeir Micaelsen (A) [11:21:12] (komiteens leder og ordfører for saken): Det er ikke noen tvil om at statsregnskapet som vanlig er en omfattende framstilling, og det gir et solid innblikk i de norske statsfinansene. Det er bare noen helt korte tall fra meldingen.

Det oljekorrigerte underskuddet i statsregnskapet for 2011 ble 94,1 mrd. kr. Det er 4,9 mrd. kr lavere enn i nysaldert budsjett, vedtatt i desember i fjor.

Går vi videre til våre penger på bok, ser vi at den bokførte verdien av Statens pensjonsfond utland ved utgangen av 2011 var på 3 307,9 mrd. kr. Det er nesten 230 mrd. kr mer enn ved utgangen av 2010.

Vi har også Statens pensjonsfond Norge. Her viser tallene at kapitalen fra utgangen av 2010 til utgangen av 2011 er redusert med 5,4 mrd. kr, og må ses som et resultat av et noe rufsete år i aksje- og rentemarkedet.

Likevel: Det har i 2011, sett under ett, gått bedre for nasjonens inntekter og utgifter enn ventet – eller fryktet, om man vil. Særlig har skattene og avgiftene fra næringslivet vært høyere enn anslått ved vedtak om budsjett for i fjor, hele 40 mrd. kr mer. Inntektsøkning kommer uten at en skatteregel er endret. Bedriftene her i landet går rett og slett bedre enn forventet. Det er bra, men fordi usikkerheten er så stor som den er nå, kan inntektene forsvinne like lett som de kom. Det er hovedgrunnen til at det også er lite lurt å omsette inntektsøkningen uten videre til nye og varige utgifter.

Når etterdønningene etter finanskrisen og konsekvensene av rekordhøy statsgjeld i tillegg fortsatt i disse dager rammer mange land svært hard, er det bare å konstatere at vi er i en helt annen situasjon her hjemme. Det skal vi være takknemlige for. Både naturressursene og det norske arbeidsmarkedet gjør at vi har mange i jobb som bi-

drar med betydelige inntekter, noe som – som regnskapet viser – kommer fellesskapet til gode.

Men rikdommen krever også at vi tar ansvar og at vi forvalter verdiene godt, slik at også kommende generasjoner kan få nytte godt av dem. En sånn formue kommer ikke – og forblir ikke stor – uten at det betyr noe hvordan vi alle sammen ter oss. Derfor er det gledelig at det er et bredt flertall i Stortinget som ønsker å sette av et betydelig overskudd i regnskapet og overføre dette til Statens pensjonsfond utland. Vi må sørge for at de ekstra ressursene vi får, bl.a. fra oljen, ikke blir faset inn i en slik takt at økonomien går over styr, men at vi setter av penger til fremtidige generasjoner.

Kontrasten til mange andre europeiske land er enorm. Jeg skal ikke si vi skal sende våre dypeste tanker til dem som basker med helt andre budsjetter og regnskapstall enn vi gjør i Norge, men det er i hvert fall verdt å drøfte og tenke gjennom i mange sammenhenger.

Jeg nevnte det kanskje ikke i starten, men Fremskrittspartiet har i innstillingen noen særlige merknader de står alene om. For det første mener det største opposisjonspartiet at statsregnskapets resultater viser at man burde vært mindre opptatt av budsjettbalansen ved vedtakelsen av budsjettet. Det sa de i nysalderingsdebatten før jul, og det sier de nå. Da vil jeg bare påpeke at det er en forståelse de står helt alene om. For – ærlig talt – det er ikke når man sitter med fasiten for hvordan det har gått, at man skal bedømmes på sin evne til å styre et land – inntektene og utgiftene. Det kan, med all respekt, nesten alle klare. Det som er krevende, er å holde igjen – fundere det man gjør med de faglig best mulige anslag – når man ikke vet hvordan den økonomiske fasiten, terrenget, vil se ut, når man skal ta høyde for usikkerhet, og når man skal ta høyde for mulige utviklinger. Det er ingen kunst å tippe det som har vært. Det er atskillig mer krevende å tippe hvordan ting skal bli.

Her hadde det vært – hva skal jeg si – mulig å egge til en stor politisk debatt rundt større forhold, men det har jeg ikke tenkt å bidra til, annet enn å påpeke at det er flere forhold som gjør at det norske statsregnskapet er en god faglig pengemessig forvaltning. Tallene viser også at vi i stor grad treffer med utgiftssiden, men bommer ganske kraftig på inntektssiden. Det er veldig naturlig i et land som har store varierende inntekter fra naturressurser, og som i tillegg er svært avhengig av hvordan det går i internasjonal økonomi.

Hermed anbefaler jeg komiteens innstilling.

Presidenten: Presidenten må få kommentere at statsregnskapet er interessant, men vi har nå faktisk tatt opp til behandling sak nr. 5, som er innstilling fra finanskomiteen om Finansmarkedsmeldingen, der også Torgeir Micaelsen er saksordfører. Men han har nå brukt opp sin tid på å framføre argumenter som hører hjemme i neste sak. Det får vi i fellesskap finne ut av hvordan vi løser, men uansett er neste taler representanten Ketil Solvik-Olsen, som forhåpentligvis da har bedt om ordet til sak nr. 5.

Hans Olav Syversen (KrF) (fra salen): President, til dagsordenen.

Presidenten: Representanten Hans Olav Syversen har bedt om ordet til forretningsordenen.

Hans Olav Syversen (KrF) [11:27:04]: Jeg vil, hvis det er mulig, foreslå at vi behandler ferdig det komiteens leder snakket om, nemlig statsregnskapet, og at vi går tilbake til sak nr. 5 – hvis det lar seg gjøre uten at det bryter med forretningsordenen.

Presidenten: Vi har det lille dilemmaet at det ikke er veldig mange mennesker i salen. Vi har vedtatt et debattopplegg med betydelig flere mennesker til stede. Men når det er sagt, er det ingen grunn til å tro at vi får en lang debatt under sak nr. 6. Med Stortingets eventuelle tilslutning, selv om vi formelt sett ikke er beslutningsdyktige, er presidenten innstilt på å gi sin tilslutning til forslaget fra representanten Syversen om at vi nå ferdigbehandler sak nr. 6. Under den saken er det ikke så lang taletid. Hvis finanskomiteens medlemmer, som i hovedsak er til stede i salen, er enig i at vi gjør det på denne måten, gjør vi alle som komiteens leder, og snakker om sak nr. 6 – og kommer tilbake til sak nr. 5. – Det anses vedtatt.

Sak nr. 6 [11:28:47]

Innstilling fra finanskomiteen om statsrekneskapen 2011 (Innst. 353 S (2011–2012), jf. Meld. St. 3 (2011–2012))

Presidenten: Dermed er første innlegg i sak nr. 6 holdt. Vi skal se om vi klarer å få opp sak nr. 6, sånn at vi kan slutføre den i tråd med forslaget fra Syversen og tilslutning fra komiteen – etter inspirasjon fra komiteens leder.

På talerlisten til sak nr. 6, som nå står på min skjerm, var Torgeir Micaelsen eneste inntegnede taler. Er det flere som ønsker ordet til sak nr. 6?

Det gjør representanten Ketil Solvik-Olsen – vær så god

Vi får håpe det er bedre orden i statsregnskapet enn i saksrekkefølgen i finanskomiteen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:29:19]: Jeg synes det var nødvendig å ta ordet i denne saken, ikke fordi jeg er misfornøyd med situasjonen i norsk økonomi, men rett og slett for å påpeke noen ting – for oss som husker hvordan debatten var høsten 2010, da vi debatterte dette budsjettet.

Vi ser altså at statens inntekter i løpet av et år har økt med 14,9 pst. Det er en formidabel situasjon, som forklarer litt av grunnen til at Norge gjør det veldig godt der andre land sliter stort.

Det som er vel så viktig å påpeke, er at vi faktisk har en inntektsøkning på 110 mrd. kr fra budsjettet ble vedtatt, til en ser regnskapet. Altså: Staten har hatt 110 mrd. kr mer å forvalte i inntekter enn det en trodde. Det er en økning på 9,9 pst.

I det perspektivet blir saksordførers kritikk mot Fremskrittspartiet fullstendig malplassert, for han forstår ikke kritikken som vi kommer med. Det vi peker på, er at

når du bommer med 10 pst., er det litt rart å tenke tilbake på debatten i denne salen for halvannet år siden. Da ga en inntrykk av at hvis en kom med budsjettendringer som ga avvik på bare et par milliarder kroner, kunne det medføre økte renter, økt inflasjon, større arbeidsledighet og alt annet som er vondt i denne verden. Så bare et par milliarder kroner i andre vurderinger enn det regjeringen la opp til – i et budsjett på nesten 1 000 mrd. kr – kunne altså sette norsk økonomi over styr.

Så ser vi at norsk økonomi har vært betydelig annerledes enn det regjeringen trodde – uten at en har fått disse konsekvensene. Det sier ganske mye om vurderingsevnen til saksordføreren og andre fra de rød-grønne partiene når de tror at marginale endringer i statsbudsjettet vil sette norsk økonomi over styr.

Vi har altså spart 108 mrd. kr mer i oljefondet enn det vi trodde. Allikevel skal en også i budsjettet for 2012 spare enda mer, i stedet for å se på hvordan en alternativt kunne investert de midlene i infrastrukturbygging og andre ting som skaper økt vekst i den norske økonomien. Vi har altså skapt oss en situasjon der det til tross for økt handlingsrom i statsbudsjettet – slik det her framkommer i statsregnskapet – kun er finansplasseringer i utlandet som fortsatt er det hensiktsmessige, ikke realinvesteringer i fastlandsøkonomien.

Det er den logikken Fremskrittspartiet ønsker å utfordre. Her har vi altså en debatt som bunner i en handlingsregel, der en gir inntrykk av at alt skal prioriteres i statsbudsjettet, mens realitetene jo er, som saksordføreren og andre kjenner godt til, at det brukes titalls milliarder kroner utenfor statsbudsjettet. Men mange av dem vil Stortinget aldri få anledning til å stemme over – de bare forsvinner ut av oljefondet og inn i norsk økonomi.

Da gir dette statsregnskapet oss et perspektiv på at neste gang vi diskuterer statsbudsjettet for et år, skal vi være litt mindre bastante i å påstå at alle som har avvikende ønsker eller forslag i forhold til regjeringen, automatisk setter norsk økonomi over styr. Denne fasiten har vist oss det. Men denne fasiten skal ikke brukes som et argument for at vi kan bruke penger på hva som helst; vi skal fortsatt prioritere grundig. Derfor er det viktig at denne regjeringen forsøker å effektivisere norsk økonomi bedre enn det en har gjort, forsøker å effektivisere byråkrati og statsforvaltning bedre enn det en har gjort, og samtidig bruker dette handlingsrommet til heller å legge til rette for vekstskapende aktivitet, slik som infrastruktur, forskning og skattepolitikk.

Det vi må få en diskusjon om, er hvordan vi bruker handlingsrommet. Det regjeringen ønsker å ha en diskusjon om, er hvordan en skal støtte opp om det de foreslår, og ikke å ha noen alternativ økonomisk politikk – eller kritikk. Den form for debatt ønsker ikke Fremskrittspartiet å være med på.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:33:39]: Som jeg har sagt tidligere, er statsregnskapet et dokument som er undervurdert, for vi må jo hele tida se budsjett og regnskap i sammenheng. Slik er det både i privat og offentlig virksomhet.

Det er jo et gledelig statsregnskap vi ser, som har betydelig høyere inntekter enn det som er budsjettet. Imidlertid viser det også at det er behov for å gå ytterligere igjennom Finansdepartementets modeller og beregningsmåter for utvikling av norsk økonomi, som jeg har tatt opp tidligere. Det er såpass store avvik, og de er langt større enn det folk flest forventer at resultatet skal være i en så kontrollert og nøye gjennomdrøftet økonomi som den norske. Så det er et poeng som jeg syns Finansdepartementet bør legge seg på minnet.

Ellers har jeg noen merknader til det som Fremskrittspartiets finanspolitiske talsmann sa. Fra Senterpartiets side er vi veldig forsiktige med å bruke så sterke ord som at enkelte budsjettforslag «setter norsk økonomi over styr». Dette er en språkbruk som jeg tror ingen er tjent med. Det som imidlertid er viktig, er at sånn som norsk økonomi nå blir organisert, er det en så sterk investeringsvilje og tilrettelegging av investeringer på norsk sokkel at det medvirker til en aktivitet som gir betydelige utfordringer i det totale næringsliv og ikke minst i arbeidslivet i Norge.

Det hadde også vært en fordel om Fremskrittspartiet i noe større grad kunne være med på å – for å være diplomatisk – prioritere realressurser som det norske samfunnet setter inn når det gjelder å utvikle samfunnet vårt. Det blir veldig lett til at en sier ja til store økninger på ulike samfunnsområder, som i sum vil gi disse vekstproblemerne – som er en måte å si det på – og dermed blir det lite troverdig når en i ettertid kommer og prøver med symbolske tiltak for å rette opp de vekstproblemerne som er.

Så det burde være en større debatt i denne salen om konsekvensene av de ekstremt høye olje- og gassinvesteringene som vi har i dag, sett i relasjon til annet fastlandsnæringsliv og ikke minst sett i relasjon til det som utvikler seg i arbeidslivet. Når vi nå har vært igjennom en vår med langt flere streiker og konflikter enn tidligere, er sjølsagt noe av den underliggende årsaken til det at en rekke grupper føler seg så forbigjørt i sine lønns- og arbeidsvilkår i forhold til andre grupper at de reagerer med det naturlige våpenet, som er streik.

Så min appell til Fremskrittspartiet er å tørre å si noe om hva en skal si nei til, og dermed vil det kunne balanseres på en helt annen måte.

I dag er det et volum i olje- og gassektoren som går langt utover det man med rimelighet bør ha i en økonomi som skal utvikle seg på en balansert måte.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [11:37:48]: Min appell går til finanskomiteens leder. Det er greit nok at han tok feil sak, men han sa at han tok ordet i en sak som han var alene om å skulle ha ordet i, og han holdt altså et provoserende innlegg som i hvert fall ikke var i komiteens ånd. Det er min appell til lederen når det gjelder tilsvarende innlegg senere, at han ikke legger opp til en debatt når vi er blitt enige om at det ikke skal være en debatt.

Men vi kan godt fortsette debatten, gjerne det. Da vil jeg utfordre Torgeir Micaelsen på hans skråriskhet om økonomien – hvorvidt han er så skrårisk på at regjeringen har den eneste løsningen på hvordan man kan styre norsk økonomi. Det virker som om det ikke finnes noen

annen løsning. Det virker som om dette rett og slett er himmelen – Arbeiderpartiets og regjeringens økonomiske politikk. Nei, det er ikke slik. Det finnes andre løsninger. Det finnes f.eks. en alternativ handlingsregel, hvor du kan skille mellom forbruk og investeringer. Den går til representanten Lundteigen. Når vi bruker penger på investeringer, er det fremtidig verdiskaping, det er for å investere for vekst i norsk økonomi. Så ønsker vi faktisk at forbruket ikke skal øke mer enn BNP-veksten. Det er en fornuftig handlingsregel, ikke å estimere 4 pst. avkastning – og om avkastningen er 3 pst. eller 5 pst., spiller det ingen rolle, vi bruker 4 pst. uansett og sier at det er ansvarlig.

Nå står vi foran en stor utfordring på det internasjonale markedet, og finansmarkedsmeldingen kommer etterpå. Da kan man se at neste år faller kanskje børsene 10–15–20–30 pst., hvem vet – Europa sliter. Da er det plutselig ikke 4 pst. som gjelder lenger, da er det en gjennomsnittlig avkastning de siste årene. Klarer Arbeiderpartiet og regjeringens partiene da å kutte ned det som vil være nødvendig for å komme tilbake på det nivået de sier er ansvarlig, nemlig en gjennomsnittlig avkastning på 4 pst.? Selvfølgelig gjør de ikke det. Det klarer heller ikke Fremskrittspartiet. Vi klarer ikke å kutte på forbruket, hvis vi ikke lager en regel som sier at vi ikke skal øke forbruket mer enn veksten i norsk økonomi, og så må vi investere for å øke den veksten. Det er nettopp det vi skal satse på å gjøre, mens dagens handlingsregel rett og slett er en lammelse, slik at vi ikke får tilstrekkelige investeringer i infrastruktur for å skape vekst i norsk økonomi. Sånn vil Fremskrittspartiet styre Norge om ett år!

Per-Kristian Foss hadde her inntatt presidentplassen.

Presidenten: Neste taler er Ketil Solvik-Olsen. Taletiden er 10 minutter, men det er ikke noe pålegg om å bruke den.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:40:36]: Jeg vil bare oppklare en del misforståelser, som egentlig ikke er misforståelser, men bevisst feilinformasjon. Representanten Lundteigen mener at Fremskrittspartiet i alle fall må vise noen plasser der vi kutter, og gir inntrykk av at vi er et parti som bruker penger på alle områder, uten å prioritere. Hvis representanten Lundteigen hadde fulgt med i de siste års statsbudsjett, ville han ha sett at Fremskrittspartiet netto kutter utgiftene til staten. Men vi gir skattelettelser som er større enn våre utgiftskutt, derfor bruker vi litt mer oljepenger på å balansere budsjettet enn det regjeringen gjør. Men det er altså netto kutt på utgiftssiden. Med Fremskrittspartiets statsbudsjett hadde vi ikke hatt et statsbudsjett med utgifter på over 1 000 mrd. kr, men på under 1 000 mrd. kr – så vi viser at vi prioriterer. Representanten Lundteigen er helt sikkert uenig i mange av de prioriteringene, og det er helt greit, det er jeg komfortabel med. Men å gi inntrykk av at vi øker utgiftene, blir en helt feil framstilling. Innenfor de omprioriteringene vi gjør, klarer vi å prioritere vedlikehold av veier, økt satsing på sykehjem, økt satsing på helsevesenet, samtidig som vi kutter på en del andre områder.

I en del av denne debatten gir en altså inntrykk av fra regjeringens side at den prioriterer alt innenfor statsbudsjettet, og at Fremskrittspartiet er uansvarlig når vi foreslår en ny finansieringsmetode. Vårt argument er jo at vi bruker akkurat de systemene og konseptene som regjeringen har lagt til grunn. Når representanten Micaelsen gang på gang sier at denne regjeringen prioriterer alt innenfor på statsbudsjettet, mens Fremskrittspartiet skal ha to tappekranter inn i oljefondet, viser han en fullstendig ignoranse overfor hva regjeringens budsjettpolitikk er. Regjeringen bruker titalls milliarder kroner utenfor dagens handlingsregel – f.eks. til fly og flyselskap, til å bygge flyplasser, til å bygge kraftverk, transporter av strøm. I revidert budsjett, som vi skal behandle fredag, kommer vi til å vedta et såkornfond som skal opprettes med penger bevilget utenfor handlingsregelen, og det skal ikke telles med i budsjettbalansen. Men det er utvilsomt penger som vil tilføres norsk økonomi. Kommunalbanken vil bli tilført penger, uten at det skal telles med i balansen, rett og slett fordi slike ting definerer en som formueomplassing. Da må det gå an å ha en diskusjon om hva som egentlig er formålet med formueomplassing. Er det den viktigste måten å omplasse vår formue, altså våre oljepenger, å gi penger til å drifte et flyselskap som taper penger år for år? Jeg vil heller at mine barn skal kunne ha bedre veier enn at vi skal ha et flyselskap som går med tap, men det er vi åpenbart uenige om. Det får være en prioritering Arbeiderpartiet støtter opp om, men Fremskrittspartiet er ikke enig.

Derfor har Fremskrittspartiet stilt seg litt undrende til et parti som SV, som sier at nå er det viktig å satse på fornybart og satse på kollektivt. Jeg er enig i at vi har en handlingsregel som lar oljeinvesteringer og fly få lov til å få oljepenger utenfor den regelen, men med en gang en skal begynne å investere i jernbane, skal en begrenses av en handlingsregel. Derfor har Fremskrittspartiet fremmet forslag i Stortinget, der vi faktisk er inspirert av dagens finansministers ideer som han har skrevet kronikk om i Aftenposten den 12. februar 2008, der han mente at statlige selskap som Jernbaneverket og Statens vegvesen burde omorganiseres, gjøres om til statlig aksjeselskap og driftes på samme måte som Avinor. Da ville du få en mer framtidrettet veiutbygging, en mer framtidrettet jernbaneutbygging. Det er litt rart når regjeringen, i en debatt som dette, later som om en behandler alt likt, når en åpenbart behandler infrastrukturbygging på helt ulikt vis, og der man lar oljepenger komme noen til gode, men ikke andre. Vi vil ha en debatt om hvem det skal komme til gode. Vi mener at vei og jernbane er minst like viktig som å bygge flyplasser og ikke minst som å drifte flyselskap. Derfor er denne debatten viktig. Når saksordføreren drar den opp, svarer vi på den – selv om den egentlig hører til i en annen debatt, hvor vi faktisk skal behandle Fremskrittspartiets forslag.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:45:06]: Hva som er aktiviteten i norsk økonomi, er sjølsagt en kombinasjon av hva det offentlige bruker, og hva de private bruker. Det er riktig at Fremskrittspartiet har framlagt forslag når det gjelder hva det offentlige skal bruke, som innebærer nettokutt i det offentlige utgifter, og det er to områder som

Fremskrittspartiet først og fremst kutter på. Det er internasjonal solidaritet og produksjon av mat i Norge. Det er, som representanten Solvik-Olsen sa, for så vidt greit. Det er ulike politiske vurderinger av hvordan vi skal bruke fellesskapets penger. Fremskrittspartiet har ikke anlegg for det som har med solidaritet å gjøre – dette med internasjonalt engasjement, matvaresikkerhet og matproduksjon.

Men det som var hovedpoenget i mitt innlegg, er det som er utenfor statsbudsjettet, den aktiviteten som skjer i Norge, der staten ikke er den som betaler eller kjøper tjenestene. På det området ser vi i dag at som følge av to hoveddrivere, nemlig et svært lavt rentenivå og en svært høy olje- og gasspris, fører det til aktivitet i privat sektor innenfor eiendomsutvikling og innenfor leverandørindustrien til olje og gass, som er så stort at det gir smerteproblemer ellers i samfunnet. Det er på det området Fremskrittspartiet er veldig tilbaketrukket. De ønsker å tilrettelegge for disse tingene og har ikke en forståelse av at man her bør dempe det.

Det som er den store utfordringen nå, er å bygge Norge på en langsiktig måte, å legge til rette for et allsidig, moderne næringsliv som baserer seg på at det er jamnbyrdighet mellom mennesker i Norge. Det er det som nå virkelig blir satt på en prøve. Når lønns- og kostnadsnivået i Norge på lønnsiden er på 155 pst. av hva som er situasjonen hos våre viktigste handelspartnere, er det til de grader en krevende situasjon. Så det man bør fokusere på når det gjelder soliditeten i økonomien, er offentlig sektor, men man må i langt større grad fokusere på rammebetingelsene som styrer privat virksomhet, slik at man får et fornuftig samspill mellom offentlig og privat virksomhet, slik at vi altså kan sikre langsiktigheten i næringslivet og jamnbyrdigheten i arbeidslivet.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:48:07]: Jeg er enig i mange av bekymringene som Lundteigen drar opp, men jeg forstår ikke hvorfor kritikken rettes mot Fremskrittspartiet, når hans parti sitter i regjering og kan gjøre noe med dette.

Vi er veldig glad for den oljemeldingen som regjeringen til slutt la fram, for den var i stor grad preget av den politikken Fremskrittspartiet hadde argumentert for i sju år, og heldigvis ikke preget av den politikken de rød-grønne hadde kranglet om i sju år.

Men hvis Lundteigen er uenig i den oljepolitikken som i dag føres, bør han fremme forslag i Stortinget om å endre den – ikke legge skylden for de eventuelle negative sidene av den på Fremskrittspartiet, mens han selv gleder seg stort over de oljeinntektene man får og kan bruke i statsbudsjettet.

Jeg er helt enig i at vi må gjøre noe for at norsk industri skal bedre sin konkurransevne. Derfor har Fremskrittspartiet ønsket å bedre avskrivingsreglene. Derfor har vi ønsket å justere en del miljøregler, som gjør at industrien i dag flytter ut i stedet for å investere i Norge. Derfor har Fremskrittspartiet sagt at vi bør bruke litt mer av oljefor-

muen vår til å investere i infrastruktur, slik at den næringen som er i Norge, bedre kan konkurrere mot utlandet, slik at norske ingeniører ikke skal sitte i bilkø, men faktisk være på jobb eller være sammen med familien for å få bedre livskvalitet. Dette stemmer de rød-grønne imot, fordi man ikke skal endre på investeringsmetodene. Det er altså viktigere at flyselskap driftes, og at flyplasser bygges utenfor statsbudsjettet, enn at man satser på bedre veier.

Når man vet at man får 3,5 kr tilbake for hver krone man investerer i hovedveinettet, er det åpenbart at det å plassere litt mer av oljeformuen i norsk infrastruktur ville være til gode både for økonomien i dag og for framtidig økonomi. Når vi vet at lønnsomheten med å framskynde jernbanebygging av intercitytriangelet rundt Oslo ville bedre seg med 22 mrd. kr, sier det seg selv at det ville være fornuftig å ta en diskusjon om hvordan man forvalter oljeformuen for å bedre norsk økonomi, og ikke bare investere den i utlandet.

For øvrig når det gjelder internasjonal solidaritet, er det litt spesielt at representanten Lundteigen opphever seg selv til å dømme andres syn på hva solidaritet er. Fremskrittspartiet har også stor omsorg for folk som ikke har det godt. Vi ønsker også å bedre det. Men jeg og Fremskrittspartiet tror ikke at det å gi gaver til korrupte regimer er måten å gjøre det på, når man heller kan forvalte oljefond, som hjelper dem til å investere i et finansmarked som hjelper til å utvikle næringsvirksomhet og industri.

Det samme gjelder matproduksjon. Jeg kommer fra Jæren. Jeg vet hvor viktig dette er. Men jeg tror altså ikke at landbruket skal være et sysselsettingsprosjekt for å ivareta gammeldagse strukturer. Dette handler om å få til en mer effektiv produksjon. Da må man legge om på subsidieordningene, da må man legge om på reguleringene, slik at landbruket kan opptre som en næringsvirksomhet og ikke som en vernet bedrift, som Lundteigen oppfatter det som.

Presidenten: Dermed er debatten i sak nr. 6 avsluttet.

Vi går tilbake til debatten i sak nr. 5. Presidenten forstår at Stortinget tidligere har vedtatt debattopplegget, og dermed kan vi gå direkte på det rette innlegg.

Torgeir Micaelsen (A) [11:51:36] (komiteens leder og ordfører for saken): Jeg beklager det lille oppstusset som skjedde her i stad. Jeg vet ikke helt hva som skjedde, men det får vi komme tilbake til ved en senere anledning.

Nå til finansmarkedsmeldingens behandling i Stortingets finanskomité og behandlingen her i salen i dag. Meldingen er en melding om utviklingen i og reguleringen av finansmarkedene i 2011. Samlet gir meldingen et svært nyttig innblikk i stoda både i nasjonale og internasjonale finansmarkeder. Heldigvis viser også denne saken at det er relativt bred enighet blant de politiske partiene om mange av de viktige spørsmålene i det norske finansmarkedet og reguleringen av det.

Komiteen har også en relativt god felles forståelse av at ettervirkningene av finanskrisen i 2008 og 2009 fremdeles preger de internasjonale finansmarkedene og – i enda større grad – den realøkonomiske utviklingen i mange land. Statsfinansene er sterkt svekket flere steder, millio-

ner av mennesker er arbeidsledige. Det er stor usikkerhet om utviklingen framover. Situasjonen er skjør.

Uroen som fortsatte i finansmarkedene i 2011, har også vært en sterk påminnelse om at også norsk økonomi er sårbar for det som skjer internasjonalt. Samtidig slår komiteen fast at den norske reguleringen av finansmarkedene er grunnleggende god og har vist seg å være robust gjennom den internasjonale finanskrisen. Norge har dratt nytte av lærdommene fra vår egen bankkrise for 20 år siden. Etter bankkrisen stilte vi som kjent større krav til bankene, forbedret finanslovgivningen, styrket tilsynet og moderniserte innskuddsgarantiordningen. Sammen med orden i statsfinansene bidro bl.a. lærdommene fra den gang til at norsk økonomi ble spart for mange av de verste utslagene av den internasjonale finanskrisen for et par år tilbake.

Én ting er helt klart: Norge har klart seg langt bedre gjennom denne økonomiske krisen enn mange andre land. BNP har nå vokst i ni kvartaler på rad, sysselsettingen øker, og arbeidsledigheten er lav sammenlignet med mange land.

Men selv om mye har vært gjort, er det fortsatt mye å gjøre på finansmarkedsfeltet. Én av grunnene til det er at vi har en finansnæring internasjonalt som opererer med begreper som «finansiell innovasjon» – mange vil kalle det kreativitet – noe som gjør at man stadig vekker presser grensene når det gjelder hva slags type produkter og hva slags type reguleringer som ikke fanger opp disse tingene før i etterkant. Derfor har det vært gjort en rekke ting her hjemme de siste årene. Vi har strammet inn regelverket for bonuser i finansbransjen. Det var upopulært blant mange, men det var riktig, fordi det i stor grad var et incitament til høy risikotaking blant mange aktører som hadde lønnen sin direkte knyttet opp til hvor stor risiko man tok.

Det har blitt strammet inn på regelverket for såkalte strukturerte spareprodukter. Det er i dag i praksis et forbud mot salg til privatpersoner. Riktignok tok dette altfor lang tid. De som skulle passe på dette, gjorde ikke jobben sin i stor nok grad, og mange saker befinner seg nå i rettsvesenet. Men nye regler er kommet på plass, og forhåpentligvis har vi ryddet opp i dette, slik at færre kommer i trøbbel senere.

Det har blitt gjort grep for å styrke forbrukersiden i Finanstilsynet. Videre har vi i morgen her i Stortinget til behandling et representantforslag vedrørende Finansklagenemnda, hvor et bredt flertall går inn for å se på om det er mulig å se om den også kan organiseres enda mer effektivt og bedre for forbrukerne enn i dag. Vi fortsetter altså å styrke regelverket rundt bransjen, og det er bra.

Det er mange ting som kan sies om utviklingen som nå vil komme. Det er mange nye reguleringer på gang. Et flertall i komiteen slutter seg til regjeringens vilje til å utnytte det nasjonale handlingsrommet vi har, til å lage rammeverk rundt banker og finansinstitusjoner i Norge, noe som gjør at vi kan stå mer solid enn minimumskravene EU- og EØS-systemet pålegger oss. Det er bra. Det har vist seg før at det har vært veldig vellykket.

I tillegg er det allerede en diskusjon om finansnæringen i Norge og internasjonalt i større grad bør bidra til fellesskapet gjennom økt skattlegging – i Norge er det f.eks. slik,

som i mange andre land, at finansielle tjenester som selges via finansnæringen, i praksis er unntatt moms – og det støtter et flertall, inkludert Kristelig Folkeparti, opp om. Men vi ser en mye mer avventende holdning fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre. Jeg synes det er litt overraskende. Jeg trodde vi i denne salen var enige om at det er viktig at alle næringer, uavhengig av hva de selger, bidrar i stor nok grad. Når vi nå har et system – kanskje om noen år – som kan bidra til å utjevne dette, mener jeg Norge også her bør benytte det handlingsrommet man har.

Med dette anbefaler jeg – denne gangen – den riktige innstillingen. Beklager nok en gang forvirringen i sted.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:57:17]: Det er stor enighet om veldig mange ting i denne saken. Det synes jeg er positivt. Det er viktig at det er klare politiske signal til en så viktig næring, og det er også viktig at det er enighet om virkelighetsbildet på dette området.

Finansbransjen og banknæringen er en sentral del av en velfungerende økonomi. Det er viktig for en moderne økonomi å ha et kredittmarked som faktisk fungerer, som har tillit blant folk, og som har tillit blant investorer. Det muliggjør å ha trygg sparing og effektive lånemuligheter. Det er igjen viktig for at mange folk kan realisere sine boligdrømmer, sine drømmer om egen bil, at næringslivet kan ha muligheter til å investere i næringsvirksomhet både lokalt og globalt, og for folk med penger i hånden er det mulig å spare for framtiden. Alt dette er viktig for at vi skal ha det best mulig.

De siste årene har vi opplevd uro i finansmarkedene. Vi har hatt gjeldsboble, og vi har hatt boligboble. Det resulterte først i en finanskrisen og nå i en gjeldskrise. Det er trolig fordi vi har opplevd en avstand mellom de pengeverdiene som har vært ute, og de reelle verdiene som har ligget til grunn. Man har altså trodd at ting var verdt mer i kroner og øre, eller dollar, pund – avhengig av hvilken valuta man vil bruke – enn det som markedet i dag faktisk er villig til å betale for det. Tilgang på billig kreditt har vært en av disse tingene, men det er også andre årsaker.

Vi opplever nå en tøff periode, hvor denne enorme gjelden som har blitt opparbeidet, skal rebalanseres, sånn at de verdiene som ligger i bunn, korresponderer med de pengeverdiene som man er villig til å betale for. Det pågår en ganske tung og dramatisk kamp i mange land, der långivere ser at de vil tape penger, låntakere vil tape penger, eller tape de realverdiene de sitter på, og i mange land vil også skattebetalerne tape litt penger.

Denne situasjonen er ikke ensartet. Det er ulike situasjoner i de fleste land. I noen land er det bankvesenet som holdt på å kollapse, som har gjort at skattebetalerne må betale en pris, i andre land er det politikerne som selv har vært uansvarlige. Dette har skjedd på tvers av politiske skillelinjer og på tvers av geografi. Men denne konflikten vil vi oppleve at spiller seg videre mellom de ulike interesseaktørene i et samfunn som selvsagt ønsker å tape minst mulig og påføre andre det tapet istedenfor.

Så får vi håpe at de krisepakkenes som EU nå jobber med – senest i går når det gjaldt Spania, men tidligere for Hellas – blir så gode som mulig og får en tillit i markedet

som gjør at ro gjenopprettes, og en kan begynne å fokusere på framtiden og nye investeringer framfor hvordan en skal balansere ut gamle tap.

Årsakene til skjevhetene er, som jeg nevnte, tilgang på billig kreditt, men det er også delvis politiske vedtak i enkelte land som har gjort at dette har sklidd ut, ved at en har ønsket at folk som ikke har betalingsevne, likevel skulle bli boligeiere. Ved å forskyve avdragsperioden og kun ha rentebetalinger har folk tatt opp mer lån enn det de reelt sett ville betjene når tiden for å betale avdrag oppsto. I noen land har en også mulighet til bare å gå fra all gjeld ved å gå fra det en eier – som i USA: Går en fra huset, slipper en å ta gjelden med seg. Det gjør at det er mer interessant å gamble i et marked – en slipper å ta nedturen selv. Det eneste en taper, er de pengene en eventuelt har betalt inn i mellomtiden.

I Norge er jo dette helt annerledes. Det tror jeg også er bra – det gjør at en tenker seg om to ganger før en tar opp store lån, for gjelden vil vedvare en stund. Så må vi sørge for at det ikke betyr at en er i en gjeldssituasjon resten av livet hvis det går galt.

I andre land er det et marked som har kommet skjevt ut, et marked som bevisst eller ubevisst har misbrukt hull i regelverket, og som gjør at den politiske reguleringen må bli bedre enn den har vært.

Alt i alt gjør dette at finansprodukter er blitt feilpriset. Det har vært en mangel på transparens. Det har medført at gode og dårlige lån er blitt blandet sammen, og folk har betalt for disse lånene som om alle var gode. Dermed har en priset risiko feil. Det er en viktig oppgave for politiske myndigheter å bidra til at det ikke skjer. Vi må bidra til å sikre transparens i markedet, slik at folk tar beslutninger basert på et reelt grunnlag og ikke på et tåkelagt grunnlag.

Et annet område der politikken har slått feil, ser en nå i EU, der en har innført en felles valuta, som har gjort at politiske myndigheter i noen land har kunnet få låne til en langt lavere rente enn det de tidligere har fått. Spesielt i en del søreuropeiske land har en brukt pengepressen til å betale for tidligere lån. Dermed har en hatt en høy inflasjonsrate, men også høye renter. Fordi renten har vært så høy, har folk vært villige til å låne penger til disse landene, for det er realrenten til slutt som gjelder.

Denne gamle oppskriften fungerer ikke når en er med i et eurosamarbeid, for da kan en ikke lenger trykke sine egne penger. Men en har hatt veldig god tilgang til billig kreditt på grunn av at en har hatt en EU-rentefot istedenfor individuelle nasjonsrenter. Dermed har mange av disse landene tatt opp store lån, men når de skal betale tilbake, har de ikke mulighet til å trykke penger og fjerne dem ved inflasjon. Dermed får man en global gjelds- og finanskrise – av ulike årsaker, men som likevel rammer oss alle.

Den situasjonen vi nå opplever, understreker viktigheten av å ha en forutsigbar og god regulering av markedene. Det er viktig både for kundene og for bankene, og det er viktig at den reguleringen sikrer tilliten.

Fremskrittspartiet vil advare mot å si at nå går ting så godt i Norge. I forrige debatt vektla en at det er oljenæringen som er en av hovedgrunnene til at det går godt i Norge.

Vi må unngå illusjonen om at nå går det så godt i Norge at vi kan begynne å stramme inn på enkelt næringer og tro at det fortsatt vil gå dem vel. Vi må sikre at næringene i Norge har gode konkurransevilkår mot sine konkurrenter i utlandet.

Vi må unngå at norske institusjoner behandles dårligere enn sine konkurrenter. Det er uheldig med de signalene som har kommet i denne saken om strengere regulering av norske banker sammenlignet med utenlandske banker, ikke minst fordi mange av de norske bankene konkurrerer direkte med sine skandinaviske venner i det norske markedet. Svenske og danske banker har ca. 30 pst. markedsandel, og det sier seg selv at hvis svenske og danske banker kan hente inn kapital billigere og enklere enn de norske, vil de kunne tilby lån til norske kunder i Norge billigere enn sine norske konkurrenter. Det er ikke heldig. Vi må sørge for at risikovektingen og kapitaldekningskravene en har, må koordineres over landegrensene. Ved det som regjeringen nå legger opp til, frykter jeg at norske banker vil betale en høyere pris i markedet. Det gjør at marginene deres må krympes hvis de skal opprettholde sin markedsandel, og det gjør igjen at man på sikt vil få en dårligere konkurransesituasjon. På sikt lever bankene også av marginene som de har på sine lån – innlån og utlån – og da må ikke vi ødelegge for norske banker, slik at de mister de marginene de kunne hatt. La meg likevel understreke at bankene har et tungt ansvar for å opptre ansvarlig, både når det gjelder «normale» lån til bolig og bil, og når det gjelder salg av finansprodukter. Spesielt det siste har det vært en del problemstillinger rundt.

Summen for bankene er at gode reguleringer og tilsyn er en del av helheten som de må leve med. Jeg argumenterer ikke for at vi skal slippe opp på det, men vi må sikre likeverdighet og like vilkår som konkurrentlandene. Det er viktig av konkurransehensyn, men reguleringen er som sagt også viktig fordi konsekvensene av en kollaps i banknæringen påvirker samfunnet for øvrig og kan påvirke skattebetalerne og statsbudsjettet. La meg likevel si at vi er skeptiske til måten Finanstilsynet har lagt om sin politikk på det siste året. De har i praksis gjort innstramminger i boliglånspolitikken. At de nå stiller krav om at en skal ha 15 pst. egenkapital, anser vi som uheldig. Mye tyder på at vi – egentlig på tvers av det som var målsettingen – har fått uheldige resultater. Det vi ser, er at så lenge Finanstilsynet regulerer boliglån grundig, men forbrukerlån mye mindre grundig, får man en spillovereffekt, ved at en del unge kunder går i forbrukerlånmarkedet og får tak i den egenkapitalen de trenger. Det er dyrere lån, de er mindre regulert, og det er et dårligere kundeforhold mellom låntaker og långiver. Derfor ville det vært en fordel om bankene kunne fått opptre som før, vurdert den enkelte grundig, sett på betalingsevnen og gitt dem lån når de syntes det var ansvarlig.

Det er spesielt når Husbanken kan stå på utsiden av Finanstilsynets domene og gi de lånene som private banker ikke kan. Fremskrittspartiet har ingen tro på at Husbanken er bedre egnet enn vanlige, private banker til å vurdere kredittevnene og betalingsevnen til den enkelte.

Det vi trenger i denne saken, er en ny boligpolitikk, ikke

en ny politikk fra Finanstilsynet. Vi må sørge for bedre tilgang til areal, bedre forskrifter som er mindre krevende, og en bedre BSU-ordning. Det er ikke Finanstilsynet som skal styre boligpolitikken i Norge, som det nå gjør. Det burde vært storting og regjering. Vi fra Fremskrittspartiet konstaterer – men på vegne av alle opposisjonspartiene, tror jeg – at til tross for mange bidrag fra Stortinget gjennom forslag, har dagens regjering ikke vært villig til å gjøre en eneste endring av relevans for å bedre boligmarkedet. Og det må være måte på hvor lenge en regjering skal kunne sitte, før den fremmer en boligmelding for Stortinget.

Det som også er en konsekvens av det som Finanstilsynet har gjort, er at folk som har egenkapital, som kan gå inn i boligmarkedet, nå kan spekulere i å kjøpe boliger til utleie. De vet at leiemarkedet vil øke som følge av at unge folk i etableringsfasen ikke kommer inn i dette markedet. Dette forverrer faktisk situasjonen – gir den motsatte effekten. Bolighaiene har gode tider fordi leieprisene går opp og renten fortsatt er lav. Det gjør at det egentlig blir enda dyrere for unge førstegangsetablerere, som blir tvunget til å sitte på utsiden. De får ikke spare i egen bolig med rekordbillig rente, men må ut i et leiemarked som, relativt sett, er rekorddyrt. Det vil spise av den egenkapitalen som de egentlig burde brukt til å betale ned på egen bolig.

Så om kompliserte spareprodukter. Det går flere saker for retten, og vi skal ikke prosedere her. Folk bør ikke kjøpe produkter som de ikke forstår. Det bør være en tommelfingerregel. Når folk kommer til en bank og blir tilbudt et produkt som de ikke helt skjønner noe av, bør ryggmargsrefleksen være at de sier nei takk. Samtidig vet vi at det har vært tilfeller der ivrige bankfolk har forledet folk til å tro at risikoen er mindre enn den er, at produktet er enklere enn det er. En ser at folk pantsetter både hus og bil for å kjøpe det produktet som virker for godt til å være sant. Og det er det som regel også.

Derfor er det viktig at vi griper inn og griper fatt i de useriøse aktørene, som lurer folk til å kjøpe produkter og ta en risiko som er mye større enn det de selv er klar over. Det arbeidet som Kristelig Folkeparti i sitt representantforslag har tatt initiativ til – selv om Fremskrittspartiet ikke støtter alle forslagene – må fortsette, igjen fordi det er viktig å sikre tilliten i markedet.

Til slutt: Det går veldig godt i Norge. Oljeindustrien har tredoblet sine investeringer i løpet av ti år. I innstillingen vektlegger en hvor viktig finanskrisepakken fra regjeringen, som Stortinget vedtok for noen år siden, var. Det ga en veldig «boost» i norsk økonomi, som alle synes er positivt. Men vi skal huske at bare i år bidrar oljeindustrien med seks finanskrisepakker inn i norsk økonomi, utover det de gjorde for ti år siden – seks finanskrisepakker. Det bør si litt om hvor mye vi burde takke oljenæringen for, men også om hvilke bekymringer vi bør ha hvis oljeprisen går ned og oljeinvesteringene stopper opp – hvilke konsekvenser det vil få for norsk økonomi. Da tror jeg vi vil se at mye av det som har skjedd i Norge de siste årene, ikke handler om rød-grønn politikk, men om oljepris. Regjeringen burde vært litt mer jordnær og realitetsorientert med hensyn til å se hva som er de faktiske årsakene til dagens situasjon, istedenfor å gjøre dette til politikk.

Det som gjør meg spesielt bekymret, er at vi ser at statens formue i utlandet stadig øker, mens gjeldsgraden til kommunene og de private husholdningene i Norge øker tilsvarende. Det vil være et stadig større gjeldstrykk. Det betyr at hvis rentene begynner å gå opp, samtidig som oljeprisen går ned, vil det være vanskeligere for folk å betjene denne gjelden. Kommunene vil få problemer. Da får vi plutselig en helt annen situasjon. Da må vi være flinkere til å stimulere næringslivet og annen økonomisk aktivitet i Norge – ikke si at Norge hele tiden skal gå foran fordi vi har råd til det, og fordi vi har strammere reguleringer, strammere lovverk, enn det våre konkurrenter har.

Alt i alt: Mye er bra, la meg til slutt understreke det. Derfor håper jeg at vi får et godt samarbeid videre om hvordan en best mulig kan regulere banknæringen.

Gunnar Gundersen (H) [12:12:20]: Det er vel uomtvistelig spennende tider å diskutere finansmarkedsmeldingen i. Det tror jeg det vil være i mange år framover med de utfordringene som er i Europa. Så jeg tror man bare skal feste setebeltet og se hvordan verden utvikler seg.

I den sammenheng er det uhyre viktig at Finansdepartementet og statsråden fokuserer på både å påvirke og å følge med på hva som skjer ute. Jeg tror man raskt kan komme til å foreta noen valg som kan føre litt galt av sted – hvis man ikke foretar de riktige valgene. Dette vil jeg komme litt tilbake til senere.

Jeg har lyst til å kommentere litt det som i og for seg også forrige taler var inne på, dette med boliger. Det er veldig enkelt å si at det norske boligmarkedet sannsynligvis kommer til å smelle en dag. Den utviklingen som har vært, er nok neppe bærekraftig over lang tid. Samtidig er det – som sentralbanksjefen også sa i høringen – uhyre lite i dag som tyder på at boligmarkedet kommer til å gå ned. Vi har lavt rentenivå, høy sysselsetting og god vekst i økonomien – alt drar i retning av at det går oppover. Som jeg har sagt i en tidligere sak: Gjennom det kravet vi har til egenkapital, og som Finanstilsynet har innført, 15 pst., er vi faktisk på tur til å sette en hel gruppe utenfor boligmarkedet. Vi er overhodet ikke skeptisk til egenkapital – det bør det absolutt være – men spørsmålet er: Er det bankenes eget ansvar, eller er det myndighetenes ansvar å styre dette? Det at myndighetene overtar ansvaret for å sette regler, behøver ikke nødvendigvis stimulere til ansvarlighet ute i systemet. Dette synes jeg er en diskusjon som vi kanskje har hoppet litt lettvent over, men som vi sikkert kommer tilbake til.

Så har vi livselskapene og deres utfordringer. Det har vi tatt opp i interpellasjoner tidligere. Kombinasjonen av økt levealder, årlig rentegaranti, lavt rentenivå, nye kapitalkrav fra EU gjennom Solvens II og det faktum at Norge på mange måter mangler et statsobligasjonsmarked av en viss størrelse, gir livselskapene i Norge en helt særegen utfordring. Her noterer vi oss at finansmarkedsmeldingen er blottet for nye tiltak.

Jeg vil oppfordre finansministeren til å ta opp igjen Banklovkommissjonen og det arbeidet den gjorde, og følge opp en del av de tiltakene de foreslo, kanskje spesielt på fripoliser.

Så til norske reguleringer av bankene. Vi må faktisk er-

kjenne at siden begynnelsen av 1990-tallet har det norske reguleringsregimet fungert ganske bra. Det har vi gjentatte ganger sagt i debatter. Vi har notert oss at finansministeren gjentatte ganger har sagt at det skal være en nordisk harmonisering av et nytt regelverk, og vi mener det er helt sentralt at vi ikke påfører norske banker noen særreguleringer som vil føre til at banker fra markeder som er dårligere regulert enn det norske, kanskje begynner å overta det norske markedet. Men vi ser også i innstillingen at det stadig vekk foreslås særtiltak, og vi vil legge vekt på at det blir en harmonisering av regler, reguleringer og tilsynspraksis i Norden. Dette bør det være et særlig ansvar for finansministeren å følge opp.

Vi vil bemerke at regjeringen gjennom både finansmarkedsmeldingen, det internasjonale arbeidet man gjør, og de nasjonale forslagene man har ute på høring, har en lang rekke forslag som er egnet til å sikre finansiell stabilitet. Der deler vi regjeringens mål om å sikre et sterkt, robust og trygt bankmarked – selvfølgelig gjør man det. Men samtidig er det et spørsmål om i hvilken grad man kan ha særtiltak, og om man har drøftet konsekvensene av slike særtiltak som man legger opp til.

Høyre mener det er viktig at bankene skal bygge soliditet for å imøtekomme strengere kapitalkrav og bli mer solide og har støttet regjeringens anmodninger om bl.a. redusert utbytte for å bidra til økt egenkapital. Men når regjeringen i tillegg varsler økte innbetalinger til Bankenes sikringsfond, vurderer å innføre økte skatter og avgifter på overskudd og lønn, vurderer å beskutte merverdier skapt i finanssektoren og innføre motsykliske kapitalbuffer, i tillegg til redusert utbytte og særnorske kapitaldekningskrav, er Høyre opptatt av å be regjeringen om også å sikre at det er balanse mellom kravene og bankenes mulighet til å finansiere norsk næringsliv. Det vi ikke kommer utenom, er at finansinstitusjonene også er livsnerven i samfunnet. Vi vil leve med oppturer og nedturen i samfunnet, og reguleringene er hele tiden en balansegang mellom det å skape sikkerhet for utvikling og evnen til å finansiere framtidig økonomisk vekst. Det er en vanskelig balansegang, det skal alle erkjenne, og det ser man til de grader nedover i Europa.

Litt til hva som skjer internasjonalt: Man kan på mange måter se antydninger til at det som skjer ute i Europa nå, er at veien til helvete er brolagt med gode intensjoner. Jeg tror alle ønsker et sikkert finansieringssystem, men det vi samtidig nå ser, er at det har vært en voldsom konsentrasjon. Det har vært en driv mot større enheter i systemet, og plutselig har du institusjoner som er så store at de faller inn under begrepet «too big to fail», altså de vil rive med seg hele samfunnet hvis de begynner å gå overende. Det er en kjempeutfordring som jeg i hvert fall ikke har sett noen helt klare løsninger på, og jeg ser heller ingen «quick fix» her. Derfor sa jeg innledningsvis at jeg tror dette er en debatt vi kommer til å ha i mange år.

Men det som forundrer meg, er at man ute i Europa nå fokuserer mer på at bankene ikke må gå over ende, enn på å beholde konkurransen i finanssektoren. Det er ingen tvil om at mange av problemene vi har nå, er drevet gjennom av at vi har fått institusjoner som er så store og så dominante at samfunnssystemet ikke tåler at de går over ende. Paradox-

set er at den dagen institusjonen er blitt så stor, oppfattes den å ha statlig garanti ute i lånemarkedet, og får vesentlig billigere finansiering enn f.eks. den lille sparebanken som eksisterer oppe i et eller annet dalføre i Norge, som det jo overhodet ikke er noe problem om går over ende eller ikke. Det er selvfølgelig et problem lokalt, men det er ikke systemkritisk om en slik liten sparebank går over ende. Her tror jeg faktisk den langsiktige løsningen er å fokusere på den tendensen som hele markedet har til å drive fram så store enheter at samfunnet risikerer å gå over ende sammen med dem. Da har vi et kjempeproblem.

Høyres finansfraksjon var en tur i London og så på konsentrasjonen der. De fire–fem største institusjonene i England har nå en forvaltningskapital som tilsvarer 80 pst. av markedet, og de har en forvaltningskapital som tilsvarer fire ganger BNP. Da sier det seg selv at her har man en særdeles stor utfordring som vi ikke skal regulere nasjonalt, men som vi bør gå inn i et tett internasjonalt samarbeid om å finne gode løsninger på. For som sagt: Finansnæringen er også livsnerven i samfunnet, og uten et velfungerende finanssystem vil vi svekke samfunnets evne til vekst og utvikling. Det har vi i hvert fall ikke råd til i dagens situasjon.

Geir-Ketil Hansen (SV) [12:21:22]: Norsk økonomi er solid og god, men krever fast økonomisk styring og høy beredskap med tanke på den alvorlige situasjonen i den internasjonale økonomien, ikke minst i eurosonen. Millioner av mennesker er uten arbeid i Europa, og de unge rammes ekstra hardt. 17 mill. er uten arbeid, mer enn hver tiende europeiske arbeidstaker, og det er 22 pst. ledighet blant ungdom. Dette er prisen EU må betale for gjennomføringen av den monetære union, med en felles valuta som aldri har vært bærekraftig. Den monetære unionen har både vært forutsetningen for krisen vi ser i dag, og gjort krisen langt vanskeligere å håndtere for medlemslandene. Europa har nå både en finanskrisen, en eurokrise og en sosial krise. Konsekvensene er at de som har minst, må betale mest og kutt i velferden vi aldri før har sett i Europa. Vi vet ikke utgangen på det som nå skjer.

Men for Norges del merker vi knapt noe til krisen.

Vi har solid økonomisk vekst, lav rente og lav arbeidsledighet. Situasjonen i Norge skyldes dels at oljesektoren bidrar til at landet har en solid økonomi og sterke statsfinanser, men også at regjeringen over tid har ført en fast økonomisk politikk med basis i den nordiske velferdsmodellen, mindre forskjeller, omfordeling, økonomisk vekst og utvikling. I Norge ble finanskrisen møtt med økonomisk vekst og en aktiv politikk for å holde etterspørselen oppe, i motsetning til den kuttstrategien vi nå ser i eurolandene.

Det er to forhold ved situasjonen i Norge som jeg vil kommentere. Det ene er vår ensidige avhengighet av oljen. Oljesektoren bidrar positivt ved at den har gitt oss et svært godt økonomisk fundament og den holder arbeidsledigheten nede, og bidrar negativt ved at den er en stor kostnadsdriver i økonomien. Den bidrar til en todelt økonomi.

Det er SVs mening at for å unngå at denne todelingen ytterligere skal forsterkes og at presset mot konkurranseutsatt sektor skal bli enda større, må det tas grep for å dempe

farten i oljesektoren. Utvinningstakten og investeringstakten må dempes over tid. Det kan skje ved fordeling av lisenser og i forbindelse med å ta grep i skattesystemet. Det samme gjelder for finanssektoren, som bl.a. er skjermet for moms på tjenester, og som også er en driver til det økonomiske presset. Det er også en sektor som må underlegges de samme rammevilkår som det øvrige næringsliv.

Den andre betydelige utfordringen er situasjonen på boligmarkedet. Husholdningenes gjeld er større enn noen gang, og det er knyttet til boliglån. Prisnivået på boliger i sentrale strøk er høyere enn noen gang. Spørsmålet er om vi nærmer oss et krakk i boligsektoren med et sterkt fall i boligprisene. Derfor er det rett at det tas grep for å forebygge situasjonen. Samtidig må det gjøres noe for ungdom, som får det stadig vanskeligere med å skaffe seg bolig.

Terskelen for nyetablerere, unge familier, blir uoverkommelig høy. Derfor må det etableres ordninger og trefte tiltak for å bedre situasjonen for ungdom i etableringsfasen. Her trengs en kombinasjon av tiltak for å stoppe den sterke prisveksten, det må bygges flere boliger og flere uleieboliger ikke minst. Samtidig må tilbudet med startlån, etableringslån, forbedres og utvides. Vi må få på plass ordninger som gjør det lettere å gå fra å leie til å eie.

De tiltak som regjeringen for øvrig vil sette inn for å forebygge krisen ved å øke kravene til bankenes egenkapital, styrke Bankenes sikringsfond, er helt riktige. Det er lettere å forebygge en krisesituasjon enn å reparere når krisen har oppstått. Vi er i en situasjon hvor vi har muligheten til å forebygge, og den muligheten må vi bruke.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:25:45]: Som flere har vært inne på, er finansmarkedet avgjørende viktig i hverdagslivet for å få et samfunn til å fungere. Den situasjonen vi nå er inne i internasjonalt, er en økonomisk mote som utviklet seg på slutten av 1980-tallet og 1990-tallet med betydelig spekulasjon, og som vi nå etter hvert ser de brutale konsekvensene av.

Det som er gledelig, er den internasjonale institusjonen som skulle medvirke til stabilitet, nemlig aksjeselskapet IMF – for det er det det er. Det er et aksjeselskap og ikke en institusjon på linje med FN. Det aksjeselskapet, IMF, går nå i en annen retning. Det er, som jeg har sagt tidligere, gledelig at de nå går inn for at en bl.a. skal kunne bruke kapitalkontroll, altså vekk fra fri flyt til en mer regulert flyt av kapital. Det er gledelig at en nå er inne i en økonomisk politisk mote hvor det er en mer konservativ risikovurdering og økte kapitaldekningskrav. Det er å håpe etter hvert at også realøkonomiske vurderinger kommer enda sterkere fram til fortrenghet for den finansøkonomien som vi har vært inne i, og er inne i, hvor det er en manglende kontakt mellom realøkonomi og finansøkonomi.

Som Fremskrittspartiet sa det, står vi nå overfor at en må ta tap. Hvem skal ta tap, og når skal en ta tap? Fremskrittspartiet kalte det «rebalanseres». Det er et flott ord. Det som er kjernen i dette, er at det er noen som skal tape penger. I mange tilfeller innebærer det at en vil gå konkurs.

Derfor er det gledelig det regjeringa sier om Finanskriseutvalget, at det nå må følges opp. Det er utrolig ideologisk interessant i denne innstillinga at Høyre, Frem-

skrittspartiet og Venstre ikke støtter opp om oppfølging av dette. Det er et svært sentralt spørsmål som vi står overfor framover.

Det er imidlertid en samlet komité som ønsker at en skal benytte det handlingsrommet de internasjonale reglene tillater, slik at det norske regelverket i størst mulig grad bidrar til solide finansinstitusjoner i Norge, men Høyre og Fremskrittspartiet hopper av når det gjelder at det er en fordel at økte krav til kapitaldekning i banker kan innføres mens økonomien er i godt gjenge, og at en derfor støtter opp om at de nye kapitalkravene bør vurderes innført tidligere i Norge enn i andre land. Dermed vil reservekapitalen bli en buffer i trangere tider.

Norge er i dag en trygg havn. Dermed kan vi gå litt lenger enn andre. Det er et konkurransefortrinn.

Det er også interessant å merke seg at Høyre er alene i en merknad hvor de sier at de vil avvente de internasjonale prosessene før de konkluderer om og i hvilken grad det bør settes særskilte krav til nasjonalt systemviktige finansinstitusjoner. Jeg vil anbefale Høyres gruppe ikke bare å reise til London, men også til Bank for International Settlements i Sveits og få de erfaringene som de har gjort i dette alvorlige spørsmålet. Jeg synes det er ganske sterkt at Høyre til de grader er etternølere på dette punktet, som det er internasjonal anerkjennelse av at vi er nødt til å se på på en annen måte.

Ellers er det en samlet komité, og det er gledelig, som viser til de små sparebankenes rolle. De små sparebankene har en nøkkelrolle i en rekke lokalsamfunn. Det er derfor veldig gledelig at en samlet komité poengterer viktigheten av at vi får rammevilkår som ikke systematisk tilgodeser de store forretnings- og sparebankene framfor de mindre sparebankene. Det er et arbeid som en må ha med seg i all regelverksutforming, fordi det blir lett at det fører til krav som går i de mindres disfavør.

Det er også viktig å få fortgang i Statistisk sentralbyrås arbeid for å utvikle statistikk om de betydelige gaveutdelinger som skjer fra sparebankene, slik at en kan få fram den store samfunnsnyttens som selskapsformen sparebank innebærer.

Derfor: Det er viktig spørsmål som tas opp. Det er positivt at regjeringa ønsker å gå inn på gjeldsregister, og det er positivt at vi har fått et krav om 15 pst. egenkapital ved boligkjøp. Det må sjølsagt følges opp med tilknyttede virkemidler for å korrigere markedet, slik at vi får en helhet i det. Men det er veldig gledelig at regjeringa har støttet opp under det som Finanstilsynet gjør på det området. Det skaper soliditet, og det er soliditet vi trenger mer av.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:31:01]: Det er mye enighet i komiteen rundt dette. Jeg synes også det er en god melding som regjeringa har presentert for Stortinget.

Det er jo ikke noen underdrivelse å si at det som i korrekte byråkratiske former står i innledningen til meldingen, står seg så absolutt. Det sies her: Om det finansielle systemet ikke fungerer godt, kan hele økonomien lide stor skade. Å legge til rette for finansiell stabilitet er derfor en viktig oppgave for styresmaktene. Det er tørt, men det er sant. Vi har stått oss på i Norge å ha forutseende fagperso-

ner og politikere som har sørget for at vi – etter en finansiell krise på slutten av 1980-tallet som gikk hardt ut over bankene – har hatt et, for å si det med Lundteigen, mer konservativt syn på dette, noe som har hjulpet oss i de krisene vi har hatt i ettertid.

For Kristelig Folkeparti har vi imøtesett denne meldingen nettopp fordi vi tidligere har fremmet et eget Dokument nr. 8-forslag, i desember i 2010, om tiltak for å motvirke en ny finanskriser. Vi ser med glede at regjeringen i denne meldingen følger opp flere av de forslagene vi fremmet der, bl.a. at det skulle samarbeides med de nordiske land om en tidlig innføring av en motsyklisk buffer, og at det kan være hensiktsmessig at Norge går foran når det gjelder kapitalkrav overfor bankene, gitt situasjonen i norsk økonomi.

Vi merker oss at man omtaler mulighetene for en såkalt aktivitetsskatt for finansnæringen. Det arbeides jo internasjonalt på flere områder for dette, og det har vår tilslutning. Jeg må jo si når man ser bakgrunnen for først finanskrisen, så den realøkonomiske krisen og nå den mer statsfinansielle krisen vi har, burde det legges mer arbeid i dette også internasjonalt – det er det ikke noen tvil om. En kan bruke Irland som eksempel for å se hva som skjer når man får en vekst i finansnæringen som ikke har fundament i realøkonomien. Det er et godt eksempel, og Island er vel et annet eksempel. Så det er vi glad for. Hvis finansministeren har noen nye opplysninger om hvordan arbeidet internasjonalt går når det gjelder dette, imøteser vi det.

La meg også rose finansministeren for det arbeidet som gjøres for å sørge for at man kan sikre norske sparepenger i et beløp som er mer enn det enkelte EU-land synes er rimelig. Jeg håper at det skal lykkes, at den garantiordningen vi har, vil stå seg også i fremtiden.

Så har flere talere vært inne på de kompliserte spareproduktene. Vi får jo en egen debatt om det i morgen. Men la meg si at jeg synes ikke Finanstilsynet her har gjort jobben sin til nå. Men nå er jeg klar over at det i et høringsforslag legges opp til strammere føringer. Men etter min mening var det for lite forbrukersyn i Finanstilsynet knyttet til det som for mange har blitt skjebner, skjebner som man selvfølgelig har et ansvar for selv, men som i altfor stor grad også skyldes en aggressivitet og et profittjag blant finansinstitusjoner som jeg faktisk ikke trodde hadde vært mulig, før man har møtt flere av dem som har vært utsatt for de mer grove tilfellene. Men det kommer vi mer tilbake til i morgen.

Når det gjelder sparebankene, er det greit at vi skal se på hva som ligger i allmenntilgode formål, og hva som skal gå ut som gaver fra sparebankene til det omkringliggende samfunns- og organisasjonsliv. Jeg vil bare advare mot at man nå gjør dette til et byråkratisk spørsmål, og at man skal finne problemer istedenfor å se hvor godt dette virker i mange lokalsamfunn, og som i sin tur er med på å styrke sparebankenes renommé i lokalsamfunnet.

A k h t a r C h a u d h r y hadde her overtatt presidentplassen.

Borghild Tenden (V) [12:36:03]: Vi som er her i dag, er svært privilegerte. Vi kan med stor grad av enighet – uten en eneste demonstrant utenfor Stortinget – diskutere utfordringene for de norske og internasjonale finansmarkedene, og hvilke konsekvenser de måtte ha for Norge. Vi er i en enestående situasjon, der vi ikke trenger å bruke tid på krise- og redningspakker for å få markeder og økonomi på rett kjø. Det har vi alle en viktig del av æren for, og det ligger et stort ansvar på hver enkelt av oss til å forvalte den oppgaven vi har påtatt oss på vegne av det norske folk, på samme gode måte i årene fremover.

Det er allikevel to utfordringer som må adresseres i dag:

For det første: Hvordan skal den vestlige verden, spesielt Europa, klare å få kontroll over de store budsjettunderskuddene og den galopperende offentlige gjeldsveksten, uten å ødelegge mulighetene til en ny økonomisk oppgang? Utviklingen i Hellas, Portugal og Spania er spesielt urovekkende, og en forsterket krise her får fort ringvirkninger i andre land, Norge inkludert, som flere har vært inne på. Hva som skjer om eurosamarbeidet skulle kollapse, vet de færreste av oss, annet enn at det vil få konsekvenser også for oss, men i en langt mindre målestokk enn for dem som blir direkte involvert. Derfor mener jeg og Venstre at det er viktig at Norge på alle tenkelige måter bidrar til å opprettholde en form for økonomisk stabilitet og bidrar til økonomisk oppgang i de land dette gjelder.

For det andre: Hvordan skal vi klare å utvikle en mer robust finanssektor og etablere en enda mer stabiliserende penge- og kredittpolitikk her hjemme, bl.a. for å unngå «bobler» og uheldige atferdsmønstre i penge- og kredittmarkedet? Det er viktig med en penge- og kredittpolitikk som regulerer bankenes utlånsvirksomhet, og som sikrer at folk flest har råd til å betjene de lån som innvilges. Dette bør etter Venstres syn reguleres gjennom økte risikoavveide krav til egenkapitaldekning samt strengere krav til likviditetsreserver i bankene, og ikke gjennom bankenes utlånsvirksomhet til f.eks. bolig.

Representanten Syversen påpekte det i en tidligere debatt i dag, Fremskrittspartiet var inne på det i denne debatten, og Venstre er – som dem – svært skeptisk til Finanstilsynets krav om 15 pst. egenkapital ved boligkjøp. Dette er direkte usosialt og er helt motsatt av den politikk regjeringen og regjeringspartiene ellers målbærer når det gjelder fordelingshensyn. Det blir noe spesielt å argumentere mot å forbedre BSU-ordningen av fordelingshensyn, når innføringen av egenkapital rammer mange ganger mer urettferdig. Jeg er litt undrende til representanten Lundteigens veldige forsvar av disse kravene.

Dersom vi er urolige over mulighet for boligbobler og forsøk på en slags politisk regulering av boligprisene, er det etter mitt og Venstres syn mye mer målrettet å utvide Norges Banks snevre inflasjonsmål knyttet til konsumprisindeksen, slik at Norges Bank gjennom sitt mandat sterkere enn i dag kan virke stabiliserende inn på den samlede kredittveksten, og på prisutviklingen på eiendommer og verdipapirer.

Til slutt noe som står mitt og Venstres hjerte nær, og som jeg også tok opp i forbindelse med behandlingen av finansmarkedsmeldingen i fjor: En av de viktigste lærdom-

mene fra bank- og finanskrisen er at de lokale og selveiende sparebankene har utgjort den klart mest stabiliserende delen av norsk finansnæring. Venstre mener at det er av stor betydning for både norsk økonomi og mange lokalsamfunn at det desentraliserte mangfoldet som sparebankene representerer, sikres i fremtiden. Derfor vil Venstre slå ring rundt sparebankenes institusjonelle status som selvstendige finansinstitusjoner og passe på at alle finanspolitiske reguleringer og tiltak i størst mulig grad likebehandler små og store aktører, og medvirke til at Konkurransetilsynets rolle i finansmarkedet kan intensiveres og styrkes.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [12:40:41]: 14. oktober 1991 hadde undertegnede og daværende sentralbanksjef, Hermod Skånland, invitert representanter for 27 internasjonale banker til et møte på et hotell i Bangkok i Thailand. Det var banker som holdt i kredittlinjen til det norske bankvesenet, og mange av dem var usikre på om de i lys av den bankkrisen som var under oppseiling i Norge, skulle fortsette å holde tak i de kredittlinjene.

Vi brukte det møtet til å gå så langt vi kunne uten å stille statsgaranti, men prøvde så godt vi kunne å overbevise om at vi kunne håndtere den situasjonen som var under oppseiling i Norge, og som hadde eksplodert litt tidligere på høsten gjennom situasjonen i Kredittkassen. Vi lyktes med det, det var ingen av de bankene – så vidt jeg kjenner til – som trakk kredittlinjene sine.

Når vi begynner der, er det fordi det er en opplevelse som har satt seg fast i meg, og som gjør at spørsmålet om finansiell stabilitet, spørsmålet om solide finansinstitusjoner, er noe av det viktigste finansministeren stiller med, og noe av det viktigste finansministeren skal være opptatt av.

Det er geografisk lang vei mellom det norske Stortinget og Cortes Generales i Madrid, det spanske parlamentet, men det er kanskje en mye lengre avstand i økonomisk virkelighet. Situasjonen i Europa forteller oss hvor utrolig viktig det er at en har stort søkelys på å ha en solid og sterk finansnæring.

I etterkant av bankkrisen tidlig på 1990-tallet, rustet vi opp tilsynet, vi rustet opp regelverket, vi var opptatt av – og er opptatt av – at vi skulle ha solide og sterke norske banker. Virkeligheten er at vi gjennomgående har solide og sterke banker i Norge og et godt finanssystem. Det er viktig også i en internasjonal sammenheng at det er slik, og at det skal være slik.

Så er jeg enig i det som blir sagt i debatten, at en selv sagt skal skjele til den internasjonale konkurransesituasjonen mellom banker og finansinstitusjoner, men i mitt hode, basert på den erfaringen jeg fikk på 1990-tallet, er solide finansinstitusjoner også et konkurransefortrinn. Det er viktig at en i gode tider, slik vi har i Norge nå, bruker og benytter den anledningen til å bygge opp førstelinjeforsvaret i bankene.

Noe av det viktigste framover er å styrke de naturlige forsvarslinjer som bankvesenet og finansinstitusjonene har. Det ene er kapitalen i bankene, det andre er de reserver som de enkelte banker skal ha – førstelinjeforsvaret, det som skal stå imot dersom det skjer en utvikling som gjør

at dette forsvarsverket må tre inn. Det andre forsvarsverket som det er viktig å bygge opp under og styrke, er Bankenes sikringsfond. Det er noe av bakgrunnen for at en nå har sendt på høring et forslag om å oppheve taket, slik at en får en fast innbetaling til det felles sikringsfondet for bankene. Det er bankenes felles forsvarsverk, den andre forsvarslinjen. Så blir det viktig som et slags tredje bolverk mot framtidige kriser, hva vi som politikere gjør, og hva vi som bankfolk gjør, gjennom utøvelse av bankverket for å forebygge at vi kommer opp i en situasjon som vi opplevde i Norge tidlig på 1990-tallet, og som Europa i stort monn opplever i dag.

Jeg kan forsikre om at situasjonen i Europa, etter spørsmål fra representanten Gundersen, er fast punkt på dagsordenen i Finansdepartementet, dvs. hver eneste dag når vi er samlet i departementet.

Så vil det også være slik at jeg deler den oppfatningen om at det er krevende utfordringer innenfor forsikringsbransjen, særlig på bakgrunn av det lave rentenivået vi har, og kravet om garantert avkastning på ulike produkter. Det er en virkelighet som vi har stor oppmerksomhet rettet mot, og her vil forslagene komme i tur og orden, ikke bare på bakgrunn av det som vi nå utreder i Finansdepartementet, men også nye forslag som i nær framtid vil komme fra Banklovkommisjonen.

Så ja, vi er opptatt av å ta lærdom av det vi har opplevd i tidligere tider, og vi er opptatt av å ta det med oss framover, slik at vi unngår å komme i en ny situasjon der vi må inn med tunge midler for å redde finansnæringen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jan Tore Sanner (H) [12:46:06]: Mitt spørsmål knytter seg til nordisk harmonisering. Det er bred politisk enighet om betydningen av robuste banker, og jeg håper at det også er bred politisk enighet om viktigheten av å ha et konkurransedyktig norsk finansvesen. Når det gjelder den nordiske harmoniseringen, er jeg kjent med at det er satt ned en arbeidsgruppe for å se på både tilsynspraksis, beregningsmetoder for kapitalkrav og eventuelle nye krav og eventuell økt beskatning av bl.a. banker.

Mitt spørsmål er: Fastholder finansministeren det han har sagt i Stortinget ved en rekke anledninger, nemlig at her må det være en nordisk harmonisering, eller er det slik at man nå vurderer å gå foran i Norge? Jeg registrerer at stadig flere rød-grønne politikere, særlig i SV, ivrer etter høyere beskatning – ikke, tror jeg, av hensyn til bankene, men etter ønske om å øke skattene.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [12:47:18]: Det er to forhold som blir tatt opp her. Det ene er forholdet til eventuell beskatning av området – det er jo en beskatning der i dag – men en tilleggsbeskatning, for å bruke det uttrykket. Det er en internasjonal trend der en diskuterer ulike varianter. For litt siden vedtok f.eks. Europaparlamentet med stort flertall en eller annen form for transaksjonskatt. Norge følger med i den debatten, og vi vurderer dette løpende. Vi vil komme tilbake til det når vi bl.a. ser hen til den internasjonale utviklingen – det er punkt én.

Punkt to: Når det gjelder forholdet til kapitalkrav, slik som det er i EUs kapitaldirektiv, Basel III-reglene, er det, som det ble sagt her, en nordisk arbeidsgruppe som ser på det. Resultatet fra den gruppen vil bli lagt fram på finansministermøtet vi skal ha i Oslo den 2. juli.

Jan Tore Sanner (H) [12:48:17]: Mitt spørsmål var om finansministeren fastholder at det skal være nordisk harmonisering. Jeg mener det er et veldig sentralt spørsmål. Gjennom finansmarkedsmeldingen drøftes både ulike krav, ulike reguleringer og ulike skatter på finansnæringen. Høyre går fordomsfritt inn i den debatten fordi vi ønsker et solid bankvesen, men vi er svært opptatt av at disse spørsmålene må ses i sammenheng. Jeg registrerer, som jeg var inne på, at flere rød-grønne politikere tar til orde for høyere beskatning av bankene.

Mitt spørsmål er: Fastholder finansministeren at det skal være nordisk harmonisering for å sikre både konkurransedyktighet og soliditet?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [12:49:06]: Det var bra at jeg fikk anledning til å fortsette resonnementet mitt fra svaret i stad.

Det er slik at bakgrunnen for denne arbeidsgruppen var innføringen av ulike kapitalkrav som er på den internasjonale dagsordenen, og muligheten for en mest mulig samordnet nordisk tilnærming til det. Det er utgangspunktet for denne gruppen. Det dreier seg om hvorvidt en skal gå raskere fram, det dreier seg om overgangsregler, og det dreier seg om mest mulig felles beregningsmetoder for risiko. Det arbeidet er godt i gang, og det vil som sagt bli lagt fram den 2. juli.

Så vil det alltid være slik at en må holde åpent for at en kan ha nasjonale tilpasninger, basert på to forhold. Det ene er forholdet til det en kaller systemviktige banker eller finansinstitusjoner i eget land, og det andre er om det er særlige risikoforhold som gjør at en i et enkeltland, det være seg Norge, Sverige, Finland eller et annet nordisk land, bør ha spesielle forholdsregler som tar høyde for det. Men ja, en mest mulig samordnet tilnærming er en viktig del av den jobben som nå gjøres.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:50:27]: Jeg vil følge opp det spørsmålet som går på aktivitetsskatt, eller transaksjonsskatt – ettersom hvordan man ser det. Jeg leser finansmarkedsmeldingen slik at regjeringen prinsipielt sier ja til en slik skatt. Det kan være greit å få med også fra finansministerens side.

Mitt spørsmål er: Hvis man er prinsipielt enig, ser man selvfølgelig hen til om andre land vil gjøre dette. Hvordan mener finansministeren at en slik skatt eventuelt bør innrettes, slik at den virker etter sin hensikt?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [12:51:11]: Det har jo vært litt forskjellige navn på dette – transaksjonsavgift, transaksjonsskatt. Tobin-skatt er et annet uttrykk som har blitt brukt. Vi har fra norsk side støttet det prinsippet. Vi støtter bl.a. det utspillet som kom fra tidligere president Sarkozy i Frankrike, men har sagt at det er viktig at en slik

avgift/skatt innføres i en bred internasjonal sammenheng. Grunnen til det er at det å innføre en slik skatt på ensidig grunnlag vil føre til at en flytter banktjenester eller finansielle tjenester til områder der en ikke har en slik skatt. Så innføring i en bred internasjonal sammenheng er viktig.

Så vil det oppstå ytterligere et spørsmål som antageligvis vil bli minst like komplisert: Hva skal pengene brukes til? Skal de brukes til innenlandske formål, eller skal de f.eks. brukes til å finansiere viktige internasjonale initiativ som f.eks. å ta tak i klimautfordringer?

Ja, Norge har støttet det forslaget som kom fra Frankrike, men i en bred internasjonal sammenheng.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:52:29]: Det siste svaret er litt interessant, sett opp imot det første spørsmålet. Her vektlegger regjeringen at hvis det skal jobbes med en Tobin-skatt, skal en se det i en internasjonal sammenheng. Det er en veldig bra avklaring for Fremskrittspartiet.

Samtidig har han altså stilt spørsmål om harmonisering i Norden, der man ser at et uharmonisert regelverk på risikovektning og kapitaldekning vil gi at like aktører i det norske markedet vil ha ulike rammebetingelser, avhengig av om de er en svensk bank, en dansk bank eller en norsk bank. Så det regjeringen selv vektlegger i konkurransesituasjonen gjennom en Tobin-skatt, ser en vekk fra med en gang man går i det norske bankmarkedet.

Burde en ikke utfordre den logikken som finansministeren har når det gjelder Tobin-skatten, og som jeg er helt enig i, og legge større vekt på det når en ser på reguleringer av det norske bankmarkedet, der også utenlandske aktører deltar og konkurrerer?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [12:53:26]: Det er mulig at jeg har svart på en litt uklar måte, eller at representanten Solvik-Olsen ikke har fått med seg poenget. Men hovedpoenget med denne arbeidsgruppen, som går på tvers av nordiske finansministerier, er nettopp å se på en mest mulig felles tilnærming til de internasjonale krav som nå er kommet om økte kapitalkrav og nye ordninger i forhold til det å regulere finansmarkedet. Det er forholdet til EUs kapitaldirektiv som nå diskuteres i EU, det er forholdet til Basel III-regelverket, det er forholdet til tempo på overgangsordninger, og det er forholdet til vektning på risiko, slik at den blir vektet på en mest mulig lik måte.

Grunnen til at vi gjør det, er at det er et betydelig felles nordisk bankmarked, og det er for å sørge for at man har mest mulig like konkurranseforhold mellom aktørene i det nordiske bankmarkedet. Så her gjør vi faktisk den jobben som vi har sagt vi skal gjøre, og som representanten Solvik-Olsen er opptatt av.

Borghild Tenden (V) [12:54:35]: Regjeringspartner, SVs Geir-Ketil Hansen, sa i sitt innlegg at det må være lettere å eie enn å leie. Det er Venstre veldig enig i. Flere har vært bekymret for Finanstilsynets krav på 15 pst. Samtidig er det nå slik at mens det bare er 20 pst. fradrag på sparebeløp i BSU-ordningen, er det 28 pst. fradrag i rentekostnader knyttet til forbrukslån.

Er dette noe finansministeren vil rydde opp i?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [12:55:06]: Vi har sagt at vi i forbindelse med boligmeldingen som blir lagt fram i høst – det er planen – vil vurdere BSU-ordningen. Det er punkt nr. 1.

Punkt nr. 2: Det er nok slik som flere debattanter har vært inne på, at det er viktig at en nærmer seg situasjonen i boligmarkedet på en litt bredere front enn å ha ensidig fokus enten på Boligsparing for ungdom eller egenkapitalkravet, som er lagt der fra Finanstilsynet.

Den viktigste årsaken til det vi nå ser i boligmarkedet, er den store ubalansen mellom etterspørselen etter bolig og produksjonen av boliger. Der kan staten og regjeringen og politikere sentralt spille en viktig rolle, men der kan ikke minst lokale politikere gjennom tilrettelegging av boligutbygging m.m. også spille en vesentlig rolle.

Så i løpet av høsten får Stortinget også en mulighet til en bred tilnærming til den situasjonen vi nå ser i boligmarkedet, som også regjeringen er glødende opptatt av, for å si det slik.

Presidenten: Replikskiftet er dermed avsluttet.

Gerd Janne Kristoffersen (A) [12:56:30]: Et godt forbrukervern er helt avgjørende for finansiell stabilitet og et viktig mål i seg selv for å oppnå et velfungerende finansmarked. I årene før finanskrisen i 2008 var oppmerksomheten rundt forbrukervernet for dårlig, og mange mennesker ble skadelidende ved at de investerte f.eks. i sammensatte spareprodukter for lånte penger. Det må ikke gjenta seg, og det er derfor helt avgjørende at Finanstilsynet har en helt klar oppgave i forhold til å føre tilsyn, slik at den vanlige forbruker ikke blir lurt opp i stry og sitter igjen med store tap etter kontakt med useriøse aktører i finansmarkedet.

Etter finanskrisen er mange finansielle produkter ikke lenger i salg, og det er tydeliggjort overfor Finanstilsynet hvor vesentlig forbrukervern er. Statsråden har også nylig sendt ut på høring et forslag om å presisere uttrykkelig i finanstilsynsloven at Finanstilsynet skal se til at institusjoner under tilsyn hensyntar forbrukernes interesser og rettigheter. En slik presisering i lovteksten av Finanstilsynets forbrukeransvar kan tydeliggjøre at det å ivareta forbrukerinteresser fortsatt er, og skal være, en svært viktig del av Finanstilsynets rolle. Dette synes jeg er svært positivt.

I morgen skal vi debattere et representantforslag fra Kristelig Folkeparti, der vi også vil komme innom det samme temaet, men jeg vil understreke viktigheten av dette området ved også å ta det opp i dag.

Vi har behov for et velfungerende finansmarked i landet vårt. For at vi skal kunne ha det, må tilliten mellom finansinstitusjonene og kundene være god. Det er vesentlig at kundene vet hvem de har med å gjøre når de henvender seg til en bank, eller selv får en henvendelse. Det er derfor positivt at det nå foreslås at finansinstitusjoner i sin markedsføring ikke kan benytte navn eller nevnelser som dekker over hvilken institusjon som vil stå for kundeforholdet. I tiden før finanskrisen i 2008 var også det et problem.

Et velfungerende Finanstilsyn er viktig. Vi har et godt fungerende tilsyn i utgangspunktet, som vi kan gjøre enda

bedre ved ytterligere å styrke forbrukervernet og dermed tilliten til finansinstitusjonene våre.

Det er vesentlig at vi har et velfungerende bankvesen i landet vårt. Ikke minst er det viktig at vi opplever at bankene tar et samfunnsansvar. I mange lokalsamfunn rundt omkring i landet vårt er sparebankene en vesentlig bidragsyter til utviklingen av lokalsamfunnet gjennom god og effektiv bankvirksomhet og gjennom at deler av overskuddet går til gaver i form av tilskudd til mange lag, foreninger og enkeltmennesker, som gjennom pengegavene kan bidra til mer demokratiutvikling og verdiskaping i små og store lokalsamfunn.

Det er sparebankenes eierform – historisk sett er de selveiende – som gjør at disse bankene kan dele av sitt overskudd til allmennyttige formål og ikke til aksjonærer, slik som i forretningsbankene. Dette er positivt for lokalsamfunnene. Omfanget og størrelsen på beløpet som går til denne type formål, har økt de siste årene. Gjeldende lovverk og Finanstilsynets praktisering av dette legger til grunn at begrepet «allmennyttige formål» skal tolkes relativt vidt.

Sparebankforeningen har imidlertid uttrykt uro for at det blir en smalere tolkning av begrepet «allmennyttige formål» når det nå varsles at det i den kommende lovproposisjonen om finansforetakslov vil komme en konkret utredning av hva som ligger i begrepet «allmennyttige formål». Jeg har tillit til at statsråden har god dialog med sparebankene omkring dette i tiden som kommer, da denne måten å dele overskuddet med eget lokalsamfunn på er en viktig bidragsyter til utvikling av det demokratiet vi er så stolte av. Jeg er også fornøyd med at flere har uttrykt omsorg for sparebankene i dag.

Til slutt vil jeg si at det er fantastisk å oppleve den økonomiske stabiliteten som preger Norge, sett i lys av uroen vi ser omkring oss i Europa. Men vi vet at vi er sårbare også her hjemme. Derfor er trygg økonomisk styring så viktig. Vi har ikke behov for økonomisk eksperimentering i en urolig tid.

Gunvor Eldegard (A) [13:01:41]: Finanskrisa starta i 2008 med at me måtte redde bankane. Det fortsette med at me måtte redde land. No må me redde menneska.

Samla er det 25 millionar menneske som er utan arbeid i Europa. I Spania er arbeidsløyseta for ungdom nesten 50 pst., og hjå vår næraste nabo, Sverige, er ungdomsarbeidsløysa 20 pst.

Kontrasten til situasjonen her heime er enorm. Sysselsetjinga i landet er den høgste nokosinne, arbeidsløysa er rekordlåg både i internasjonalt og historisk perspektiv, og sjukefråveret søkk. Det er skapt over 300 000 nye jobbar fordelt på heile landet sidan 2005, to av tre i privat sektor. Likevel, me er ikkje usårbare. Det viktigaste vernet me kan ha, er å ha orden i økonomien, slik at me ikkje set rente og kronekurs i spel. I tillegg er det viktig at me har trygge og solide bankar.

Eit spørsmål som er omtalt i meldinga og nemnt i komiteens merknader, er status i arbeidet med Solvens II og dei utfordringane dei nye reglane medfører for norske livsforsikringsselskap. Den endelege utforminga av reglane er

enno usikker, men reglane vil truleg innebera at livsforsikringsselskapa må auka bufferkapitalen for å imøtekomma dei nye krava. Blant anna skal verdien av forsikringsforpliktingane vurderast ut frå marknadsrente i staden for ei fast berekningsrente. Det gir nye utfordringar. I tillegg aukar levealderen til dei forsikra meir enn det selskapa har lagt til grunn ved berekning av premiane, noko som aukar verdien av selskapas forpliktingar, samtidig som låge renter kan gjera det utfordrande å oppnå ein stabil avkastning som er høgere enn rentegarantien.

Me er kjende med at utfordringane knytte til dette er særleg store for dei selskapa der fripolisar utgjør ein vesentleg del av verksemda. Samtidig veit me at Banklovkommisjonen for tida arbeider med utkast til nye reglar, bl.a. om nye pensjonsprodukt, som vil letta overgangen til Solvens II-regelverket for livsforsikringsselskapa. Ein samla komité understrekar i innstillinga likevel viktigheita av at livsforsikringsselskapa førebur seg på overgangen til nytt regelverk gjennom god risikostyring og tilfredsstillande bufferkapital.

Eg vil òg seia litt om bustadmarknaden. Bustadprisane er på eit historisk høgt nivå. Den høge inntektsveksten har vore ein viktig faktor bak veksten i bustadprisane. Auka folketal forsterkar òg tendensen. Talet på fullførte nye bustader er for lågt i forhold til folkeveksten. Difor vil òg regjeringa leggja fram ei bustadbyggjemelding til hausten.

Gjeldsbøra til hushalda har i fleire år våre høgere enn inntektsveksten, slik at gjeldsbøra har auka. Medan gjeldsbøra er høg i historisk samanheng, er rentebøra til hushalda låg på grunn av det låge rentenivået. Etter kvart som rentenivået kjem tilbake til eit meir normalt nivå, kjem rentebøra òg til å auka. Dette vil igjen svekkja gjeldsbetalingssevna hjå hushalda og auka kredittsjansane til bankane. Difor har Finanstilsynet stramma inn retningslinjene for utlån. Blant anna er det teke inn ein regel om at lånet, med pant i bustaden, normalt ikkje bør vera større enn 85 pst. av bustadverdien.

Eg ser at opposisjonen skriv at dei ønskjer å reversera denne regelen og erstatta han med andre tiltak. Eg må seia det undrar meg litt, for me må jo ha reglar som sikrar at folk ikkje låner til over pipa eller kjem i ein situasjon der ein ikkje kan betena lånet dersom renta stig, eller det vert vanskelegare å få arbeid. I tillegg trur eg det er viktig at bankane som låner ut, òg vert meir solide.

IMF kommenterer òg det høge gjeldsnivået hjå hushalda og utviklinga på bustadmarknaden som risikofaktorar for norsk økonomi. IMF er positiv til dei nye retningslinjene til Finanstilsynet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5.

Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 7 og 8 behandles under ett. – Det anses vedtatt.

Sak nr. 7 [13:06:29]

Innstilling fra finanskomiteen om forvaltningen av Sta-

tens pensjonsfond i 2011 (Innst. 361 S (2011–2012), jf. Meld. St. 17 (2011–2012))

Sak nr. 8 [13:06:45]

Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentant Trine Skei Grande om reduksjon av Statens pensjonsfond utland sine investeringer i selskaper som ødelegger tropisk skog (Innst. 354 S (2011–2012), jf. Dokument 8:81 S (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 10 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 25 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Høyre 10 minutter og Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Irene Johansen (A) [13:08:13] (ordfører for sakene): I denne debatten skal vi behandle både Meld. St. 17 for 2011–2012, om forvaltningen av Statens pensjonsfond, og Dokument 8:81 S for 2011–2012, representantforslag fra Trine Skei Grande om reduksjon av Statens pensjonsfond utlands investeringer i selskaper som ødelegger tropisk skog.

Stortingsmeldingen om forvaltningen av Statens pensjonsfond, SPU og SPN, inneholder resultater og vurderinger av forvaltningen i 2011 og planer for videreutvikling av fondets investeringsstrategi framover. I tråd med det som ble varslet i fjorårets melding, legges det i denne meldingen fram planer for endring av investeringsstrategien i SPU i forhold til bl.a.:

- ny referanseindeks for SPU's obligasjonsinvesteringer med BNP-vekting av statsobligasjoner og forenkling av indeksen ved at enkelte delmarkeder tas ut. Gjennomføringen av disse endringene er påbegynt. Videre legges det opp til å utvide referanseindeksen til å inkludere statsobligasjoner fra framvoksende økonomier.
- ny geografisk fordeling for SPU's aksjeinvesteringer som i større grad enn før er basert på markedsvекter. Det legges opp til å redusere andelen i Europa med om lag 10 prosentenheter. Andelen framvoksende økonomier øker med om lag 2 prosentenheter.
- planer for endring i systemet for rebalansering av fondets aksjeandel, som også blir presentert.

Flertallet i komiteen slutter seg til de endringer som nå gjøres.

Åpenhet i forvaltningen av Statens pensjonsfond og at

vi evner å holde fast ved en langsiktig investeringsstrategi for fondet, også i perioder med uro i finansmarkedene, er en forutsetning for at det skal være bred tillit til forvaltningen av Statens pensjonsfond. Den løpende rapporteringen fra Finansdepartementet, Norges Bank og Folketrygdfondet og Stortingets behandling av den årlige meldingen om Statens pensjonsfond er en viktig del av dette.

Som det framgår av komiteens innstilling til årets melding, er det bred enighet om den overordnede langsiktige strategien og målsettingen for fondet. Dette er spesielt viktig nå, med den uro og usikkerhet som råder i finansmarkedene, og med statsgjeldskrise i Europa. I en slik situasjon kan man spørre seg om våre felles sparepenger fortsatt er plassert trygt i aksjer, obligasjoner og eiendom, som har vært strategien siden fondet ble opprettet. Ser vi på historien, har denne strategien og utviklingen av den tjent oss godt.

Statens petroleumsfond, som senere ble omdøpt til Statens pensjonsfond utland, ble etablert i 1990, og første pengeoverføring ble gjort i 1996. Bakgrunnen var en bred politisk enighet om at oljeinntektene ikke bare skulle brukes kortsiktig i hvert års budsjett, men brukes langsiktig av hensyn til kommende generasjoners mulighet til å ta del i oljerikdommen og av hensyn til konkurranseutsatt industri. I 2001 ble handlingsregelen vedtatt, en regel som skulle sikre langsiktig og planmessig bruk av oljeinntekter over statsbudsjettet, tilsvarende om lag den forventede realavkastningen av fondet. I 2004 ble de etiske retningslinjene innført og Etikkrådet etablert, og etter evalueringen i 2009 ble en mer helhetlig strategi for ansvarlige investeringer innført.

Ser vi på resultatene fra denne langsiktige forvaltningen av oljeressursene, har den i hovedsak tjent oss godt. Den årlige avkastningen av SPU fra 1998 og til i dag har riktignok variert mellom minus 23,3 pst. og 25,6 pst., og avkastningen av SPN har variert mellom minus 25,2 pst. og 33,5 pst. Også i den aktive forvaltningen varierer de oppnådde resultatene fra år til år, noe som understreker at vi må være forberedt på at verdien av Statens pensjonsfond varierer betydelig fra år til år. Tall fra Norges Bank viser at vi må regne med svingninger i verdien av SPU fra ett år til det neste på 10 pst. Tilsvarende tall fra Folketrygdfondet viser årlige svingninger i verdien av SPN på nærmere 17 pst.

For 2011 har både SPU og SPN negativ avkastning. Årsaken var for begge fondene svak utvikling i aksjemarkedene. Resultatet i 2011 er preget av stor usikkerhet i finansmarkedene i forhold til vekstutsiktene for verdensøkonomien. Statsgjeldskrisen i Europa virket også negativt inn på hvor stor risiko investorene var villige til å ta. Dette ga seg særlig utslag i nedgang i det europeiske aksjemarkedet.

Imidlertid har strategien og målsettingen et langsiktig perspektiv som det er bred politisk enighet om, og over tid har både Norges Bank og Folketrygdfondet skapt merverdier i forvaltningen. Siden 1997 har den årlige realavkastningen av investeringene i SPU i gjennomsnitt vært 2,7 pst. Dette er lavere enn departementets anslag om en langsiktig realavkastning på 4 pst., men er

likevel godt innenfor den usikkerhet som vi må regne med.

Vi har et investeringsfond på 3 300 mrd. kr ved årsskiftet, og vi har hatt gode inntekter til statskassen til å bygge det velferdssamfunnet vi kjenner i dag, fra fondet ble etablert.

Det har også siste år vært oppmerksomhet og debatt i befolkningen og i media om forvaltningen av pensjonsfondet, både om SPU og om SPN. Det er bra at det er oppmerksomhet om fondet. Det er spesielt investeringsstrategien og de konkrete investeringene sett i forhold til de etiske retningslinjene som skaper debatt.

Det er imidlertid stor spredning i debatten. Enkelte er opptatt av de økonomiske konsekvensene av utelukkelse, som er en del av virkemidlene ved brudd på det etiske regelverket for SPU. I meldingen pekes det på at kostnadene ved utelukkelse isolert sett er beregnet til om lag 10,6 mrd. kr lavere avkastning i perioden 2005–2011. Av dette utgjør utelukkelse av selskaper som produserer tobakk, 9,6 mrd. kr, eller 90 pst. av mindre-avkastningen. Jeg vil peke på at utelukkelse fra fondet er etisk og ikke finansielt motivert, og at et slikt politisk valg om å utelukke investeringer i tobakk kan ha slike kostnader. På den annen side kan tap på kort sikt likevel vise seg å være lønnsomme på lang sikt.

Det har også vært flere debatter om de konkrete investeringene sett i forhold til etikk og vår utenrikspolitikk, med krav om flere utelukkelse. Det er det som representantforslaget vi behandler i dag, handler om. Ifølge forslagsstilleren viser årsrapporten til Statens pensjonsfond utland at fondet ved utgangen av 2010 hadde investert minst 16 mrd. kr i 38 selskaper som er involvert i regnskograsering. Hun mener SPU tjener store penger på næringer som er ansvarlige for ødeleggelsen av enorme regnskogområder, slik som tømmerhogst, gruvedrift, visse typer oljeutvinning samt produksjon av palmeolje, cellulose og kjøtt i regnskogområder.

Ut fra dette foreslår forslagsstilleren å utrede Statens pensjonsfond utlands påvirkning på avskoging i utviklingsland og hvordan situasjonen kan bedres, å sikre Etikkrådets uavhengighet og at de gjennomgår alle SPUs investeringer i bransjer hvor alvorlig miljøskade er utbredt, særlig regnskog, og å sikre større åpenhet.

Fra SPU fikk anledning til å investere i aksjer i 1998 og til i dag, har det skjedd mye når det gjelder utviklingen og fokuseringen på de etiske sidene ved forvaltningen av SPU. De etiske retningslinjene ble innført i 2004 og evaluert i 2009, noe som resulterte i innføringen av en mer helhetlig strategi for ansvarlig investeringspraksis i 2010. Denne strategien retter seg både mot Etikkrådets arbeid og mot Norges Bank. Arbeidet med ansvarlige investeringer omfatter både internasjonalt samarbeid for å utvikle beste praksis, miljørelaterte investeringer, forskning og utredning, eierskapsutøvelse og observasjon og utelukkelse av selskaper.

SPU er en finansiell investor med investeringer i over 8 000 selskaper. Slik det også blir understreket i brevet fra Finansdepartementet til saken, tilfører ikke investorer generelt friske penger til selskapet ved kjøp av aksjer i annen-

håndsmarkedet. Ved slike aksjekjøp tilfaller kjøpesummen den selgende aksjonæren. Det kan derfor ikke nødvendigvis settes likhetstegn mellom en slik investering og økt aktivitet hos selskapet, og det kan således være vanskelig å vurdere om SPU påvirker avskoging i utviklingsland. Det gjøres imidlertid hele tiden vurderinger som har ført til at 55 selskaper i dag er utestengt på grunn av brudd på fondets etiske regelverk. To av disse ble i 2010 utelukket på grunn av ulovlig hogst og alvorlig miljøskade i tropisk regnskog.

I tillegg gir aksjekjøp stemmerett og mulighet til å drive eierskapsutøvelse. Norges Bank har klima som et fokusområde i sin eierskapsutøvelse og har utarbeidet et eget forventningsdokument på dette feltet. Gjennom eierskapsutøvelsen kan de i noen tilfeller bidra til endring i selskapenes adferd.

Når det gjelder Etikkrådets arbeid, vil jeg støtte det departementet sier, nemlig at Etikkrådet er både formelt og reelt uavhengig, og at rådet selv foretar egne prioriteringer av sine ressurser. Etikkrådets oppgave er å gi råd til Finansdepartementet, og ordningen bygger på at departementet skal foreta en selvstendig prøving av saken. Jeg synes det er viktig å understreke at flertallet i komiteen støtter denne arbeidsdelingen. Samtidig vil jeg understreke viktigheten av at Etikkrådet i sitt arbeid bidrar til å identifisere bransjer eller områder hvor risiko for brudd på de etiske retningslinjene er størst, og dermed prioriterer ressursene slik at investeringer i selskaper som bryter de etiske retningslinjene, fanges opp på et tidligst mulig tidspunkt.

I Etikkrådets årsmelding går det fram at de i løpet av de nærmeste årene planlegger å gjennomgå bl.a. ulovlig skogshogst og annen særlig ødeleggende hogst, slik at den kartleggingen som forslagsstilleren ønsker, alt er ivare tatt.

Det er bred enighet om at SPU skal forvaltes på en ansvarlig måte, og at fondet skal ha en strategi for ansvarlig investeringspraksis, men at fondet ikke skal brukes som et utenrikspolitisk verktøy. SPU er på dette området brukt som et forbilde av flere investorer og investeringsfond, også av IMF og OECD.

På komiteens reiser i utlandet der vi presenterer SPU og blir presentert for liknende utenlandske investeringsfond, er mitt inntrykk at Statens pensjonsfond utland er et av verdens mest åpne fond og et fond som andre lands politiske myndigheter og fond ser til når det gjelder forvaltningsmodellen som er valgt. Likevel vil jeg understreke at dagens modell ikke er hogd i stein. De etiske retningslinjene, investeringsstrategien og forvaltningsmodellen for Statens pensjonsfond er blitt utviklet over tid og vil også utvikles videre framover.

Erfaringene så langt viser imidlertid at vi har evnet å legge til rette for en langsiktig og god forvaltning av landets petroleumsformue, slik at den kan komme både dagens og kommende generasjoner til gode.

Med det anbefaler jeg komiteens innstillinger i de to sakene vi nå debatterer.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [13:19:42]: Alle er enige om at det er klokt å ha penger på bok. Fremtiden vil gi oss nok av utgifter, og det å vite at vi har spart i gode

tider, gir oss trygghet og sikkerhet. Det er vi alle enige om. Jeg håper alle i salen merker seg det – også Fremskrittspartiet er enig i det.

Det vi fra år til år diskuterer, er hvordan vi skal forvalte våre inntekter – hvor mye vi skal spare, og hvordan vi skal spare. Her skilles partiene.

I St.meld. nr. 29 for 2000–2001 om retningslinjer for den økonomiske politikken foreslo regjeringen å legge opp til en bruk tilsvarende om lag den forventede realavkastningen av det som den gangen het Petroleumsfondet. En slik forventet realavkastning ble satt til 4 pst., og med ett var handlingsregelen født. Med andre ord: Norges velferd skulle delvis baseres på renter fra pengeplasseringer i utlandet, en strategi som har vært benyttet av kapitalister gjennom generasjoner. De fleste mente raskt at en slik strategi ville være klok, da det angivelig skulle sikre tilgang til velferd langt inn i evigheten.

Men kan egentlig et land forvalte sin formue på samme måte som en enkeltstående kapitalist forvalter sine penger? Ikke nødvendigvis. Et land er avhengig av forutsigbarhet. En enkeltstående kapitalist kan stramme inn livremmen over natten, men å gjøre det samme i et demokratisk land er langt vanskeligere. I det hele tatt: Det å gjøre seg stadig mer avhengig av renteinntekter for å kunne levere etablerte velferdstjenester har en nedside.

Det aller viktigste for et land er å investere for fremtiden. Det å gjøre vår velferd avhengig av størknet svette fra produksjonen i andre lands bedrifter er verken bærekraftig eller visjonært, men det er svært behagelig.

Mye er bra i Norge, og vi har solide finanser. Men vi kommer ikke unna at regjeringens politikk også har ført til at rekordmange står utenfor arbeidslivet og som en konsekvens lever av andres arbeid og verdiskaping.

Det er ingen uenighet om at fellesskapets midler må benyttes der vi får mest igjen for dem, men da kan man ikke tilnærme seg problemstillingene med et dogmatisk syn på de viktigste premissene for debatten. Ønsker vi at våre ressurser skal kaste mest mulig av seg, både for dagens og for fremtidens generasjoner, må vi være åpne for en revisjon av handlingsregelen som finanspolitisk styringsverktøy.

Videre må vi finne frem til de sterkeste dynamiske effektene i skattepolitikken, og samtidig være frimodige nok til å drøfte hvorvidt størrelsen på enkelte offentlige ytelser kan ha en negativ effekt på samfunnets verdiskaping.

Fremskrittspartiet ønsker en fordomsfri debatt om disse grunnleggende premissene for norsk finanspolitikk. Derfor er det ikke tilstrekkelig at finansministeren uansett spørsmål responderer på autopilot om at regjeringen fører en ansvarlig økonomisk politikk, innforstått at enhver annen tilnærming til den økonomiske politikken er uansvarlig.

Dersom finansministerens eneste ambisjon er ansvarlighet, velger han åpenlyst å avskrive finanspolitikken som et verktøy for vekst og nyskaping. Finanspolitikken blir da reaksjonær og konservativ og ikke fremtidsrettet og kreativ.

Fremskrittspartiet vil bruke skattepolitikken og våre petroleumsinntekter aktivt for å gi norsk næringsliv de beste forutsetninger for å lykkes. Vi tenker nytt, og vi vil

vurdere å tilby partene i arbeidslivet skatte- og avgiftslettelser som grunnlag for fremtidige lønnsoppgjør, noe som sikrer bedret kjøpekraft for alle, og samtidig opprettholder konkurransevnen. Det er nettopp regjeringens oppgave å sikre norsk næringsliv de beste konkurransevilkår, og da er det ikke gitt at den eneste løsningen er å akkumulere stadig mer statlig kapital samtidig som norske bedrifter utkonkurreres, bl.a. på grunn av høyt lønnsnivå.

Fremskrittspartiet ønsker en ny handlingsregel som tar inn over seg de utfordringene som samfunnet og norsk næringsliv står overfor. Dagens handlingsregel tar verken hensyn til økonomiske konjunkturer eller tilgjengeligheten på arbeidskraft. Handlingsregelen beregnes ut fra størrelsen på Statens pensjonsfond ved årets inngang. Har det vært oppgang i de internasjonale finansmarkedene, vokser Statens pensjonsfond, og den estimerte avkastningen øker. På mirakuløst vis blir det da mer forsvarlig å sprøyte flere kroner inn i norsk økonomi, rent teoretisk sett, en sammenheng som ikke finner støtte i noen økonomiske teorier. Nettopp derfor er dagens handlingsregel et lite egnet styringsverktøy.

En handlingsregel bør i første rekke kunne definere pengenes ulike virkninger på norsk økonomi over tid og samtidig skille mellom løpende utgifter og investeringer. Fremskrittspartiet ønsker derfor en ny handlingsregel, hvor det innføres en øvre grense for årlig vekst i offentlig forbruk, begrenset ut fra veksten i norsk økonomi. Parallelt bør man gjennomføre samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer på bakgrunn av kapasitet hos norske og utenlandske leverandører. Forutsetningen for slike investeringer må være at lønnsomheten vurderes på bakgrunn av levetidskostnader og konsekvensanalyser beregnet over flere år. Og husk at når man gjør fornuftige realinvesteringer i f.eks. vei, forsvinner ikke verdiene. De vil i mange tilfeller bidra til avkastning langt utover det vi får i Pensjonsfondet.

Fremskrittspartiet har gjennom flere år fremmet en rekke forslag som ville forbedret forvaltningen av statens oljeinntekter. Vårt fokus er hele tiden å gjøre norsk velferd mindre avhengig av finansinntekter. For å få det til må vi investere for fremtiden, vi må bygge en fremtidsrettet infrastruktur og satse på FoU, noe som igjen vil gi lønnsomme arbeidsplasser og konkurransedyktige bedrifter. Slike investeringer er utgifter til inntekts ervervelse, da det vil legge grunnlaget for økonomisk vekst i vårt eget land og samtidig gjøre oss mindre avhengig av lønnsomheten i andre lands bedrifter.

Fremskrittspartiet fremmer på nytt, denne gangen sammen med de øvrige opposisjonspartiene, forslag om å utrede alternative måter å organisere SPU på. De samme partiene fremmer også forslag om at det opprettes et investeringsprogram innenfor SPU med formål å investere i bærekraftige bedrifter og prosjekter i fattige land og i fremvoksende markeder, med en målsetting om en samlet investeringsramme opp til 10 mrd. kr.

Til det siste er å bemerke når det gjelder kritikken som representanten Solvik-Olsen måtte svare på om at vi kuttet i bistand, at dette er en måte man kan drive – ikke bistand, men business på, hvor det kan lønne seg for alle par-

ter å sette i gang industri og virksomhet i andre land. Det er Fremskrittspartiet for, men passiv bistand, som ikke på noe som helst område bidrar – kun til å lette vår egen samvittighet – har foreløpig ikke ført til verken vekst eller velstand i noe land. Fremskrittspartiet er ikke gjerrig, og vi skulle gjerne investert mer hvis det viste seg å være bærekraftig.

Vi går nå usikre tider i møte. Sør-Europa sliter tungt. Euroen er ustabil. Finansmarkedene skjelver. Det er nettopp der vår økonomiske fremtid er plassert. Jeg vil gjerne understreke det her og nå, i 2012, at Fremskrittspartiet har advart mot å plassere alle pengene. Vi har også foreslått å ha mindre penger i aksjer, mindre av vår kapital i aksjer. Så bli ikke veldig forbauset, for det er mange ting som tyder på at børsene over hele Europa, og kanskje også i Asia og i resten av verden, vil gå betydelig ned det kommende året eller de neste to årene. Det vil bli betydelig ustabilitet. Dette vet nå Stortinget. Dette vet nå regjeringen. Vi har altså muligheten til å gjøre noe med det.

Hadde man da rustet opp sin egen infrastruktur, bygget veier, bygget det som er helt nødvendig for å skape økonomisk vekst, skape lønnsomme bedrifter, lønnsomme arbeidsplasser, hadde man ikke vært så avhengig av de rentene og den avkastningen som disse plasseringene gir.

Så en annen ting som ikke er nevnt, og som jeg har lyst til å ta opp. Hvis vi satsar på investeringer i vårt eget land, kan vi hente inn arbeidskraft fra Europa. Når det går arbeidsledige ingeniører en masse i Spania og i Italia og andre steder i Europa, og vi ikke har tilstrekkelig ingeniørkapasitet i Norge, hva i all verden er det som hindrer oss i å hente ingeniører og få bygd veier, få bygget den infrastrukturen som vi trenger? Her er det altså ingeniører som henter arbeidsledighetstrygd fra en tom statskasse i disse landene, og så har vi nok av penger og masse ting som skal gjøres. Likevel velger vi ikke den strategien. Da sier vi at det blir inflasjon. Det var regjeringens tidligere svar. Hva de sier nå, vet jeg ikke.

Vi skal spare til fremtidige generasjoner uten at vi har noe bevis på at den måten vi sparer på, faktisk vil redde Norge eller fremtidige generasjoner på noen som helst slags måte.

Jeg tar opp de forslagene jeg refererte til.

Presidenten: Representanten Christian Tybring-Gjedde har tatt opp de forslagene han refererte til.

Jan Tore Sanner (H) [13:28:24]: Statens pensjonsfond skal sikre god avkastning på vår felles formue. Pengene skal forvaltes på en slik måte at vi kan være bekjent av investeringene både i dag og i morgen. Det er også viktig å sikre størst mulig grad av åpenhet, både om investeringene og om forvaltningen, for å sikre en demokratisk forankring.

Debatten om Statens pensjonsfond vil naturlig nok bli en debatt både om forvaltningen og om hvordan pengene brukes, for dette henger naturlig sammen. Hvis pengene ikke forvaltes på en god måte, blir det mindre oljepenger å bruke, både i dag og i fremtiden. På den annen side: Hvis ikke pengene også brukes på en slik måte at befolkningen føler at det kommer dem til gode, vil kravet om å bruke

stadig mer bli stadig sterkere, og da blir det mindre penger igjen å forvalte.

Det er en svært krevende situasjon både for Norges Bank, for NBIM, og for Stortinget, med de store svingningene som er i de internasjonale markedene. Vi står overfor en situasjon hvor fondet vokser og blir stadig større, samtidig som det er store svingninger i de internasjonale markedene. Det stiller forvaltningen overfor store utfordringer, og det stiller også oss som storting overfor store utfordringer, for det er ikke til å legge skjul på at måten pengene forvaltes på, og at det sikres god forankring gjennom en åpen debatt og dialog med Stortinget, er svært viktig for at vi også i fremtiden skal kunne forsvare oppbyggingen av et såpass stort fond.

Jeg mener vi har grunn til å være stolte over at vi har overført såpass store deler av oljeformuen til fondet. Det gjør at vi sikrer at formuen kommer både dagens og fremtidens generasjoner til gode. Men det er klart at skal dette forsvares, også overfor velgere, er det viktig at det er åpenhet og god forankring i alle prosesser.

Jeg vil benytte anledningen til å gi honnør til NBIM og NBIMs ledelse for at man de senere årene har sikret stadig større åpenhet og god dialog med Stortinget. De årlige høringene i Stortinget er en god anledning til både å stille kritiske spørsmål og få gode svar. I tillegg har Stortingets finanskomité besøkt NBIM i både London, New York og Singapore. Det gir Stortinget større innsikt, og jeg håper det også bidrar til at NBIM ser verdien av den demokratiske forankringen av selve forvaltningen av fondet.

Høyre slutter seg til de justeringene av investeringsstrategien som ligger i meldingen, både når det gjelder ny regionfordeling og når det gjelder BNP-vekting av obligasjoner. Vi støtter også signalene og føringene som ligger med hensyn til rebalansering av fondets aksjeandel. Jeg mener det er svært viktig at vi også i fremtiden klarer å sikre en bred politisk støtte til forvaltningen. Der mener jeg vi de senere år har sikret en støtte som går over de tradisjonelle partipolitiske skillelinjene. Det er i seg selv en verdi, fordi det skaper ro rundt forvaltningen av vår felles formue.

Høyres utålmodighet knytter seg først og fremst til måten oljepengene brukes på. Da Statens pensjonsfond utland ble opprettet og vi etter hvert fikk vedtatt handlingsregelen, var det bred enighet om at det ikke var uten betydning hvordan oljepengene blir brukt. I St.meld. nr. 29 for 2000–2001 står det:

«Det er ikke likegyldig hvordan bruken av oljeinntektene skjer. Produksjonen i Fastlands-Norge utgjør om lag $\frac{4}{5}$ av den samlede produksjonen i norsk økonomi. Det skal derfor ikke stort inntektstap til i resten av økonomien før den økte handlefriheten som petroleumsumsinntektene gir, er brukt opp. På lang sikt er det således vekstevnen i fastlandsøkonomien som bestemmer velferdsutviklingen i Norge.»

Dette var selve begrunnelsen for at et bredt flertall i Stortinget la føringer for hvordan oljepengene skulle brukes, og det var enighet om at man skulle investere i kunnskap, infrastruktur og såkalt vekstfremmende skattelettelser.

I fjorårets årstale uttalte sentralbanksjef Øystein Olsen:

«Myndighetene har brukt handlingsrommet til å gjennomføre standardøkninger og øke utgiftene på en rekke områder. Prioriteringer av tiltak som styrker produktiviteten og vekstevnen på lengre sikt, herunder justeringer i skattesystemet, synes derimot å ha kommet noe i bakgrunnen.»

Jeg slutter meg til den vurderingen. Vi har også sett andre analyser, bl.a. fra Næringslivets Hovedorganisasjon, som viste at nesten ni av ti oljekroner under Bondevik II-regjeringen ble investert i vekstfremmende skattelettelser, kunnskap og infrastruktur, mens under Stoltenberg II-regjeringen er mindre enn to av ti kroner benyttet til samme formål.

Jeg mener dette er en svært viktig problemstilling. Det er åpenbart at hvis vi ikke nå bruker oljepengene til å bygge opp under vekstevnen og sikrer at vi har et næringsliv utenom olje- og gasssektoren, vil Norge bli stadig mer avhengig av oljeinntektene og arbeidsplassene knyttet til olje- og gassnæringen, og dermed gjøre oss langt mer sårbare.

Så Høyre er ikke bare opptatt av hvordan pengene forvaltes, men også av hvordan pengene brukes.

Helt til slutt: Høyre har, sammen med de andre borgerlige partiene, fremmet et forslag der vi ønsker en utredning om hvordan NBIM og forvaltningen skal organiseres i fremtiden. Det er ikke noen form for mistillit til hvordan pengene har vært forvaltet eller hvordan vi har organisert virksomheten. Jeg mener snarere tvert imot at organiseringen har tjent oss vel, og at det er all mulig grunn til å gi honnør til selve forvaltningen.

Men vi ser at fondet vokser – og etter hvert forhåpentligvis dobles – fra dagens størrelse. Da mener vi at det er viktig at vi allerede i dag har en grundig, faglig basert diskusjon om hvordan vi skal organisere forvaltningen for fremtiden. Da peker vi på at man bør diskutere om det fortsatt skal være ett eller flere fond, om fondet skal forvaltes innenfor Norges Bank eller om man skal etablere det utenfor. Organiserer man det innenfor, kan det også være en mulig løsning – slik Finansdepartementet tidligere har pekt på – at man etablerer en egen rentekomiteé, slik at hovedstyret i Norges Bank kan konsentrere seg fullt og helt om sitt ansvar for Statens pensjonsfond utland.

Jeg registrerer at regjeringspartiene fortsatt avstår fra å gi sin tilslutning til forslaget. Men jeg håper at finansministeren likevel merker seg at det er en samlet opposisjon som ønsker en slik utredning, slik at vi kan være godt forberedt på den fremtiden som vil komme, og at vi sørger for å sikre at vi har optimal organisering og god forvaltning av vår felles formue.

Geir-Ketil Hansen (SV) [13:37:17]: Forvaltningen av Pensjonsfondet, slik det er utøvd siden det ble etablert i 1990, har vært svært godt for Norge. Linjene i forvaltningen av fondet går tilbake til de målsettingene som ble fastlagt i den første stortingsmeldingen om innpassingen av petroleumsvirksomheten i norsk økonomi, nemlig å

«unngå at resultatet bare blir en rask og ukontrollert vekst i bruken av materielle ressurser uten at samfunnet ellers blir endret».

De politiske føringene som ble nedfelt av Stortinget i 1973, er fortsatt høyaktuell politikk i dag.

I dag er det langsiktigheten i forvaltningen av vår enorme formue på 3 500 mrd. kr som er sentral i politikken – det å sette av penger for framtidige generasjoner.

Fondet er en svært langsiktig investor. Det er derfor nødvendig at forvaltningen av fondet har et langt tidsperspektiv. En av de viktigste risikofaktorene de kommende tiårene er klimaproblemene. I går behandlet Stortinget klimameldingen, som trekker opp Norges plan for å redusere klimautslippene betydelig fram til 2020, og videre framover. Dessverre har vi ikke fått en global klimaavtale som setter bindende rammer for de globale klimautslippene. Derfor er det viktig at vi som eiere av fondet sørger for en klimatilpasning av investeringsstrategien. Det handler både om at vi som langsiktige eiere har klar interesse av at selskapene vi eier, forsøker å redusere sine klimautslipp, og om at vi som investorer må sørge for at vi plasserer mer av pengene våre i selskaper som vil øke i verdi når klimaproblemene blir større, og mindre i de selskapene som reduseres i verdi. Konsulentselskapet Mercer har utarbeidet rapporter som gir råd om nettopp dette. Behandlingen av disse rådene vil bli et viktig tema for regjeringens arbeid med oppfølging av Statens pensjonsfond utland i årene som kommer.

SV satte spørsmålet om hvordan vi skulle unngå at kapitalen i fondet bidro til å gjøre verden til et dårligere sted, men heller bidro til å bedre livsvilkår, på dagsordenen, og i 2004 fikk vi gjennomslag for et etisk regelverk. I meldingen redegjøres det for hvordan dette er fulgt opp. Sentralt er at Petroleumsfondets investeringsunivers stadig utvides, og at ansvarlig investeringspraksis utvikles over tid. Det nye mandatet, som ble vedtatt i 2010, var at det skal legges større vekt på å integrere hensynet til god selskapsstyring og miljømessige og sosiale forhold i den ordinære forvaltningen – altså fra å ha bare uttrekk som virkemiddel, til å ha mål om i større grad å påvirke selskapene til å unngå etikkbrudd. Samtidig har vi beholdt uttrekksmekanismen som et ris bak speilet for å unngå investeringer i grov uetisk atferd og miljøødeleggelser.

Vi støtter denne praksisen fordi den bidrar til forbedringer av grunnleggende livsvilkår for mange mennesker. Det er grunn til å tro at ansvarlig investorpraksis faktisk gir økt avkastning på lang sikt, selv om det kan gi dårligere resultater på kort sikt. Uansett er det viktig at vår framtidige velstand ikke baseres på å tjene penger på virksomheter som vi ikke kan stå etisk inne for.

Det har vært rettet kritisk søkelys, bl.a. fra Regnskogfondet, mot investeringer i selskaper som påstås å bidra til avskoging og miljøødeleggelser, og i andre sammenhenger mot selskaper som påstås å bidra til brudd på folkeretten, bl.a. ved investeringer på okkuperte palestinske områder på Vestbredden.

Det er svært viktig at mange følger Petroleumsfondets investeringer nøye og bidrar til en offentlig debatt. Det er i alles interesse. Dette har nå satt fokus på om Etikkrådet har de nødvendige ressurser for å løse de nye oppgavene de har fått, og om de ressursene de disponerer, er tilstrekkelige for oppgavene i framtiden.

Dette har også komiteens brede flertall understreket må vurderes. Det betyr at det er en viktig politisk prioritet at Etikkrådet skal ha de nødvendige ressurser for å kunne løse oppgavene i framtiden.

Jeg ser fram til å se hvordan konklusjonen på denne vurderingen vil komme til å bli.

Hans Olav Syversen (KrF) [13:43:27]: Først og fremst er det jo grunn til å si at vi er i en fantastisk situasjon som kan diskutere at vi har et pensjonsfond, med den kapitalen man har, og som bidrar så til de grader inn i norsk økonomi hvert eneste år. Det er en stor verdi å forvalte, og den bør forvaltes med omhu. Heldigvis kan vi vel enes om at i stor grad skjer det.

Jeg kan i stor grad slutte meg til det utmerkede innlegget fra saksordføreren i denne saken, og da blir det heller å ta opp noen andre områder hvor det er litt uenighet. Men la ikke det skjule at vi fra Kristelig Folkepartis side i stor grad er fornøyd både med Statens pensjonsfond utland og Statens pensjonsfond innland. Statens pensjonsfond innland får jo ofte litt mindre oppmerksomhet, men jeg synes det er grunn til å si at Folketrygdfondet for i fjor oppnådde en avkastning som faktisk var 1,3 prosentenheter høyere enn referanseindeksen. For Statens pensjonsfond utland var det jo 0,1 prosentenheter under, men vi må jo se på den særskilte situasjonen som var ikke minst i vår egen verdensdel, som noe av bakgrunnen for det.

Så over til det som kanskje er litt mer kontroversielt. Tidligere i år holdt sentralbanksjefen en tale hvor han problematiserte om handlingsregelen, der det er stipulert at vi kan bruke en avkastning på 4 pst. inn i våre statsbudsjetter. Han antydte at den kanskje burde senkes til 3 pst.

Jeg er litt overrasket over at det ble slått så fort ned – skutt ned, heter det kanskje – fra både den ene og den andre. Jeg tror nok at selv om man selv med historien og det som har skjedd der på avkastning, kan si at 4 pst. holder mål, er det mye som tyder på at det i alle fall blir mye utfordringer i å kunne regne med en slik nettoavkastning framover. Jeg synes det var god grunn til å se nærmere på de tankene som sentralbanksjefen presenterte.

Når det gjeldet justering av investeringsstrategien, så slutter vi oss til den. Jeg viser der til saksordføreren innlegg og har ikke noe å bemerke utover det.

Jan Tore Sanner var innovent muligheten for å se på andre måter å organisere dette betydelige fondet på. Det slutter en samlet opposisjon seg til. Jeg la merke til at saksordføreren også i hvert fall ikke prinsipielt var imot å se på dette, men kanskje ikke akkurat nå.

Så ble det nevnt at Pensjonsfondet ikke skal være utenrikspolitisk instrument, og det er jeg for så vidt enig i. Men jeg vil si at næringsministeren var farlig nær, i India, til nærmest å – hva skal jeg si – vise til at våre investeringer via Pensjonsfondet kunne ha betydning for en ganske aktuell sak. Det kan hende noen hver føler trang til å benytte seg av dette fondet når det kommer til konkrete saker. Det er jeg enig i, det skal man være forsiktig med. Men jeg tror likevel vi bør være oppmerksomme på at det vi mener, er én side av dette spørsmålet. Hva utlandet oppfatter, er noe helt annet. Da tror jeg vi ofte får en stor jobb med å hevde at

dette for vår del aldri har utenrikspolitiske implikasjoner. Det er noe med teori og praksis – i hvert fall i forhold til dem som bedømmer det utenifra.

Så er jeg glad for at en samlet opposisjon ønsker å benytte fondet til å investere i bærekraftige bedrifter og prosjekter i fattige land og fremvoksende markeder, med en målsetting om samlet investeringsramme opp til 10 mrd. kr. Jeg synes nå tiden bør være inne for at også regjeringspartiene kommer på banen på dette punkt.

Kristelig Folkeparti og Venstre mener det samme når det gjelder å investere i nyskapende og miljøvennlig energiteknologi.

Så gjelder det Etikkfondet. Vi mener at det bør styrkes. Det investeres i stadig flere selskaper, og vi trenger en samstemthet i norsk politikk, ikke minst når det gjelder regnskog. Jeg viser til innstillingen og synes dette bør være et tema også for flere her på Stortinget – at vi sørger for at den ene hånden vet hva den andre gjør.

Med dette tar jeg opp de forslagene som Kristelig Folkeparti og Venstre står sammen om i begge disse sakene.

Presidenten: Representanten Hans Olav Syversen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Borghild Tenden (V) [13:48:53]: Jeg vil takke saksordføreren for en god gjennomgang. Jeg kommer til å bruke det meste av min taletid på representantforslaget som Venstre har fremmet, og som saksordføreren også refererte til.

For få dager siden ble det heldigvis oppnådd enighet i klimaforliket her i Stortinget. Det er bra at lista er hevet for hva som skal være minimum av de tiltak vi skal gjennomføre for å få ned klimagassutslippene de kommende årene. For snart fire og et halvt år siden inngikk Stortinget tilsvarende forlik. Et av tiltakene som Venstre, Høyre og Kristelig Folkeparti fikk regjeringspartiene med på den gang, var at det norske bidraget til å stoppe avskoging i utviklingsland ble økt med om lag 3 mrd. kr hvert år.

Senere har regjeringen prøvd å skape et inntrykk av at det var regjeringens og regjeringspartienes idé og har reist verden rundt og mottatt medaljer og heder og ære på vegne av dette initiativet.

Det er vel og bra at Norge får anerkjennelse for det viktige arbeidet vi bidrar med for å bevare regnskog. Det er ingen tvil om at det er avgjørende viktig i et globalt klimaperspektiv. Desto mer underlig er det at Statens pensjonsfond utland, SPU, investerer tungt i selskaper som er involvert i å bygge ned og redusere regnskog. Det blir en form for dobbeltmoral, som er beklagelig. Selv om det ikke er slik direkte, kan man i realiteten si at Norges bidrag til å bevare regnskog finansieres gjennom SPUs investeringer i selskaper som bidrar til det motsatte.

Dette mener Venstre er både uheldig og beklagelig. Det stiller også Norges viktige engasjement for å bevare tropisk skog, i et underlig lys.

Av rapporten «Beauty and the beast: Norway's investments in rainforest protection and rainforest destruction», utgitt av Regnskogfondet og Norges Naturvernforbund, fremgår det at SPU ved årsskiftet 2011/2012 hadde aksjer

for nesten 82 mrd. kr i 73 selskaper i bransjer hvor avskoging og annen skogødeleggelse er svært utbredt. Det er selvfølgelig ikke alle disse investeringene som medfører brudd på, eller mistanke om brudd på, de etiske retningslinjene i SPU, men det er nærmest umulig å få en oversikt over hvilke selskaper som bryter retningslinjene og hvilke selskaper som opererer akseptabelt.

Som et eksempel på Norges dobbeltmoral på området peker Regnskogfondets og Naturvernforbundets rapport på Indonesia, hvor Norge gjennom bilaterale avtaler har lovet Indonesia inntil 6 mrd. kr for å redusere landets avskoging. Samtidig investerer SPU 3,8 mrd. kr i 21 plantasjeselskaper i palmeoljebransjen, som er den viktigste årsaken til avskoging i Sørøst-Asia.

Venstre har derfor fremmet tre forslag, som dessverre bare får Kristelig Folkepartis støtte når vi kommer til votering senere i dag. Det er trist at ikke engang SV ønsker å støtte forslaget om noe som er så ufarlig som å utrede SPUs virksomhet når det gjelder avskoging i utviklingsland. For partiet som både har miljøvernministeren og utviklingsministeren – og som påberoper seg å være fødselshjelper for de etiske retningslinjene for oljefondet – burde dette være åpenbart.

Jeg må være ærlig og si at det er noe overraskende over den teknokratiske tonen som gjennomsyrrer finansministerens svar til komiteen. Én ting er at man stiller seg skeptisk eller uforstående til en del av formuleringene eller påstandene som er fremmet i forslaget, en annen er påstanden om at Norge bidrar til avskoging gjennom SPU fordi man

«ikke tilfører friske penger til selskapet ved kjøp av aksjer i annenhåndsmarkedet. Ved slike aksjekjøp tilfaller kjøpesummen den selgende aksjonær».

Det er altså ifølge finansministeren helt greit å investere i selskap som bidrar til avskoging, fordi pengene ikke går direkte til selskapet, men til selgere – som har tatt fornuften fatt og selger seg ut av selskap som driver med denne type virksomhet.

På bakgrunn av dette, og sammen med statsrådets formulering i brev til finanskomiteen om at han mener at «det ikke er riktig å la Norges engasjement med hensyn til tiltak rettet mot bevaring av regnskog føre til en prinsipielt annerledes eller strengere behandling av selskaper med drift innenfor denne sektoren», så er det grunn til å trekke den slutningen at finansministeren og regjeringen mener at det overhodet ikke spiller noen rolle om SPU investerer i selskaper som driver granhogst i Finland, eller i selskaper som hugger tropisk regnskog i Indonesia.

For Venstre spiller dette en vesentlig rolle. Det spiller en rolle når det gjelder Norges forpliktelser under FN's klimaavtale, det spiller en rolle når det gjelder å få ned de globale klimagassutslippene, og det spiller en rolle når det gjelder god etikk og moral.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [13:54:09]: Det er bred enighet om at oljeformuen gir oss muligheter som ikke er så mange andre land forunt, og den gir først og fremst store muligheter. Det er en del utfordringer knyttet til forvaltningen av en så stor formue, men det er selvsagt også en dis-

kusjon om hva en bruker pengene til. Dette er en diskusjon som vi får ta på fredag, så jeg bruker ikke så mye tid på den nå.

Først og fremst gir oljeformuen oss store muligheter. Jeg har også innledningsvis behov for å si at både Norges Bank og Folketrygdfondet gjør en god jobb med forvaltningen av henholdsvis utenlandsdelen og innenlandsdelen av pensjonsformuen – på bakgrunn av det mandatet de har fått, og det oppdraget de således har fått fra fellesskapet. Debatten i dag viser også at det er bred enighet om hovedlinjene i forvaltningen av fondet. Det er bra.

I årsmeldingen for 2011 behandlet vi noen viktige spørsmål knyttet til strategien framover – først og fremst fordelingen mellom de ulike deler av verden når det gjelder investeringer i henholdsvis aksjer og obligasjoner. Jeg er glad for at komiteen, og dermed Stortinget, slutter seg til den endringen som nå skjer både i referanseindeksen for obligasjoner og den geografiske fordelingen for aksjer i SPU.

Som det også vises til i innstillingen, vil vi til høsten, i forbindelse med statsbudsjettet og nasjonalbudsjettet, komme tilbake til den såkalte rebalanseringen og den strategien som ligger der for Statens pensjonsfond utland. Jeg er glad for at komiteen sier at de «imøteser» den, og så får vi prøve å leve opp til forventningene.

Det er også viktig – som flere har påpekt – at Pensjonsfondet, dvs. både SPU og SPN, forvaltes på vegne av den norske befolkningen, og i den sammenheng er det viktig både hvordan vi forvalter formuen og hvordan vi bruker de pengene som brukes over statsbudsjettet. Et annet viktig moment er at vi opptrer som en ansvarlig og langsiktig investor og gjør dette på en måte som også har bred forankring i befolkningen.

Strategien vi har for ansvarlige investeringer, er omfattende, både i nasjonal og internasjonal sammenheng. Jeg er glad for at det er støtte i komiteen for at fondet skal være i front med hensyn til å utvikle beste praksis på området for ansvarlige investeringer.

I evalueringen som vi hadde i 2009, ble det lagt vekt på å bedre samvirket mellom de virkemidler som Etikkrådet har, og de som Norges Bank er ansvarlig for. De nye retningslinjene legger opp til det.

Jeg har merket meg at mindretallet – en samlet opposisjon – ønsker en ny vurdering av alternative måter å organisere fondet på, altså SPU. Jeg merker meg at det samtidig ikke er enighet om at organiseringen bør endres, men bare at den «bør vurderes». Dette er et viktig spørsmål, det var et viktig spørsmål som vi diskuterte for to år siden. Departementet konkluderte da med at dagens organisasjonsmodell alt i alt fungerer godt – det er heller ikke reist kritikk mot den – og jeg viste samtidig til at det var iverksatt tiltak for å styrke modellen ytterligere. Vi så derfor ingen grunn til å skille forvaltningen av SPU ut fra Norges Bank nå, men vi sa samtidig at vi ikke kan utelukke at denne vurderingen vil kunne være annerledes litt fram i tid. Dette mener jeg fortsatt.

Så kort om dokumentforslaget: Det som er viktig å understreke her, er at Norges Bank har klima som satsingsområde i eierskapsutøvelsen. Vi deltar i ulikt internasjonalt

samarbeid med andre store finansielle investorer for å sette den saken på dagsordenen. Et eksempel på dette er støtten til det såkalte Forest Footprint Disclosure Project, som har til formål å øke rapporteringen fra selskap med aktivitet innenfor produksjon av soya, palmeolje, tømmer, kveg og biodrivstoff. Jeg er også kjent med at Norges Bank vurderer hvorvidt og i hvilket omfang utfordringer knyttet til regnskogen skal behandles i bankens arbeid med ansvarlig investeringspraksis og eierskapsutøvelse.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:59:36]: Statsråden tok opp enkelte sider rundt Etikkrådet, og det er altså anbefalinger som har medført at enkelte selskap har blitt utestengt fra å kunne være i porteføljen til oljefondet. Et av de selskapene er Wal-Mart. Under høringen om denne saken i finanskomiteen vektla finansministeren at det var interessant å være til stede i en del selskap, selv om de kunne ha etikutfordringer, rett og slett fordi at ved å være i selskapet kunne en jobbe med å bedre etikproblemet, mens hvis en var på utsiden, hadde en ikke sjanse til det.

Da er spørsmålet: Hvorfor kan ikke Wal-Mart være et av de selskapene der en faktisk ser at en kan være med på å bidra til å bedre arbeidernes rettigheter, istedenfor at en – av viktige symbolske årsaker for enkelte parti – har valgt å ekskludere akkurat det selskapet fra porteføljen? Vil regjeringen med jevne mellomrom ta en gjennomgang av de selskapene som er utelatt, for å se om ting kan ha endret seg, og at de bør kunne være en del av investeringsporteføljen likevel?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [14:00:41]: Som jeg også sa i høringen som var i finanskomiteen, er det slik at når selskaper er utelukket, trenger det ikke bety at de er utelukket for all framtid. Det betyr òg at selskap kan bli tatt opp til en ny vurdering, dersom de har endret atferd, eller dersom grunnlaget for det som var uttrekket, har endret seg. Så – ja, en har en vurdering av det i ettertid, om muligheter framover.

Som representanten også påpeker, har en ulike redskaper. Det ene er uttrekk – som en gjør i flere tilfeller – det andre er å sette selskap til observasjon, og det tredje er gjennom eierskapsutøvelse, enten gjennom Pensjonsfondet alene eller sammen med andre eiere. En har ulike virkemidler, og jeg tror det er den riktige måten å gjøre det på. En kan òg se for seg at det er f.eks. samhandlingsmuligheter gjennom de ulike virkemidler en har til disposisjon

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [14:01:49]: At en har ulik grad, er vi klar over. Spørsmålet her er hvorfor Wal-Mart har fått den strenge behandlingen, sammenliknet med at regjeringen f.eks. valgte å overse anbefaling fra Etikkrådet om å utestenge PetroChina – det har sannsynligvis en politisk overtone når en gjør en sånn beslutning, mens en ikke tok det hensyn når det gjaldt Wal-Mart.

Da er spørsmålet: Når gjorde en sist en revurdering av de selskapene som allerede er utelatt? Og hva er grunnen for at han i Wal-Mart-saken velger å gå til det strenges-

te skrittet – nemlig utestenging – istedenfor det som man gjør i de fleste andre saker, nemlig heller å prøve å påvirke selskapet innenfra?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [14:02:30]: Jeg tror ikke det har noen hensikt å diskutere enkeltsaker og enkeltselskaper i Stortinget. Vi har en ordning der Etikkrådet vurderer situasjonen i enkeltselskaper, der Finansdepartementet tar en selvstendig avgjørelse ut fra den vurdering som Etikkrådet gir. I de aller fleste tilfellene slutter en seg til Etikkrådets anbefaling. I noen tilfeller har en valgt en litt annen tilnærming. Jeg viser for så vidt til begrunnelsen som er gitt for de standpunktene en har tatt i de ulike sakene.

Det er NBIM, som investor, som vurderer løpende hvilke selskaper en skal investere i, og som òg har ansvaret for å vurdere hvorvidt et selskap har endret atferd på en slik måte at det kan være aktuelt å gjenåpne investeringer i det aktuelle selskapet.

Jan Tore Sanner (H) [14:03:39]: Med et av verdens største fond i ryggen og etiske retningslinjer, kan det være krevende å overbevise både land og selskaper om at fondet ikke er et utenrikspolitisk virkemiddel. Det er bred politisk enighet i Stortinget om at det ikke skal være et utenrikspolitisk virkemiddel, men det er helt avgjørende at man holder tungen rett i munnen når man skal kommunisere dette utad.

Jeg vil derfor følge opp den problemstillingen som representanten Syversen tok opp i sitt innlegg, nemlig at statsråd Giske i sin dialog med India brukte investeringer fra SPU som et moment i diskusjonen om Telenors mobilkonsesjoner. Mitt spørsmål er om dette var klarert med finansministeren. Spørsmål nr. 2 er om finansministeren vil anbefale andre statsråder å bruke eventuelle investeringer fra SPU som et moment i denne type samtaler.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [14:04:53]: Jeg vil for så vidt også her vise til det jeg sa i høringen med komiteen når det og et tilsvarende spørsmål ble stilt, og bare understreke at SPU er en finansiell, langsiktig investor, det er ikke noe utenrikspolitisk redskap. En hadde en tilknytning til obligasjoner fra et bestemt land i forbindelse med en internasjonal boikott – men det var en helt annen sak. Min klare holdning til dette er at slik er det, og slik skal det være i framtiden – det er ikke noe utenrikspolitisk instrument.

Hans Olav Syversen (KrF) [14:05:44]: Jeg har lyst til å utfordre finansministeren på dette som en samlet opposisjon går inn for, nemlig et eget investeringsprogram for bærekraftige bedrifter og prosjekter i fattige land og fremvoksende markeder. Da har jeg lyst til å spørre på denne måten: Er en slik tanke noe man har satt til observasjon, er det noe man har utelukket, eller er det noe man aktivt har tenkt å forholde seg til?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [14:06:18]: Hvis jeg skal velge mellom de tre begrepene som representanten bruker, er det et område som er til observasjon – med henvisning til den diskusjonen som vi hadde i forbindelse med

fjorårets melding da dette var oppe, da en drøftet det og sa at en ikke nå var rede til å gå inn i framvoksende markeder. Det ville først og fremst bety en investering i unoterte selskaper, med de utfordringer det fører til.

Men jeg vil òg vise til at den endringen som en nå gjør i indeksene, gjør at en over tid vil øke investeringen i framvoksende markeder fra 6 til 10 prosentenheter, og det er klart at etter hvert som en får mer utviklede markeder i disse landene, vil det være aktuelt med investeringer der. I mellomtiden får vi bruke f.eks. Norfund eller andre instrumenter vi har for investeringer i den type land som representanten Syversen her viser til.

Borghild Tenden (V) [14:07:23]: I mitt innlegg siterte jeg fra finansministerens brev til komiteen, der han skriver at han mener

«det ikke er riktig å la Norges engasjement med hensyn til tiltak rettet mot bevaring av regnskog føre til en prinsipielt annerledes eller strengere behandling av selskaper med drift innenfor denne sektoren».

Jeg må nesten be finansministeren klargjøre hva han mener med denne formuleringen, sett i lys av at Stortinget årlig bevilger milliarder til bevaring av regnskog.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [14:07:54]: Jeg kan innrømme at i noen tilfeller bruker man språk som er litt knyttet opp mot den bransjen man er i, nemlig investorbransjen. Hovedpoenget er at man gjennom å kjøpe aksjer i annenhåndsmarkedet ikke bidrar til å utvide kapitalen for vedkommende selskap, slik at man på bakgrunn av det kan utvide virksomheten sin. Som jeg har sagt, er dette et område vi er opptatt av. Man har f.eks. utelukket to malaysiske selskaper knyttet til grov miljøskade i regnskogen. Det er også slik at Etikkrådet er i gang med en gjennomgang av enkelte sektorer og virksomhetstyper, der risikoen for alvorlig miljøskade vurderes som særlig stor. Det vil omfatte f.eks. området ulovlig skogshogst og annen ødeleggende hogst, så temaet er til diskusjon bl.a. i Etikkrådet.

Presidenten: Replikordskiftet er avsluttet.

Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 7 og 8.

Sak nr. 9 [14:09:02]

Innstilling fra finanskomiteen om rapport fra Norges Banks representantskap for 2011 (Innst. 346 S (2011–2012), jf. Dokument 9 (2011–2012))

Gerd Janne Kristoffersen (A) [14:09:29] (ordfører for saken): Representantskapet i Norges Bank er oppnevnt av Stortinget for å føre tilsyn med driften av banken etter sentralbankloven § 5. Rapporten for 2011 gir et godt bilde av representantskapets prioriteringer i tilsynsarbeidet. Momenter for tilsynet som ble trukket fram særskilt i finanskomiteens innstilling under behandling av tilsvarende rapport for 2010, er omfattet av tilsynet i 2011 og omtalt i årets rapport. Komiteen har merket seg det.

Komiteen er videre opptatt av størst mulig åpenhet når

det gjelder rapportering rundt Norges Banks virksomhet. Ikke minst gjelder dette i forvaltningen av Statens pensjonsfond utland, SPU. Komiteen uttrykker tilfredshet med at representantskapet har prioritert tilsynet med kapitalforvaltningen, og at oppmerksomheten har vært rettet mot et nytt mandat for SPU og utviklingen av investeringer i eiendom.

Det er stor oppmerksomhet rundt forvaltningen av Statens pensjonsfond utland, som vi nettopp har hatt en bredere debatt om, både politisk og ellers i samfunnet. Det er viktig at politikere og andre føler seg trygge på at forvaltningen av fondet foregår i tråd med gjeldende retningslinjer. Rapporten fra representantskapet bidrar til det. Komiteen har merket seg at representantskapet vurderer det slik at den etablerte avtalen om overordnede prinsipper for informasjonsutveksling og koordinering mellom Riksrevisjonen og representantskapet vedrørende SPU har fungert som et godt grunnlag for det praktiske samarbeidet i 2011. Dette kommer fram i rapporten, og det ble bekreftet av representantskapets leder under den åpne høringen om stortingsmeldingen om forvaltningen av Statens pensjonsfond utland.

Komiteen støtter representantskapets prioriteringer i det videre tilsynsarbeidet og at tilsynet med kapitalforvaltningen fortsatt skal ha høy prioritet. Det er også positivt at andre prioriterte tilsynsområder vil være sentralbankens prosesser for ansvarlig investeringsvirksomhet, åpenhet i offentlig informasjon og rapportering samt oppfølging av avkastning og risiko. Dette samsvarer godt med at komiteen er opptatt av størst mulig åpenhet når det gjelder den eksterne rapporteringen rundt Norges Banks virksomhet, ikke minst når det gjelder forvaltningen av Statens pensjonsfond utland, som jeg tidligere har nevnt.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 9.

Sak nr. 10 [14:12:13]

Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Gjermund Hagesæter, Åge Starheim, Kenneth Svendsen, Christian Tybring-Gjedde og Jørund Rytman om effektivitetsgevinster i offentlig sektor (Innst. 347 S (2011–2012), jf. Dokument 8:93 S (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil 3 replikker med svar etter medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på takerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Torfinn Opheim (A) [14:13:26] (ordfører for saken): Vi har til behandling et forslag fra Fremskrittspartiet om effektiviseringsgevinster i offentlig sektor. Forslaget er tredelt, og jeg regner med at forslagsstillerne selv går nærmere inn på de enkelte forslag.

På generelt grunnlag tror jeg ikke det er stor uenighet om at effektiviseringsarbeid i offentlig sektor er viktig. Spesielt viktig er det at innbyggerne har tillit til at bruken av fellesskapets midler er best mulig og gir tjenester av god kvalitet. Det er vanskelig å forestille seg at det skulle være noe ønske fra noe politisk hold ikke å legge forhold til rette for effektiviseringsarbeid.

Jeg har fortid som lokalpolitiker og ordfører og husker svært godt at nettopp å få mer igjen for hver krone alltid sto sentralt i både det politiske og det administrative arbeidet, ganske enkelt fordi det var knapphet på ressurser – både penger, kompetanse og arbeidskraft.

Drivkraften til denne typen effektiviseringsdiskusjoner ligger ikke i nedleggingstrusler eller oppsigelser, nei, snarere er det slik at dersom det kontinuerlig blir søkt etter bedre måter å gjøre oppgaver på, frigjør det både tid og ressurser til å kunne tilby bedre og flere tjenester til et udekket behov. Jeg har alltid hatt stor respekt for de oppgaver som kommunalt ansatte utfører, og måten de blir utført på, nettopp fordi jeg vet at det kontinuerlig blir sett på om dette kan gjøres bedre. Derimot er det farlig, og jeg tror det virker mot sin hensikt, å komme med antydninger om at det nærmest ikke drives effektiviseringsarbeid i det offentlige.

I flertallets merknad i denne saken blir det vist til flere eksempler på en rekke områder der det tas initiativ for å fremme en mer formålstjenlig bruk av offentlige ressurser. Selv om ikke alle i komiteen slutter seg til flertallets merknad, blir det uttrykt fra mindretallet at man er enig i at det blir gjort mye allerede i dag. Ikke minst vises det i en merknad til at digitalisering av offentlige tjenester bidrar til en mer effektiv offentlig sektor ved at man sparer milliarder av kroner på ikke å sende ut vanlige brev. Digitaliseringen fører også til frigjøring av årsverk – årsverk som kan brukes til andre krevende oppgaver. Det vises til modernisering av IKT-løsningene i Nav og arbeidet med kvalitetskommuneprogrammet, for å nevne noen andre tiltak.

Til slutt: Skal vi klare å beholde og fortsatt bygge ut velferdstjenester i Norge, krever det at vi hele tiden søker etter måter å løse disse oppgavene på, både innovativt og mest mulig effektivt. Det er også viktig å lytte til innspill utenfra, som f.eks. fra OECD. I nasjonalbudsjettet blir det også vist til en samlet omtale av fornying av offentlig sektor.

Under henvisning til det arbeidet som blir gjort, i departementer, i kommuner og i andre offentlige sektorer, finner ikke flertallet grunn til å gjøre vedtak slik forslagsstillerne ber om.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [14:17:04]: Forslaget bunner i et ønske om at vi skal bruke skattebetalernes penger mer effektivt. Jeg er helt enig med saksordføreren når han sier at dette er viktig for å opprettholde tilliten mellom skattebetalerne og myndighetene, at man bruker pengene fornuftig. Det gjør at man faktisk betaler sin skatt, fordi man vet at man får noenlunde gode tjenester tilbake.

Nå har vi et statsbudsjett som har bikket over 1 000 mrd. kr. Da synes jeg det er rart hvis man gir inntrykk av at her er det veldig lite rom for å effektivisere mer enn det man gjør.

Grunnlaget for den påstanden er følgende: For én måned siden var det et godt oppslag i NRK og i mange andre medier om at Akademikerne hadde fått utarbeidet en rapport, fra Menon, om innkjøpsordningene i offentlig sektor. Rapporten viste til at ved å effektivisere kunne man spare rundt 30 mrd. kr. Det synes jeg er en formidabel sum. Det er det absolutt verdt å kikke på.

Noen uker senere var det partilederdebat på TV 2. Da kom man inn på muligheten for å gi skattelettelse som en stimulans for å styrke norsk næringslivs konkurransevne. Men istedenfor å bli møtt med respons, at her er det mulig å effektivisere offentlig sektor og frigjøre penger som kan komme næringslivet til gode, er det første de rød-grønne politikerne nevner: Ja, men da må vi kutte i sykehjemstilbud til de eldre. Det vitner om manglende vilje og evne til faktisk å se på effektiviseringstiltak i offentlig sektor, når man skal begynne å kutte på de viktigste oppgavene det offentlige kan tilby den svake delen av befolkningen vår, istedenfor å se på hvordan man kan drive offentlig sektor mer effektivt.

Det er for Fremskrittspartiet et klart signal om at de hyggelige ordene som Torfinn Opheim kommer med her, ikke materialiserer seg i vilje til faktisk å gjøre noe med det. Man har litt for mange interesser – i fagforeninger og annet – og gode verv i partiene som sitter og styrer dette landet. Da er det faktisk bedre å bruke statens rikdom til å «proppe opp» med ineffektive systemer enn med reformer, for reformer vil møte motstand blant sentralstyremedlemmer i Arbeiderpartiet.

Den muligheten vi har til faktisk å bruke skattebetalerens penger mer effektivt ved å være åpne og villige til å gjøre ting på en annen måte, ved å effektivisere – ikke ved å piske arbeidstakerne til å jobbe hardere, men ved å jobbe smartere – synes vi ikke brukes godt nok.

Det er her det er interessant å se på OECDs landrapport for Norge for i år. Der peker man på mange områder der en kunne ha gjort noe hvis det var politisk vilje, noe som ville gjort at man kunne brukt skattebetalerens penger mer effektivt – rett og slett ved å tenke litt nytt og bruke ny teknologi.

Det er derfor vi fremmer dette forslaget. Vi er ikke uenig i de eksemplene som saksordføreren har gitt, men vi tror det er mulig å gjøre mye mer. Dette er ikke en kritikk; at alt er svart, og at regjeringen ikke gjør noen ting, men det går an å gjøre mer. Derfor har vi fremmet disse tre forslagene – og de tar jeg herved opp. Jeg håper at de andre partiene synes at dette er interessant nok, og at man er villig til å ta denne runden.

Vi har bl.a. sagt at det bør være et uavhengig – som media kaller det – effektivitetspoliti, eller en effektivitetsenhet. Jeg tror det er bedre å ha en gruppe som er fast i staten, som jobber og blir kjent med systemene for bedre å kunne gjøre noe med dem, enn at man tidvis skal hente inn konsulenter.

Så vil noen si at dette gjør man jo selvsagt – nå over-

driver Fremskrittspartiet. Men det er nok å lese boken til en tidligere statsråd, som nå har blitt statsråd igjen, Bård Vegar Solhjell. Han kunne fortelle hvordan han opplevde å sitte i statsrådsmøtene og se hvordan alle departementer og alle statsråder forsvarte det bestående i kampen om å være kongen på haugen når det gjaldt bevilgninger, og ikke gi fra seg sine oppgaver til andre departementer, for her var det en hakkeorden som man forsøkte å ivareta. Det gjorde at han som statsråd var frustrert over den manglende evnen den rød-grønne regjeringen hadde til faktisk å reformere offentlig sektor. Det er altså en bekjentgjørelse fra en som trodde han var ferdig med regjeringstilværet, men som nå er tilbake igjen i statsrådsapparatet.

Jeg synes dette er verdt å lytte til. Derfor ønsker jeg at dette temaet blir tatt opp litt mer grundig – ved at forslagene vedtas – enn at man bare får en hilsen om god jul og godt nyttår fra saksordføreren.

Presidenten: Representanten Ketil Solvik-Olsen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [14:21:57]: Offentlig sektor må kontinuerlig reformeres. Den må reformeres gjennom det daglige virke – det som man kaller hverdagsrasjonalisering – og gjennom større systemreformer. Men det at OECD skal være en læremester for Norge med tanke på hvordan man skal reformere offentlig sektor, stiller jeg meg sterkt tvilende til. Jeg tror at ethvert land bør reformere ut fra sin kultur og sine tradisjoner, samtidig som en ser hen til hvordan andre har gjort det.

Når det gjelder effektivisering av offentlig sektor, som er tema her i dag, er det både spørsmål om å få en god kvalitet på de tjenestene som det offentlige skal utføre, og en diskusjon om hva det offentlige ikke skal gjøre. En bør i større grad sette spørsmålstegn ved om det er nødvendig at det offentlige blander seg inn i så mange oppgaver som de gjør, og om en i stedet i større grad bør satse på å utvikle det myndige menneske, som kan ta større ansvar, og at en dermed kan redusere offentlig sektor i så henseende – altså at en konsentrerer seg om det som er det viktigste.

Det som er det flotte med denne innstillinga, er at regjeringspartiene har gått konkret til verks og tatt fram gode eksempler på hva som positivt kan gjøres. Jeg har lyst til først og fremst å referere til Statens lånekasse, som har vist at de gjennom elektroniske tjenester får en større trygghet og en større oppmerksomhet mot nøkkeldata som det offentlige trenger for å behandle søknader og spørsmål fra folk flest, og at en gjennom det elektroniske tjenesteapparatet som er bygd opp, har greid å få høyere kvalitet, redusert saksbehandlingstida, spart penger og spart årsverk. Da er det også sentralt at Finansdepartementet gir offentlige virksomheter som gjør dette, et håndslag, sånn at de offentlige instansene har et egenmotiv for å gjøre det bedre. – Hva jeg mener? Jo, at en skal sitte igjen med noe av gevinsten, som kan brukes til et kontinuerlig omstillingsarbeid innafor organisasjonen. Det er altfor mye av at de gevinstene som offentlige etater får gjennom effektivisering, blir trukket inn. Dermed får man et manglende incitament i organisasjonen til å fortsette det arbeidet.

Det som videre er et godt eksempel, og som regjeringspartiene har tatt fram, er det som skjer i kommunesektoren med kvalitetskommuneprogrammet Sammen om en bedre kommune. Det som er det flotte ved det programmet, er at det bygger på en organisasjonsholdning, en organisasjonsfilosofi, som trekker med medarbeiderne i de ulike etatene i kommunesektoren og derigjennom spør dem: Hva er det en kan gjøre for å få et kvalitativt bedre arbeid til en rimeligere penge? Det er en holdning som har vist seg å gi store, gode resultater, og det er noe vi til de grader bør stimulere videre, i stedet for å bruke systemene knyttet til konsulentvirksomhet. Det brukes for mange konsulenter, og medarbeiderne i offentlig sektor får altfor lite oppmerksomhet. Det er medarbeidernes holdninger, medarbeidernes lyst til å forbedre seg, som må stimuleres. På det punktet har vi store, positive utviklingsmuligheter, og det er noe av kjernen i det rød-grønne prosjektet.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [14:26:04]: Jeg kan forsikre både forslagsstilleren og andre om at det å få mest mulig ut av kronene er finansministeren glødende opptatt av.

Dette er et viktig arbeid av mange grunner. Jeg leste også med interesse rapporten som nå kom fra OECD, der en brukte begrepet Value for Money. Det å få størst mulig tjenesteproduksjon for kronene er viktig. Med all mulig respekt er det ikke slik at det er en eneste stor konspirasjon mellom fagbevegelse og andre om at en skal bruke mest mulig penger minst mulig effektivt. Snarere tvert imot – dette er et viktig arbeid som går tvers igjennom både kommunal og statlig virksomhet.

Jeg har også lyst til å understreke at Norge har en god offentlig sektor. En må ikke glemme det oppi denne diskusjonen. Vi har en offentlig sektor med flinke medarbeidere, folk som hver eneste dag gjør en enestående innsats for fellesskapet, og en offentlig sektor som står seg i sammenligning med de fleste offentlige sektorer i hele verden. Så vi skal være stolte over den offentlige sektoren vi har, men samtidig skal vi hver eneste dag være opptatt av at dette skal bli enda bedre.

Det skjedde en betydelig fornying, omstilling, modernisering, i offentlig sektor gjennom 1990-tallet – en betydelig effektivisering og en betydelig fornyelse både i måten å produsere på, måten å organisere virksomheter på og i det hele tatt hele tilnærmingen til offentlig virksomhet. Jeg hadde selv gleden av å sette i gang det store – kall det gjerne – IKT-prosjektet, det elektroniske prosjektet i skatteetaten, som har ført fram til en betydelig forenkling, både for skatteetaten og for den enkelte borger. Lignende har skjedd i tolletaten og i en lang rekke offentlige etater der en har tatt i bruk ny teknologi, både for å nå ut til folket og for å organisere og drive virksomheten på en mer effektiv måte.

Så har jeg lyst til å understreke at en viktig del av det å få en effektiv ressursbruk i offentlig sektor også er avhengig av at man har et best mulig beslutningsgrunnlag, at man jobber med beslutningsgrunnlaget for store investeringer gjennom det som heter kvalitetssikringssystemet, at en går igjennom de ulike metodene en har for å legge til

rette for et beslutningsgrunnlag som gjør at Stortinget kan treffe beslutninger på et best mulig grunnlag.

Jeg har også lyst til å si til representanten Lundteigen når det gjelder diskusjonen om forholdet mellom det å bidra til fellesskapet og det å holde pengene for seg selv, at det er en øvelse som finansministeren er tett inne i ved ulike anledninger. Jeg har betydelig sans for gulrotargumentet – at etater eller enheter som er villige til å gå inn i en omstilling, selvsagt skal kunne se at deler av gevinsten brukes til å videreutvikle egen etat. Vi brukte det prinsippet da vi elektroniserte skatteetaten, ved at en betydelig del av gevinsten ble igjen i skatteetaten, gjennom f.eks. at man styrket kontrollen og styrket andre deler av skatteetatens virksomhet. Det er en god tanke, men samtidig en fornuftig fordeling mellom bidrag til fellesskapet og bidrag til egen etat.

Til slutt vil jeg også peke på – som saksordføreren var innom – at det daglig foregår et betydelig arbeid når det gjelder effektivisering i kommunesektoren. Som fylkesmann fulgte jeg dette nærmest daglig, så hva en gjorde i de enkelte kommuner, hva en kunne gjøre på tvers av kommuner, så at en brukte de muligheter en hadde for å få kommuner til å organisere virksomheten sin på en mer effektiv måte. Det kunne eksempelvis skje gjennom – for å gi et konkret eksempel – å ta i bruk nye kartdata for å få en bedre planbehandling, for å få en bedre samhandling mellom bedrifter og kommunen, gjennom interkommunalt samarbeid, samarbeid om f.eks. innkjøp etc. Det er mange gode eksempler der ute.

Jeg kan forsikre om at finansministeren vil følge med og være en pådriver for at vi skal få en best mulig utnyttelse av offentlige ressurser og offentlige midler. Det skulle bare mangle!

M a r i t N y b a k k hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [14:31:17]: For det første: Undertegnede hevdet ikke at vi skulle bruke pengene minst mulig effektivt, som finansministeren ga inntrykk av. Jeg synes han skal være litt ryddig når han gjengir hva andre talere har sagt.

Fremskrittspartiet brukte mye tid på OECD-rapporten, som utgangspunkt for dette forslaget. Vi refererte til den både i selve forslagsteksten og i innstillingen. Da er spørsmålet: Fant finansministeren selv noe som inspirerte ham, eller som de kommer til å følge opp i sitt arbeid med å effektivisere offentlig sektor? Fant han noen som helst inspirasjon hos dem som har kikket oss litt i kortene fra utsiden, som han gjerne vil dele med Stortinget?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [14:32:04]: Jeg skal ikke bruke mye tid på innledningen, men jeg satt liksom med en følelse av at en så for seg at her satt det fagforeninger, sentralstyremedlemmer og andre med ett formål: å bruke mest mulig penger på en minst mulig effektiv måte. Men la nå det ligge.

I OECD-rapporten er det to ting som jeg vil trekke fram. Det ene er selve tilnærmingen til begrepet «Value for Money», at en bør innrette virksomheten slik at en får flest mulig tjenester ut av de kronene som en setter inn.

For øvrig synes jeg rapporten understreker at mye av det en allerede gjør i Norge, er viktige tiltak. Det vi gjør på IKT-siden, det vi gjør med kvalitetssikringssystemet for beslutningsgrunnlaget, er eksempler på at vi er godt på linje med det en jobber med også internasjonalt.

Det er slik at vi må hente både inspirasjon, lærdom og kunnskap internasjonalt. Samtidig skal vi anvende dette i Norge. Da må vi også bygge på norske erfaringer og norske muligheter.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 10.

Sak nr. 11 [14:33:23]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Korsberg, Solveig Horne, Ib Thomsen og Mette Hanekamhaug om å endre lovverket til å bli tilpasset internasjonale retningslinjer for amatør- og proffboksing (Innst. 372 S (2011–2012), jf. Dokument 8:7 S (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [14:34:37] (ordfører for saken): I dag har vi til behandling et representantforslag fra Fremskrittspartiet om å endre lovverket til å bli tilpasset internasjonale retningslinjer for amatør- og proffboksing.

Det internasjonale bokseforbundet har nylig vedtatt at det ikke gis tillatelse til å bokse med hjelm.

Norge har hatt forbud mot profesjonell boksing i Norge siden 1981. I Europa er det kun Norge som har et forbud mot profesjonell boksing. Europa har et strengere lisensieringssystem enn resten av verden, og det har i Europa ikke forekommet dødsfall i forbindelse med profesjonell boksing siden 1985. Forbudet i Norge ble altså innført i 1981. Årsaken var faren for medisinske skadevirkninger på utøveren. I dag er den medisinske overvåkingen streng, også innen profesjonell boksing.

Norges Bokseforbund er dermed, ifølge forslagsstillerne, satt i en vanskelig situasjon, noe som kan medføre at norske amatørbokserne ikke gis anledning til å bokse i store, internasjonale mesterskap som VM, OL og EM, dette som

en konsekvens av at norske bokserne, som er underlagt Norges Bokseforbund, ikke har anledning til å bokse uten hjelm, verken i Norge eller i utlandet.

Som en følge av det som Det internasjonale forbundet nylig gjorde, har Norges idrettsforbunds styre i vedtak av 3. mai 2012 foreslått å oppheve proffbokseloven av 1981 og i stedet la knockoutloven gjelde for proffboksing. Vedtaket opphever skillet mellom amatør- og profesjonell boksing, men endrer ikke det regelverket som boksekamper underlegges i Norge. Idrettsstyret har ikke tatt stilling til en eventuell endring av forskriften til knockoutloven og skriver i sin vurdering at Norges Bokseforbund selv må fremme endringsforslag for Kulturdepartementet, om de ønsker endringer i forskriften som følge av internasjonale regelendringer i sin idrett.

Regjeringen har tatt idrettsstyrets vedtak til etterretning. Regjeringen har også orientert komiteen om at man ønsker å nedsette et utvalg som skal se på de juridiske sidene ved en eventuell sammenslåing av lov om forbud mot profesjonell boksing og knockoutloven. Utvalget vil også se nærmere på hvilke regelendringer Det internasjonale bokseforbundet har vedtatt.

Høyre mener norske bokserne må få de samme vilkår som bokserne i resten av Europa. Vi mener at Stortinget burde oppheve forbudet og overlate dette til idretten selv. Vi ønsker at regjeringen kunne bidra til det samme.

Med dette tar jeg opp det forslaget som Høyre og Fremskrittspartiet har fremmet i denne saken.

Presidenten: Representanten Linda C. Hofstad Helleland har tatt opp det forslaget som hun refererte til.

Kåre Simensen (A) [14:37:51]: Nok en gang er profesjonell boksing tema i denne salen. Denne gangen er begrunnelsen fra forslagsstillerne at Det internasjonale bokseforbundet har vedtatt at hvis menn ikke gis tillatelse til å bokse med hjelm, får det store konsekvenser for de norske bokserne, som da ikke kan delta i fremtidige store mesterskap. Men i vedlegg 1 i våre sakspapirer skriver statsråden at departementet har vært i kontakt med AIBA, Det internasjonale bokseforbundet, som opplyser at de ikke har fattet noe vedtak om dette. Men i Det internasjonale bokseforbundet er det en prosess for å vurdere om bl.a. menn over 18 år skal bokse uten hjelm. Det forbundet sier, er at det er vedtatt en ny strategi for amatør- og profesjonell boksing som er tenkt innført fra og med 2013.

At forslagsstillerne er positive til profesjonell boksing synes jeg er helt greit. Men tilnærmingen for å endre loven blir etter mitt syn litt lettvinnet når de velger å tolke vedtaket i Det internasjonale bokseforbundet slik de gjør, med hensyn til hjelmbud. Videre forankrer forslagsstillerne sitt standpunkt ved å vise til at idrettsstyret i sitt vedtak av 3. mai i år foreslår å oppheve lov om forbud mot profesjonell boksing. Heller ikke her treffer de. Idrettsstyret ville ikke ta stilling til om de skulle ønske å åpne for profesjonell boksing i Norge, og de mener profesjonell boksing må bli underlagt knockoutloven og dens sikkerhetsbestemmelser om loven skulle bli opphevet gjennom dagens debatt. Det er viktig å påpeke at idrettsstyret i sitt vedtak

ikke tok stilling til om det bør gjøres eventuelle endringer i sikkerhetsbestemmelsen til knockoutloven.

Forslagsstillerne ber også regjeringen fremme forslag til endringer i lovverket som er tilpasset internasjonale regler for amatørboksing. Idrettsstyret tok ikke direkte stilling til dette forslaget. Norges idrettsforbund og Den olympiske og den paralympiske komiteen mener det er naturlig at det er det aktuelle særforbundet, Norges Bokseforbund, som selv tar initiativ til eventuelle endringer i sikkerhetsbestemmelsene som følge av internasjonale regelendringer, om de måtte komme. Dette synspunktet stiller flertallet seg bak. Flertallet i komiteen tar derfor idrettsstyrets vedtak til etterretning, og foreslår at det nedsettes et utvalg som skal se på de juridiske sidene av en eventuell sammenslåing av lov om forbud mot profesjonell boksing og knockoutloven. De vil også tillegge utvalget å se nærmere på hvilke regelendringer Det internasjonale bokseforbundet eventuelt foreslår.

Om man er for eller imot profesjonell boksing handler både om følelser og fakta. Når slike ting skal belyses, har vi den gode tradisjonen her på Stortinget at vi politikere gjennom høringer får belyst vanskelige spørsmål fra ulike sider. Det er betryggende i forkant av politiske beslutninger. I vår høring fikk vi møte Cecilia Brækhus, en svært dyktig og gjennomprofesjonell idrettsdame, og vi fikk høre hennes synspunkter på hvorfor vi bør oppheve vedtaket mot profesjonell boksing her i landet. Det er forståelig at hun er skuffet for ikke å kunne vise seg fram for et norsk publikum.

I den samme høringen fikk vi også innblikk i den andre delen av boksingen, nemlig den medisinske. Det spesielle med boksing er at selve hensikten er å skade motstanderen, mens man i annen sport gjør alt man kan for å hindre skade, og straffer både uaktsom og overlagt skade. Etter høringen var jeg positiv til å oppheve bokseforbudet her i landet, og jeg må ærlig innrømme at det i forrige runde holdt hardt å trykke på den røde knappen og si nei til profesjonell boksing i landet. Noen vil kanskje hevde at jeg i etterkant av den forrige behandlingen har vært nede for telling, hvor langtidsvirkningen for mitt bokseengasjement har gjort at jeg sakte, men sikkert begynte å tenke gjennom budskapet fra våre fremste medisinske eksperter på dette området og hva de sa i høringen. I dag har min holdning til profesjonell boksing snudd fra å være for til å være mot, ene og alene fordi jeg tror på den medisinske ekspertisen og det de sier. Det blir bekreftet hver gang jeg ser en boksekamp på tv, der man i sakte film ser hvordan slaget forplanter seg gjennom hodet. Noen hevder at det er vakkert – jeg deler ikke det synspunktet lenger. Jeg er heller ikke flau over at vi er kanskje et av få land i verden som har det regelverket vi har.

I denne saken fremstilles det fra forslagsstillerne som at hvis ikke norske bokserer får bokse uten hjelm, vil det være problematisk å være bokser i Norge. Det er mulig, men det tror ikke jeg på. Apropos hjelm: I min enfoldighet har jeg mange ganger lurt på hvorfor det finnes regler for å beskytte det som er under beltestedet, mens hodet skal være ubeskyttet. Det blir for meg et stort paradoks at gjentatte slag under beltestedet gjør at man dømmes ut av kam-

pen, mens knockoutslaget mot hodet framstilles som estetisk og vakkert, selv om motstanderen i beste fall sendes over i drømmeland og i verste fall over i evigheten.

Mette Hanekamhaug (FrP) [14:43:08]: Jeg skal innrømme at jeg blir ganske skremt når politikere tar på seg rollen som etikkens predikanter og inntar rollen som moralpoliti over hvilke av enkeltindividets interesser som er bra eller dårlige, som skal være lovlige eller ikke.

I denne saken argumenteres det både med konkrete fakta og statistikk, medisinske påstander og fysiske konsekvenser, men også med en salig blanding av enkeltpolitikeres subjektive meninger om hva sporten innebærer, synsing om hva sportens formål faktisk er, og, som forrige taler selv var inne på, en «det er ekkelt å se på, dette liker vi ikke, så det forbyr vi»-holdning.

Selv om vi er styrt av en venstrevridd regjering her i landet, vil jeg anta at de likevel føler en viss avstand fra styrene vi ser i Cuba, Nord-Korea og Iran. Da er det litt betenkelig at det er de eneste landene i verden hvor vi finner andre politikere som har samme tankegang og holdning i dette spørsmålet, som vår regjering.

Når det kommer til den medisinske argumentasjonen, ser en tydelig at mange av deltakerne i debatten har valgt å basere seg på en litt enkel retorikk som at sporten har slag mot hodet, og derfor er farlig. Men da er det merkelig at både amatørboksing, judo, karate, kickboksing og andre sporter er lovlige. De har like mange slag, og også spark mot hodet, og det er ikke snakk om at disse skal forbys.

Videre ser man også at hovedskillet mellom amatør- og proffboksing i dag er bruken av hjelm. Vi kan derfor anta at hovedargumentasjonen til regjeringen faktisk er at man ikke ønsker å fjerne denne hjelmen. Det er i og for seg ganske merkelig, da vi vet at 95 pst. av den kinetiske energien i et faktisk slag avgjøres av hanskens tykkelse, og at det kun er 5 pst. av slagets kraft som avgjøres av om du har hjelm eller ikke. Da lurer jeg på om det er de siste fem prosentene som er tungen på vektskåla over hvorvidt denne sporten er farlig nok til å ha eller ikke.

Et veldig mye brukt argument i denne debatten er at forbudet skal være gjeldende på grunn av skadeomfanget en ser i sporten. Da lurer jeg på om de også har tenkt å forby de andre idrettene som har et langt større skadeomfang i Norge i dag, f.eks. rugby. De har langt flere spinalskader, hodeskader og dødsfall i denne sporten i Norge enn det proffboksing har på internasjonalt nivå. Ønsker regjeringa at dette skal forbys av den grunn?

Som nevnt innledningsvis er det også veldig mange som prøver å argumentere fra et etisk eller moralsk perspektiv i denne saken. Min mening er at dette er en temmelig forenklet og respektløs måte å se sporten på i forhold til de mange hundre dyktige utøverne vi har her i Norge.

En fransk sosiolog – som egentlig hadde dette standpunktet i utgangspunktet – ønsket å komme inn under huden på dette miljøet og undersøke hva det profesjonelle boksermiljøet faktisk innebar. Det han beskriver i sitt verk, både gjennom sine erfaringer og i over femtitalls intervjuer med mennesker i og utenfor dette miljøet, er at det er en enorm stor gjensidig respekt mellom utøverne, det er di-

siplin, det er forståelse for hverandre, og det er en fysisk og mental styrke på utøverne som er ekstremt viktig.

For utøverne selv handler ikke idretten om vold eller om mest mulig slag mot hodet. Dette handler om en sport, et håndverk som kombinerer styrke, strategi og tekniske ferdigheter på et høyt nivå. Det kreves årevis med trening for å beherske denne disiplinens mange former. Det å forenkle dette med å si at det handler om å slå hverandre i hodet, vitner i beste fall om ignoranse, uvitenhet, men også dessverre om en forhåndsdomming av en hel idrett og hundrevis av flotte idrettsutøvere i Norge.

Vi i Fremskrittspartiet foreslår å legalisere proffboksing – ikke fordi vi glorifiserer vold, ikke fordi vi ønsker at folk skal skade seg, og ikke fordi slag mot hodet er bra, men fordi boksing i nesten alle land i verden er tillatt, akseptert og respektert, fordi vi vet at det medisinske aspektet er ivaretatt, og fordi vi vet og mener at sosialistenes desperate ønske om å være moralske dommere overfor enkeltindividets egne valg og for hva de ønsker å gjøre, er feil.

Rannveig Kvifte Andresen (SV) [14:47:48]: Like sikkert som at SV fremmer forslag om innføring av republikansk statsform, blir det fremmet forslag fra høyresida om oppheving av forbudet mot profesjonell boksing i Norge. Det er bare ett år siden sist debatten ble tatt i denne salen – denne gangen riktignok med en litt annen innretning i forslagsteksten. Nå redegjorde representanten Simensen godt for flertallets syn, så jeg vil først og fremst komme med noen generelle bemerkninger rundt proffboksing og forbud mot det.

Årsaken til at forbudet i sin tid ble innført, var fare for medisinske skadevirkninger. Dette argumentet har på ingen måte forsvunnet, selv om representanten Hanekamhaug prøver å si noe annet. Det er få som hevder at boksing ikke er forbundet med en stor skaderisiko. Vi får stadig ny dokumentasjon som viser hvor omfattende og alvorlige skadene kan være. Dette er seriøs medisinsk forskning.

Det blir stadig framholdt at også andre idretter er forbundet med risiko, men det er en vesensforskjell mellom idretter hvor man som følge av utførelsen kan oppleve skade, og en idrett hvor formålet med idretten er å påføre andre skade, og i parentes bemerket, selvfølgelig selv unngå å få juling og dermed skader. I andre idretter sattes det stort på skadeforebygging – det skal være et mål å unngå skader.

For å sitere ingressen i en artikkel av Lehmann i Tidsskrift for Den norske legeförening i mars 2011:

«Målet i proffboksing er å påføre motstanderen så sterke slag mot hodet at vedkommende faller bevisstløs over ende og ikke greier å reise seg på ti sekunder.»

– altså det som er knockout. Videre står det:

«I to nyere rapporter er det dokumentert høy risiko for hjerneskader ved proffboksing.»

I undersøkelser dokumenteres det høy forekomst av alvorlige hjerneskader, og at risikoen øker med lengden av karrieren, antall slag mot hodet og antall tapte kamper. Det vises bl.a. til akutt økt hjernetrykk og hjerneblødninger, langvarige utfall på nevrofysiologiske og nevropsykologis-

ke tester og permanente skader som parkinson, Alzheimers sykdom og annen demens. 10–20 pst. av profesjonelle bokserere har nevropsykiatriske senfølger – det er en relativt høy andel.

Også denne gangen blir det i merknadsteksten, og repetert av saksordføreren og representanten Hanekamhaug, vist til at Norge er det eneste landet i Europa som har forbud mot profesjonell boksing. Hvis ikke Island helt nylig har opphevet dette, har de fortsatt et forbud der. Jeg vil også minne om at Sverige hadde forbud fram til 1. januar 2007. Da åpnet de for en mildere form for proffboksing med strenge krav til utstyr, f.eks. til hansker, kampgjennomføring og lisensiering. Uansett synes ikke jeg at argumentet om at alle andre får lov, er spesielt godt.

Jeg mener de medisinske rapportene er så entydige og så alvorlige i sin konklusjon, at vi fortsatt bør opprettholde forbudet mot profesjonell boksing. Det er også i tråd med World Medical Associations arbeid for et forbud mot proffboksing. Ved å ha forbud mot profesjonell boksing i Norge gir vi også et signal om at dette ikke primært er en idrett som vi ønsker nyrekruttering til, nettopp fordi skadeomfanget er så stort, og at hele hensikten er å utøve vold mot andre. Man kan på mange måter si at Norge er et foregangsland, i stedet for å si at vi er de eneste som har et forbud, og at det er negativt.

Jeg vil likevel støtte det som er flertallsforslaget nå, om at det blir foretatt en vurdering av eventuelle endringer i lovverket, jf. Norges idrettsforbunds vedtak av 3. mai i år, om å foreslå oppheving av proffbokserloven og i stedet underlegge proffboksing knockoutloven. Da er det viktig at vi får konsekvensutredninger, og at eventuelle lovendringer da må vurderes opp mot hvilke helsemessige konsekvenser endringene eventuelt kan få for utøverne.

Statsråd Anniken Huitfeldt [14:51:46]: Dette er en diskusjon som har pågått siden vi fikk en lov mot profesjonell boksing i Norge. Siden den gangen har idretten forandret seg. Skillet mellom det å være profesjonell idrettsutøver og amatørutøver er ikke det samme som det var den gangen på begynnelsen av 1980-tallet. Derfor er det grunn til å se nøye på det som er forslaget fra Norges idrettsforbund. De foreslår ikke konkret å gjøre det lov å ha proffbokserkamper uten sikkerhetsutstyr i Norge.

Men det de foreslår, er at den loven som gjelder for all annen kampsport, nemlig knockoutloven, også skal være den som gjelder for boksing. Man opphever altså loven om profesjonell boksing og underlegger den det samme godkjenningssystemet som andre kampsporter, som fullkontakt karate, som Taekwondo, som kickboksing. Det synes jeg er et forslag det er god grunn til å se nærmere på. Det vil være medisinske eksperter som avgjør hvilke idretter der det er tillatt med knockout, som blir lovlige i Norge. Derfor ønsker vi en utredning av dette forslaget. Men det er ikke slik at det automatisk gir godkjenning av alle typer kampsport. Det er f.eks. slik at Norwegian Muay Thai Association søkte om godkjenning i Norge og ikke fikk denne av Knockoutnemnda. Men jeg ønsker altså å utrede dette som alternativ.

Ib Thomsen (FrP) [14:53:24]: Norge har verdensmesterbelte i WBA, WBC, WBO og WPBF, og det er mange stolte av.

Norges beste bokser legger ikke skjul på at det er litt sårt ikke å få lov til å utøve idretten sin på hjemmebane, og at hun kan risikere å bli rettslig straffefølgt for det som er lovlig i resten av verden. Denne situasjonen kan virke litt absurd og uvirkelig på mange.

Boksing er ikke en idrett for alle! Norge kan gå foran som et godt eksempel og ta sikkerheten og boksernes trygghet til helt nye nivåer, men da må vi være med å diskutere det, vi må være med der det skjer. Vi må også kunne være med å tillate det i Norge.

Norge, Nord-Korea og Cuba, er, som nevnt tidligere, de eneste land i verden som har forbud mot proffboksing. Om Norge opphever forbudet, kan vi være med å påvirke idretten i en positiv retning, nettopp på de områder som jeg nevnte.

Jeg mener at idretten har utviklet seg voldsomt – noe statsråden også var inne på – fra 1981. Det gjelder både utøvere og oppfølgingen på det medisinske nivå. Jeg forstår at det er flere ting som må på plass for at vi skal kunne tillate proffboksing i Norge, og at den medisinske oppfølgingen av bokserne bør være god. At organiseringen tilfredsstiller NIFs krav til regler, bør være en selvfølge. Dessuten: At det må være fair play, slik at det ikke bokses kamper der utøver ikke har en reell mulighet til å vinne, er også en selvfølge for meg.

Det er vanskelig å dokumentere skadevirkninger i Norge, men man har gjort mye i Sverige, Finland og Danmark. Det hadde vi også hatt muligheten til hvis det hadde vært lov å proffbokse i Norge. Vi har åtte proffbokser, men forbundet har ikke noe mandat til å følge dem opp. Hvordan kan norske politikere se på det og synes det er en god løsning? Cecilia Brækhus – med lisens i Tyskland – må følges opp der. Det er null kontroll fra Norge. Er det ikke litt av poenget at Norge skal følge opp sine egne utøvere? Hadde forbundet fått lov, ville de ha innført en strengere medisinsk oppfølging enn resten av verden. De har kompetanse, de har ekspertise, og de har medisinsk utstyr tilgjengelig som gjør det mulig. Og hvor er det proffbokserne behandles i dag? Jo, det er i utlandet, der vi ikke har noen kontroll.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 11.

Sak nr. 12 [14:56:49]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om stipendordning for unge kulturtalenter (Innst. 368 S (2011–2012), jf. Dokument 8:103 S (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Øyvind Håbrekke (KrF) [14:58:02] (ordfører for saken): Komiteen har hatt til behandling Dokument 8:103 S for 2011–2012, fra Venstre, om en stipendordning for unge kulturtalenter.

Norge har mange unge spennende talenter innenfor musikk, dans, drama og visuell kunst som også – en del av dem i hver fall – reiser utenlands for å styrke sin kompetanse. Forslagsstillerne mener det ikke er gode nok ordninger som gir dem som har behov for økonomisk støtte, muligheten til å søke om støtte til slike opphold.

Selv om det ikke er så mange felles merknader fra hele komiteen i innstillingen, oppfatter jeg at det er en bred enighet om at man ønsker å legge til rette for talenter i norsk kulturliv. Vi ser riktignok at det er nyanser i ordbruken. Mens opposisjonspartiene sier at det er et mål for norsk kulturpolitikk å dyrke fram talentene, sier regjeringspartiene at det er viktig å ta vare på talentene. Men hele komiteen ser verdien i at unge talenter innenfor disse feltene reiser utenlands for å få kortere eller lenger skoloring i sine kunstarter.

Det vil alltid være økonomiske utfordringer knyttet til å utvikle sitt talent og få den utdanningen man har lyst på, hvis man ønsker å drive profesjonelt. Det kan være knyttet til kjøp av instrumenter eller tilgang på instrumenter, det kan være det å få undervisning av de beste lærerne, og det kan være knyttet til ønsket om å studere i utlandet. Så må det være et politisk mål å redusere disse barrierene, slik at det er større mulighet til å få utvikle sitt talent på tvers av sosiale skillelinjer og økonomisk bakgrunn.

Kristelig Folkeparti støtter sammen med Høyre forslaget om å be regjeringen fremme forslag om at det etableres et ungdomsstipend for unge kulturtalenter i skolepliktig alder innenfor musikk, dans, drama og visuell kunst. Høyre og Kristelig Folkeparti står også sammen om forslaget der man ber regjeringen utarbeide en helhetlig strategi for talentutvikling som omfatter hele utviklingsløpet fra barndom til fullført utdanning.

Jeg regner med at partiene selv vil utdype sine syn.

For egen del vil jeg understreke at internasjonalisering av kulturlivet, også gjennom at norske kunstnere tar utdanning i utlandet, i seg selv er av stor verdi. Vi bør derfor strekke oss enda litt lenger for å legge til rette for at flere unge talenter kan få den muligheten i kortere eller lengre tid. Jeg vil også nevne at Kulturskolerådet i forrige uke arrangerte utdeling av Drømmestipendet, som er et stipend for spesielt dyktige kulturskoleelever landet rundt. Den oppvisningen vi fikk se der, var en fantastisk illustrasjon på hvor mange unge dyktige talenter vi har i norsk kulturliv. Når disse talentene får utvikle seg, er det av stor verdi for dem selv, de utgjør forbilder for andre, og de bi-

drar også til å markedsføre og vise fram Norge i internasjonal sammenheng. Ikke minst gir de oss alle sammen muligheter til å få opplevelser av kunst og kultur på høyt nivå.

Jeg tar opp de forslagene som jeg refererte, og ser fram til debatten.

Presidenten: Representanten Øyvind Håbrekke har tatt opp de forslag han refererte til.

Olemic Thommessen (H) [15:03:33]: Jeg slutter meg til saksordførers betraktninger om dette, og jeg synes det er fabelaktig morsomt at vi har en hel generasjon med unge musikere i dette landet som gjør seg så flott gjeldende i en større sammenheng. Det er ikke mer enn et par uker siden Eivind Ringstad på bratsj scoret på topp i den europeiske konkurransen. Vi har også tidligere hatt strykere som har gjort seg gjeldende i slike sammenhenger. Felles for dem som vi kjenner – Hemsing-søstrene er f.eks. godt kjent – er stort sett at de har gått på Barrat Due musikk institutt alle sammen.

Så kan man spørre: Hvorfor er Barrat Due en slik stjernefabrikk? Det er de selvfølgelig fordi de er svært flinke. Men de er det også fordi de er de eneste her i landet som gir tilgang til internasjonale lærere. De er de eneste som inviterer topp lærere fra internasjonale læresteder for musikere til å komme til Oslo og spille med elevene deres og gi dem mesterklasser for å gjøre elevene kjent med de mulighetene som finnes der ute. Norges musikkhøgskole har også et talentutviklingsprogram, men ikke et internasjonalt sådant.

Både Norges musikkhøgskole og Barrat Due har egne programmer ved siden av den vanlige skolevirksomheten sin som er rettet inn mot særlige talenter. Der vil man finne folk som reiser til Oslo – jeg kjenner f.eks. til noen som hver fjortende dag flyr fra Alta til Oslo for å få timer, og som er så små at de har følge med mor eller far. Det er klart at det koster ganske mange penger, hvis man skal følge opp et slikt løp. Der hvor idretten har et apparat rundt stjerne sine i form av idrettslag og godt organisert virksomhet med masse frivillighet, blir ofte musikertalentene stående litt alene. Det er ikke den typen organisering av musikklivet, og det er heller ikke tradisjoner for å komme disse til unnsetning.

Skal man kaste seg inn på en løpebane, kanskje med en solistjobb som fremtid, og skal man inn på de kursene det er snakk om – det er ofte sommerkurs, der man også møter internasjonale lærere – Stavanger kammermusikkurs og Valdres Sommersymfoni, som også Barrat Due står bak, er eksempler – må man ha råd til å reise dit, man må ha råd til å bo der, kanskje også med følge av foreldre.

Når det gjelder kunstfagene, er vi ikke så godt skodd i forhold til å ta tak i disse. Innenfor danseområdet, f.eks., finnes det ikke noe tilbud. Høyre har foreslått at man skulle få i gang en ordning for dette i forbindelse med statsbudsjettet.

Når det gjelder de andre kunststartene, innenfor billedkunstområdet, kjenner jeg ikke til noe eksempel på at man kan få gode lærerkrefter, annet enn eventuelt å måtte hen-

vende seg direkte til dem. Jeg kjenner ikke til noe organisert opplegg for det. Det kan jo selvfølgelig tenkes at det finnes, selv om jeg ikke vet om det, men jeg har i alle fall ikke hørt mye om det.

Kort og godt: Vi har ikke noen ordning i Norge som tar vare på de veldig få vi nå snakker om, og som gir dem møtepunkter med den kunnskapen som er nødvendig. Kulturskolene har påpekt dette flere ganger. Norsk kulturskoleråd er opptatt av denne problemstillingen og leter etter muligheter og ressurser. Det nærmeste de kommer, er det vi har på musikk, fortrinnsvis på det klassiske området, eller kanskje også innenfor jazz – det som Norges musikkhøgskole og Barrat Due gir tilbud om.

Høyre mener det er nødvendig at vi får et helhetlig grep om dette. Det bør være en oppgave for Kulturdepartementet å se hvordan man lager en strategi, et helhetlig løp med en vekslende meny med muligheter som man kan benytte seg av. De mulighetene vi har i dag, er relatert til Kunnskapsdepartementets systemer. Det retter seg først og fremst mot studenter, og det er ikke tilstrekkelig i denne sammenhengen. Dette er et løp som begynner i mye yngre alder. Derfor har vi jobbet for en slik ordning.

Ib Thomsen (FrP) [15:08:52]: Det er lovfestet at alle kommuner skal ha et kulturskoletilbud. Siden den gangen har kulturskolen hatt en stor vekst og en positiv utvikling i kommunene. Det gjør at kulturskolen har et stort ansvar i lokalsamfunnet for å gi et godt tilbud til unge talenter. En stor del av undervisningstilbudet i kulturskolen må være å dyrke fram unge talenter.

Det er problematisk når kulturskolene overkjører lokalsamfunnet istedenfor å samarbeide tett. Innholdet i en kulturskole er rektors ansvar, men det er for tilfeldig hvordan den enkelte rektor styrer kulturskolen. Jeg har hørt onde ting om si at en kulturskole for en rektor er som en lekegrind. Den gjenspeiler ofte rektors eget musikalske felt – og det må være feil. Det må være slik at man ser på hva man ønsker rundt omkring i lokalsamfunnene, hva man ønsker å spesialisere seg på – og ikke på rektors ønsker alene. Det er kommunal styring, og det synes jeg kommunene skal være mer bevisste på. Allerede der ligger det en måte å kunne utvikle talentene på.

Det trenger ikke å være en motsetning mellom kulturtalenter som eminente stønadsnavigatorer og kulturtalenter som eminente unge, nye skapere. Men fastlåste forestillinger om hva som er passende, er ikke det som fremmer skapertrang hos de unge brennende og lengtende sjeler. Norsk kulturliv er fanget i en rigid, trang ramme som legger føringer for kulturlivets utvikling, etter min mening. Kulturlivet er fanget i en politisk tvangstrøye, hvor vedtak styrer på bekostning av skaperkraft.

Maktkonsentrasjonen som har fått vokse fram rundt Kulturrådet og departementet i Oslo, kan være skadelig for utviklingen av unge kulturtalenter. Få personer tar store avgjørelser, ofte basert på subjektive tolkninger av hva som er god og mindre god kultur. Slik har det utviklet seg en tradisjon for å gå i de samme sporene år etter år, hvor fornyelsen ofres på sedvanens alter. Hva med å fordele en større andel av kulturmakten, hva med å fordele flere av kultur-

midlene til kommunene, der de unge kulturtalentene bor? Det er der man har kontakten med dem. Det er få kulturtalenter i Kulturrådet eller i departementet – de er ute i kommunene. Desentralisering av makt kan føre til at lokale unge kulturtalenter får mulighet til å bevise at de har livets rett.

Til tross for økning i budsjettet til kunst og kultur er det ikke nok til alle som søker om støtte. 90 pst. av søknadene innvilges ikke, og for dem som får avslag, er det ofte behov for å vite begrunnelsen og få innsyn i hvorfor de får avslag.

Det å drive fram talenter innenfor kunststartene handler om et helhetlig løp fra ung alder – det sies fra 5–6-årsalderen – og fram til endt kulturutdannelse. Skal forholdene legges optimalt til rette, kreves en rekke grep knyttet til kulturskolene, bl.a. kompetanse, tilgjengelige, gode lærerkrefter og ikke minst et talentutviklingsprogram. Et problem som jeg synes er stort, er når Kulturdepartementet, Kunnskapsdepartementet og KS på vegne av norske kommuner ikke later til å samarbeide om akkurat dette med talentutviklingsprogrammer.

Mange unge talenter innenfor musikk, dans, drama og visuell kunst reiser til utlandet for å få kortere eller lengre skoloring i sine kunstarter dersom de foresatte har økonomiske ressurser til det. Det står på økonomi, som det ofte gjør ellers i samfunnet, men hvis vi kanalisere det riktig, tror jeg vi kan få mer ut av pengene.

Trine Skei Grande (V) [15:14:03]: Når jeg leser merknadene fra regjeringspartiene, er jeg ikke helt sikker på om de har forstått hva vi har ment i forslaget. Da jeg hørte innlegget fra representanten Ib Thomsen, var jeg helt sikker på han ikke hadde skjønt hva vi mente med forslaget. Derfor er jeg veldig glad for at Høyre og Kristelig Folkeparti har skjønt hva vi mener med forslaget, og faktisk har foredlet det, etter min oppfatning.

Jeg vil at komiteen skal spole tilbake til en film de fleste sikkert har sett – filmen om Billy Elliot – historien om arbeiderklassegutten som vokser opp i en verden der ingen helt har forståelse for hans kunst, men der han får muligheten til å forfølge sitt talent. Det er dette det er snakk om her. Det er snakk om de ungene som vi av og til ser har eksepsjonelle evner, og som vi bør forfølge talentet til, men som ikke får mulighet fordi de ikke har en mor og en far med en stor pengebok klar, eller en mor og en far som alltid har forståelse for hvor viktig det er å forfølge sitt talent.

Sist vi diskuterte en stor melding fra regjeringa, snakket vi om utjevning, om muligheten for tilgang til kultur for alle. Dette er et konkret forslag om akkurat det. Dette handler om alle de ungene som aldri får muligheten til å dra på nysirkuskurs i Canada som 12-åring – du er faktisk tatt ut til akkurat det, men det har ikke mamma og pappa råd til – eller en ny Billy Elliot. Jeg snakket med en mor her om dagen – sønnen hadde kommet inn på en velrenommert ballettskole i utlandet, men hun så ingen sjanse til å ha råd til å la ham forfølge den drømmen. Det er det dette er snakk om.

Det er snakk om å forfølge drømmer. Det er snakk om at muligheten til å forfølge sitt talent skal være så sosialt utjevnet at alle skal kunne gjøre det. Det er ikke snakk om

de store hordene, men det er snakk om de talentene som plutselig opptrer, de som bringer oss stor kunst og stor kultur fordi de har et talent som noen finner, og som noen vil bringe videre.

Det er det dette forslaget handler om. Jeg er kjempeglad for å få støtte fra Høyre og Kristelig Folkeparti. Jeg mener at de har foredlet det forslaget vi har, så vi kommer til å støtte det slik som det foreligger.

Statsråd Anniken Huitfeldt [15:16:57]: Talentutvikling og det å foredle dem som skal bli kunstnere i fremtiden i ung alder, er noe kulturskolene i økende grad jobber med. For en del år siden var det vel en større tendens til at alle fikk den samme undervisningen uansett hvor stort kunstnerpotensial de hadde, men kulturskolene har blitt flinkere til å følge spesielt opp dem som har store talenter. Det betyr ikke at alle får den oppfølgingen de bør ha. Jeg tror nok at utviklingen går i retning av at også de kommunale kulturskolene anerkjenner de store talentene og deres spesielle behov for utvikling.

Da må jeg bare si at Billy Elliot er min yndlingsfilm, nettopp fordi den viser at talentet kan komme fra hele befolkningen, og da er det om å gjøre at vi i vår politikk legger til rette for at alle kan delta i fritidsaktiviteter.

Men dette forslaget har noen gode sider og noen sider som for meg er litt uklare. For det første er det slik at vi nå legger om stipendpolitikken for nyutdannede kunststudenter. Den har til nå vært rettet mot noen typer høyere utdanningssteder. Hvis du går på disse og bare på utdanningssteder i Norge, får du et stipend. Noen har automatisk fått 100 000 kr på grunn av den utdanningen de har valgt, selv om de ikke har valgt å etablere seg som kunstnere, mens de som har studert i utlandet, ikke har fått anledning til å søke på disse stipendiene, selv om de har etablert seg som selvstendige kunstnere i Norge.

Derfor bruker vi disse pengene nå på en mye mer rettferdig måte, og lager et stipend for nyutdannede kunstnere uansett, enten de har studert i Norge eller i utlandet. Det er et søkbart stipend som skal være mer rettferdig. Det er mange av de utenlandske utdanningene som holder et veldig høyt nivå, men det er også slik at noen kommer inn på kunstutdanninger som ikke er støtteberettiget i Lånekassen.

Jeg tror ingen, verken fra opposisjonen eller regjeringspartiene, mener at det skal være noen automatikk i hvilke studiesteder man skal få støtte til, og at det er noe man automatisk får når man velger, uansett hva slags utdanning det er. Med det vil jeg ikke si at Lånekassens regler uansett er perfekt, og at uansett har man funnet de rette utdanningene som man skal få støtte til, for noen ganger er det ikke riktig å få støtte fra Statens lånekasse til utdanning selv om man har kommet inn på en kunstutdanning i utlandet. Det er rett og slett ikke alle som holder det rette nivået. Vi skal også være oppmerksom på det. Jeg er glad for alle som tar kunstutdanning, men konkurransen nå er mye hardere enn før.

Den gangen vi på 1970-tallet laget garantiinntekter, var tanken at alle som utdannet seg til kunstnere, automatisk skulle få inntekt fra staten. Men når vi lager en utdanning

nå og ser hva de nyutdannede innenfor det visuelle kunstfeltet driver med, driver 70 pst. etter fem år med noe ved siden av. Det er også den virkeligheten de skal inn i. Vi vil ha dialog med kunstutdanningene om hvordan man i større grad kan tilrettelegge for det å starte egen virksomhet, eget entreprenørskap, når man er ferdig med sin utdanning.

Så til spørsmålet om stipendier underveis. Dette er først og fremst Utdanningsdepartementets ansvar, det er jo slik i Norge. Sånn er det ikke i Danmark. Der har ikke Kunnskapsdepartementet ansvar for kunstutdanningene, der ligger det under Kulturdepartementet. Men i Norge er det et skille mellom Utdanningsdepartementet/Kunnskapsdepartementet på den ene siden og Kulturdepartementet på den andre siden.

Når det gjelder våre stipendordninger, er de rettet mot nyutdannede kunstnere. Vi har derimot noen veldig gode ordninger, nemlig Drømmestipendet, som er en slags stimuli. Men disse pengene gir jo ikke nok penger til å ta fatt på en utdanning i utlandet. Det er et godt initiativ, men det mangler noe konkretisering. Vi vil arbeide fram mot Kulturløftet III, se på ulike former for talentutvikling som kan bidra til at vi kan løfte fram talenter fra alle deler av befolkningen. Ett konkret eksempel er hva Det Norske Teatret nå gjør. Hvis man ser på dem som går på teaterutdanning/teaterfolkehøyskole, er det nesten ingen som har minoritetsbakgrunn. Nå lager de en egen skole for å få flere fra våre minoriteter opp på scenen, og det er et veldig godt initiativ som nettopp bidrar til å løfte fram kunstnere fra hele befolkningen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Olemic Thommessen (H) [15:21:52]: Det gleder meg at statsråden synes at dette er positivt.

Jeg leser forslaget dit hen at det vi snakker om, ikke er de ordningene som handler om de etablerte studentene. Den ordningen vi snakker om nå, dreier seg om barn, om yngre barn. Kulturskolenes tilbakemelding er nokså unison, det er at man ser talentene når de er 10–12 år. Fra 12 til 14–15 er kritiske år i forhold til hvilken kompetanse du må bygge opp for å nå toppen. Det er de årene – det er veien fra kulturskolen til Musikkhøgskolens talentutviklingsprogram, eller programmer som ikke finnes på andre kunstarter – vi snakker om. Det er de 10–15 stykkene som i dag blir tatt imot hos Barratt Due, og det er de kanskje 10–15 stykkene til som går på Musikkhøgskolen, vi snakker om.

Spørsmålet er: Skal vi mene at det er Utdanningsdepartementets ansvar? Eller er det Kulturdepartementets ansvar?

Statsråd Anniken Huitfeldt [15:22:57]: Hele regjeringen er ansvarlig for kulturpolitikken. Men til nå har det vært en arbeidsdeling mellom Kunnskapsdepartementet på den ene siden og Kulturdepartementet på den andre. Søknad om midler fra bl.a. Barratt Due har vært rettet til Kunnskapsdepartementet.

Jeg vil diskutere med kunnskapsministeren om vi skal lage Kulturløftet III, og hvordan vi kan bidra til enda bedre

talentutvikling. Men per i dag ligger disse ordningene i Kunnskapsdepartementet.

Trine Skei Grande (V) [15:23:42]: Det er nesten litt fristende å spørre hvorfor kulturministeren er her og svarer, for hun har helt tydelig ikke lest forslaget. Dette er ikke snakk om voksne elever og Lånekassen, dette er snakk om barn i skolepliktig alder. Det står eksplisitt i forslaget. Det er kanskje utdanningsministeren som skulle ha vært her, hvis statsråden ikke har noen ambisjoner for denne gruppa. Målet skal jo være et system der alle har tilgang, men at en også ser talenter i denne aldersgruppa. Eller er det sånn at i statsrådets verden fins det ikke talenter som er så unge?

Statsråd Anniken Huitfeldt [15:24:20]: Hvis representanten Skei Grande hadde lyttet til mitt innlegg, ville hun ha hørt at jeg snakket nettopp om talenter som er i skolepliktig alder. Men det jeg også snakket om, var hva som er ansvarsdelingen mellom Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet. Det burde vært kjent også for representanten Skei Grande. Det er klart at vi er ansvarlig for regjeringens politikk samlet, men til nå har arbeidsdelingen vært sånn at Kunnskapsdepartementet har ansvar for kulturskolene, altså kunstutdanningene – sånn er det ikke i alle andre land, men slik er det i Norge – og så er det Kulturdepartementet som har ansvar for stipendordninger for dem som er ferdig utdannet.

Trine Skei Grande (V) [15:24:57]: Det er ikke Venstre som har bedt om verken hvilken komité dette skulle behandles i, eller hvilken statsråd som skulle komme. Regjeringa bestemmer helt og fullt at man ønsker å stille med kulturministeren sjøl om det ikke er kulturministerens ansvarsområde.

Men det jeg lurer på, er: Hvorfor mener kulturministeren at det er så viktig å gi et gjennomsnitt til alle uten også å hjelpe talentene? Det er greit at alle barn skal lære seg nok gitar til å kunne dra damer på et nachspiel, men poenget er at man også skal kunne dyrke fram noen talenter av og til. De opptrer helt uventet, de opptrer lite systematisk. I noen kull er det kanskje ingen ballettalenter, i noen kull kanskje ti ballettalenter – i hele Norge som nasjon. Da må man ha systemer som tar utgangspunkt i individene, og ikke de massesystemene som er for at alle skal lære litt kultur. Hvorfor ser ikke statsråden verdien i det?

Statsråd Anniken Huitfeldt [15:26:03]: Det ser jeg nettopp verdien av. Jeg startet mitt innlegg med å si at folk går inn i kulturskolen med ulik grad av talent. Noen er veldig dyktige og krever spesiell oppfølging, mens andre skal lære kunst mer for hjemmebruk. Jeg mener at vi skal legge til rette for det i kulturskolepolitikken framover. En del av de prosjektene som vi har støttet gjennom utvikling av kulturskolene, handler nettopp om å gi et mer differensiert tilbud i kulturskolen.

Olemic Thommessen (H) [15:26:45]: Jeg er selvfølgelig innforstått med at det er Utdanningsdepartementet som håndterer stipend og utdanning på den måten. Men det

vi snakker om nå, er på mange måter å se det i forlengelsen av kulturskolene. Kulturskolene representerer den fantastiske bredden, som jo har gitt grunnlaget for å finne de få som vi nå snakker om. Vi har f.eks. et utviklingsprogram for kulturskolen. De statlige bidragene til kulturskolen går til Norsk Kulturskoleråd som felles utviklingsprogrammer. Kunne ikke talentutvikling være en del av et slikt program og sånn sett bli håndtert av Kulturdepartementet? Jeg må jo si at erfaringene med Kunnskapsdepartementet i kulturpolitisk sammenheng ikke er spesielt oppløftende. Det hadde vært mye tryggere hvis det var statsråd Huitfeldt som håndterte dette, enn statsråd Halvorsen.

Statsråd Anniken Huitfeldt [15:27:47]: Jeg har lært meg at når jeg får komplimenter fra opposisjonen, får jeg det kun i den grad det har til hensikt å skade andre, og dette fikk vi nå et meget klart eksempel på.

Jeg og kunnskapsministeren har et veldig godt samarbeid når det gjelder kulturskolene. Men det er altså store utfordringer, først og fremst fordi det er flere som ønsker å få opplæring i kulturskolene. Det er nesten sånn at jo flere timer man setter opp, jo større blir også etterspørselen. Det vil være et prioritert område for oss i tiden som kommer. Det handler om å gi mange tilgang til opplæring, kanskje gjennom skolene, men også å dyrke fram det enkelte talent og få fram dem uavhengig av hvilken sosial del av befolkningen de kommer fra.

Trine Skei Grande (V) [15:28:43]: Jeg har lyst til å spørre ganske konkret: Hva syns statsråden at jeg skal si til den mammaen jeg snakket med på lørdag, som har en sønn som er så talentfull innenfor ballett at han har kommet inn på en skole i utlandet – ikke en vanlig grunnskole i utlandet – for å forfølge sitt talent? Det å begynne å strekke muskler når man er 18–19 år, er litt meningsløst. Det skjønner både jeg og fru Huitfeldt. Og hva skal jeg si til den familien der 12-åringen har kommet inn på en nysirkusskole i Canada i sommer, men som ikke får muligheten fordi mamma og pappa ikke har råd til verken et skoleår i utlandet eller et sommeropphold på en nysirkusskole i Canada?

Statsråd Anniken Huitfeldt [15:29:31]: Jeg takker for at representanten kaller meg «fru Huitfeldt» – det er en favorittmåte å omtale meg på.

For det andre vil jeg si at jeg kjenner ikke til hva slags lånekassestøtteordninger som fins for denne enkeltskolen. Men noen ganger er det ikke godt nok begrunnet hvilke studiesteder som får avslag. Noen ganger kan det være grunnlag for å endre regelverket på dette området. Mange ganger har det etablert seg nye typer kunstutdanninger som bør være støtteberettiget. Dette er en sak som man eventuelt får ta opp med Kunnskapsdepartementet og se om regelverket i Lånecassen er godt nok når det gjelder denne skolen. Men det er ikke sikkert at det alltid er det.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme. Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 12.

Sak nr. 13 [15:30:25]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om likebehandling av kompetansesentre for rytmisk musikk (Innst. 369 S (2011–2012), jf. Dokument 8:104 S (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [15:31:36] (ordfører for saken): I dag har vi til behandling et forslag fra Venstre om likebehandling av kompetansesentre for rytmisk musikk. Høyre synes dette er et godt initiativ fra Venstre. I dag er det slik at samtlige regionale kompetansesentre for jazzmusikk mottar fast statstilskudd over statsbudsjettet, men det er ikke praksisen for de regionale kompetansesentrene for rytmisk musikk. Kompetansesentrene for rytmisk musikk bør likestilles, og de bør få fast årlig statstilskudd til drift.

Regionale kompetansesentre skal utvikle bransjen og musikkmiljøene. Hovedmålsettingen er en profesjonalisering av bransjen og å sikre rekruttering, nyskaping og mangfold. Kompetansesentre av denne typen finnes i dag i seks norske byer, og er under etablering i Østfold. De mottar kommunale og fylkeskommunale tilskudd og prosjekttilskudd fra private og offentlige samarbeidspartnere.

Et statlig driftstilskudd til nevnte type kompetansesentre for rytmisk musikk er en god og effektiv investering for å utvikle næringspotensial, kompetanse, nettverk, infrastruktur, nyskaping og musikalsk mangfold på det rytmiske musikkfeltet i regionene. For å styrke og sikre videreføring av kompetansesentrenes viktige arbeid i hele landet må disse sentrene få forutsigbare og like driftsvilkår.

Problemstillingen som her blir løftet fram i representantforslaget, ble drøftet av Løken-utvalget, omtalt i St.meld. nr. 21 for 2007–2008. Her heter det at departementet er kjent med at de regionale kompetansesentrene for rytmisk musikk ikke har like finansieringsvilkår.

Løken-utvalget gjorde gode vurderinger, som en enstemmig komité støtter i innstillingen til den samme stortingsmeldingen. Intensjonen var at ordningen skulle styrke de ulike kompetansesentrene for rytmisk musikk.

Høyre ser i likhet med Venstre behovet for å støtte prinsippene om likebehandling av kompetansesentrene uavhengig av rytmisk musikksgjanger, og at det benyttes objektive kriterier for tildelingen.

Regjeringen viser til at kompetansesentrene for rytmisk musikk fra 2009 mottok tilskudd over kap. 320, post 74,

som fra 2010 er forvaltet av Norsk kulturråd. Regjeringen viser videre til at ordningen er under evaluering, og at en rapport skal foreligge før sommeren. På bakgrunn av det vil man derfor ikke ta stilling til forslagene.

Høyre mener kompetansesentrene for rytmisk musikk er viktig for å utvikle musikkbransjen og for å skape innovasjon, mangfold og økt privat verdiskaping. Høyre støtter derfor forslagene fra Venstre, og jeg tar med dette opp forslagene i innstillingen.

Dag Terje Andersen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Linda C. Hofstad Helleland har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Lene Vågslid (A) [15:35:15]: Gjennom Kulturløftet har regjeringa lagt til rette for ei god satsing på norsk musikk. Me har innkjøpsordningar for fonogram, digital formidling, støtte til spelestader, lokale arrangørar, festivalar, og mykje meir kan nemnast. Det har vore ein betydeleg auke i dei åra me har styrt kulturpolitikken, og for 2012 blir musikk den største avsetninga hjå Kulturrådet. Samla auke på musikkområdet i den perioden me har styrt, inklusiv avsetningar på Kulturrådet, er på 554,1 mill. kr.

Rytmisk musikk er ein svært viktig sjanger innafor kulturlivet, og utvikling av kompetansenettverka og kompetansesentra er viktig for feltet og for kulturlivet i det heile. Men eg er einig med statsråden i svarbrevet hennar, at det er viktig å sjå på både styrkar og svakheiter ved ordninga og vente med å vedta konkrete forslag før ein har ferdig evalueringa av ordninga – dette fordi me ynskjer at ho skal vere føremålstenleg og til det beste for aktørane og kulturlivet. Derfor vil fleirtalet i komiteen ikkje at me føregrip evalueringa.

Dei rytmiske kompetansesentra og kompetansenettverka er viktige, og eg meiner at regjeringa har gjort viktige grep for det rytmiske musikkfeltet, bl.a. gjennom stortingsmeldinga «Samspill Et løft for rytmisk musikk», som var den fyrste stortingsmeldinga på dette feltet nokon gong.

Dei ulike kompetansenettverka er sette saman med ulik historikk, med ulik forankring og ulikt føremål, og det er etter fleirtalet sitt syn viktig å få greie på om ein har oppnådd dei måla ein har sett seg, og kva som kan gjerast vidare for å få ordninga til å fungere optimalt. Så sjølv om forslaga som ligg her i dag, kan vere både gode og fornuf-tige, er eg oppteken av at me skal ha ein grundig gjennomgang av ordninga, slik at me får god kunnskap om korleis ordninga har fungert, som vil gje oss god lærdom om korleis ho skal fungere vidare. Når ein har sett i verk ein slik type evaluering, ynskjer eg å sjå kva ein der kjem fram til. Eg ser òg fram til regjeringa si oppfølging av denne evalueringa. Elles vil eg berre vise til statsråden sitt svarbrev til komiteen.

Trine Skei Grande (V) [15:38:16]: Som kulturpolitiker for Oslo må jeg si at de rytmiske sentrene har vært veldig viktige for utviklinga av kulturlivet i Oslo, for fes-

tivallivet i Oslo og som en drivkraft for kulturpolitikken i området. Der ser vi at de spiller en avgjørende rolle rundt omkring i landet.

Det må også innrømmes at kulturpolitikere fra andre deler av landet har misunt det at man kan ha slike motorer som de rytmiske sentrene kan være. Ut fra det har vi i Venstre bestemt at vi mener at det må være likebehandling. Det foreslår vi også i våre budsjetter, men vi foreslår også i et Dokument 8-forslag å få en slik likebehandling. Jeg er glad for at vi får støtte fra Høyre og Fremskrittspartiet. Høyre støtter også å innføre et regelverk som gjør at dette blir rettferdig.

Den rytmiske musikken har en måte å være organisert på som er mer krevende enn mange av de andre musikk-sjangrene, som i løpet av noen hundre år har havnet i gode former for sin formidling, opplæring og utvikling. Men den rytmiske musikken, med hele sitt spekter, har andre måter å oppstå, vokse videre og utvikle seg på. Derfor trenger den andre typer oppfølging. Slik sett har de rytmiske sentrene fungert veldig godt, og det er noe jeg unner hele landet å få. Det var bakgrunnen for at vi ønsket å fremme dette forslaget i salen.

Vi kommer til å følge dette opp videre, både i budsjetter og i andre sammenhenger hvor vi har muligheten til å påvirke. For oss er det viktig at det offentlige opptrer likeverdig rundt omkring i landet, jf. forrige sak. Det er viktig at det offentlige har gode støttemidler, slik at vi ikke får en ren «skipsrederstyrt kulturpolitikk» – jeg tror det var statsråden som en gang brukte de ordene – slik at folk ikke trenger å ringe de rike for å få hjelp til prosjektene sine. Slik sett synes jeg det er viktig at det offentlige opptrer rettferdig med de ulike tiltakene man har, og det er viktig at man også opptrer sosialt utjevnen-de når man ser at det er viktige utfordringer man står overfor.

Derfor la Venstre fram de to forslagene i dag.

Statsråd Anniken Huitfeldt [15:41:00]: Denne regjeringen har siden vi tok over i 2005, arbeidet grundig for å likestille de ulike sjangrene på musikkfeltet. Profesjonalisering og kompetanseheving på det rytmiske feltet har i den sammenhengen vært veldig viktig. I tråd med den stortingsmeldingen som vi kaller samspillmeldingen, er det stilt midler til rådighet til utvikling av kompetansesentre for rytmisk musikk. Hensikten er å bidra til landsdekkende nettverk av kompetansesentre og nettverk på det rytmiske området.

I 2012 ble det satt av 5,3 mill. kr, fordelt på seks regionale kompetansenettverk av Norsk kulturråd. Disse nettverkene er sammensatt av ulike sjangersentre innenfor rock, folk, jazz, ulike interesseorganisasjoner og festivaler. Tilskuddsordningen som forvaltes av Norsk kulturråd, er basert på en tanke om at kompetanseutvikling skal foregå ved allerede etablerte strukturer i regionene. Det er stilt krav til at tilskuddet skal gå til kompetanseutviklende tiltak.

De regionale kompetansenettverkene skal tilby et støtteapparat for profesjonelle utøvere og utøvere i etableringsfasen, uavhengig av musikkuttrykket.

Samordning og samarbeid på tvers av og utover det rytmiske feltet er vektlagt.

Det er ikke gitt tilskudd til drift av nye kompetansesentre etter St.meld nr. 21 for 2007–2008 Samspill. Driftstilskuddet til allerede etablerte og fungerende sentre og nettverk er imidlertid videreført som eksisterende strukturer med kompetanse som det er viktig å ta vare på.

Norsk kulturråd har forvaltet avsetningen til kompetansesentre for rytmisk musikk siden 2010. Også driftstilskuddet til fire av de fem jazzsentrene og BRAK blir bevilget over post 74 under Norsk kulturråd.

På oppdrag av Kulturdepartementet har Kulturrådet satt i gang en evaluering av de regionale kompetansesentrene for rytmisk musikk og tilskuddsordninger, og de skal se på mål, midler, prosesser og resultater. De skal se på målgrupper og faglige og organisatoriske løsninger. Hvilke resultater som er oppnådd, skal også belyses, og de skal også komme med forslag til endringer.

Jeg vet at det er et sterkt ønske om driftsstøtte fra flere sjangersentre i regionene og spesielt innenfor rock og folkemusikk. Søknader kommer fra både sentre som inngår i de seks regionale sjangerovergrepene kompetansenettverkene, og fra sentre og aktører som ønsker egne, selvstendige løsninger på kompetanseområdet.

Jeg er glad for at komiteens flertall er enig i at man ikke skal foregripe denne evalueringsrapporten. På dette feltet er det mange ulike aktører, og likebehandling er i den sammenhengen ikke nødvendigvis at alle skal ha det samme tilskuddet.

Evalueringsrapporten vil – etter at den er blitt kvalitetssikret av Kulturrådet – bli gjennomgått og vurdert. Vi ønsker å finne gode løsninger for det viktige arbeidet med profesjonalisering av musikkjangre og å kunne ha et godt landsdekkende støtteapparat for profesjonelle utøvere og utøvere i etableringsfasen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 13.

Sak nr. 14 [15:44:18]

Innstilling frå transport- og kommunikasjonskomiteen om utbygging og finansiering av rv. 13 Ryfylkesambandet (Ryfast) og fastsetjing av styrings- og kostnadsramme for E39 Eiganestunnelen i Rogaland (Innst. 363 S (2011–2012), jf. Prop. 109 S (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra transport- og kommunikasjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Magne Rommetveit (A) [15:45:20] (ordfører for saka): Stortinget vert i dag invitert til å samtykkja i løyve til å ta opp lån og krevja inn bompengar til delvis bompengefinansiering av rv. 13, Ryfylkesambandet, også kalla Ryfast. Samtidig vert det lagt fram styrings- og kostnadsramme for prosjektet E39 Eiganestunnelen.

Saman med Eiganestunnelen vil Ryfast gje ferjefritt vegsamband mellom Nord-Jæren og Ryfylke. Det inneber at ferjesambanda Stavanger–Tau og Lauvik–Oanes vert lagde ned når Ryfast opnar.

Ryfast omfattar i hovudsak to undersjøiske dobbeltløpa tunnelar: tunnelen mellom E39 i Stavanger og Hundvåg, Hundvågtunnelen, på 5,7 km, og tunnelen mellom Hundvåg og Solbakk i Strand kommune, Solbakkunnelen, som er 14,3 km lang.

Styringsramme for prosjektet er 5 220 mill. kr, og kostnadsramme er 5 950 mill. kr. Rogaland fylkeskommune og Stavanger kommune har fatta garantivedtak for eit maksimalt bompengelån på til saman 6 mrd. kr i 30 år, fordelt med 70 pst. på fylkeskommunen og 30 pst. på kommunen.

Finansieringsplanen for Ryfast omfattar bompengar og lokale tilskot frå fylkeskommunen, kommunar og lokalt næringsliv. Det er også verd å merka seg at det ikkje ligg an til statleg medfinansiering.

Det har ikkje lukkast meg som saksordfører å få full semje i denne saka, sjølv om stemninga i komiteen har vore både god og konstruktiv. Komiteen har gjennom si handsaming enda opp med delt tilråding, der det store fleirtalet, Arbeidarpartiet, Høgre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristeleg Folkeparti, tilrår at Ryfast vert bygd som foreslått i Prop. 109 S, medan Framstegspartiet «anbefaler ikke at rv. 13 Ryfylkesambandet (Ryfast) bygges som foreslått i Prop. 109 S (2011–2012)». Dei tilrår at det vert starta ny KVVU-prosess. Eg reknar med at Framstegspartiet i debatten vil gjera nærare greie for sitt forslag.

Det før omtalte store fleirtalet står òg saman om meste parten av komitémerknadene, men Høgre og Kristeleg Folkeparti har nokre tilleggsmærknader, som eg òg reknar med at dei vil gjera nærare greie for sjølve.

Den eksterne kvalitetssikringa, KS2, har lagt fram ein eigen trafikkanalyse som gjev vesentleg lågare bompenginntekter enn det ein finn i Statens vegvesen sin analyse, som har kome fram etter at det dei siste åra er føreteke i alt tolv utgreiingar kring trafikkgrunnlag og bompengepotensial. Fleirtalet syner til at det her er lagt til grunn noko ulike føresetnader, og at resultata difor ikkje lèt seg samanlikna direkte.

Fleirtalet meiner òg at prosjektet har tilstrekkeleg lokalpolitisk oppslutning. Rogaland fylkeskommune og alle dei involverte kommunane, bortsett frå Forsand, har slutta seg til Ryfast og finansieringsopplegget.

Fleirtalet peikar i sine merknader spesielt på at dei nedlagde ferjesambanda må erstattast med eit godt busstilbod, og at Bybrua i Stavanger vert reservert for kollektivtrafikk dersom det syner seg at trafikklekkasjen frå Hundvågtunnelen til Bybrua vert for stor. Vidare meiner fleirtalet at takstane i Solbakkunnelen må reduserast dersom økonomien i prosjektet vert betre enn føreset.

Ryfast har vore ei spennande sak å vera saksordførar for. Det har hagla med e-postar og synspunkt også gjennom alle slags andre kanalar. Eg har vore på synfaring på sjølve prosjektet og fått møta engasjerte folk både i Stavanger og i Ryfylke.

Så vidt eg kjenner til, er det ein meir enn 30 år lang debatt om ferjefrie løysingar mellom Nord-Jæren og Ryfylke som skal få sitt endelege vedtak her i dag.

Ryfast er eit gedigent dobbeltløpa veg- og tunnelprosjekt. Men Ryfast er likevel, slik eg ser det, først og fremst eit gedigent regionutviklingsprosjekt for Ryfylke og Jæren og eit sårt etterlengta byutviklingsprosjekt for Stavanger.

Ryfylke og Nord- Jæren ligg midt i hjarta av ein av dei sterkaste verdskapingsregionane våre. Her har me olje- og gassklynger i verdstoppen, eit sterkt maritimt miljø og ei veksande marin næring. Denne regionen har den kraftigaste folkeveksten i landet. Det må då vera ei oppgåve for oss, for Stortinget, å gjera det me kan for å leggja til rette for at Stavanger og regionen også i åra framover kan ha ein positiv vekst, utan å kvelast. Vårt bidrag i dag må difor vera at Stortinget røystar for Prop. 109 S.

Arne Sortevik (FrP) [15:50:36]: Norge trenger modernisering av veinettet; vi trenger et mer effektivt, sikkert og miljøvennlig veinett.

Gode prosjekter står i kø over hele landet. Nasjonal transportplan er jo ikke noe annet enn en venteliste for gode samferdselsprosjekt, spesielt veiprojekt.

Åpenbar regional effekt blir ofte også god nasjonal effekt. Fastlandssamband mellom Stavanger/Sandnes-området og Ryfylke er åpenbart et prosjekt med god regional virkning.

Mange regionale prosjekt kommer fra regionale initiativ. Det mener Fremskrittspartiet er viktig, men vi registrerer at selv om Ryfast har tydelig støtte regionalt, er det også betydelig motstand mot den valgte løsningen.

Fremskrittspartiet registrerer at heller ikke når det gjelder dette prosjektet, er det folkeavstemning knyttet til selve finansieringen.

Fremskrittspartiet er for alle gode veiprojekt – finansiert med statlige midler. Fremskrittspartiet er også for ekstern kvalitetssikring. Det er et system som ifølge retningslinjer fra Finansdepartementet er – og jeg siterer hva de selv sier om det:

«Å kvalitetssikre styringsunderlag samt kostnadsoverslag for det valgte prosjektalternativ før prosjektet legges frem til investeringsbeslutning i Stortinget. Dels skal det være en kontroll av om prosjektet er veldefinert med realistiske rammer.»

Også dette prosjektet er kontrollert. Konsulentene sier bl.a.:

«Vi finner det lite sannsynlig at trafikkgrunnlaget ved de foreslåtte bomtakstene vil være tilstrekkelig til å finansiere prosjektet. Det er derfor tvilsomt om finansieringsplanen som forutsetter 92 pst. bompengefinansiering holder.

Ryfast har fått godkjent flere vesentlige fravik fra vegnormalen, noe som leder til en mindre optimal løsning.»

– Og så argumenteres det for dette.

La meg nevne at blant disse avvikene er det 8 pst. stigning. Oslofjordtunnelen har 7 pst., er vel 7 km lang og går 134 m dypt. Hovedtunnelen i dette prosjektet, Solbakkunnelen, vil bli på hele 14 km og gå 290 m dypt.

Konsulentene sier videre:

«Den valgte løsningen gir betydelige geografiske fordelingsvirkninger sammenliknet med dagens løsning, og en svært høy kostnadsbelastning for pendlere med daglige reiser på strekningen.»

De snakker også om «kryssubsidiering fra Solbakkunnelen til Hundvåg tunnelen».

Konklusjonen i kvalitetssikringsrapporten KS2 er klar. Jeg siterer:

«EKS» – ekstern kvalitetssikrer – «anbefaler på dette grunnlaget å utarbeide ny KVVU, med alternative transportløsninger mellom Ryfylke og fastlandet.»

Fremskrittspartiet støtter den konklusjonen.

Jeg har nå i snart syv år vært medlem av transportkomiteen, og vi har snart behandlet 60 bompengefinansierte prosjekter – enkeltvis. Jeg kan ikke huske at ekstern kvalitetssikring så klart har anbefalt at prosjektet ikke gjennomføres, jeg gjentar: ikke gjennomføres!

Fremskrittspartiet mener en fastlandsforbindelse er viktig, men at foreslått løsning er en dårlig løsning. Som det foreslås i kvalitetssikringsrapporten, mener Fremskrittspartiet at ny løsning må utarbeides. Forhold som er knyttet til transport- og trafikkkløsnings i Stavanger, må løses separat fra Ryfast – Ryfylkesambandet.

Jeg tar opp Fremskrittspartiets forslag i innstillingen.

Så langt resten av tiden rekker, har jeg noen utfordringer til statsråden. Den ene går på vedlikeholdskostnadene, som fra Statens vegvesen er antydnet å bli på minst 130 mill. kr per år. Det vil si at i den bompengeperioden på 20 år som vi snakker om, vil det altså påløpe 2,6 mrd. kr i vedlikehold. Det er ikke engang nevnt i proposisjonen. Det burde kanskje ha vært det.

Jeg minner om at finansieringsrammen for prosjektet er på 5,2 mrd. kr. Klokskapen ved å bygge dyrt, med dyrt vedlikehold, er det grunn til å sette spørsmålsteget ved. Jeg minner om etterslepet på både riksveinett og fylkesveinett.

Jeg utfordrer også statsråden på økonomisk innestenging. Det er slik at pendlere og faste reisende med de to ferjene vil oppleve Ryfast som en form for økonomisk innestenging. Ferjene fjernes og alle tvinges til å bruke sambandet. Mange får lengre transportvei, og mange får dyrere transport. Er dette en distriktsvennlig, næringsvennlig og miljøvennlig løsning?

Øyvind Halleraker (H) [15:55:59]: Det er faktisk første gang jeg iallfall kan huske at Fremskrittspartiet går imot å bygge veier i dette landet. Det synes jeg faktisk er verdt å merke seg. Begrunnelsen er altså en KS2-rapport. Nå har vi jo KS1- og KS2-rapporter på svært mange prosjekt som passerer denne salen. Blant annet har vi det på en ubåt som mange av oss vil fjerne på grunn av forurensningsfaren. Der er partiets syn det stikk motsatte. Så jeg

skjønner ikke helt dette, men vi får kanskje avklart det i løpet av debatten.

Jeg har lyst til å si at i denne saken har statsråden imponert meg litt – jeg hang på «litt». Hun har stått i en storm som har vært ganske formidabel. Jeg syns også saksordføreren har gjort en glimrende jobb i denne saken og forsøkt å binde komiteen sammen om dette prosjektet. Vi snakker om et av Norges største veiprojekt. Det er faktisk et prosjekt som man lokalt så gjerne vil ha at man finansierer det 100 pst., både med brukerbetaling og med tilskudd. Det er intet mindre enn imponerende. Da skulle det bare mange at ikke vi her skulle si ja til prosjektet.

Forutsetningene for prosjektet og hva det inneholdt, redegjorde jo saksordføreren utmerket for, men det er klart at Eiganestunnelen og Solbakkunnelen, som den heter i våre dokumenter – jeg syns det hadde vært flottere om den hadde hett Ryfylketunnelen – hører jo på mange måter sammen. Det ene er avhengig av det andre. Det er også slik at vi behandlet forbedringen i Nord-Jærenpakken for ikke så lenge siden. Da lå også dette som en del av forutsetningene.

Alle store prosjekt har sine motstandere og er preget av at forskjellige geografiske interesser kommer til uttrykk. Slik er det også her. Fra Høyres side må jeg få si at vi i saker som dette som prinsipp følger de vedtak som ligger som flertallsvedtak i fylkeskommunen, også når det gjelder ønsket bompengeløsning.

Så har det vært sagt at det blir store finansieringskostnader her. Ja, med de pessimistiske forutsetningene man forsøker å ta høyde for i saken, så gjør det det. Det er snakk om nesten halvparten av kostnaden. Men jeg tror faktisk at i det markedet vi ser i dag, er det mulig å løse dette gunstigere. Jeg har lyst til å si at det er ett eller annet med måten vi finansierer bompenger på i dette landet, som vi kanskje bør se med litt nye øyne på. Det er jo slik at fylkeskommunene garanterer for riksveiprojekt og stiller hele sin risikovilje til disposisjon. Her er også Stavanger kommune inne. Kanskje burde vi se mer i retning av – som mange andre land gjør – at man har et statlig garantiinstitutt for slike ting. Vi har det for en rekke andre ting i samfunnet vårt. Vi har sågar rentekompensasjonsordning på fylkesveier, vi har rentefrie lån på skolebygg, osv. Så det er mange løsninger som vi kunne se nærmere på, men det får vi kanskje komme nærmere inn på i forbindelse med NTP. Men jeg tror vi har et stort potensial for å forbedre oss med hensyn til å gjøre akkurat den biten av Fremskrittspartiets kritikk mot bompengeprojekter bedre, for den har de på mange måter rett i: Det burde være lavere rentekostnader.

Så har Kristelig Folkeparti og Høyre pekt på at denne saken ville egnet seg ypperlig som et OPS-prosjekt. Da ville man også fått inn vedlikeholdskostnadene i et 25-års perspektiv – med referanse til det som har vært tatt opp de siste dagene i mediene.

Til slutt: Vi er opptatt av – som også flertallet i komiteen – at ulempen ved at Lauvik–Oanes legges ned, bør man, sammen med fylkeskommunen, forsøke å avhjelpe.

Hallgeir H. Langeland (SV) [16:01:12]: Lat meg starta med å takka saksordføreren for eit godt og nyansert ar-

beid. Han tok seg òg tid til ei befaring i området og fekk snakka med ulike partar med ulikt syn på denne saka. Så det var veldig bra.

Så vil eg sjølvsagt gratulera dei som er for Ryfast og no får vilja si. Det gjeld jo òg statsråden, som no har ein god dag. Gratulerer til dykk.

Eg var 17. mai-talar på Forsand. Der er nok ikkje flagga heist like høgt som på Hjelmeland og på delar av Strand – og heller ikkje på Jørpeland. Der får ein no ei løysing som eigentleg var bestilt av næringslivet i Stavanger, som ville ha biltrafikken inn til byen for 20 år sidan. Ein klarte å samla veldig mange parti bak det, og så blei det den løysinga. Eg trur det er veldig rett, det som ein har gjort: Ein har funne ei løysing, og så har ein klart å halda troppane samla bak denne løysinga. Då får ein det til. Det er ei erfaring. Det er ei erfaring som eg òg håpar Nord-Jæren lærer av når det gjeld korleis ein skal få til ein bybane på Nord-Jæren. Der er det jo sånn at næringsforeninga og andre sterke krefter, inklusive Arbeidarpartiet, har gått vekk frå den ideen og forsøker å få fram noko mindre, moderne løysingar. Dermed får ein gjerne ikkje noka løysing som er særleg god, fordi ein er splitta. Det burde ein ikkje vera. Det burde Ryfast-saka ha vist: Det er den måten ein må jobba på, dersom ein skal få det til.

SV er det einaste partiet som konsekvent har vore imot dette i Strand kommune og i andre kommunar i Ryfylke, òg i Stavanger og på fylkessida. Òg her, sentralt, har me vore imot. Me forsøkte ei stund å få bevegelse i Rogaland fylkesting, i desember i fjor. Det var ikkje mogleg. Samhaldet var sterkt bak dette prosjektet. Det betydde at eg for min del innsåg at slaget om Ryfast var tapt allereie då, i januar/februar i år.

No har eg stilt mange vanskelege spørsmål til statsråden knytt opp mot dette prosjektet, så eg tippar ho kan svara på absolutt alle spørsmål ho no kan risikera å få, for det har ho iallfall gjort til meg.

SV si løysing var eigentleg ein ferje-bru-konstellasjon – altså nye ferjer på Tau-sambandet. Det som har skjedd på Tau-sambandet over lang tid, er at det har vore gammalt ferjemateriell som av og til går, og som av og til ikkje går. Sjølvsagt hissar dei mange pendlarane – over tusen – seg opp over dette kvar gong, og så klarar ein sjølvsagt å mobilisera når ein treng eit alternativ som ikkje er ferja.

Dersom ein hadde gjort det som no skjer, nemleg at det kjem nokre nye ferjer, men at dei hadde kome tidlegare og gjerne òg hadde gått frå Siriskjær til Solbakk, der tunnelen kjem opp, trur eg motstanden mot Ryfast ville vore større. Det er han ikkje no, sjølv om det akkurat har vore nokre meningsmålingar som har vist noko anna.

For Høgsfjord sin del må nok noko av ferjesambandet takast vekk, for dei som bur på Forsand, må gjerne køyra nokre mil for å koma på jobb på andre sida av Høgsfjorden. Det er dei eg har mest vondt av – ikkje fordi SV taper ei sak i regjeringa etter at ein har hatt forhandlingar, og etter at fleirtalet lokalt er som det er, men fordi ein på ein måte er laten i stikken med omsyn til at dei hadde ein tunnel, Espedal–Frafjord, som låg inne i pakken for Ryfylke ei stund, men så blei han teken ut, fordi det ville redusera inntekta til Ryfast. Det meiner eg at ein på eit eller anna tids-

punkt må retta opp, og så må ein sjå på moglege løysingar etter kvart, sånn at ein slepp å få ein slags molbotrafikk, der ein må køyra svære omvegar for å koma til Sandnes. Det hadde ein sloppe dersom ein hadde hatt eit Høgsfjord-samband eller ei Høgsfjord-bru. Men sånn blir det ikkje no.

Eg er veldig glad for dei signala som eit fleirtal kjem med knytte til Bybrua. Dersom det blir for store lekkasjar til Bybrua, seier saksordføraren og fleirtalet – inklusive SV – heilt tydeleg at då må det koma løysingar der kollektivtrafikken blir prioritert. Då meiner eg at ei god løysing for Hundvåg vil vera at me legg ein bybanering ut til Hundvåg. Då får me eit framtidsretta, godt kollektivtilbod.

Elles ønskjer eg nok ein gong lykke til med bygginga av Ryfast. Det blir spennande å sjå korleis det går. Eg trur at de gjerne kjem til å trega på at de ikkje støttar meg i dag.

Presidenten: Ifølge Stortingets forretningsorden skal all tale rettes til presidenten, men det betyr selvfølgelig ikke at en ikke kan prate for galleriet (munterhet i salen).

Arne Bergsvåg (Sp) [16:06:44]: Då vil eg òg snakka litt til galleriet – men via presidenten.

Samferdsel er jo eit av dei viktigaste verkemidla for å ta Noreg i bruk – så òg dette. Det har vore eit svært aktivt næringsliv som har stått bak og jobba for å få til det prosjektet som me skal vedta i dag. Sånn sett er det ein historisk dag.

Det har vore sagt tidlegare at prosessen har teke over 30 år. Meg er det fortalt at det er ein bortimot 40-års prosess som no er segla i hamn – der veldig mange prosjekt har vore vurderte, der det såkalla Haugsfjordrøyret blei skrinlagt på slutten av 1990-talet, og då Ryfastprosjektet i noverande fasong såg dagens lys.

Det er, som det blei sagt av representanten Langeland, tverrpolitisk einigheit i Rogaland. Det har vore ein lang prosess i fylkestinget, i fylkeskommunen og i kommunane rundt. Det er derfor litt underleg i dag å sjå at det er SV som stemmer for i Stortinget, men Framstegspartiet som går imot. Representantane frå Framstegspartiet lokalt har i denne samanhengen vore varme talsmenn for prosjektet. Sjølv om det er bompengefinansiert, har dei argumentert med at i og med at det er eit ferjeavløysingsprosjekt, har ein vore for det. Det er eit prosjekt som knyter heile Nord-Jæren saman. Nord-Jæren er eit vekstområde der jordvern er under eit sterkt press. Dette samferdselsprosjektet vil bidra til å skåna matjord i Noreg. Det er òg eit viktig moment å ta med seg.

Regionen har prioritert dette. Det har vore ein brei prosess i fylket, og kommunane har støtta det. Då er det litt forunderleg å lesa i avisene at prosjektet har snike i køen – eit prosjekt som ein har jobba for i nærare 40 år, der 92 pst. er bompengefinansiering og resten er regionale midlar. Og var det ei sniking i køen i denne delen av landet, burde ferjemateriellet og rv. 13 elles vore av ein betre kvalitet.

Ryfast er eit prosjekt som krev politikarar med mot og vilje til å kjempa fram denne typen samferdselsprosjekt. Heldigvis har me ein slik samferdselsminister.

Framstegspartiet har i sine merknader sagt noko om at

dei ønskjer å prioritera Rogfast framfor Ryfast. I denne samanhengen er det ikkje snakk om anten-eller, men det vil vera snakk om både-og.

Det blir vidare vist til innbyggjartalet og fordeling av kostnader på innbyggjarane, eit innbyggjartal som dessutan var feil referert. Men uansett er det eit prosjekt for heile Rogaland, og det går an å køyra begge vegar i desse tunnelane. Det er til og med to tunnelar, det er ein til å køyra til, og det er ein til å køyra frå.

Vidare har ein vore skeptisk til trafikktalet. Dersom me ser på Finnfast, som er eit anna bompengeprojekt i Rogaland, har det 75 pst. meir trafikk enn det ein hadde rekna seg til på førehand. Det er tidlegare i debatten òg sagt at det er eit minus for Forsand. Ja, det er eit minus. Det vil alltid vera slik at nokre får lengre veg når andre får det betre.

Derfor er me svært glade for det som komiteen har teke opp, både når det gjeld eventuell justering av bompengane ved Solbaktunnelen, og når det gjeld restriksjonar på Bybrua og busstilbod til Forsand. Alt det er viktige ting som er tekne med.

Som sagt har Framstegspartiet støtta dette lokalt. Eg kan ikkje forstå det annleis enn at dei lokalt her er blitt dolka i ryggen av sine folk sentralt.

Me høyrer òg stadig at det skulle ha vore ei ny regjering. Det høyrer me ofte i denne salen. Ei ny regjering vil vera avhengig av eit fleirtal med Framstegspartiet. Det vil seia at ei slik regjering ville ikkje ha fremma denne saka. Det hadde ikkje vore fleirtal.

Parallellen til dette ser me i Rogaland, der Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti styrer i lag, og der viktige samferdselsprosjekt ikkje vil nå fram – no sist i Transportplan Nord-Jæren.

Det vi gjer i dag, er å ta eit nytt steg vidare for å bygga landet, for å ta heile Noreg i bruk. Senterpartiet støttar fullt opp om prosjektet.

Knut Arild Hareide (KrF) [16:12:05] (leiar for komiteen): Eg vil få rette ein stor takk til saksordførar Rommetveit, som har gjort ein god jobb i komiteen. Eg har òg lyst til å peike på dei møta han har hatt lokalt og regionalt, som det har vore veldig positivt å oppleve òg i Rogaland.

Statsråd Meltveit Kleppa er kjend for å vere ein statsråd med godt humør og med eit smil. Eg opplever likevel at det er ein ekstra gledesaura rundt statsråden i dag. Det er slik at denne regionen – Rogaland – faktisk er den regionen som relativt sett veks mest i Noreg. Derfor er behovet for effektive transportløysingar til stades, og det behovet vil auke. Ryfastprosjektet vil ha stor betydning for heile Rogaland. Det blir tettare samanknytning av regionen, og det er ein føresetnad for prosjektet at E39 Eiganestunnelen blir realisert. Denne tunnelen vil vere bra for byutviklinga i Stavanger og òg for områda rundt. Tunnelbygginga er unik i verdssamheng. Derfor skriv me i merknadene at Statens vegvesen må ha eit spesielt vaksamt blikk på dei tekniske aspekta, og at tunnelbygginga stiller store krav til kompetanse.

Den lokalpolitiske einigheita, ja den tverrpolitiske einigheita som vi har sett regionalt, har vore avgjerande for at Kristeleg Folkeparti støttar prosjektet. Det er sam-

tidig viktig å merke seg Forsand kommune sine innvendingar. Forsand kommune ønskjer framleis ferjedrift over Høgsfjorden, og eg vil be departementet sjå spesielt på dette og om det her kan finnast løysingar. Det gjeld da Lauvvik–Oanes, som òg representanten Halleraker var inne på. Vi veit òg at tunnelen Espedal–Frafjord låg inne i prosjekttenkinga frå starten av. Han er ikkje med i det me skal vedta i dag. Men det har noko med heilskapen å gjere.

Så er det beklageleg at departementet har blitt mistenkt for hemmelegald i denne saka. Det må ikkje festast eit inntrykk av at departementet har noko å skjule. Det tok lang tid før KS2-rapporten blei offentleggjort. I dag kan me òg lese i VG at ifølgje Statens vegvesen vil det koste 130 mill. kr i året å vedlikehalde dei to undersjøiske tunnelane som inngår i Ryfast.

Sjølv om proposisjonen berre gjeld utbygging og finansiering, er det alltid klokt å leggje all relevant informasjon på bordet, og eg reknar med at statsråden vil kommentere nettopp dette i sitt innlegg.

Framstegspartiet stemmer i dag mot eit prosjekt som Framstegspartiet i Rogaland har støtta, og som dei òg har vore med på å vedta skal finansierast med bompengar. Når representanten Sortevik seier at dette var eit omdiskutert prosjekt, så stemmer jo det. Men det er ikkje finansieringa i seg sjølv som har vore omdiskutert i regionen – nei, det har vore dei ulike løysingane. Det at rogalandingane er villige til å ta heile rekninga sjølve, viser jo kor sterkt prosjektet står. Det er ikkje finansieringa som har vore omdiskutert.

Eg vil òg kome med ein kommentar til representanten Bergsvåg, som diskuterer kva ei eventuell ny ikkje-sosialistisk regjering ville gjort i denne saka. Da vil eg vise til kva som har skjedd i Rogaland, der nettopp Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti samarbeider. Der er det jo ei brei politisk einigheit om denne saka! Det viser nettopp at dette er ei god sak, og det er ei viktig sak for regionen.

Det som Kristeleg Folkeparti og Høgre har peikt på, er at dette prosjektet kunne ha vore eit utmerkt OPS-prosjekt. Da ville me òg fått meir føreseielege framtidige kostnader og ein betre garanti når det gjeld vedlikehald i åra som kjem.

Så Kristeleg Folkeparti sluttar seg til prosjektet, men me er opptekne av situasjonen for Forsand og utfordrar departementet til å sjå på den spesielt.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [16:17:26]: Ja, det er stort å vera samferdselsminister frå Senterpartiet i ei regjering som satsar på samferdsel, og som inviterer Stortinget til å gjera vedtak i fleire viktige prosjekt i løpet av eitt døgn. I går gjaldt det Fønhus–Bagn på E16. Seinare i dag gjeld det Hålogalandsbrua, og no gjeld det Ryfast.

Ryfast er eit prosjekt som er sterkt ynskt av både folk og næringsliv på Nord-Jæren og i Ryfylke, eit prosjekt som vil avlasta pressområda på Nord-Jæren og gje nye moglegheiter for utvikling i Ryfylke. Sambandet vil korta ned reisetida over Hidlefjorden til berre nokre få minutt. Samtidig vil det no bli opp til trafikantane sjølve når dei faktisk vil reisa. Alle som har levd med den tvangstrøya det er alltid

å måtte halda seg til ferjeruta, vil forstå for ein lette dette vil vera.

Ryfast blir hevda å vera eit spektakulært prosjekt. Det er eg einig i, om vi med «spektakulært» meiner noko positivt banebrytande. Ryfast, slik det no ligg, har vore det føretrekte alternativet for kryssing av fjorden sidan fylkesdelplanen for areal og transport i Ryfylke vart godkjend av Miljøverndepartementet i 2002. I arbeidet med denne fylkesdelplanen vart seks ulike forslag vurderte. Av alle desse forslaga og ulike variantar av dei vart Ryfast, ut frå ei samla vurdering, valt som det beste alternativet.

Fleirtalet i komiteen – alle utanom Framstegspartiet sine representantar – har så vidt eg kan sjå, ikkje kritiske kommentarar til det forslaget som regjeringa har lagt fram. Eg har likevel merka meg at dei er opptekne av trafikksituasjonen mellom Hundvåg og Stavanger sentrum. Dei føreset at Bybrua blir reservert for kollektivtrafikk, dersom trafikklekkasjen frå Hundvågtunnelen til Bybrua blir for stor.

Framstegspartiet ynskjer derimot ikkje at vi no skal få starta arbeidet med å binda Ryfylke og Nord-Jæren tettare saman. Dei vil ta omkamp på avgjerder som vart fatta for ti år sidan.

Den eksterne kvalitetssikringa som er gjord av Ryfast, omfattar i tillegg til ein ordinær KS2 òg trafikkgrunnlag, bompenginntekter og element frå KS1, nemleg ei samfunnsøkonomisk vurdering.

Samferdselsdepartementet har på ordinær måte vurdert dei tilrådingane som den eksterne kvalitetssikraren har presentert. Nokre er vurderte til å vera fornuftige å ta omsyn til, andre er ikkje følgde like mykje opp. Dette er etter mi vurdering òg den måten ei slik ekstern kvalitetssikring skal fungera på. I denne saka har det vore mange gode diskusjonar, som har gjort at både vegetaten og eksterne konsulentar har vore nøydde til å gå igjennom tala og metodane sine fleire gonger. Det er ikkje – og kan heller ikkje vera – slik at eitt fagmiljø sit med fasiten åleine. Det er tvert om i brytinga mellom ulike synspunkt og vurderingar – når alle må skjerpa seg fordi dei møter faglege motargument – at dei gode og opplyste avgjerdene kan fattast.

På bakgrunn av dei grundige vurderingane vi var igjennom, konkluderte vi med å følgja Statens vegvesen sine tilrådingar om trafikketal og bompenginntekter. Samtidig blir konsulenten si styringsramme lagd til grunn. Ho er noko lågare enn overslaget frå Statens vegvesen.

Framstegspartiet gjer eit nummer av at det er søkt om fråvik frå kravet om maksimal stigning i Solbakk tunnelen, opp til 8 pst. stigning. Lat meg sitera kva den eksterne kvalitetssikraren sjølv skriv:

«Ekstern kvalitetssikrer mener Vegdirektoratets grunnleggelse for innvilging av fravikssøknader virker vel fundert.»

«Ekstern kvalitetssikrer mener prosjektet og Vegdirektoratet har sannsynleggjort gjennom alternativsanalyser at valgt traséløysning for tunnel mellom Hundvåg og Solbakk er den mest optimale for prosjektet.»

Slik planane no ligg, vil Solbakk tunnelen på det brattaste ha ei stigning på 7,17 pst.

Så foreslår Høgre og Kristeleg Folkeparti at Ryfast vil eigna seg som eit OPS-prosjekt. Lat meg berre seia til det: I Ryfast er byggetida i stor grad bestemt av den tida det tek å sprengja dei aktuelle hola under fjorden. Det er vanskeleg å sjå føre seg at eit OPS-selskap vil kunna korta ned på dette.

Til slutt: Det er med stor glede eg registrerer det breie fleirtalet som no seier ja til ei ny tid for både Ryfylke og Nord-Jæren – og Rogaland.

Presidenten: Det blir adgang til replikkordskifte.

Arne Sortevik (FrP) [16:22:46]: Når et prosjekt som dette kommer til Stortinget, har det en lang planprosess – det har flere vært inne på. En rekke utredninger foreligger. Den siste utredningen som foreligger før Stortinget fatter vedtak, er ekstern kvalitetssikring 2. Den rapporten har en klar konklusjon, den fraråder at prosjektet gjennomføres. Jeg vil gjerne få tydeliggjort fra statsråden hvorfor man så klart tilsidesetter den usedvanlig klare frarådingen, den usedvanlig klare konklusjonen, i kvalitetssikringsrapporten som er knyttet til dette prosjektet.

Jeg vil be statsråden svare på hvor mange av de øvrige bompengeprojektene som i denne periode har vært fremmet. Vi er tre år inne i denne perioden, det har vært opp mot 20 prosjekt, vi skal også ha et senere i dag. Hvor mange har en KS2-rapport som klart fraråder gjennomføring av prosjektet?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [16:23:45]: Då vil eg begynna med å understreka at det er svært sjeldan at trafikktalet er så grundig analyserte over så mange år som i dette tilfellet. Her er det altså trafikktalet og bompenginntekter som er hovudinnvendinga frå kvalitetssikraren. Statens vegvesen har over fleire år føreteke tolv analysar for å gjera dette så grundig som mogleg med omsyn til trafikktalet. Så kjem ekstern kvalitetssikrar med den trettande – ein ekstern kvalitetssikrar som ikkje tek omsyn til at det vil koma bompenginntekter frå Hundvåg og ned i Hundvågtunnelen. Det er på det grunnlaget vi legg Statens vegvesen sin analyse til grunn.

Øyvind Halleraker (H) [16:25:04]: Først en liten kommentar til statsråden: Jo, det er nok slik at OPS nettopp i et sånt prosjekt som dette kunne ha hatt en veldig positiv virkning. Det er nemlig ikke bare sprengarbeid – selv om det også selvfølgelig er viktig – det skal fraktes ut store mengder av masser, det skal utstyres, det skal ferdigstilles, og det skal vedlikeholdes. Personlig har jeg faktisk god erfaring med å stimulere til konkurranse i akkurat det arbeidet, noe som resulterte i åtte måneders kortere byggetid.

Det var finansiering jeg ville spørre om, jeg nevnte det i mitt innlegg. Kan statsråden være med på å se på mulige rentekompensasjonsordninger eller garantiordninger for riksveiprojekter også, slik at vi kan avlaste de voldsomt store rentekostnadene som de enkelte prosjekter – og da fylkeskommunene – må garantere for?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [16:26:05]: Lat meg aller fyrst seia at det er nydeleg no å registrera at det er fleire prosjekt som den seinare tida er bygde like raskt, og som har halde seg innanfor kostnadsramma. Hovudpoenget er at prosjekt blir betalte, og at regjeringa har tilført pengar. Vi såg det no med Sky–Langangen, og vi såg det nyleg med Dal–Minnesund på E6.

Så til spørsmålet. Det eg skal lova representanten Øyvind Halleraker, er at vi skal føreta ei brei vurdering av ulike måtar å organisera og finansiera infrastruktur på. Det vil bli gjort i samband med neste Nasjonal transportplan, så han kan sjå fram til ei god drøfting av ulike sider ved dei tema.

Knut Arild Hareide (KrF) [16:27:10]: Som eg sa i innlegget mitt, er det altså kome fram informasjon om at det vil koste opp mot 130 mill. kr i året å vedlikehalde dei to undersjøiske tunnelane som inngår i Ryfast. I løpet av bompengeperioden på 20 år blir dette altså 2,6 mrd. kr.

Spørsmålet mitt til statsråden er: Kvifor har ikkje denne informasjonen kome fram? Vi veit at i proposisjonen er det vedtaket om utbygging og finansieringa som er grunnlaget for proposisjonen. Men er det ikkje òg relevant informasjon for Stortinget å få med seg kva det vil koste å halde ved like dette arbeidet? Når vi veit at dette har vore eit tema rundt eit OPS-prosjekt, veit me at nettopp vedlikeholdskostnaden er noko me diskuterer når me òg diskuterer OPS-prosjekt.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [16:28:10]: Vi har følgt vanleg praksis når det gjeld det som blir omtala i proposisjonen. Vi har òg følgt vanleg praksis når det gjeld KS2-rapporten. Så er det sagt. KS2-rapportane er interne dokument for regjeringa inntil proposisjonen blir lagd fram.

Tilbake til vedlikeholdet. Det er vel kjent at undersjøiske tunnelar er dyrare å halda ved like enn ein veg og ei bru. Det er bygt ei rekkje, det kjem til å bli bygt mange fleire. Det kan godt henda at Rogfast blir eit av dei neste store prosjekta. Det er både større og dyrare enn Ryfast. Eg har fått tal i dag som er noko lågare enn dei tala som VG opererte med, men lat meg seia at eg har registrert det spørsmålet, og vi skal vurdere det i dei proposisjonane som vi legg fram seinare.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Åshild Karoline Haugland (FrP) [16:29:30]: Først vil jeg bare si at Fremskrittspartiet ikke er imot å bygge veier. Men Fremskrittspartiets stortingsgruppe er sterkt uenig i å bygge vanvittig dyre tunneler der det finnes bedre alternativer. Det er veldig modig av regjeringen å gå inn for å bygge verdens dypeste og verdens lengste undersjøiske tunnel, spesielt tatt i betraktning de utfordringene man har med Oslofjordtunnelen. I Ryfastprosjektet legger man til grunn å bygge en tunnel som er dobbelt så lang, som går dobbelt så dypt, og som er brattere enn Oslofjordtunnelen.

Det er jo ikke slik at undersjøiske tunneler er helt problemfrie. Undersjøiske tunneler har kort levetid. De siste

årene har man sett at de i hovedsak varer i rundt 15 år. Stigningsforhold på 8 pst. fører til problemer for tungtrafikken og gir økte miljøutslipp. Trafikksikkerheten vil bli dårligere enn i dag. Det er dessverre slik at tunneler blir stengt oftere enn broer og veier. Det ble nevnt av representanten fra SV her tidligere i dag at folk hisser seg opp når ferga ikke går. Da må jeg bare skuffe dem med å si at tunneler vil også bli stengt med jevne mellomrom. Det kommer til å skje ulykker. Lastebiler vil få problemer med bremse sine, og det er større behov for å foreta inspeksjoner og vedlikehold av tunneler enn ved f.eks. broer.

Jeg synes det er synd at jeg må lese VG for å høre om at drifts- og vedlikeholdskostnadene til dette prosjektet er stipulert til 130 mill. kr. Det hadde vært fint om statsråden kunne bekrefte at alle usikkerhetsmomentene er tatt med i denne beregningen, og at beløpet her ikke er gitt som en nedre ramme.

Tatt i betraktning alle uforutsette hendelser som skjer i tunneler, vil jeg påstå at dette beløpet kan bli mye høyere. Minst 130 mill. kr årlig kunne altså vært brukt mer fornuftig hvis man hadde gått inn for en broløsning framfor tunnel. Det er dyrt med tunneler. Man har mange utfordringer med tunneler. Derfor bør regjeringen bli skeptisk til å bygge tunneler der det finnes andre alternativer, og her har man andre alternativer.

Jeg har vondt for å forstå prioriteringen til samferdselsministeren. Hvorfor er det så viktig å bygge denne tunnelen for enhver pris? Jeg skal ikke anklage statsråden for å bygge seg kortere reisetid hjem, for det må være lov for en samferdselsminister å bygge vei i sitt eget hjemfylke. Men det overrasker meg at statsråden her har lyst til å gi et politisk signal om at ekstern kvalitetssikring ikke blir hensyntatt, at framkommelighet i byene er viktigere enn sikkerheten for dem som kjører mellom de store byene i dag, og at verdens lengste, dypeste og sikkert farligste tunnel skal bygges selv om det finnes bedre og billigere løsninger.

Fremskrittspartiet ser rett og slett ingen gode argumenter for at vi skal gå inn for Ryfastprosjektet, som det ligger nå. Jeg synes det er beklagelig at samferdselsministeren skal ha et så dyrt monument over seg selv i hjemfylket.

Bent Høie (H) [16:32:38]: Dette er en gledens dag. Jeg vil gratulere både Ryfylke, Nord-Jæren og samferdselsministeren med saken som er lagt fram. Debatten om den viser jo at veldig mange ikke har innsikt i og kunnskap om den lange prosessen som har ført fram til dagens vedtak. Mange snakker om alternative fjordkryssinger. Mange av oss som fulgte diskusjonen om muligheten for realisering av alternativet Høgsfjordrøret, vet at det fikk 19 år på seg til å bli realisert. Stat, fylke, kommune og private brukte til sammen 60 mill. kr på å prøve å realisere prosjektet. Det hadde statlig garanti, men det gikk altså 19 år uten at noen så noe til det alternativet.

Nå har det gått 13 år siden flertallet i Rogaland fylkesting snudde og gikk bort fra Høgsfjordrøret og startet arbeidet med å få realisert Ryfast. Etter 13 år gjør Stortinget et vedtak. Jeg tror ingen kan beskyldte Ryfastprosjektet for å ha sneket i køen eller den nåværende samferdselsministeren for å ha tatt noen kjøpe svinger når det gjelder dette

prosjektet. Det har tatt lang tid, men i dag skal vi glede oss over at det blir vedtatt.

Det har stor betydning for utviklingen i Ryfylke. Jeg vil ta ett konkret eksempel: Hjelmeland kommune har hatt et innbyggertall siden 1965 og fram til i dag på mellom 2 500 og 3 000 innbyggere – helt stabilt. Det er en kommune som ligger bare noen få mil fra det området i Norge som vokser mest utenom Oslo-området. Kommunen har ikke hatt den samme muligheten til å ha glede av den utviklingen, nettopp på bakgrunn av de samferdselsutfordringene som den kommunen har. Dette vil delvis løses gjennom Ryfastprosjektet. Kommunen har viktig produksjon av oppdrettslaks og -kveite, som på den måten får kortere vei til markedene i Europa.

Men prosjektet er også viktig for hele Nord-Jæren, som er et sterkt vekstområde, fordi dette åpner opp for muligheten til utbygging der man ikke tar landets mest produktive matjord i bruk, nemlig den som er på Jæren, men at man kan bygge på områder med stein og dermed skape fantastiske bomiljøer for dette vekstområdet. Ved dermed å løse noen av vekstutfordringene på Nord-Jæren er ikke dette prosjektet bare viktig for Ryfylke, ikke bare viktig for Nord-Jæren, men et prosjekt som er viktig for hele Norge.

Nå blir Ryfast vedtatt i dag. Neste steg blir å bygge Rogfast. Det er viktig å ha løst dette med Ryfast først før man starter med Rogfast. Med det siste innlegget fra Fremskrittspartiet om tunneler, begynner jeg å lure på hva partiet kommer til å mene om Rogfast.

Torfinn Opheim (A) [16:35:48]: Ryfast er et viktig prosjekt, og det er en viktig veiforbindelse. Den er viktig for å løse trafikale utfordringer i Stavanger, og den er viktig for å få en veiløsning for Ryfylke. Den er viktig for næringslivet i Ryfylke, og den er viktig for næringslivet i Stavanger. Den er viktig for å knytte regioner sammen. Derfor har det vært et viktig regionalpolitisk prosjekt. Flere regioner har stått sammen i lang tid for å få realisert dette veiprojektet, og fylkeskommunen har gitt prosjektet en bunnsolid forankring.

For Ryfylke blir Ryfast innfallsporten til Nord-Jæren, og for Stavanger-regionen blir Ryfast innfallsporten til Ryfylke, men også til noe langt mer. I sin tid ble det utarbeidet en stor Ryfylke-pakke. Den besto av flere byggeklosser, der Ryfast er en av disse byggeklossene. I tillegg kan man nevne Finnfast, som binder øya Finnøy sammen med fastlandet og Rennfast, som er én byggekloss. Også T-forbindelsen på Karmøy var en del av denne pakken, en forbindelse som snart er ferdig. En annen byggekloss i pakken er at det er gjort store og viktige strekningsvise tiltak på rv. 13, noe som også må ses i sammenheng med rassikring og tunnel, ikke minst langs Tysdalsvatnet – en viktig byggekloss. Det blir snart startet bygging av Sandsfjord bru, som gjør at nok en fergeforbindelse kan fases ut. Man har allerede startet på tilførselsveiene til denne broen – nok en viktig byggekloss. En siste byggekloss som er klar til realisering, er tunnel mellom Etne og Sauda. Dette vil fullføre Ryfylke-pakken.

Til sammen utgjør disse et veinett som binder større regioner sammen, nemlig Ryfylke, Haugalandet og Har-

danger. Dette gjør at det blir et indre alternativ, noe som gjør at avstandene fra Ryfylke- og Stavanger-regionen til E134 blir kortere enn dagens alternativ. Dette vil åpne for et helt annet trafikkmønster enn det vi ser i dag.

I tillegg må vi se på hva som skjer i Hordaland og Hardanger. Her blir store og viktige veiprosjekter realisert, nemlig Jondalstunnelen og Hardangerfjorden bru. Vi ser at store næringsklynger i det såkalte indre strøk kommer stadig nærmere viktige byregioner som Bergen og Stavanger.

Det er helt åpenbart at ytterkanten i et felles bolig- og arbeidsmarked flyttes betydelig lenger inn i landet, med alle de positive ringvirkninger dette gir for næringsliv og bosetting. Viktige næringer som oppdrett og fiskeproduksjon vil få betydelig bedre transportvilkår, for å nevne et eksempel, og pendleravstanden blir kortere.

Vi kan ikke eller bør ikke se det enkelte prosjekt isolert eller for seg selv, selv om vi i dag behandler dette ene prosjektet. Summen er viktig for sentrale byer, men det er også viktig for distriktet. Jeg tror det er viktig at vi minner hverandre om at forutsetningen for realiseringen av et enkelt prosjekt er at vi ser helheten, nemlig hele pakken.

Arve Kambe (H) [16:39:12]: For dem som hører på NRK Rogaland: I dag kunne man våkne til at Tau-ferje, nr. 3, sto – og det er en veldig vanlig beskjed å få for dem som er avhengig av ferjetrafikk i Norge. Det viser den revolusjonen som Ryfast vil bli for et helt Ryfylke, der man nå vil komme landfast til Stavanger-regionen.

Jeg satt i fylkestinget i Rogaland for 13 år siden, da man gikk vekk fra alternativ Høgsfjord til Ryfast-modellen. Det har sannelig tatt lang tid. Det burde egentlig vært gjennomført for lenge siden.

Det er et samlet politisk Rogaland som ønsker dette. Derfor er det overraskende – Rogaland er delvis styrt av Fremskrittspartiet, med fylkesvaraordføreren – at man nå stemmer imot kanskje det viktigste samferdselsprosjektet i Rogaland før neste NTP, da vi også skal ha på plass Rogfast.

Det er jo ikke sånn – om en leser finansieringsplanen – at vi ber staten om penger når vi skal ha store veiprosjekter i Rogaland. Kommunene, fylkeskommunen, næringslivet og bilistene ved bompenger betaler hele pakken selv. Stavanger kommune og Rogaland fylkeskommune har garantiansvar for kostnadssprekker. Det er altså ikke sånn at driftskostnader på tunneler er noe nytt etter at de er bygd – enten de er over vann eller under vann.

Den 12. juni 2012 står fram som en dag med en stor samferdselspolitisk seier til norske ingeniører – med verdens lengste undersjøiske tunnel. En stor takk til samferdselsminister Meltveit Kleppa, som jeg åpenbart vil rose i dag – gratulerer med dagen til henne. Gratulerer med dagen til dem som bor i Ryfylke – kanskje 12. juni blir Ryfylkes nye offisielle flaggdag.

Dette er en viktig sak. Stavanger-regionen er kanskje den regionen i Norge i dag med størst press på arealer når det gjelder bolig og næring. Ryfast gjør at man – jeg skal ikke komme inn på kommunesammenslåing i denne diskusjonen – får nærhet til Nord-Jæren, til Forus, til Stavanger

og til Sandnes. Man kan kjøre dit når man vil, ikke når fergene går – og ikke være usikker på det.

Det er lokal enighet, og det er en fantastisk mulighet for hele Ryfylke – for reiselivet, for næringslivet og for dem som bosetter seg der. Jeg tror at prisen ville vært enda høyere med ferjer enn det det nå vil bli med bompenger. Eiendommene stiger også i verdi. Nå kan også Ryfylke ta del i den veksten som Rogaland har.

Tore Nordtun (A) [16:42:28]: Det er et stort engasjement fra rogaldsrepresentantene i denne saken. Det er ikke så spesielt – det er en sak som har versert over lengre tid. Det er en meget stor sak.

Jeg vil i mitt innlegg benytte anledningen til å takke samferdselsministeren for endelig å ha fått saken fram for Stortinget – hun har jobbet iherdig og godt med det – og også komiteen og saksordføreren for et grundig og godt arbeid. Det har lagt grunnlaget for et solid flertall – som vil stå seg.

Det skulle bare mangle at man ikke her samler seg grundig om saken, når man ser det lokale engasjementet i hele regionen, spesielt i Ryfylke-regionen. Det har vært solide flertall, bortsett fra ett kommunestyre som har gått imot, over mange år for dette prosjektet, som er så viktig for regionen Nord-Jæren, for å knytte hele dette viktige vekstsenteret sammen på en bedre måte – med et solid boligmarked og arbeidsmarked som kan ses i en sammenheng. Jeg synes vi gjør et spenstig og framtidrettet vedtak i dag, om vi ser det i dette perspektivet.

Formuleringene i innstillingen er veldig gode. Formuleringene i innstillingen viser også hvilken betydning dette har i en region. Dette viser at man kan bygge en byregion og en landregion sammen i et bedre samvirke, som er framtidrettet – også miljømessig, selv om det kan reises tvil om det, har jeg sett fra enkelte hold. Dette vil bygges sammen på en helt ny måte. Vi snakker om et område som har hatt en vekst over lengre tid, og som har gode institusjoner og god industri, men som lengter etter å få en bedre tilknytning og en bedre satsing på infrastrukturen.

Jeg må som innbygger i Stavanger si at det er en gledens dag når vi ser denne utviklingen. Eiganestunnelen, utløsning av store boligområder i Hundvåg, osv., knytter disse tingene sammen. Ser man det i en vestlandssammenheng, knyttes de store fylkene mye bedre sammen i framtiden – Rogaland med sine 450 000 innbyggere og Hordaland med nesten 500 000 innbyggere. Dette blir en formidabel flott og stor vestlandsregion som en må se i en helhet her.

Til slutt vil jeg si at jeg er noe forundret over at Fremskrittspartiet nå går imot prosjektet. De sa tidligere gjentatte ganger at dette var et godt prosjekt. Tillat meg å sitere Ketil Solvik-Olsen i Aftenbladet, der han sier:

«Når verden ser ut som den gjør, vil jeg heller ha Ryfast enn ingenting.»

Bedre kunne det ikke vært sagt, men i dag går han imot. Tredje vår må nå avsluttes med et solid vedtak på Stortinget.

Kjell Arvid Svendsen (KrF) [16:45:52]: Dette er en stor dag. Det er en merkedag for Ryfylke, og ikke bare for Ryfylke, men for Nord-Jæren og Rogaland. Det har, som det er blitt understreket, vært stor lokal enighet om prosjektet. Det har vært et topprioritert prosjekt i Rogaland over mange år. Noen har vært inne på at det er noen som får lengre vei, og sånn er det. For Rogaland har dette vært et så viktig prosjekt at de faktisk sier at de tar det selv, og det er ikke første gangen. For oss i Kristelig Folkeparti og for andre har det ikke bare vært et veiprosjekt, men et regionalt utviklingsprosjekt, der vi virkelig får mulighet til å ta nye områder i bruk. Vi får utvidet bolig- og arbeidsmarkedet, og – som det også ble sagt – presset på dyrket mark kan bli mindre på Nord-Jæren. Når det gjelder hvor lenge man har arbeidet med veiprosjekter, har noen av oss i Rogaland holdt på siden 1980-tallet med å lage en transportpakke for fylket, der svært mange ledd var med, og der det var flere byggeklosser, som det ble sagt. Tilknytningen til Ryfylke var en av dem.

Det første prosjektet ble tatt i bruk allerede for 20 år siden. Det var Rennfast. Og du verden, da jeg hørte på Fremskrittspartiet i dag, var det nesten som å høre de samme bekymringene for hvor farlig det var, og hvordan vi skulle kjøre nede i disse tunnelene. Det var drepen, og det var all verdens greier. Det ble brukt veldig harde ord av dem som var imot. Det har gått utrolig godt, og prosjektet ble betalt ned på kortere tid. Et annet prosjekt i dette er Finnfast, som ble tatt i bruk for tre år siden. Trafikken der er det dobbelte av det prognosene lå an til, og bompengepakken har allerede gått ned med 50 kr. Så det å tenke nytt, tenke store tanker, tror jeg er greit. Det må være flott at en faktisk gjør det. I Rogaland gjør en det selv, og de tar kostnaden. Da skulle det nesten bare mangle om en ikke skulle la dem få muligheten.

Representanten Hallgeir Langeland har ikke garantert, men han har sagt at Rennfast, nei, Finnfast – nei, nå går det rundt med alle disse fastene – Ryfast ikke kom, men han har innsett at han er med på et lag. Og mens det faktisk er fremskrittspartirepresentanter lokalt som sier at hvis folket og næringslivet vil ha det, så kan man gå inn for det lokalt, går en imot det her. Det er skuffende. Når innbyggerne selv, kommunene og næringslivet vil ha det og vil ta regningen, så skal de ikke få det.

Jeg er glad for at dette prosjektet har stort flertall i denne salen og blir vedtatt i dag.

Bård Hoksrud (FrP) [16:49:00]: Etter å ha hørt på foregående taler begynner jeg å lure på hva alle de som fyller opp e-postkassa mi, mener, for de mener tydeligvis ikke det samme som foregående taler.

Jeg synes det er interessant når saksordføreren sier at dette er et delvis spleiselag. 8 pst. er det fylkeskommunene og to kommuner som skal betale, 92 pst. er det bilistene som skal betale. Bilistene skal altså betale 4,8 mrd. kr for å få bygd en vei som det koster 5,2 mrd. kr å bygge, og så skal vi betale 4,7 mrd. kr bare i renteutgifter og 400 mill. kr på toppen av det. Så står alle her og sier at dette er kjempebra – det er nesten hallelujastemming. Når statsråden i stad ikke ville svare på Arne Sorteviks spørsmål, har jeg

lyst til å stille det en gang til. Arne Sortevik stilte følgende spørsmål:

«Jeg vil be statsråden svare på hvor mange av de øvrige bompengeprosjektene som i denne periode har vært fremmet, har en KS2-rapport som klart fraråder gjennomføring av prosjektet?»

Jeg håper at statsråden kan svare på det. Jeg synes det er viktig å ha med seg, for Fremskrittspartiet har vært positive, men vi har også sagt at vi ønsker å se konsekvensene av KS2-rapporten når den kommer. Blant annet i innstillingen til Nasjonal transportplan var vi veldig tydelige på at vi ville se det. Det har vi nå også fått, med en konklusjon som sier at dette må vi ikke finne på å gå for. Jeg håper jeg tar feil, men jeg er redd for at jeg om noen år kan si: Hva var det jeg sa? Jeg håper det ikke blir tilfellet.

Jeg har lyst til å si hva representanten Knut Arild Harøide sa til VG i går. Det endte som et lite pip fra talerstolen i dag, men i går sa han at det er svært kritikkverdig at informasjonen om de 130 mrd. kr i vedlikeholdskostnader ikke var lagt fram for Stortinget. Representanten Øyvind Halleraker fra Høyre var også veldig tydelig i VG i går om at Meltveit Kleppa gjør det som Kjell Opseth gjorde i tidligere tider, men jeg har ikke hørt det i debatten i dag. Jeg skjønner at det kanskje er fordi man nå skal prøve å bare framstille dette som et hallelujaprojekt. Jeg tror ikke det er det. Jeg tror man kommer tilbake om noen år og sier at dessverre, dette var et dårlig alternativ. Fremskrittspartiet er, som vi sier i innstillingen, og som vi har sagt hele tiden, ikke imot å få på plass en fastlandsforbindelse, men vi mener at man må finne et bedre alternativ. Med en KS2 som så til de grader sier at dette bør man ikke gå for, mener vi at vi som et ansvarlig veiparti som er opptatt av å bygge mer vei, må lytte til det. Det er altså den siste rapporten som klart og tydelig anbefaler nei.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [16:52:32]: Det å få ferjefri vei mellom Ryfylke og Nord-Jæren har vært en våt drøm for veldig mange av oss. Ja, jeg vil si at for Fremskrittspartiet har det vært med på å bekrefte at det er veipartiet, som vil ha gode løsninger. Flere har i debatten i dag forsøkt å så tvil om dette, som om Fremskrittspartiet nå plutselig er imot å få ferjefri tilkobling til Ryfylke. Det er å snu debatten fullstendig på hodet, og jeg vil ta sterkt avstand fra det. Å få innlegg fra Nordtun i denne saken blir litt meningsløst. At enkelte her ønsker å få kortere vei til hytta, forstår jeg veldig godt, men at en avsporer debatten på denne måten, er meningsløst.

Vi ønsker ferjefri tilkobling. Det vil øke boligmarkedet, og det vil øke jobbmarkedet. Det er positivt for Nord-Jæren av så mange ulike grunner.

Det er denne konkrete løsningen her vi er skeptisk til, rett og slett fordi Stortinget gjennom mange tiår har sett at mange veiprosjekter har blitt betydelig dyrere eller mer utrygge enn det en la til grunn. Derfor innførte en en ordning med kvalitetssikring av prosjekter. Når denne kvalitetssikringen for en sjelden gangs skyld viser at her er det mange røde lys, her er det ting som en bør gjøre noe med før en går videre, velger Stortinget altså å ignorere det. Det er dette som for meg blir fullstendig uforståelig: En ser

at dette er et veiprojekt der en kommer med mange advarsler, og så skal en likevel ikke bry seg! Hva er da poenget med KS2-runden? Da kan en like godt fjerne den. Hvis regjeringen hadde gått en runde til og besvart innsigelsene fra fagfolkene på en skikkelig måte, hadde Fremskrittspartiet sagt greit, vi gjør det, for vi ønsker dette. Men når advarslene ikke ble besvart skikkelig, vil vi ikke ta risikoen ved å sette i gang et prosjekt som skal koste bilistene 10 mrd. kr i bompenger, for så plutselig å si: Oi, det var ikke tett likevel. Har vi ikke lært noe av Gardemobaneutbyggingen? Det er slike ting vi ønsker å unngå.

Vi vet også at frykten er at hvis en får gjennomført kravet om økt kollektivandel, kan det redusere bompengene fra bilistene såpass mye at økonomien her ikke vil henge sammen som forutsatt. Hvilken unnskyldning har da de øvrige partiene for at en ikke lyttet til advarslene, men bare peste på?

Dette koster mye penger. Det er også et eksempel på at det er meningsløst at vi skal bompengefinansiere veiprojekter i oljerike Norge. Dette prosjektet koster bilistene i utgangspunktet 4,8 mrd. kr å bygge, deres andel koster 4,8 mrd. kr. Så skal en altså lånefinansiere dette – sannsynligvis gjennom Kommunalbanken, og da kommer pengene fra utlandet – til en rente på 6,5 pst., mens vi låner penger til Tyskland til 1,8 pst. Vis meg den bedriftslederen som synes det er smart å spare overskuddet i banken og lånefinansiere sine investeringer!

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [16:55:47]: Jeg har lyst til å starte med å gratulere Ryfylke og Rogaland med dagen. Det er en god dag!

Vi skal senere i dag i denne salen gjøre vedtak i en sak som jeg også gleder meg mye til, saken om Hålogalandsbrua, som kommer i nordenden av mitt fylke. I går gjorde vi vedtak som gjaldt en veistrekning i Valdres, der de også trenger det. Det har vært mange gode prosjekter. Uken før var det Tresfjord i Møre og Romsdal. På løpende bånd har det vært prosjekter som skal bygge landet tettere sammen, og som skal gi befolkningen mulighet til å bo og arbeide – og til å pendle langs ulike strekninger. Det er godt å tilhøre en regjeringsfraksjon som vil gjøre det.

Ryfast vil gi et ferjefritt veisamband mellom Ryfylke og Nord-Jæren. Det vil bli en helt annen tid for den befolkningen og det næringslivet som tilhører denne regionen. Det vil nettopp bygge landet tettere sammen og gjøre at det tunge næringslivet man har der, får mulighet til å utnytte ferdsselsårene på en mye bedre måte. Og det vil innebære en helt ny tid for pendlerne, som bruker mye tid på nettopp å pendle. Når det er et så stort prosjekt og en så stor oppslutning om bompengefinansiering og lokale bidrag, sier det at her vil man noe, her ønsker man lokalt.

Jeg har i likhet med mange andre mottatt mailer fra ulike hold, som har vært skeptiske. Samtidig er det en stor andel mennesker som vil ha dette, og som mener at det er godt.

Jeg synes det er spesielt at Fremskrittspartiet går imot dette prosjektet, når de lokalt har vært for. Jeg synes også det er litt spesielt at man vil sende dette ut på en ny ørkenvandring, med nye konseptvalgutredninger og KS2, som

tar tid. Vi har i hvert fall ikke i en del andre saker sett at det var momentet – man ønsket å gå raskt i gang med aktiviteten.

Til slutt: Jeg er glad for at det er et stort og solid flertall i denne salen som går inn for Ryfastprosjektet. Nå blir det bygging – det er bare å glede seg til det!

Øyvind Halleraker (H) [16:58:25]: Fra Fremskrittspartiets talere – særlig en av dem som var tidlig ute – snakkes det om et broalternativ. Jeg har også fulgt med i denne saken en stund. Det broalternativet man måtte snakke om her, er vel den flytetunnelen, alternativt flytebroalternativet, som for mange år siden ble omtalt som «Høgsfjordret» – som Bent Høie var inne på – som ble skrinlagt. Fylkestinget gikk inn for et annet alternativ, nettopp fordi man hadde brukt mye penger på det. Man fant ut at det ikke lot seg realisere, dvs. man tok ikke sjansen på å realisere det.

Alternativet her er antakelig ikke noen bro. Alternativet er fortsatt ferjedrift i veldig mange år, kanskje i uoverskuelig framtid, hvis man ikke vil bygge tunnel. Da er det viktig å huske på at også ferjer har en betydelig investeringskostnad i dag. De har også store driftsomkostninger. Så man må sammenligne med det som er alternativet, og ikke med et nullalternativ, det at det ikke skal være noe der i det hele tatt. Det syns jeg er en viktig dimensjon å ha med seg.

Som jeg pleier å si i alle bompengesaker som vi behandler: Stortinget tar stilling til prosjektene gjennom Nasjonal transportplan og til dem vi får fremlagt i de årlige budsjetter. I denne saken gir vi tilslutning til at det skal kreves inn bompenger, og at et selskap skal få gjøre det. Det er vårt mandat i dag, og det er det vedtaket går ut på.

Det er noen som synes det er litt underlig at jeg ikke sier det samme fra denne talerstolen som jeg har sagt til en herværende riksavis. La det være sagt: Reportasjen i den riksavisen skal jeg la ligge, men sammenligningen jeg trakk fram i intervjuet med journalisten, er falt bort i artikkelen, og da ble det litt meningsløst. Jeg refererte nemlig til et prosjekt i mitt hjemfylke som er minst like gammelt som dette, men som altså ikke har kommet fram ennå. Da blir det kanskje litt mer mening i det jeg sa.

Så til de høye finansieringskostnadene som Solvik-Olsen var innom. Det er jo «worst case»-renten, som man sjekker at prosjektet tåler. Alle vet at med fylkeskommunal garanti ligger renten i dag kanskje så mye som to prosentpoeng lavere – og kanskje mer enn det. Da vil bildet se ganske annerledes ut.

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [17:01:35]: Dette dreier seg ikke om ikke å ville, for det er ingen tvil om at man trenger en forbindelse mellom Ryfylke, Sandnes, Stavanger og Jæren. Det vil fremme næringsliv, vekst og bosetting, så det er ingen tvil om at dette er et veldig viktig prosjekt. Det er heller ingen tvil om at det er et av våre største veiprojekt. Da kan man jo undres over at man – når dette er et av våre største og viktigste veiprojekt – faktisk ikke hører på sin egen kvalitetssikring av prosjektet. Vi opple-

ver at statsråden står og smiler av spørsmålet om hvorfor man ikke følger opp den kvalitetssikringsrapporten som ligger på bordet. Vi opplever også at store deler av vedlikeholdet av tunnelen er borte fra hele meldingen. Når vi vet at en forsiktig prognose tilsier at vi på 20 år vil ha et vedlikehold på i hvert fall 2,5 – kanskje 3 – mrd. kr, er det penger vi snakker om. Det er ikke småmynter i lomma.

Det Fremskrittspartiet ønsker, er faktisk å ha et førevar-prinsipp. Vi har mye å lære av mange prosjekter i Norge når det gjelder veiutbygging. Oslofjordtunnelen er et godt eksempel – det er vel nær sagt knapt et døgn uten at det er en bil som har et stort problem der.

Ja, prosjektet er viktig og bør gjennomføres, men ikke med den løsningen som foreligger i dag. Det er forunderlig å se at man i dette tilfellet kan fravike fra veinormene, men hvis man begynner å snakke om sikkerhet på andre utbygginger, er det faktisk den eksisterende ÅDT-en man skal forholde seg til. Jeg må også si at jeg opplever det som litt sært når representanten Halleraker begynner å sammenligne Fremskrittspartiets holdninger når det gjelder kvalitetsrapporter; sammenligner Ryfastprosjektet med ubåten på utsiden av Fedje. Det var ikke en veldig god sammenligning, var det vel?

Knut Arild Hareide (KrF) [17:04:33]: Det har av og til slått meg når eg har hørt representanten Bård Hoksrud frå denne talarstolen, at han trur det er ein samanheng mellom det volumet ein bruker på stemma, og kor sterkt ein meiner det ein seier. Det er noko forunderleg når han seier at han opplever at eg ikkje tok opp det eg tok opp – det eg òg sa til Verdens Gang. Eg tok opp den saka spesifikt i mitt innlegg! Eg stilte spørsmål ved vedlikehaldskostnadene, og eg utfordra statsråden til å gi eit spesifikt svar. I hennar innlegg kom det ikkje noko svar, derfor valde eg å ta opp saka på nytt under replikkvekslinga. Eg synest eg fekk eit godt svar frå statsråden, for statsråden sa ho ville vurdere å ta dette med i nye proposisjonar. Det opplever eg er så nær ei innrømming ein statsråd kan gå, og det viser at det er eit viktig substanspoeng. Det er viktigare for meg å fremje det substansielle framfor å heve stemma mi.

Men det kan nok vere at Framstegspartiet har behov for ein viss avleiingsmanøver i denne saka, for eg hørte representanten Ketil Solvik-Olsen seie at det er ingen grunn til å så tvil om Framstegspartiets engasjement for Ryfast. Det er ikkje vi andre representantane som sår tvil om det, det greier Framstegspartiet utmerkt godt sjølv i dag. Det hørte me i det første innlegget frå representanten Sortevik, og det hørte me frå representanten Haugland, som sa at det er ingen gode grunnar til å gå for Ryfastprosjektet slik det ligg i dag. Det er altså ikkje slik at det er det store fleirtalet som lyfter opp dette, det er faktisk Framstegspartiet som sår tvil om sitt eige engasjement i denne saka i dag. Det synest eg er spesielt, når me for ein gongs skuld får eit bompengeprojekt som Framstegspartiet lokalt har gått inn for. Rogaland Framstegsparti har, saman med dei andre partia i Rogaland, sagt at dette er eit så viktig prosjekt at dei til og med kan akseptere bompengefinansiering. Og det er ikkje kva bompengeprojekt som helst, det er altså det bompengeprojektet der den statlege delen fak-

tisk er null. Det viser i seg sjølv kor godt dette prosjektet er.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [17:07:38]: Det er veldig kjekt å få bekreftet fra alle partiene her at dette prosjektet har veldig stor nytteverdi. Vanligvis når ting har veldig stor nytteverdi, vil en bruke oljepenger for å finansiere det. Vi har en praksis i dagens regjering at når man kan tjene penger på en investering, kaller man oljepengebruket for formueomplussing, og så tar man det på utsiden av statsbudsjettet. Det er en praksis til og med Høyre har sagt at vi bør bruke på enkelte områder, f.eks. når det gjelder å bygge lyntog. Representanten Halleraker var ute i Stavanger Aftenblad for et par år siden og sa at lyntog var så viktig at det måtte vi ta ekstraordinært, utenfor statsbudsjettet.

Så får vi denne saken som har en kjempenytteverdi, og da snakker representanten Kambe og alle de andre representantene veldig varmt om bompenger – dette er så viktig at her må vi ha bompenger.

Vi har en økonomisk politikk i Norge i dag, der vi synes det er kjempeviktig at staten og dermed våre barn og barnebarn skal arve et flyselskap som heter SAS, som har tapt penger de siste fire årene. Det er likevel ikke så viktig å bygge veier at vi er villig til å bruke oljepengene på å bygge de veiene som våre barn og barnebarn skal arve. I stedet for skal vi kanskje i beste fall, sier representanten Halleraker, lånefinansiere dette prosjektet til bare 4,5 pst. rente i stedet for 6,5 pst. rente. Det er fortsatt to og en halv gang dyrere for bilistene i lånerente enn det vi låner ut våre oljepenger til for at Tyskland skal få lov til å bygge veier. Jeg synes det er en fullstendig meningsløs bruk av vårt handlingsrom i dette landet. Det er fullstendig meningsløst at vi låner ut våre penger, og låner penger inn igjen – to og en halv gang dyrere enn vi lånte dem ut. Men det er det norske bilister må møte.

E6, over Kolomoen, er veien som Sigbjørn Johnsen kjører når han skal hjem fra Oslo hver dag, og den er lånefinansiert til 6,5 pst. rente. 6,5 er ikke bare et tenkt tall – det er faktisk realiteten mange steder.

La det fortsatt ikke være noen tvil om at Ryfastprosjektet er noe som Fremskrittspartiet i utgangspunktet ønsker veldig sterkt. Det er ikke Fremskrittspartiet som har drevet valgkamp i Rogaland på at det er fælt å kjøre i tunneler – det er det folk fra de rød-grønne partiene som har gjort, f.eks. Hallgeir H. Langeland. Vi aksepterer en tunneløsning, selv om enkelte ønsker andre løsninger. Det vi er skeptiske til, er nettopp en del av de løsningene som kommer fram i KS2-rapporten. At de andre partiene ikke vektlegger den i det hele tatt i denne debatten, synes jeg egentlig er skremmende. En har plutselig begynt å konkurrere med Fremskrittspartiet om å være så for vei at en ikke bryr seg om kvalitetssikringen engang. Det er nesten så en skulle tro at klimaforliket i går – der en ønsket 50 000 flere biler inn i bymiljøene fordi alle elbilene skal ha fritak og ingen bompenger – har påvirket også gangsynet når det gjelder vei. Vi vil ha vei, men de skal være trygge og sikre. Når noen advarer om at et konkret prosjekt ikke er det, bør vi ta en pust i bakken for å gjennomgå rapporten en gang til, og så begynne å bygge.

Arne Sortevik (FrP) [17:10:56]: For å gjenta fort Fremskrittspartiets forslag: Vi foreslår ikke å bygge, slik saken ligger. Stortinget ber om at det så fort som mulig – jeg understreker det – utarbeides ny KVVU med alternative transportløsninger mellom Ryfylke og fastlandet og om trafikale løsninger for Stavangers sentrale områder.

Ny KVVU betyr at man ser med nye og friske øyne og tar inn over seg teknologiutvikling. En liten visitt til representanten Halleraker: Ja, i en KVVU må også moderne flytebroteknologi vurderes. Jeg vet at det er smertelig for representanten, som ikke liker å få sine yndlingsprosjekter forstyrret av moderne flytebroteknologi, men slik er det nå engang, at det er mulig å gjøre, og det er rimelig å gjøre.

Stortinget har et mandat som brukes også i denne saken, om å godkjenne finansiering. Forutsetningen for å utøve mandatet er faktisk at det foreligger et prosjekt som er utredet, opplyst og kontrollert. Her er vi i en situasjon hvor det altså foreligger en KS2-rapport, som konkluderer negativt. La meg ta med at den ble kjent svært sent. Den var klar for konsulentene i desember 2011, men den ble først offentlig på et langt senere tidspunkt – vel i forbindelse med at saken gikk i statsråd. Det i seg selv har ikke vært et tema – det bør det være. Vi skal på annen måte ta opp det. Det å unndra fra offentligheten et så viktig dokument som en kvalitetssikring er, er ikke bra. Det ønsker vi endring på. Det strevde vi med i forrige periode, og vi ønsker fortsatt en endring på det.

Jeg har ikke fått noe svar fra statsråden om hvor mange andre store prosjekter som behandles i Stortinget på samme måte som dette, som har negativ KS2-konklusjon. Jeg tror rett og slett det er fordi at det er ingen andre. Dette prosjektet er enestående på mange måter, bl.a. på den uheldige måten at det faktisk har en kvalitetssikringsrapport knyttet til seg som ikke anbefaler prosjektet gjennomført. Det er igjen grunn til å minne om at dette er et regime som er innført for en del år siden i regi av Finansdepartementet. Fremskrittspartiet støtter det regimet helhert – vi skal bruke pengene på en ansvarlig måte. Enten det er med statlig finansiering, delvis statlig finansiering eller uten statlig finansiering, skal vi bruke mandatet vårt her med vett og forstand.

Så var det slutt på tiden min, president. Jeg minner om at jeg har utfordret på ferjedrift. Det bør være mulig å etablere alternativ løsning, alternativ ferje, slik det er gjort i Hordaland, etter at Kvisti bru ble bygd.

Arne Bergsvåg (Sp) [17:14:09]: Eg blir freista til å utfordra føregåande talar etter innlegget om flytebru – er det slik å forstå at Framstegspartiet no vil gå inn for flytebru som alternativ for Rogfast?

Elles er det i debatten referert mykje til problema i Oslofjordtunnelen. Eg må få lov til å seia, som ein mann frå Vestlandet, at dessverre blir det altfor mange gonger i denne salen lagt vekt på Oslo sine utfordringar og standardar – som skal gjelda for resten av landet. Vestlandet har mange tunnelar, òg undersjøiske tunnelar, frå før. Det er Rennfast, Finnfast, Trekantsambandet og mange nordover. Gå og spør dei som nyttar desse tunnelane i dag, om dei ville gå tilbake til ferje fordi det er så farleg å køyre i

dei – dei er så ofte stengde. Svaret ville heilt klart ha vore nei. I dette tilfellet har me òg to tunnelar, dvs. at er det behov for vedlikehald, vil den eine kunna vera open, og ein vil kunna avvikla trafikken. Det er mykje oftare problem med ferjer på grunn av vindforhold og den type ting.

Det er òg peikt på rv. 13, som er ein gjennomfartsveg, som det vil vera stort behov for å nytta når ein får på plass desse tunnelane. Dersom ein no ser for seg å gå ein ny runde med ein ny KVVU, er det jo slik at ein må begynna med blanke ark og teikna på nytt. Så har ein allereie gjort vedtak for ti år sidan, der ein har sett for seg korleis utviklinga skal vera. Me har Solbakkunnelen som er ein del av E39, men som òg skal avlasta dette. Det er gjort mykje arbeid i samband med planlegginga av regionen for at samferdselsløysinga skal bli som ho blir no. Derfor vil det vera svært uheldig å starta ei ny ørkenvandring. Ferjer er ikkje ei løysing for framtida.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [17:16:34]: Å gjera Ryfast til eit spørsmål om kortare veg til hytte eller heim må vera ei fornærming mot alle dei som har arbeidd for eit ferjefritt samband over så mange år, slik vi har høyr i dag.

Til spørsmålet frå Arne Sortevik om næringslivet: Lat meg seia at eg faktisk har til gode å møta ei bedrift – ei bedrift – som ikkje går inn for Ryfast. Og kvifor det? Det er jo fordi det er svære kostnader i dag knytte til å kryssa fjorden. Det er ikkje slik at det er gratis. Både folk og næringsliv betaler kvar einaste gong dei er ute og reiser. For to vaksne og to barn på Tau-ferja kostar det i dag 221 kroner utan rabatt. For ein lastebil, for ein næringstransport, er det snakk om fleire hundre kroner kvar einaste gong. Det er det som gjer at folk no bokstaveleg talt ser lys i tunnelen. Dei ser moglegheit for å kunna betala mindre enn det ein ferjebillett kostar, og samtidig kunna reisa og farta akkurat når dei vil.

Så har eg vorte utfordra på vedlikehaldet. Men lat meg fyrst til kostnader seia: 6,5 pst. er det som vi legg inn. Men den endelege avtalen vart jo gjord mellom bompengeselskapet og Vegdirektoratet, og bompengeselskapa pleier å få til gunstigare avtaler enn 6,5 pst. Det er dei jo langt på veg til å få til i denne saka.

Så til vedlikehald. Undersjøiske tunnelar har altså høge kostnader knytte til drift og vedlikehald. Det har likevel vorte bygt mange dei siste åra, og det vil òg bli bygd mange dei komande åra. Val av konsept avheng av kva løysing som samla sett gjev den beste løysinga. Det betyr at vedlikehald er med i vurderinga.

Så til spørsmålet om KS2. Nei, eg kjenner ingen KS2-rapport som er avvist, men eg veit at det er sjeldan departementet har gått så tungt inn i ein KS2-rapport. Det er nettopp fordi det her er ein annan faginstans, nemleg dei som er sjølv fagmyndigheita når det gjeld veg, Vegdirektoratet, som har heilt andre avvegingar. Men eg kan på kort tid rekna opp to prosjekt der Framstegspartiet har avvist KS2 si tilråding. Det gjeld for det fyrste U864, men det gjeld òg eit samferdselsprosjekt, nemleg fellesprosjektet langs Mjøsa. Det vart blankt avvist å byggja det som fellesprosjekt, trass i at KS2-konsulenten tilrådde det motsette.

Presidenten: Presidenten går ut fra at det er fåfengt å si til transportkomiteen at det er mange lange kvelder denne uken ...

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [17:20:04]: Ja, det er helt riktig det, Fremskrittspartiet ønsker ikke å bygge i strandsonen langs hele Mjøsa – det er helt riktig. Det er heller ikke lett å forholde seg til ubåten, da det foreligger rimelig mange utredninger.

Dette er et viktig prosjekt, men spørsmålet dreier seg jo om: Er prosjektet så viktig at vi ikke kan være føre var, eller er det slik at det skal gjennomføres for enhver pris? Skal det bli slik at vi skal sitte på Stortinget og avvike fra kvalitetssikringer ut fra hvilket fylke vi er bosatt i? Er det det som skal bli framtiden vår? Det vil ikke bli veldig objektivt.

Men lederen i Kristelig Folkeparti, Knut Arild Har-eide, var veldig fornøyd med at de statlige andelene er null – dette blir et kjempeprosjekt! Ja, de statlige andelene var null. Men bilistenes andel blir på 92 pst. Av et samlet beløp på 5,2 mrd. kr skal bilistene betale 4,84 mrd. kr. I tillegg skal bilistene betale 4,7 mrd. kr i meromkostninger. Til sammen skal bilistene betale 9,94 mrd. kr – og den statlige andelen er null. Jeg registrerer at lederen i Kristelig Folkeparti er fornøyd med summen som staten bidrar med. Jeg er ikke sikker på om bilistene er like fornøyd.

Tore Nordtun (A) [17:22:16]: Jeg er klar over at kveldene kan bli sene denne uken, så jeg burde kanskje avstått.

Jeg må si at jeg er en smule forundret når jeg hører Fremskrittspartiets innlegg som går på både økonomi – det prosjektet som vi har til behandling nå – generell økonomisk politikk osv. Så hvis det mot formodning skulle bli et annet flertall i september neste år, skal jammen både Har-eide, Høie og andre få mye å kjempe med når det gjelder finansiering av veiprojekter i Norge. Vi har hørt fire–fem innlegg av representanter fra Fremskrittspartiet i dag som har hver sin måte å se finansieringen av dette prosjektet på, og hvordan man skal gjøre det framover. Det er ganske utrolig.

Når det gjelder veiprojekter, står vi her med det aller største prosjektet, økonomisk, man vedtar i Norge, og et parti som hevder at de skal være seriøse på dette området, men som har en lettsindig omgang med hvordan man skal finansiere det. Det skulle vært interessant å være til stede på gruppemøtet til Fremskrittspartiet da de diskuterte saken.

Jeg kan nevne hva Per Sandberg sa til Rogalands Avis 5. september 2009. Jeg pleier ikke å ha for vane å sitere alt mulig fra Stortingets talerstol, men dette er ikke alt mulig, det er nestlederen i Fremskrittspartiet som sier følgende:

«Å bygge vei for framtiden er mulig. Alt det kommer an på er politisk vilje. Og utfordringene man har på transportsiden på Nord-Jæren kan løses ved å bygge bedre veier.»

Ja, bedre kunne det heller ikke blitt sagt. Men når man får denne saken til behandling i Stortinget, er ord gjort til noe annet. Man skal høre mye før ørene detter av, er et gammelt, godt uttrykk på Vestlandet.

Det som er viktig for oss – vil jeg bare også si – er at Fremskrittspartiet i dag tar fram et privat konsulentselskap som har vurdert økonomien i prosjektet. Ja, det er riktig, det er satt ut, men det er vi som skal ta den suverene avgjørelsen her i Stortinget om hvordan disse vurderingene skal settes opp mot hverandre, det er vi som tar den endelige beslutningen. Det synes jeg det er viktig å minne Stortinget på nå i den videre behandlingen av denne saken.

Jeg ser det som helt klart hva det politiske flertallet kommer til å gjøre i dag.

Presidenten: Representanten Ketil Solvik-Olsen har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [17:24:57]: Hadde jeg ikke sittet ved siden av representanten Nordtun til daglig, hadde jeg nesten trodd at han hadde litt tregt for det. For det er ikke slik at Fremskrittspartiet er imot å ha ferjefri kobling til Ryfylke og Nord-Jæren, det handler om akkurat denne løsningen på dette prosjektet. Er det så vanskelig å forstå?

Per Sandberg har sagt det som Fremskrittspartiet mener: Bedre veier er kjempeviktig for et bedre Norge, for det vil lette næringslivet, og det vil lette folks måte å komme seg rundt på. Det er viktig. Men dette handler altså ikke om å være for eller imot tunnel, slik som noen gjør det til. Jeg kjører gjerne i tunnel, jeg kjører gjerne Rennfast og Finnfast. Forskjellen på Rennfast og Finnfast og Ryfast er ikke om det er en god eller dårlig tunnel. Jo, det er egentlig det det faktisk er, for den ene tunnelen har fått rødt lys der alle de andre har fått grønt lys, og det er derfor vi blir litt betenkt over akkurat den modellen som er for Ryfast. Kunne vi ikke da satt oss ned et par måneder til og fått noen til å etterprøve dette og sett om det er problemer eller ikke? Hvis det ikke er problemer, er Fremskrittspartiet med. Men hvis problemene blir bekreftet, må en ha en annen løsning. Så enkelt er det.

Hallgeir H. Langeland (SV) [17:26:16]: Eg tek ordet, for det irriterer meg at Framstegspartiet no rir alle hestar som er. Me i SV har i denne saka erkjent at me hadde eit syn som ikkje nådde fram. Det synet taper i dag.

Kva gjer Framstegspartiet? Jo, dei er for Ryfast i Rogaland. Dersom ein går inn og spør dei på Forsand: Ferje eller bru? Ja, det fekk me ikkje Stortinget med på å greia ut, så det kan godt vera me hadde vore for det òg. Og så er det Tau-ferja, er me for den, spør ein dei som er for ferje. Ja, men det fekk me ikkje Stortinget med på å greia ut, men det kunne godt vera me kunne landa på det òg – ja, i det heile.

Og så er det pengar. Heile spekteret av argument i alle retningar – kva er dette partiet for noko? Har dei ikkje nokon som helst sjel som seier at dette står me for? Her er ein for Ryfast, her er ein for ferje, her er ein for bru, her er ein for ditt og for datt. Nei, no overspeler Framstegspartiet. Eg trur veljarane på Nord-Jæren, i Rogaland, ser at det de no held på med, er uverdige for eit politisk parti. Stå opp og stå for det de står for! Det trur eg veljarane i Rogaland likar – ikkje parti som prøver å sprikja i alle retningar.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [17:28:05]: Kva bilistane endeleg skal betala, er uavklart fordi den endelege avtalen vart gjort mellom bompengeselskapet og Vegdirektoratet, endeleg kostnad blir lågare enn det som står i proposisjonen. Det som eg har lagt vekt på, og som eg er glad for at Stortinget har slutta seg til, er at eventuelle reduserte kostnader skal koma trafikantane til gode gjennom Solbakk-tunnelen.

Så til KS2: Eg registrerer at Framstegspartiet forklarar, kjem med argument for kvifor dei har gått vekk frå og ikkje følgt KS2 på to namngjevne prosjekt. Ja vel, det er jo det regjeringa og fleirtalet i Stortinget òg har gjort; vi har lytta til det som KS2-konsulentane har kome med. Eg må seia frå regjeringa si side at det er sjeldan vi har gått så grundig – eg kjenner ikkje til at vi nokon gong har gjort det – inn i ein KS2-rapport. Men så er det slik at det som går fram av den rapporten, må òg prøvast mot dei som er dei verkelege ekspertane på veg, nemleg vegstyresmaktene. Det er dei som sit med den beste ekspertisen på vegbygging, og dei tilrår å byggja prosjektet.

Framstegspartiet må vel skemma med Oslofjordtunnelen. Dei må då ha klart for seg at Solbakk-tunnelen er noko heilt anna fordi det er to løp i kvar retning, med rømmingsvegar. Framstegspartiet snakkar om å be om to månader til å gå gjennom saka. Det er grundig gjort i forkant. Det er difor tilrådinga er som ho er frå regjeringa si side. Det er faktisk for å unngå det rådet som er gjeve frå KS2-konsulentane, som vil innebera: Rykk tilbake til start – begynn på nytt etter alle desse åra.

Ti år med intensivt lokalt arbeid har ført fram. Det er ei tid for planlegging og diskusjon, og det er ei tid for gjennomføring og realisering. Alle sider ved prosjektet er grundig vurderte. No gjeld det å koma i gong.

Presidenten: Representanten Arne Sortevik har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Arne Sortevik (FrP) [17:31:06]: Om denne grundige vurderingen som altså ligger til grunn for regjeringens og Samferdselsdepartementets konklusjon, sier konsulentfirmaene Holte Consulting og Vista Analyse, som er håndplukket og finsiktet av Finansdepartementet, følgende, som et tilsvarende på den vurderingen som departementet har gjort av deres egen kvalitetssikringsrapport: De kommenterer de modellene som Statens vegvesen har brukt, og konkluderer – som det står i innstillingen, side 5 – med at de er «tilnærmet verdiløse fordi de velger bort alle sammenhenger mellom bompengenivå, reisemønster og reisemiddelvalg».

Det er altså det grundige fundamentet som statsråden bruker på å kjøre saken gjennom, til tross for en usedvanlig tydelig konklusjon i ett eneste prosjekt innenfor samferdselssektoren. De to andre som forsøkes brukt, ubåt, Dovrebanen og E6, har helt spesielle forhold knyttet til seg, så de er dårlige eksempler.

Bent Høie (H) [17:32:22]: Når statsråden minner om at dette skal være en toløstunnel, kommer jeg på histo-

rien om da Rennfast skulle bygges. Entreprenøren Trygve Stangeland skulle bygge den raskere ved å starte i begge ender med å bore, og fikk spørsmål fra Arne Rettedal om hva som skjedde hvis de ikke møttes på midten. Da sa Trygve Stangeland: Da får du to tunneler til samme prisen.

Det forslaget som er lagt fram fra Fremskrittspartiet, viser helt tydelig at de ikke bare ønsker et alternativ til Ryfast, men de ønsker også et alternativ til trafikale løsninger for Stavangers sentrale områder, knyttet til både tunnelen fra Hundvåg til Stavanger og Eiganestunnelen. Da er det igjen verdt å minne om historien, fordi Høgsfjordprosjektet brukte en 19 år på å prøve å realisere. Etter 19 år var tålmodigheten slutt, selv om mange av oss da også var bekymret for at det å starte på nytt ville ta lang tid. Og det tok lang tid – det tok 13 år.

Fremskrittspartiets forslag innebærer ikke bare noen måneders utsettelse. Det vil innebære mange års utsettelse, ikke bare for alle de i Ryfylke som ønsker et fergefritt alternativ, men for alle de tusen som står i kø over Hundvågbroen hver eneste morgen og stanger gjennom Stavanger sentrum, og alle de som står i kø i Tjensvollkrysset hver eneste morgen fordi en sluser hele E39 gjennom Tjensvollkrysset istedenfor gjennom en Eiganestunnel.

Dette handler om at Fremskrittspartiet vil utsette gode trafikale løsninger ikke bare for Ryfylke, men også for storbyen Stavanger i mange år framover gjennom det alternative forslaget som her er satt fram.

Bente Thorsen (FrP) [17:34:39]: Nå er vi kommet langt ut i debatten, jeg har sittet og hørt på dette, og jeg har aldri hørt på maken til debatt. Den har vært engasjerende. Dette er en voldsomt viktig sak både for Rogaland, for private og for næringslivet – i det hele tatt. Nå har vi tydeligvis kommet så langt ut i debatten at sakligheten skal jeg frita meg selv fra å beskrive. Men jeg må i alle fall si såpass at lavmål er et fint ord på det som har foregått.

Jeg har sjelden og aldri hørt en så unison forsamling angripe Fremskrittspartiet – og det på grunn av at det nå er kommet en KS2, konsekvensutredning 2, som viser at dette ikke er et like enkelt prosjekt bare å sette i gang, selv om vi har aldri så mye lyst til det. Her er vi ansvarlige – dersom det skulle skje et eller annet, er vi faktisk ansvarlige for det. Og jeg har ikke hørt at noen har kommet med saklige og gode argumenter for å imøtekomme det som KS2 viser. Det forbauser meg.

Jeg må si at jeg er overgitt over at det går an av samtlige partier å ta så lett på så krasse, alvorlige advarsler som kommer fram. Hvorfor i all verden kommer de som har utredet KS2 med disse advarslene – er det fordi de har egeninteresse av det? Bør vi ikke ta dette på alvor og gjøre noe med det?

La meg slå fast: Fremskrittspartiet vil altså ha en forbindelse til Ryfylke. Det er helt sikkert. Så kan vi svartmale så mye vi vil det konkrete forslaget til Fremskrittspartiet. Det vil jeg sitere, og det lyder som følger:

«Stortinget anbefaler ikke at rv. 13 Ryfylkesambandet (Ryfast) bygges som foreslått i Prop. 109 S (2011–2012). Stortinget ber om at det så fort som mulig utarbeides ny KVVU med alternative transportløsninger mel-

lom Ryfylke og fastlandet og om trafikale løsnings for Stavangers sentrale områder.»

Dette er kjempeviktig, men for Fremskrittspartiet er det viktigste oppi dette at vi skal ha en trygg og sikker fjordkryssing. At vi da skal ri kjepphester her og snakke om hvor mange år dette er blitt jobbet med, og i det hele tatt bare hoppe på noe for å få en løsning, er rett og slett å gamble litt for mye. Det er jeg i alle fall glad for at Fremskrittspartiet ikke gjør. Så håper jeg enda at folk har mulighet til å snu.

Magne Rommetveit (A) [17:37:46]: Eg hadde gleder av å få første ordet i denne saka og hadde eigenleg tenkt at eg skulle få siste òg. Men eg er stygt redd for at det er nokon som smett på, men eg kan ta ordet igjen.

Dette har vore ein lang debatt. På førehand var det stipulert at me skulle bruka 40 minutt. No har me vel brukt eit par timar, minst, men i forhold til desse som har halde på i 30 år, eller var det 40 år, for å få dette realisert, synest eg at nasjonalforsamlinga kan ta på seg å bruka såpass tid på det.

Debatten har vore bra, synest eg. Me har fått fram det som er både einigheit og ueinigheit og ting ein lurar på. Det har kome veldig sterke vitnemål frå Stavanger-regionen og Ryfylke, og eg vil gjerne seia spesielt til dei som har tilknytting til Stavanger, frå fleire parti: Stavanger er eit vekstsen-ter for oss, som er viktig ikkje berre for Stavanger og Rogaland, men for heile landet, for det skjer så mykje rundt der. At det er veksesmerter i og rundt Stavanger, klarer ein å gjera noko med dette prosjektet.

Eg synest det er veldig viktig at ein opnar Ryfylke på denne måten, som eit attraktivt og flott buområde, vil eg òg meina, pluss at det er industri der som på ein mykje betre måte kan samhandla med omverda.

Fleire har vore inne på at rentene kan verta lågare enn dei 6,5 pst. som ein har rekna på her. Det trur eg. Eg trur det er fleire prosjekt som viser at ein klarer å få betre rentevilkår. Då vil eg igjen visa til det som står i fleirtalsmerknaden om at dersom det vert gunstigare økonomi i prosjektet totalt, er det kostnaden for dei som reiser gjennom Solbakk-tunnelen, som i første rekkje skal gå ned. Eg meiner at det er stor grunn til å tru at dette også vert rimelegare å bruka enn det som ein har kalkulert med.

Så er det jo sånn òg at reiser ein i ein sånn tunnel med bil, brukar du AutoPASS. Då betaler du berre ein pris. Har du med deg ein passasjer, har du med deg to eller tre eller fire, betaler du ingenting for dei. Så det er eit knekkpunkt der: Dess fleire du har med deg, dess rimelegare vert det. Derfor trur eg at særleg dei som pendlar, kjem til å finna gode ordningar og vil klara seg rimelegare også på dette.

Eg kjem frå Stord. Me fekk Trekantsambandet. Det som opna seg der, var ein heilt ny kollektivkvardag. I mitt distrikt var ein ikkje van med å køyra buss, anna enn kyrkjebussen på søndag føremiddag. Men no reiser me med buss alle vegar, og det går heilt fint. Så dette kan òg brukast til kollektivtrafikk.

Bård Hoksrud (FrP) [17:41:05]: Jeg kunne ikke dy meg da saksordføreren begynte å prate om knekkpunkt og

kollektivandel. Det er jo det som er noe av den store utfordringen rundt prosjektet, og som KS2 faktisk tar inn over seg, og det er trafikken og trafikkmengden. Jeg tror også ganske klart at det er utfordringer med det. Som representanten Sortevik sa, at beregningene med TASS 5 er tilnærmet verdiløse ettersom både modellbrukerne og etterfølgende trafikkseminar har definert bort alle sammenhenger mellom bompengenivå, reisemønster og reisemiddelvalg. Det er ganske sterk kost i forhold til dette prosjektet.

Til representanten Langeland, som sa at nå må man stå opp for noe. Vi står faktisk opp for noe, fordi vi mener at med de tingene som er kommet fram i denne saken, er det mange utfordringer som gjør at man velger å si nei til det framlagte forslaget, men vi ønsker å få på plass en fastlandsforbindelse til Ryfast. Men jeg er jo spent på om representanten Langeland, som er imot prosjektet, som har kjempet imot prosjektet i all tid, kommer til å stemme for prosjektet i dag, eller om han kanskje ikke kommer til å være til stede i dag. Det kan være interessant om representanten Langeland kommer til å stå opp for noe.

Så har jeg lyst til å si til noe av den siste informasjonen som har kommet fram de siste dagene, og det er at det er rundt 130 mill. kr i vedlikeholdskostnader bare for de to tunnelene. Det er mer penger enn alt det mitt hjemfylke får til samferdsel i løpet av et år til fylkesveinettet – og det er for to tunneler. Sånn tror jeg nok det er for mange andre fylker også, som får mye mindre enn 130 mill. kr til å gjøre investeringer og vedlikehold på veinettet sitt. Så jeg skjønner at mange reagerer da. 2,6 mrd. kr – selvfølgelig må vi, hvis dette vedtaket blir fattet, sørge for å vedlikeholde tunnelene og sørge for at de er trygge å kjøre i. Men jeg er redd for at vi kommer til å se kostnadssprekk på kostnadssprekk på dette prosjektet. Det kommer til å bli dyrt, og dessverre vil det være innbyggerne i hele Rogaland som sannsynligvis må ta regningen når fylkeskommunen må stille opp for garantien sin på 6 mrd. kr.

Jeg håper jeg tar feil, men jeg er redd for at jeg om noen år, som jeg sa i mitt tidligere innlegg, kommer til å si: Hva var det jeg sa? Det gikk sånn som jeg fryktet, men ikke som jeg håper. For jeg håper selvfølgelig, og jeg er glad for hver meter asfalt. Men jeg tror at dette er et sjansespill. Jeg er usikker på om vi har valgt en god løsning, spesielt når det gjelder kvalitetssikringen og den rapporten som kommer derfra, som er så klar og tydelig, og til og med etter at Vegdirektoratet har lagt fram sitt, og brukt noen få linjer i proposisjonen på hvorfor de bare blankt avviser KS2. Men det betyr jo at vi heretter ikke behøver bruke millioner av kroner i året på KS2 eller KS1, for det er noe regjeringen ikke velger å ta hensyn til allikevel.

Magne Rommetveit (A) [17:44:19]: Først: Staten tek vedlikeholdskostnader på tunnelar. Så litt til det med knekkpunkt. Då tenkjer eg i forhold til ferjer. Eg veit ikkje om Hoksrud er så van med ferjer – innanlandsferjer.

Så vart det stilt spørsmål om trafikkmengde og desse eksterne konsulentane. Ja, dei er eksterne, og dei er sik-kert flinke til å rekna, men det har altså vore tolv andre ut-greiingar akkurat rundt desse tinga. Det er då snittet eller samanstillinga av dei som har ført til resultatet.

Så vil eg gjerne nemna noko anna som fleirtalet har med i merknadene sine, som kan verta veldig interessant framover, og som kan vera med og få ned kostnadene:

«Fleirtalet imøteser utgreiing om innføring av obligatorisk brikke i samband med revisjon av Nasjonal transportplan. Dersom det skulle bli innført, vil det kutta kostnadane ved automatisk bompengeneinnkrevjing vesentleg, og det vil betra økonomien både for Ryfast og for andre bompengeprojekt.»

Når det gjeld innkrevjingskostnadene på autopassordninga, er det spesielt store kostnader knytte til dei som ikkje har brikke. No får me innført i løpet av året obligatorisk brikke for alle kjøretøy over 7,5 tonn. Det kan godt vera, som NTP legg opp til, at den grensa vert endra nedover. Då vil ein òg få rimelegare innkrevjing.

Så litt til Framstegspartiets forslag:

«Stortinget ber om at det så fort som mulig utarbeides ny KVVU med alternative transportløsningar mellom Ryfylke og fastlandet og om trafikale løsnings for Stavangers sentrale områder.»

«Så fort som mulig» – ja, slik eg har forstått det, vil «så fort som mulig» kunne vera ti år. Og med dei vitnemåla me har fått i dag frå dei rundt Stavanger, har ein ikkje tid til å venta i ti år på å finna ei god nok trafikal løysing. Derfor er det einaste alternativet å gå for det som ligg føre i dag.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 14.

Sak nr. 15 [17:46:53]

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om innkrevjing av lokalt finansieringstilskott på omsetnad av drivstoff i Tromsø og ein del andre saker på Samferdselsdepartementet sitt område (Innst. 364 S (2011–2012), jf. Prop. 113 S (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra transport- og kommunikasjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Presidenten vil vidare foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Vidare blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Anne Marit Bjørnflaten (A) [17:48:14] (ordfører for saken): Samferdselsdepartementet legger i proposisjonen fram en del saker som bl.a. omfatter Bergensprogrammet og videreføring av ordningen med innkreving av lokal drivstoffavgift i Tromsø. Jeg skal redegjøre for flertallets syn i disse sakene. Når det gjelder merknadene som omhandler Oslo-pakke 3, vil representanten Hov Eggen redegjøre for flertallets syn i den saken.

Stortinget har tidligere sluttet seg til en utvidelse av Bergensprogrammet. Bybanen i Bergen er blitt svært vel-

lykket. Det ligger nå forslag om ytterligere utvidelse av Bergensprogrammet, som gir rom for å åpne tredje etappe av Bybanen, samt en del andre tiltak. Før saken kan legges fram for Stortinget, skal det gjennomføres en KS2.

For å sikre kontinuerlig utbygging av Bybanen har Hordaland fylkeskommune søkt om å få benytte 55 mill. kr i bompenger til tredje etappe i 2012, og dette skal skje ved at Bergen Bompengeselskap AS øker låneopptaket i mellomtiden.

Alle partiene, så nær som Fremskrittspartiet, støtter Samferdselsdepartementets anbefaling om å slutte seg til dette. Bybanen utgjør en særdeles viktig del av kollektivtilbudet i Bergen, og har i løpet av kort tid blitt en suksess. En ytterligere utvidelse er nødvendig for å kunne møte den økte befolkningsveksten i Bergen med kollektive løsnings, og flertallet er opptatt av at det er viktig å sikre en kontinuerlig utbygging.

Innkrevningen av lokal drivstoffavgift i Tromsø har bidratt til nødvendig utbygging av infrastruktur i kommunen. Ordningen går imidlertid ut i sommer, og nå har Tromsø kommune og Troms fylkeskommune søkt om å få forlenget innkrevningen i fire år til, fram til 31. juli 2016. Dette har samtlige partier i kommunestyret i Tromsø stilt seg bak, inkludert Fremskrittspartiet.

Tromsø-pakke 3, trinn 1, vil omfatte tiltak for kollektivtransport, for gående og syklende og trafikksikkerhetstiltak. Det er også prioritert midler til planlegging av framtidige tiltak i samsvar med konseptvalgutredningen for transportsystemet i Tromsø.

En fireårig utvidelse vil imidlertid gi små inntekter. Hovedsatsingen er derfor lagt til en strekning i byen – Stakkevollvegen. Dette er en av de mest trafikkerte vegene i Tromsø, mellom sentrum og universitets- og sykehusområdet i Breivika. Nå sikrer man sykkelfelt og tosidig fortau på hele strekningen, og alle partiene i komiteen, minus Fremskrittspartiet, mener at det er positivt og i tråd med klimaforliket.

Tromsø står overfor store utfordringer når det gjelder den framtidige infrastrukturen, noe ikke minst konseptvalgundersøkelsen peker på. Dette uttrykker hele komiteen bekymring for. Det er store behov for investeringstiltak både på riksvegene, for kollektivtransporten og for å bedre forholdene for gående og syklende. Kommunen opplever også en sterk vekst i folketallet, og Tromsø spiller en sentral rolle for utviklingen i nordområdene.

En samlet komité uttrykker derfor bekymring for kapasitets- og miljøutfordringene som er knyttet til transportsystemet i Tromsø. Det er bl.a. arealknapphet for både boligbygging og næringsutvikling som følge av transportsystemet.

Derfor mener de rød-grønne partiene at det er sterkt beklagelig at Fremskrittsparti-Høyre-byrådet i Tromsø så langt ikke har vist vilje til å løse de store infrastrukturutfordringene kommunen står overfor. Gjennom å parkere tidligere vedtak om medfinansiering for viktige samferdselsprosjekt som bygging av ny innfartsveg til Tromsø – nye E8 – og ved ikke å ville innføre tiltak som ville kvalifisert Tromsø til støtte fra belønningsordningen, har infrastrukturutviklingen i byen stoppet opp.

Jeg har registrert at både representanter fra NHO, Næringsforeningen, UNN og Høyres egen samferdselspolitiske talsmann, Øyvind Halleraker, har advart mot dette. Lengst har fylkesråden for samferdsel, Terje Olsen fra Høyre, gått, som har bedt Stortinget overkjøre Fremskrittspartiet og Høyres byråd i Tromsø for å sikre realisering av ny E8.

Den nye E8 utgjør hovedtransportåren inn til Nord-Norges største by. Med sitt vedtak har det borgerlige flertall i kommunestyret skjøvet dette prosjektet helt ut i det blå. Det er mange som deler de rød-grønne partienes frykt for at manglende forutsigbarhet og vilje til å gjennomføre nødvendige tiltak for å bedre infrastrukturen, vil svekke Tromsøs posisjon som en motor i nord.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [17:52:57]: Aller først vil jeg forholde meg til videreføringen av de lokale avgiftene på drivstoff i den såkalte Tromsøpakke 3 og hvordan disse midlene er tenkt brukt i prosjektet. Som de fleste har fått med seg, ønsker ikke Fremskrittspartiet noen flere avgifter overfor bilistene, bilistene har mer enn nok av avgifter fra før.

Men det er litt underlig å se hva departementet legger til grunn: Departementet legger vekt på at ordningen med lokal drivstoffavgift ikke må oppfattes som en ny kommunal avgift for å løse ordinære oppgaver på hovedveinettet, og at tiltak som skal finansieres av drivstoffavgiften, må utgjøre en ekstraordinær satsing gjennom bygging av et hovedveinett i Tromsø. Men av de 92 mill. kr som er beregnet fra denne drivstoffavgiften på Stakkevollvegen, skal 46 mill. kr, eller halvparten, brukes til helt andre formål enn på hovedveinettet. 46 mill. kr fra bilistene er planlagt brukt til helt andre tiltak enn hovedvei, tiltak for gående, syklende og andre tiltak. Så skal vi ta departementets uttalelser på alvor, er det liten tvil om at dette ikke er noe annet enn en gjennomføring eller forlengelse av en ny avgift.

Proposisjonen inneholder også en forskuttering av E39 Høgekjølen–Harangen i Sør-Trøndelag. Fremskrittspartiet støtter denne forskutteringen, men mener at det er direkte galt og lite trafikksikkert at regjeringen tar til orde for en veibredde på 8,5 meter på en europavei. Ikke minst blir dette galt når vi vet at strekningen er ulykkesutsatt. Fremskrittspartiet prioriterer trafikksikkerhet og ønsker derfor å bygge veien med 12,5 meters bredde.

Paradokset er at samferdselsministeren gang på gang legger skylden på tidligere regjeringer for at de bygde underdimensjonerte veier, for så i denne sak – som i flere – å ta til orde for å underdimensjonere veibredden slik at det for framtiden ikke vil bli plass til et midtrekkverk på veien.

Det er alvorlig at vi har en regjering som ikke setter sikkerheten først. Midtrekkverk eliminerer ca. 80 pst. av front-mot-front-kollisjoner, de alvorligste ulykkene, med størst skader. Men regjeringen vil heller redusere utgiftene, og ønsker å fortsette med å bygge veier for fortiden og ikke for framtiden.

Hva angår videre utbygging av Bybanen i Bergen, som er omtalt i proposisjonen, ønsker ikke Fremskrittspartiet å anbefale en slik utbygging, eller låneopptak, før et slikt prosjekt eventuelt kan kobles opp til nye jernbanelinjer til

Flesland og Åsane og knyttes opp til det nasjonale jernbanelinjet. I en slik løsning ønsker Fremskrittspartiet å understreke viktigheten av en samordning mellom Jernbanelinjet, NSB og Avinor. Flesland bør prioriteres som et nasjonalt modalt transportknutepunkt, der godshavn, jernbane, vei og flyplass blir koblet sammen. En slik løsning vil lette trafikksituasjonen, redusere utslippene vesentlig i og rundt Bergen og frigjøre store arealer fra trafikk i sentrumsområdene. Et slikt prosjekt krever statlig regulering, tilrettelegging og finansiering. Det er på denne måten man kan løse utfordringene Bergen har.

Proposisjonen omhandler også arbeidet opp mot at moderniseringen av dagens førerkort- og motorvognregister er forsinket. Fremskrittspartiet ønsker å understreke at nok en gang får Stortinget presentert at kostnadsrammene for innføring av datasystemer sprekker og er helt uten plan og styring. Prosjektet hadde en styringsramme på 250 mill. kr, nå er tallet 763 mill. kr – en foreløpig sprekk på over 300 pst. og en foreløpig forsinkelse på sju år. Er det mulig? Dette er uansvarlig, useriøst og en uforskammet måte å bruke skattebetalernes penger på. Jeg vil minne om at Fremskrittspartiet fremmer et forslag for å få på plass en IKT-havarikommisjon, og da ikke for å fordele skyld, men for at det offentlige kan lære av de feil som er blitt gjort.

Fremskrittspartiet vil ta opp Oslopakke 3 senere i behandlingen. Jeg tar opp forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre og det forslaget vi står alene om.

Presidenten: Representanten Jan-Henrik Fredriksen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Øyvind Halleraker (H) [17:58:20]: Jeg synes saksordføreren har hatt en stødig hånd på denne saken – det er jo flere saker i én sak, som blir behandlet ganske raskt, og noen av dem er også ganske store.

Så må jeg si at i dag er det visst dagen for å undre seg over Fremskrittspartiet. Her får vi altså et innlegg, fra han som er talsmann for partiet, om løsninger i Bergen og Hordaland som ingen i Bergen og Hordaland har bedt om. Hvor er forankringen til det lokale og det regionale? De har i årevis kjempet seg fram til løsninger, funnet fram til finansiering og påtatt seg løft både over egne bøker og gjennom bompengeløsninger, og så skal man her fra denne talerstol bli fortalt at dere tenker helt feil, for vi tenker rett her inne. Det er ikke den måten Høyre driver samferdselspolitikk på. Jeg er veldig enig i at vi nå får dette vedtaket om utvidelse av lånerammen, slik at man kan holde oppe tempoet. Men jeg håper at statsråden i sitt innlegg kan si litt mer om når denne bompengesøknaden blir ferdigbehandlet – det dreier seg tross alt bare om en dobling av avgiften. Så så veldig komplisert skulle det ikke være – slik at man kan fortsette arbeidet som man har forutsatt. Det innebærer at det må foreligge et vedtak før 1. januar 2012.

Når det gjelder Oslopakke 3 i denne saken, registrerer jeg store kostnader til utvikling av internsystemer. Jeg vet at jeg ikke har noe med det å gjøre, men likevel ser jeg at en rekke andre bompengeselskaper velger å konkurransesette driften av sine innkrevingsordninger og tjener store penger på det, som gjør at man kan bruke enda mer på

vei. Fjellinjen velger å gjøere dette selv, og det kan tenkes at også Fjellinjen kunne ha nytte av å få konkurranseutsatt sin drift, bare så det er nevnt.

Når det gjelder E39 Høgkjølen–Harangen, er vi i grunnen akkurat der vi var i går da vi snakket om E16, og at vi bygger for smal vei – vi bygger for fortiden.

Høyre mener – som vi har uttrykt i vår trafikkisikringsplan – at vi må senke terskelen for når vi skal bygge møtefri vei – midtdelerløsninger – og da må vi opp i 12,5 meters bredde for å få det til. Derfor har vi også et forslag om det i saken, som allerede er satt frem.

Jeg tror at vi kommer til å se at trafikken også her kommer til å øke mer enn prognosen tilsier, og at det ville være klokt allerede nå å foreta den utvidelsen.

Når det gjelder Tromsø-saken, som egentlig er sakens hovedsak, slik det er blitt fremstilt, støtter vi selvfølgelig ordningen som har vært der i mange år, og utvidelsen som nå skjer.

Representanten Bjørnflaten sier at vi i Tromsø har fått et nytt politisk regime, som ikke viderefører de vedtak som er gjort tidligere. Det er vi nødt til å ha respekt for at de har en annen holdning til, men det er riktig, som jeg har uttrykt, at de som kommer til Stortinget og ber om å få forsert sine prosjekter ved å være med og bidra i finansieringen, lykkes som regel. Alternativet er å vente til det er nok statlige midler på plass. Det er en riktig fremstilling.

Hallgeir H. Langeland (SV) [18:03:13]: Saksordføreren har på ein grei måte gjort greie for regjeringspartia sitt syn i denne saka, men eg har likevel lyst til å gå tilbake til gårdsdagen, då me hadde klimadebatt i Stortinget – eg tenkjer med utgangspunkt i Framstegspartiet. Dei var sure fordi dei ikkje fekk vera med i det såkalla klimaforliket. Men sjå for dykk ein debatt i dag, som den me har i dag i denne saka, dersom Framstegspartiet ville vera med i klimaforliket, der ein skal ta veksten på kollektivtransporten og ikkje på privatbilismen. Det hadde vore spennande å vera med på. Som eg sa i går, er eg veldig glad for at Framstegspartiet slepp å vera med og ta klimaansvar, slik at dei kan kjøra på kol, som vanleg.

I går var det òg veldig mykje debatt om nettopp transport, og dei kollektive løysingane blei omtalte som framtidretta – både når det gjaldt bybanar, meir satsing på tog og elbilar. Det kollektive, klimavenlege sporet var i det heile høgt på dagsordenen i går. Derfor er det litt rart at nokre byar ikkje er så gode på dette.

Når ein ser på Trondheim, som har ein avtale med staten, og som faktisk har redusert privatbiltrafikken sin med 10 pst. og auka kollektivtransporten sin betydeleg, er det rart at ikkje andre byar også tenkjer slik. Som me veit, er t.d. NHO positiv til restriktive tiltak innafor byområda, fordi dei veit at det fører til at dei tener meir pengar. Viss det ikkje er køar overalt der varene skal fram, betyr det at ting går raskare. Derfor er det litt urovekkjande at større byar i Noreg – Tromsø, Bergen, Oslo, som vi snakka om her – ikkje går det sporet hardt nok. Der er det nemleg mykje å henta for klimasaka, fordi me forureinar mindre, men òg for næringslivet, som tener meir. I tillegg blir miljøet og ikkje minst luftforureininga betre,

noko som er eit problem i alle byar, spesielt på vinters-tid.

Det er ikkje tvil om at Bybanen i Bergen har vore ein suksess. Han har Framstegspartiet motarbeidd heile vegen. Når eg les det som Framstegspartiet skriv i innstillinga om at Bybanen krev gategrunn, lurar eg på om det er Framstegspartiet sin politikk å riva Bybanen fordi han tek opp plass for parkeringsplassane, eller godtek ein den biten som er bygd, og vil ikkje byggja meir? Det er slik eg les det, men ein begynner å lura når det er gale at Bybanen i Bergen – som har vore ein suksess – tek opp så mykje plass. No ser eg at representanten Sortevik teiknar seg på talarlista, då reknar eg med at me får svar på det spørsmålet.

På Nord-Jæren, der eg held til, er det òg bybaneplanar, men dei skriv stadig vekk i avisene om kor sure dei er på bergensarane som har fått dette til, mens dei på Nord-Jæren og i Stavanger-regionen ikkje har klart dette enno. Det er i alle fall eit klart mål at Stavanger òg skal få til dette som Bergen-suksessen viser.

Det er slik at Tromsø har lagt om den politiske kursen noko. Eg veit ikkje korleis eg skal tolka Halleraker, men eg tolkar han litt dit at uansett kva for eit regime som finst lokalt i ein by, svarar det seg å samarbeida på dei premisane som t.d. eit klimaforlik legg opp til, og som ei påskjøningsordning legg opp til. For det er eit breitt politisk fleirtal som står bak, og viss ein kommune ikkje held seg til det breie politiske klimaforlikfleirtalet på Stortinget, er det klart at ein taper masse pengar.

Eg vil gjerne vera med og støtta dei signala som Halleraker gjev til Tromsø kommune om å spela på lag med myndigheitene. Då blir det meir og betre transportløysingar for Tromsø.

Når det gjeld Oslo, som Siri Hov Eggen vil koma tilbake til, seier me veldig tydeleg frå regjeringspartia si side at der gjeld òg klimaforliket. Der gjeld det at veksten må takast på kollektivtransporten. Me kan ikkje ha meir forureinande biltrafikk inn i byen. Så der reknar eg med at Oslo justerer kursen i forhold til det som gjeld klimaforliket, sånn at staten kan bidra med meir økonomiske midlar til Oslo, og alle større byar, slik som ein blei einig om i går i samband med klimaforliket.

Knut Arild Hareide (KrF) [18:08:24] (leiar for komiteen): Eg vil takke saksordføreren for ein god jobb. Kristeleg Folkeparti sluttar seg òg til regjeringa sitt framlegg i denne samleproposisjonen.

Eg vil kort kommentere tre saker. Den eine er Bergensprogrammet. Det er jo veldig bra at det no skjer ei utvikling for Bybanen. Det er altså tredje etappe ein no er klar til å gå i gang med. I ein merknad frå Høgre ligg det òg at me treng ein ny bompengesøknad. Eg har lyst til seie at eg sluttar meg til det substansielle frå Høgre si side, det utolmodet over å få det på plass. Kristeleg Folkeparti har likevel valt ikkje å slutte seg til den merknaden. Det er fordi Bergen bystyre har brukt relativt lang tid i behandlinga, og saka har heller ikkje vore så lenge i departementet enno. Men eg deler Høgre sitt utolmod i saka. Ein statsråd som har behandla verdas lengste tunell så hurtig, vil òg heilt

sikkert kunne behandle denne saka hurtig og på ein god måte.

Så er det Tromsø-perspektivet. Der er me jo einige om at drivstoffavgifta skal vidareførast. Eg deler òg eit utolmod om at Tromsø skal vere meir villig til å bruke restriktive tiltak, men eg meiner at det skal kome frå det lokale initiativet. Det gjeld alle bompengesøknader som vi behandlar her. Men det er òg viktig at det er kommunen sjølv og byen sjølv som får lov til å velje kva restriktive tiltak ein vil ha.

Den tredje saka eg til slutt har lyst til å kommentere, er Oslopakke 3, der me no har fått ei einigheit. Det synest eg er veldig bra. Men det er eit paradoks at med den einigheita veit me òg at om me lukkast med det som er målet bak Oslopakke 3, å få færre til å køyre bil og fleire til å køyre kollektivt, om me lukkast med det, forsvinn òg finansieringsgrunnlaget for Oslopakke 3. Det meiner eg er ei felles utfordring, ikkje minst for det store fleirtalet i denne saka, som ser på bompengar som eit nødvendig vonde som me er med på å akseptere. Eg meiner at når me skal behandle Nasjonal transportplan om eitt års tid, er det ei utfordring me er nøydd til å sjå på, at me eigentleg har ein systemsvikt i at om me lukkast med å få fleire frå bil og over på kollektivtransport, så forsvinn òg finansieringsgrunnlaget.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [18:11:24]: Lat meg aller fyrst kommentera dei tre sakene som gjeld byområda våre. Det fyrste er revidering av Oslopakke 3. Eg er glad for at komiteen ikkje har merknader til orienteringa om at bompengeselskapet Fjellinjen AS har teke opp eit driftsrelatert lån på om lag 900 mill. kr utover dei 1,6 mrd. kr som Stortinget tidlegare har gjeve tilslutning til. Eg vil be Statens vegvesen om å sørgja for betre rutinar ved behandling av slike saker.

Så er revisjonen av Oslopakke 3 ei sak som eg vil koma tilbake til Stortinget med, fyrst i budsjettframlegget i haust og deretter i samband med Nasjonal transportplan neste vår. Oslo og Akershus møter store utfordringar på bakgrunn av sterk befolkningsvekst. Som Stortinget no har vorte einig om i klimaforliket, skal veksten i persontransporten takast med kollektivtransport, sykkel og gange. Til liks med komiteen legg òg eg til grunn at det må vera eit mål for hovudstadsområdet, Oslopakke 3, at ein ventar at trafikkveksten finn si løysing gjennom å satsa på miljøvennlege transportformer.

Når det gjeld Bergensprogrammet, har eg følgjande å seia: For å sikra ei kontinuerleg utbygging av Bybanen har Hordaland fylkeskommune søkt om løyve til å nytta 55 mill. kr i bompengar til tredje etappe av Bybanen i 2012. Eg tilrår det for å sikra nødvendig framdrift i førebuingane til anleggsstart for tredje etappe av Bybanen.

Så er bompengeproposisjonen for Bergensprogrammet etterlyst her. Til det er det å svara at eg har ikkje til hensikt å la han liggja lenge i departementet; han er enno ikkje komen dit. Difor er mitt svar at han skal leggast fram når tilstrekkelege avklaringar ligg føre.

Når det gjeld Tromsø og spørsmålet om forlenging av drivstoffavgifta der, er det store behov for investeringar i transportsystemet i Tromsø, både på riksvegane, for kol-

lektivtransporten og for gåande og syklende. Byen har betydeleg befolkningsvekst og spelar ei viktig rolle for utviklinga i nord. Viss ein ikkje lukkast med å etablera gode samferdselsløysingar, vil ein kunna stå i fare for at veksten skjer utanfor landsdelen.

Det er tverrpolitisk einigheit om å vidareføra avgifta i Tromsø kommunestyre. Det er bra at både Tromsø kommune og Troms fylkeskommune ynskjer sterkare satsing på kollektivtrafikk, på trafikktryggleik og tiltak for gåande og syklende. Ei slik innretning er òg i tråd med regjeringa si klimamelding. Men det er òg verdt å merka seg at utvidinga av drivstoffavgifta gjev relativt små inntekter i forhold til det totale behovet for vidare utvikling av transportsystemet i Tromsø. Eg må ta til etterretning at Tromsø kommune og Troms fylkeskommune så langt ikkje har ynskt eit slikt omfang av trafikantbetaling som er vanleg i andre byområde. Dei planlagde aktivitetane dei neste fira åra er difor låge.

Så er det bra – og eg er fornøgd med – at Stortinget gjev støtte til forslaget om vidareføring av ordninga. Det er i alle fall eit bidrag til at nødvendige tiltak kjem i gang.

Det er stor glede lokalt knytt til forskottering av Harangen–Høggjølen. To fylkeskommunar har teke initiativ til forskottering, og eg er hjartans einig i det. Det betyr anleggsstart i september 2012, og heile prosjektet kan planleggast opna for trafikk i 2015.

Til slutt ein omtale av Autosys. Då må eg dei siste sekunda mine seia at Stortinget skal vita at Samferdselsdepartementet følgjer den saka nøye og vil koma tilbake med omtale av Autosys i budsjettet for 2013.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bård Hoksrud (FrP) [18:16:45]: Vi får nå noen saker som tilsynelatende ser ut til å være bare en liten orientering, eller en samleproposisjon.

Men Autosys, der kostnadsoverslaget nå har gått fra 250 mill. kr til over 760 mill. kr, har enorme overskridelser. Det begynner å nærme seg tendenser i Forsvaret, der vi har sett store overskridelser. Ikke nok med det: Vi opplever store overskridelser i prosjektene i Oslopakke 3, fra 53 mrd. kr, som er den opprinnelige Oslopakke 3, til 99 mrd. kr i det siste overslaget.

Hva gjør statsråden for å ha kontroll med det man holder på med, hvordan sikrer man seg mot bare å komme ut med noen tilfeldige tall, hvilke konsekvenser får det for dem som holder på med dette – og i tillegg – hvordan får man lov til å låne 900 mill. kr som man egentlig ikke har rett til å låne? Det er egentlig tre ganske alvorlige forhold som ligger i denne samleproposisjonen, som ser ut til å være en enkel sak å få igjennom i Stortinget.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [18:17:50]: Det er ikkje mi meining å gøyma saker gjennom å omtala dei som andre saker. Det er tvert imot vanleg praksis i transportkomiteen at det blir ei oppsamling av saker rundt mai månad. Nokre er så store at dei kjem som egne saker.

Lat meg for det fyrste svara når det gjeld dei 900 mill. kr og låneopptaket i Fjellinjen AS. Der har Statens vegve-

sen fått beskjed om å få på plass betre rutinar. Når det gjeld Oslopakke 3, kjem vi tilbake til den saka både i budsjettet og i NTP. Så må eg seia nokre ord om Autosys, for eg er heilt einig med Hoksrud. Det er ein alarmerande kostnadsauke. Det handlar om å modernisera dagens førarkort- og motorvognregister. Det dreier seg om ni månader forseinking på grunn av funksjonelt omfang og teknisk kompleksitet. Med Framstegspartiet si tru på kvalitetssikring bør det trøysta at både Statens vegvesen og departementet har knytt til seg eksterne kvalitetssikrarar på dette feltet.

Øyvind Halleraker (H) [18:19:14]: Mitt spørsmål går på Bergensprogrammet. Lånerammeutvidelsen er vel og bra, men det er også viktig at man nå får den framdriften i planleggingen av hele pakken som man ønsker. Det er avhengig av at finansieringsrammen rundt prosjektet blir klarert. Det skjer gjennom bompengesøknaden.

Så hører jeg at statsråden sier at den ikke har kommet til henne. Det er dessverre riktig. Den ligger hos en av hennes underetater. Jeg har også hørt en litt annen historie fra sentrale veifolk. Så dette er en god dag for statsråden og også for oss andre som er for at vi bygger veier i dette landet. Jeg har lyst til å be statsråden om å etterlyse denne saken og kanskje få satt litt skikkelig «Kleppa-fart» i den, selv om det er Hordaland det er snakk om.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [18:20:19]: Med referanse til tidlegare sak må eg få minna om at ein KS2-rapport var ferdig før jul. Så er eg glad for at Stortinget tok den saka så fort vidare. Den gleda deler vi.

Når det gjeld denne saka om Bergensprogrammet, har eg allereie etterlyst ho. Det er fordi eg veit at det er utolmod når det gjeld å følgja opp programmet. Det er både i Bergen og i andre kommunar i regionen store utfordringar med å koma vidare. Så eg må ta opp att det eg sa – det er jo slik vi seier det – at Samferdselsdepartementet vil koma tilbake til utvidinga av Bergensprogrammet når tilstrekkelege avklaringar ligg føre.

Knut Arild Hareide (KrF) [18:21:22]: Eg vil takke statsråden for svaret ho gav om Bergensprogrammet både i innlegget sitt og i replikken no. Eg opplever utolmod etter å få bompengesøknaden på plass. Det var også det statsråden sa.

Det eg vil utfordre på, er klimaforliket, der me no har blitt einige om at staten i større grad skal bidra til dei store bypakkene. Det synest eg er veldig bra, for det finst så store utfordringar på kollektivsida at det er heilt nødvendig med ein større statleg del. No er det altså tydeleg at det blir ei eiga ordning for dette. Eg tenkjer på Oslopakke 3, der f.eks. Fornebubanen med omsyn til tid ligg heilt fram i 2018. Så spørsmålet mitt er veldig enkelt: Når klimaforliket no er på plass, kan statsråden sikre at me når NTP blir lagd fram neste år, har ei god ordning på plass?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [18:22:27]: Frå regjeringa si side var det ei bestilling til etatane med omsyn til det forslaget som dei skulle utarbeida og koma med forslag til korleis staten kunne delta med større medfinansiering

ering enn i dag. Det har dei gjort. Så har Stortinget – eit breitt fleirtal – gledeleg nok stadfesta dette i klimaforliket, både at staten skal ta ein større del, og òg det forslaget som ligg, at det er kollektivtransport, gange og sykkel som her må ta veksten i dei største byområda.

Vi arbeider med å ha ei ordning klar i NTP, og eg har i dag hatt møte med KS sitt storbynettverk for òg å høyra korleis dei største byområda sjølve ser på kva som bør prioriterast.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Siri Hov Eggen (A) [18:23:49]: Sommeren 2006 inn gikk et bredt spekter av politiske partier det nå omtalte Oslopakke 3-forliket. Alle partier, unntatt Fremskrittspartiet i Akershus og Rødt i Oslo, fant sammen for å løse regionens utfordringer med hensyn til vei-/kollektivtrafikk.

Styrken i politiske forlik er at de tåler en politisk storm og et valgskifte eller to. De opphever skillelinjer og ansvarliggjør de partier som går inn i forliket.

De nærmeste årene er det en formidabel befolkningsvekst i Oslo og Akershus. Til det trengs det robuste transportsystemer og gode kollektivløsninger. Det siste er vesentlig, fordi regionen trenger bilbegrensende tiltak, og – som flertallsmerknaden påpeker – veksten må tas kollektivt. Så er det sånn i dag at en av fire kroner allerede går fra bompenger til drift av kollektivtrafikk.

For noen uker siden ble en ny, revidert Oslopakke 3 presentert av dem som hadde forhandlet. Et forlik kan videreføres, om enn med noe avskalling. I 2006 satte Fremskrittspartiet i Oslo seg til forhandlingsbordet og fant en løsning. De la bort kjepphestene og bidro ganske aktivt til at Oslopakke 3-forliket kunne lanseres. I 2012 var kjepphestene funnet fram, og vi kan dermed så langt registrere at Fremskrittspartiet har meldt sin avgang fra hele Oslopakke 3-forliket. Det føyer seg jo godt inn i rekken av bompengemotstanden de framviser ganske sterkt i denne salen. Derfor er jeg nødt til å si, særlig til Høyre, at uten Arbeiderpartiet ville det altså ikke blitt noen Oslopakke 3, og det krever at Arbeiderpartiet og Høyre også må finne sammen i store saker for å skape framtidsrettede og gode, langsiktige løsninger.

I går vedtok vi klimaforliket. I morgen skal Oslo bystyre behandle Oslopakke 3. Neste mandag skal fylkestinget i Akershus behandle Oslopakke 3, og til høsten skal Stortinget ta dette videre i budsjettet.

På pressekonferansen for den reviderte pakken ble det sagt at Oslopakke 3 løser ikke alt, men den er helt avgjørende for regionen. Om dette er et riktig skritt i retning av et mer klimavennlig hovedstadsområde, gjenstår å se. Forventningene i salen er store.

Så må jeg helt til slutt få si til partiet Høyre og representanten Halleraker at det er besnærende at Høyre nok en gang løfter inn konkurranseutsetting av bompengeselskapet Fjellinjen. Da anbefaler jeg representanten Halleraker og Høyre å ringe sine partikolleger som styrer i Oslo og Akershus, og si akkurat dette. De har styrt i denne jobben

ganske lenge. Det har ikke vært noe stort tema, så jeg anbefaler Høyre å ta det opp. Jeg registrerer at regionen ikke ønsker dette – heller ikke Høyre i Oslo og Akershus ønsker å konkurransutsette dette selskapet.

Arne Sortevik (FrP) [18:26:45]: Blant mange saker i proposisjonen er også en omtale av Bergensprogrammet.

To ting om det – først til representanten Langeland: Trikken er delvis og tidvis full. Det er folk og passasjerer som ikke lenger har buss. Det er ingen påviselig økning i kollektivtrafikken. Systemet er lagt om. Det er mange omstigninger. De som reiste direkte før, reiser nå med omstigning, og kollektivandelen telles nå basert på antall omstigninger.

Hvis det hadde vært parlamentarisk å si det, ville jeg kalt det for politisk bløff. Men det er altså ingen veldokumenterte regnestykker på at kollektivandelen faktisk har økt i Bergen med trikken.

Men det som dessverre har forsvunnet ut – og det er nok delvis på grunn av forvaltningsreformen – er siste del av det andre hovedprosjektet, altså ikke Bybanen, men det andre hovedprosjektet, som er en viktig ringveiforbindelse i storbyen Bergen. Det at vi skal få velfungerende transportsystemer i de største byene, er avhengig av at de har gode veiforbindelser, og – ikke minst – gode ringveiforbindelser.

Nå er vi i gang med å bygge andre delen av den viktige ringveien, Ringvei Vest. Der ligger vi godt an. Der ligger man foran skjemaet, man har brukt mindre penger, man regner faktisk med å gjøre dette 200 mill. kr billigere enn antatt. Men det mangler altså 830 mill. kr til å finansiere tredje byggetrinn for at hele ringveien skal få virkning. Det er jo viktig at man bygger prosjektet helt ferdig. Først da får man god miljøvirkning – med adresse til flere foregående talere. Da er det viktig at staten tar ansvar. Vi har i vår merknad om utvidet lån til Bybanen nettopp pekt på det, at i storbyene må faktisk staten i langt større og sterkere grad ta ansvar for planlegging, koordinering og ikke minst finansiering, også når det gjelder å bygge ferdig gode, miljørettede tiltak som Ringvei Vest nå er.

Nå ser det altså ut som den tredje prosjektdelen blir skutt ut i tid. Da dette prosjektet ble påbegynt, var Ringvei Vest en riksvei. Nå er det et fylkesveiprojekt. Da er det dessverre fare for at det seiler sin egen sjø en stund, fordi det ikke er økonomi i fylkeskommunen til å ferdiggjøre det løftet. Så oppfordringen fra Fremskrittspartiet er at staten tar større ansvar, og sørger for at Ringvei Vest blir ferdigstilt og får ferdig finansiering.

Dag Terje Andersen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Bård Hoksrud (FrP) [18:29:47]: Jeg synes det er bra at statsråden og Statens vegvesen nå tar tak i problemene med Autosys, fordi det er kjempeviktig å få et ordentlig system på plass. Det er mange som bruker det, og det er viktig at opplysningene her faktisk er riktige. Jeg synes allikevel det er spesielt at man også klarer å få overskridelser som gjør at kostnadene blir over tre ganger så store. Det er

ganske mye – og det kommer bare som en liten del av en totalitet i en samleproposisjon. Det er store overskridelser det er snakk om.

Så har jeg lyst til å komme tilbake til Oslopakke 3. Det er ganske interessant det som ligger her, og jeg synes at det er interessant at man nå sannsynligvis er i ferd med å inngå et forlik som sier at 60 pst. av inntektene fra bilistene skal gå til kollektivtransport. Det høres bra ut. Jeg hørte det fra talerstolen her i går i forbindelse med klimaforliket, og jeg hører det i dag, hvor fantastisk viktig det er at folk skal begynne å reise kollektivt: Ja, tenk hvis folk hadde gjort det. Tenk hvis alle som kjører bil inn til denne byen hadde sluttet med det – i morgen – og begynt å reise kollektivt. For det første ville det i det hele tatt ikke vært plass på det kollektivtilbudet man har. For det andre ville alt stoppe helt opp – fordi bilistene skal stå for 60 pst., eller nå 50 pst., av finansieringen av kollektivtilbudet i denne byen.

Under og etter finanskrisen så man faktisk det som virkelig klarte å redusere biltrafikken – det var finanskrisen. Da gikk passeringene gjennom bomstasjonene i Oslo ned med 5 pst. Det er vel ingenting annet som noen gang har klart å redusere bomplasseringene så mye.

Da synes jeg det er litt spesielt at det nå bare enkelt og greit kommer fram at man har latt Fjellinjen fått lov til å låne 900 mill. kr utover de rammene som er satt i denne sal. Det ser ikke ut til at det har medført veldig mye annet enn at man har sagt til Statens vegvesen at de nå må ordne opp i dette. Det er ganske alvorlig, det er mye penger. Hvis man da sier at det kanskje er 3–4 pst. rente, blir det 4 mill. kr per 100 mill. kr – hvis det er 4 pst. rente. Det betyr at et sted mellom 35 og 36 mill. kr hvert år går ut i renteutgifter på et lån som man egentlig ikke hadde lov til å ta opp. Jeg synes det er utrolig spesielt, og jeg synes det er utrolig alvorlig at det bare kommer som en liten del av en samleproposisjon.

Men jeg skjønner at det er en grei måte å få alt sammen inn i en smørje, og så får man behandlet det som en sak i stedet for å ta det på alvor, som man burde gjøre. Som sagt er det kjempealvorlig.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [18:33:07]: Når jeg hører representanten Langeland snakke om klima og Fremskrittspartiet, priser jeg meg lykkelig for at han ikke praktiserer det som han er utdannet til, nemlig lærer, for han ville lært sine elever vrangforestillinger – ikke fakta.

La meg ta noen av punktene som «lærer» Langeland prøver å lære andre.

Han hevder at Fremskrittspartiet valgte å stå utenfor klimaforliket. Det vet alle utmerket godt er feil. Det var SV som ikke ville at Fremskrittspartiet skulle være med på å forbedre klimaforliket – slik at vi kunne ha fått en politikk som spilte på lag med næringslivet og husholdningene.

I stedet ser vi resultatet av det som er SV og de rødgrønnes politikk i den innstillingen som behandles nå, nemlig en massiv satsing på mer avgifter, mer forbud og mer restriksjoner – fordi man ønsker at folk skal kjøre mindre bil og mer kollektivt.

Fremskrittspartiet ønsker å få en bedre fungerende infrastruktur, bedre fungerende veisystemer, færre køer og gjerne at folk reiser mer kollektivt. Men vår tilnærming er

altså ikke forbud, restriksjoner og avgifter. Det er å stimulere folk til positivt å ønske å reise kollektivt, for de ser at hverdagen blir enklere, de ser at de gjerne kan jobbe mens de sitter på tog og buss i stedet for å måtte følge med på veien framfor seg. Men vi ønsker at de skal velge dette fordi de selv vil.

Derfor har Fremskrittspartiet lagt fram i denne sal positive virkemidler som vil oppnå de samme resultatene, sannsynligvis bedre resultater. Fremskrittspartiet foreslo at arbeidsgiveren kunne betale kollektivkort til sine ansatte, og at det skulle være skattefritt for dem. Regjeringen har selv anslått at det ville flytte 175 000 bilister fra bil til buss og tog. Det ville gitt et formidabelt resultat. Men det sier regjeringspartiene nei til – sannsynligvis fordi det virker, og fordi det samtidig ville redusere skatteinntektene litt.

Så snakker Langeland om at dette var viktig å få til, fordi vi skal ha bilene vekk fra bysentrum. Vi skal ikke ha mer biler, folk skal kjøre buss. Da er det verdt å minne om at klimaforliket som disse partiene har vært med på, faktisk vil stimulere til økt biltrafikk i byene. 50 000 elbiler skal få lov til å være fullstendig avgiftsfrie, ha gratis parke- ring og gratis passering i bomringene. Alt skal være gratis hvis du bare kjører elbil. Hvor mange elbilbilister tror en vil sette bilen fra seg og kjøre buss til byen? Ingen. Hvem kjøper elbil i Norge? Det er folk som bor rundt de store byene, og som ikke skal pendle langt, og men som skal pendle på trafikkerte veier og vil slippe alle de kostnadene. Så her er det en manglende sammenheng mellom det SV sier de har gjort, og det de faktisk har gjort. Det er gjerne litt trist å knuse illusjonen, men lærere og stortingsrepresentanter trenger å forholde seg til virkeligheten, og ikke lage sin egen drømmeverden.

Hallgeir H. Langeland (SV) [18:36:18]: Som lærar veit eg ikkje om eg skal setja Ketil Solvik-Olsen i skammekroken, for det er eigentleg der han høyrer heime. Men me brukar ikkje slike verkemiddel lenger.

Det er berre interessant å høyra at Framstegspartiet, som det einaste partiet som ikkje er med i klimaforliket, har den aller beste klimapolitikken og har eigentleg forstått alt som komande regjeringspartnar Høgre ikkje har forstått. Ved å definera ut Langeland og SV definerer han også ut Høgre. Høgre er jo med på dette gode, glimrande klimaforliket som Framstegspartiet ikkje er med på, der dei fremma 30 forslag i går, som dei stemde ned.

Eg må seia at det hadde vore veldig spennande å ha med Framstegspartiet i eit forlik, og det har dei debattane som me har hatt i praktisk politikk etter klimaforliket, vist. Det er jo ikkje Ketil Solvik-Olsen sin profil som kjem fram, men den gamle, gode framstegspartiprofilen, som alle kjenner – ned med skattar og avgifter, alle skal få sin veg, alle skal ha sin bil, alle skal få alt, alle skal få skattelette! Det er jo dei som profilerer partiet no, etter at dei ikkje blei med i klimaforliket. Så dette er liksom ein analyse av situasjonen frå ein lærar sin ståstad, sjølv om det er 15 år sidan eg var lærar. Kvaliteten på mi lærargjerning er vel blitt dårlegare med åra, vil eg tru, så det er kanskje derfor Ketil hengjer seg opp i dette.

Ein del av dei løysingane som klimakameratane

har – og då snakkar eg òg om kameratane mine i Høgre – er noko som næringslivet ønskjer seg, og då snakkar eg om f.eks. vegprising og rushtidsavgift, som verkar i Stockholm, og som vil verka i norske byar, og som næringslivet vil ha. Kvifor vil dei det? Er det først og fremst på grunn av klima? Nei, det er fordi det fører til at næringslivet tener meir pengar. Men dette er avgjort ikkje Framstegspartiet oppteke av. Dei er mest oppteke av at alle skal få kjøra inn i bysentrum med sin bil – det er liksom hovudprofilen. Det meiner eg er dumt, for dei meiner jo det er viktig at næringslivet tener pengar, at me gjer noko for klimaet, og at me gjer noko for astmatikarar og folk som får problem på grunn av lokal forureining.

Heilt til slutt: Når det gjeld elbil, er eg veldig glad for at det er eit breitt fleirtal som sørgjer for at det blir satsa på at Noreg er best i verda på elbil. Det er opplagt at viss me får elbiltrafikk, må ein på sikt avgrensa det. Men fram til det stadiet er det klart at me vil mykje heller ha elbilar inne i Oslo, i Stavanger og i norske byar enn sterkt forureinande dieslbilar.

Presidenten: Presidenten går ut fra at den omtalte Ketil er representanten Solvik-Olsen. Det hadde vært en fordel om han ble omtalt som det.

Representanten Solvik-Olsen skal for øvrig nå få ordet til innlegg. Vær så god, Solvik-Olsen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [18:39:43]: Takk, president. Vi er veldig dus på Rogalandsbenken, selv om vi også er veldig uenige.

Langeland innrømte jo her at vi burde styrke posten for etterutdanning for lærere. Behovet er til stede, og nå begynner det å bli det også for dem som ikke praktiserer det, rett og slett fordi de ikke har en talerstol som andre lytter til.

Men la meg igjen minne om at klimaforliket var et spill fra regjeringen. Fremskrittspartiet ønsket å delta. Vi forhandlet faktisk som samlet blokk på borgerlig side, så kranglene tok vi internt i de borgerlige partiene – ikke når vi møtte de rød-grønne. Da forhandlet vi som samlet blokk. Dette er til og med blitt bekreftet fra Venstre, som i utgangspunktet ikke er veldig enig i alt som Fremskrittspartiet står for i klima, og vice versa. Dessverre ble det litt for tungt for Langeland og kameratene hans å se at Fremskrittspartiet ville ført en klimapolitikk der man fikk kuttet utslipp, men der man også var mer næringsvennlig og forbrukervennlig enn det SV har opplevd at de klarer å være. Derfor ble vi kastet ut. Så enkelt var det. Det har altså ingenting med politikken innhold, men med politikken spill å gjøre, og dessverre er spill viktigere enn innhold når en diskuterer klima med SV.

Men det betyr jo ikke at Fremskrittspartiets synspunkter ikke var relevante, for mange av punktene i klimaforliket var faktisk fremskrittspartipolitikk. Vi ser at en del av de tingene som vi skryter av, f.eks. innen teknologiutvikling, var det Fremskrittspartiet som spilte inn på borgerlig side – ikke de andre partiene og særdeles ikke SV.

Jeg minner om at da NHO lagde sin velgerguide for 2009-valget, vurderte de partiene bl.a. på samferdsel og på

klima. Fremskrittspartiet var det partiet som fikk høyest score på klima. Det var ikke SV. For Fremskrittspartiet har forstått hvordan næringslivet fungerer. Vi har faktisk hatt folk som jobber i privat næringsliv – og ikke bare har utdannet seg som lærere – og det gjør at vi faktisk ser viktigheten av å kunne tjene penger på det en driver med. Dette har NHO forstått, og derfor gir de oss en god score, og vi fikk god score på samferdsel. Så vi scoret bra på begge områder. Derfor tror jeg vi heller skal høre på NHO enn på representanten Langeland når en diskuterer dette.

Det er riktig at næringslivet vil tjene mer penger hvis det er mindre kø på veiene, og nettopp derfor foreslo Fremskrittspartiet å bygge bedre veier. Men nettopp derfor foreslo Fremskrittspartiet også å styrke kollektivtrafikken – ikke gjennom å prøve å forby privatbilisme i byene, men gjennom å gjøre det mer interessant å kjøre buss og tog. Det gjorde vi bl.a. ved å fremme forslag om at kollektivkort skulle være skattefritt hvis det var betalt av arbeidsgiver. Det som undrer meg, er at alle de andre partiene i Stortinget har stemt imot dette – til tross for at alle de andre partiene i Stortinget sågar har det programfestet, eller de lovte det i valgkampen i 2009.

Dette er nok et eksempel der en gir inntrykk av å være veldig offensiv innen infrastruktur og kollektivpolitikk, men når en faktisk skal gjøre ting på Stortinget, er det kun moro hvis en kan skattlegge eller avgiftsbelegge en av bilistene.

Presidenten: Hallgeir H. Langeland har hatt ordet to ganger tidligere i debatten og får i denne omgang ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt – og det er inntil 1 minutt.

Hallgeir H. Langeland (SV) [18:43:02]: Lat meg starta med det som Ketil Solvik-Olsen avslutta med, nemleg dette med kollektivkort. Her er eg heilt einig med Framstegspartiet, og dette har SV fremma mange gonger, men me har ikkje klart å få fleirtal for det.

Me har òg jobba med noko som Framstegspartiet sikkert ikkje er like begeistra for – det at ein faktisk kan kjøra til jobb og ha gratis parkeringsplass, men at ein ikkje får lov til å få eit gratis kollektivkort og samtidig ikkje få problem på skatten. Så dette forslaget jobbar eg framleis med, Ketil Solvik-Olsen, og det kan vera at eg på eit eller anna tidspunkt får dette til i forhold til Finansdepartementet og andre som førebels ikkje har ønskt seg dette.

Heilt til slutt, når det gjeld biltrafikk: Å berre byggja vegar har ein også prøvd i favorittlandet til Ketil Solvik-Olsen, i USA. Det hjelper ikkje – du må til med kollektive tiltak.

Tor-Arne Strøm (A) [18:44:27]: Jeg har ikke tenkt å forlenge dette så veldig mye. Jeg skal være veldig kort, selv om jeg har tre minutter.

Det er én ting som forundrer meg. I går var jeg selv med på klimadebatten her i Stortinget, og ut fra det som Fremskrittspartiet viste ved sin topp Per-Willy Amundsen i den debatten, er jeg nesten glad for at man – nær sagt – ikke kom til bordet.

Men det som forundrer meg en del, er at representanten Ketil Solvik-Olsen nå har sutret i to døgn over at han ikke har vært med rundt bordet. Da hadde det vært veldig interessant å få høre om hvorfor han i all verden angriper regjeringspartiene for at han ikke kom med rundt bordet? Hvorfor angriper han ikke sine partnere i opposisjonen for at han ikke kom inntil det bordet? Det har han ikke svart på til dags dato. Og jeg synes faktisk at han nå snart må hoppe ut av sekken – hadde jeg nær sagt – og forklare Stortinget hvorfor han ikke kom med i det gode selskapet, og ikke skyldte på regjeringspartiene.

Presidenten: Begrepet «sutre» er neppe innenfor parlamentarisk alminnelig språkbruk, og presidenten ber om at det ikke benyttes for å karakterisere andre representanter.

Ketil Solvik-Olsen har hatt ordet to ganger tidligere i debatten og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [18:45:56]: Dette synes jeg var en helt snodig kommentar fra representanten Strøm, for Fremskrittspartiet har hele veien sagt at vi er skuffet over at Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre aksepterte spillet som SV, Arbeiderpartiet og Senterpartiet la opp til. Men jeg har forståelse for at Høyre vurderte det sånn at hvis de hadde latt være å sette seg ved forhandlingsbordet på Arbeiderpartiets kommando, ville de også fått kjeft for ikke å ville forhandle videre.

Det betyr dessverre bare at spillet vant. Arbeiderpartiet regisserte dette. Men det som er det fine, er at vi på borgerlig side så konturene av et kjempegodt samarbeid, der en hadde en total klimapakke som var mer næringsvennlig, mer forbrukervennlig og hadde større kutt enn det regjeringen la opp til i sin klimamelding og fikk til i forliket. Dette vitner om at i 2013 skal vi få til en bedre politikk enn det regjeringen har. Regjeringen har vist at det beste de kan, er å drive spill og ikke politikk.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 15.

Sak nr. 16 [18:47:06]

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om utbygging og finansiering av E6 Hålogalandsbrua, skredsikring av E10 Trældal–Leirvik og nedlegging av Narvik lufthavn, Framnes (Nordland) (Innst. 382 S (2011–2012), jf. Prop. 117 S (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra transport- og kommunikasjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [18:47:56] (ordfører for saken): E6 og E10 nord for Narvik er av de viktigste transportårene i landsdelen. Den binder sammen regionene i Nordland og Troms og har også tilknytning til Sverige via riksgrensen. Narvik er et betydelig trafikknutepunkt for distribusjon av gods på jernbane og veg i dag, og det er grunn til å anta at med denne investeringen vil dette forsterkes. Bedre vegstandard er spesielt viktig både for næringslivet og befolkningen i Ofoten og hele landsdelen. Hålogalandsbrua vil gi store framkommelighetsgevinster for trafikkantene og næringstransportørene, med innkorting av E6 med 18 km og en standardheving som vil gi en bedre trafiksikkerhet.

Skredsikringen på E10 Trældal–Leirvik reduserer faren for steinsprang for de reisende på strekningen. Den nye bruforbindingen vil gi en kortere reiseavstand mellom Narvik og Harstad/Narvik lufthavn, Evenes. Det er derfor lagt til grunn at Narvik lufthavn, Framnes, legges ned når Hålogalandsbrua åpnes i 2016. At innsparingen ved nedleggningen av Narvik lufthavn, Framnes, skal bidra til at finansieringen av Hålogalandsbrua, ble vedtatt i St.meld. nr. 16 for 2008–2009. Dette er det lokal politisk tilslutning til. Vedtaket fra Narvik kommune om nedlegging av lufthavnen viste at lufthavnen kan legges ned når brua er åpnet for trafikk. Brua skal etter planen være ferdig i 2016, og det er bakgrunnen for at Samferdselsdepartementet innstiller på at Narvik lufthavn, Framnes legges ned når brua åpnes for trafikk, og det har komiteen sluttet seg til.

Skulle åpningen av brua bli forskjøvet ut over 1. desember 2016, vurderer man det dit hen at lufthavnen skal legges ned ved utgangen av kontraktperioden for den statlige kjøpte ruten mellom Narvik og Bodø 31. mars 2017. Dette er under forutsetning av at Luftfartstilsynet finner at lufthavnens teknisk-operative godkjenning kan forlenges til dette tidspunktet. Dette har komiteen i stor grad sluttet seg til. Det er en bred enighet, med unntak av Fremskrittspartiet, som har en annen tilnærming til flyplassnedleggelsen og til finansieringen. Jeg går ut fra at partiet vil redegjøre for sitt syn i denne saken.

Det er viktig at man også ser på behovet for en styrking av flybusstilbudet mellom Narvik og Harstad/Narvik lufthavn, Evenes. Vi ber om at man vurderer dette fram til nedleggningen av Narvik lufthavn. Det er et dårlig tilbud på noen avganger i dag, og det vil være behov for å se på de kollektive løsningene framover til 2016. Det er et ønske som komiteen har vært opptatt av.

Det er lokal tilslutning til at prosjektet gjennomføres med delvis bompengefinansiering. Finansieringsplanen har en styringsramme, omregnet til 2012-kroner, på 2 480 mill. kr og kostnadsramme på 2 830 mill. kr. I overslaget inngår 10 mill. kr til etablering av bomstasjoner. Konkret ligger det 1 590 mill. kr i statlige midler, 860 mill. kr i bompenger og 30 mill. kr i tilskudd fra Narvik kommune.

Til slutt har jeg lyst til å legge til noen ord for egen regning. Dette er en sak jeg har gledet meg veldig til – ikke minst det å få lov til å være saksordfører for den. Det er en sak jeg har fulgt lenge fra ulike roller i fylkeskommu-

nen og som fylkespartileder. Det har vært et prosjekt som har krevd samarbeid fra start til mål. Det er et godt bevis på at man har samarbeidet lokalt, med næringsliv og lokale aktører, man har samarbeidet regionalt, man har samarbeidet i landsdelen og man har samarbeidet nasjonalt. Ikke minst har Nord-Norge i denne saken stått samlet om dette prosjektet, og det har gjort at prosjektet har blitt løftet fram raskere enn det ellers hadde blitt. Med dette prosjektet binder vi Ofoten-regionen, Nord-Norge og landet sammen. Narvikregionen blir et enda sterkere logistikkknutepunkt, og det er kjempeviktig at vi får til det framover og fortsetter å styrke det.

Jeg har lyst til slutt å takke komiteen for velvilje til en veldig rask saksbehandling, sånn at vi klarte å få vedtaket før sommeren. Det var smidighet fra alle hold, og det er utrolig viktig for regionen at vi har fått dette vedtatt før sommeren. Så gratulerer til Ofoten, til Nordland, til Nord-Norge og til landet for øvrig med at vi nå bygger landet!

Anna Ljunggren (A) [18:52:59]: Det er veldig gledelig å stå her i dag som representant fra Nordland og fra Narvik og være med på å vedta proposisjonen om utbygging og finansiering av Hålogalandsbrua.

Dagen i dag er ikke bare en milepæl for Narvik som logistikkknutepunkt i Nord-Norge, men en milepæl for hele landsdelen. At flere kommunestyre i flere kommuner, flere fylkesting og fylkeskommuner og ikke minst enkeltpersoner og næringslivsaktører jobber sammen over lang tid, gir resultater. Det nytter.

Hålogalandsbrua vil binde Nord-Norge tettere sammen og forkorte reisetiden mellom regionens største byer med 15–20 minutter. Det var allerede i 1986–1987 ideen om å forkorte reisetiden mellom Narvik og Øyjord ble lansert, og året etter ble et interimsstyre satt ned. Bakgrunnen for at kommunen ved Arbeiderpartiets ordfører Odd G. Andreassen tok opp saken var et initiativ fra Ofoten Næringsråd og styrelederen Alf Martin Solvin. Hele tiden har næringslivet stått bak prosjektet, støttet det med lobbying, utredning, godord og midler. Det er bred enighet lokalt. Det har vært helt avgjørende for at vi i dag vedtar prosjektet her i Stortinget.

På slutten av 1980-tallet sto det mellom tunnel under eller ny bru over Rombaksfjorden. Allerede da innså man at bompengefinansiering var helt nødvendig for å få på plass et så stort prosjekt. Samarbeidet med Statens vegvesen og Narvik kommune resulterte i 1996 i enighet om å legge tunnelalternativet til side og utrede to alternativer. Det ene var ny bru, og det andre var opprusting av veien rundt fjorden – med lang tunnel fra nordsiden av Rombaken til Gjesvik. Mulighetsanalyser som kommunen gjennomførte i 1997 og 1998 er også sentrale milepæler. Disse dokumenterte arealressursene på Øyjord og et betydelig bompengepotensial ved ny bru.

Det er et tålmodig og nitid arbeid fra næringslivet og politikere i Narvik og sentralt – som Tor Arne Strøm, Anne Marit Bjørnflaten, Torstein Rudihagen og ikke minst tidligere styreleder i bruselskapet, Kjell Opseth – som nå har resultert i at brua endelig kan bygges.

I prosessene som lokalt og fylkeskommunalt har på-

gått rundt denne utbyggingen, har hele tiden forutsetningen vært at byflyplassen i Framneslia skal legges ned når brua er åpnet for trafikk. Jeg er veldig glad for at disse forutsetningene følges opp av Samferdselsdepartementet og ligger til grunn for de vedtak som Stortinget i dag gjør. Når brua er på plass, vil det være en akseptabel reisetid fra byens sentrum til flyplassen på ca. 40 minutter. Det vil bety store utviklingsmuligheter for stamflyplassen Harstad/Narvik lufthavn, Evenes. Det vil kunne bety flere avganger både nordover og sørøver.

Brua vil også bety muligheter for nye arealer for både næringsvirksomhet og boliger på Øyjord, en bydel som nå bare blir ei bru unna sentrum. Brua vil ikke minst forbedre transporteffektiviteten for gods i nord. Narvik er navet for gods ut og inn av landsdelen, via vei og tog, og etter hvert via sjø og tog til og fra Narvik. Hålogalandsbrua, flere kryssingsspor og senere dobbelspor på Ofofbanen er derfor viktig og riktig nordområdesatsing.

I tillegg har noen, kanskje optimistiske sjeler, antydnet at under byggingen av brua vil nok en del turister finne det interessant å besøke byggeplassen. Ja, det har til og med vært foreslått at dette bør være noe tv-selskapene kunne være interessert i å lage en realityserie om. Arkitektonisk blir dette et flott byggverk, i all beskjedenhet, i et naturskjønt område.

Jeg vil avslutte med å gjøre tidligere samferdselsminister Liv Signe Navarsetes ord til mine: Prosjektet Hålogalandsbrua er et av de fremste symbolene på hvordan vi knytter landet bedre sammen. Og til dem som sier at det å bygge bruer i distriktene er dårlig samfunnsøkonomi, vil jeg si at Hålogalandsbrua faktisk er et av de aller mest samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjektene vi har i Nasjonal transportplan. Gratulerer med dagen!

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [18:58:12]: Det er liten tvil om at dette er et godt og riktig samferdselsprosjekt, som vil binde regionene sammen. Prosjektet vil også redusere reisetid, bedre standarden, heve trafikksikkerheten og fremme konkurransevnen i næringslivet. Prosjektet og broforbindelsen vil også føre til kortere reiseavstander mellom Narvik og Evenes og som sådan styrke hele landsdelen.

Men det fremgår også veldig klart at departementet bruker lokal enighet når man ønsker det, og stort sett overser det når lokale krefter er uenige med departementet. Ett av disse tilfellene er nedleggelsen av Narvik lufthavn. Og hvis dette huset skal tilregne lokaldemokratiet myndighet og makt, noe som statsråden og bl.a. partiet Høyre har snakket om flere ganger, bør man faktisk gå inn for Fremskrittspartiets løsning, for vi ønsker at behandlingen av Narvik lufthavn behandles i NTP 2014–2023. Det er der den hører hjemme.

Vi er alle innforstått med at vår flyplassstruktur i Norge blir kryssfinansiert, og at vi kun har noen få flyplasser som går med overskudd. Det nye i denne sak er at nå skal også våre flyplasser være med på å kryssfinansiere broer og veiutbygginger. I praksis vil det fungere slik så lenge Avinor er 100 pst. brukerfinansiert.

Forslaget, slik det foreligger i proposisjonen, fjerner

enhver tvil om at fra i dag vil flypassasjerene være med på å finansiere Hålogalandsbrua. Det er ikke lenger nok at staten tar nærmere 50 pst. utbytte fra Avinor – nå skal det i tillegg hentes 100 mill. kr fra Narvik flyplass, som alltid har gått med underskudd. Dette er ikke annet enn en ny type brukerstyrt skattefinansiering som er med på å redusere Avinors finansielle krefter. I praksis vil dette medføre at flyplassutbygginger og sikkerhetstiltak ved våre flyplasser vil kunne bli utsatt, for Avinor er i dag på maks lånebeløp av det tillatte.

Personlig vokste jeg opp i et arbeiderstrøk og ikke minst i et arbeiderhjem. Jeg fikk tidlig lære at det var dyrt å være fattig. At det er dyrt å være fattig, får vi erfart også i dag, for nok en gang sendes regningen for en helt nødvendig og riktig samferdselsutbygging til Ola og Kari – i dette tilfellet bilisten. Det er så dyrt å være fattig at den stakkars bilisten må betale 1 810 mill. kr for å betale 860 mill. kr. 960 mill. kr i renter og omkostninger forsvinner rett opp i pipa. Jeg erfarer at noen mener at det er økonomisk ansvarlig å bruke 960 mill. kr på å fyre opp for kråkene, men i mine øyne er dette uansvarlig og umoralsk og en direkte utbytting av vår egen befolkning. Dette synliggjør at vi har en regjering som ikke er der for sin egen befolkning – kun for sin egen del. Dette gjelder jo ikke bare regjeringen; Venstre, Høyre og Kristelig Folkeparti har stemt for samtlige forslag.

Fremskrittspartiet er imot flere skatter, avgifter og offentlige inngrep – la det være klart. Men paradokset er at dagens finansieringsordning er ekstremt dyr. Siden 2005 og fram til årets sommeravslutning har Stortinget vedtatt bompenger for 120 mrd. kr. Av dette utgjør bompengene 91 mrd. Utover dette skal 21 mrd. kr dekke rentekostnader, og 8 mrd. kr skal dekke innkrevingskostnader. Med andre ord har flertallet på Stortinget pålagt bilistene 30 mrd. kr i unødige kostnader, som har forsvunnet rett opp og ut gjennom pipa. Kan hende kråkene er fornøyd med sløsing, men de må vel også være de eneste.

Statlig fullfinansiering ville enkelt hindret en slik sløsing med andres penger. Dette er ulogisk, ulønnsomt og uansvarlig. Jeg konstaterer at det fortsatt er svinedyrt å være bilist i Norge.

Jeg fremmer med dette Fremskrittspartiets forslag.

Presidenten: Representanten Jan-Henrik Fredriksen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Elisabeth Aspaker (H) [19:03:34]: Også Høyre vil gratulere denne regionen med dagen.

Det er en milepæl og en gledens dag for Nord-Norges mest folkerike region når det meget viktige veiprojektet E6 Hålogalandsbrua – med tilførselsveier – og skredsikring av E10 Trældal–Leirvik får sin endelige behandling her i Stortinget, og når anleggsmaskinene om ikke så altfor lenge kan sette i gang. Jeg minner om at i gjeldende NTP er dette prosjektet ett av de samfunnsøkonomisk mest lønnsomme.

Hålogalandsbrua har betydning langt utover Narviks grenser og har samlet bred støtte på tvers av partier og på tvers av to fylkesgrenser. At prosjektet realiseres som et

spleiselag mellom staten og brukerne, er også akseptert av de aller fleste.

En samlet landsdel har stått bak forslag om å gi høyeste prioritet til prosjekter for standardheving på E6. Flaskehalsene på denne viktige europaveien er fortsatt mange, og utålmodigheten er stor når det gjelder å sikre bedre fremkommeligheten både for næringstrafikk og for andre brukere av veien.

Veiprojektet knyttet til Hålogalandsbrua betyr ikke bare kortere reisevei, men også at en meget ulykkesbelastet veistrekning mellom Narvik og Bjerkvik erstattes av en moderne vei med bedre standard som man kan ferdes trygt på. 18 km spart vil dessuten gi viktige miljøgevinster på en av Nord-Norges mest trafikkbelastete veier.

Narvik er, som flere representanter har vært inne på, et av de travleste logistikkknutepunktene i nord, der vei og jernbane knyttes sammen. Dette genererer omfattende gods- og næringstrafikk som kommer i tillegg til den øvrige befolkningens bruk av veien.

Etablering av flere store engroslagre i Narvik ved enden av Ofotbanen betyr at stadig større godsmengder overføres fra tog til et sterkt økende antall trailere, som forflytter seg videre nordover og vestover langs E6 og E10. E6 fra Narvik og nordover og E10 mot Sør-Troms og Lofoten er i dag også hovedferdselsårer for eksport av store mengder fisk fra fiskeri- og havbruksnæringen. God fremkommelighet er helt avgjørende for at fersk fisk skal kunne nå sine markeder i tide.

For en region der jernbanen ikke representerer et alternativ som en parallell til E6, er det desto viktigere at veisystemene har standarder som sikrer åpne veier året rundt, og veisystemer som fungerer som effektive sluser av varer fram til kunden, enten det er ut av landet eller internt i landsdelen.

Harstad/Narvik lufthavn Evenes er et knutepunkt for luftfart og en sentral stamflyplass for nordre Nordland og Sør-Troms. Den er viktig for befolkningen og minst like viktig for et stadig voksende næringsliv i denne regionen. Likevel er det et faktum at de regionale flyrutene ikke er så gode som ønskelig. I dag deles regionale flyruter mellom Evenes og Framneslia.

Jeg legger ikke skjul på at det i regionen både fra politisk hold og fra næringslivshold er en klar forventning i regionen om at realiseringen av Hålogalandsbrua og overføring av regionaltrafikk fra Framneslia til Evenes skal gi et langt bedre flytilbud internt i landsdelen. En forventet økt reiseaktivitet over Evenes vil også legge grunnlaget for en utvidelse av rutetilbudet på stamnettet.

Fra Høyres side vil vi også sterkt fremheve veiprojektet Hålogalandsbrua som et trafikksikkerhetsprosjekt. Dagens vei fra Narvik mot Bjerkvik er svært svingete, med krevende kjøreforhold vinterstid og med en trafikkbelastning langt utover det veien en gang var dimensjonert for. Og veien har dessverre opparbeidet seg en meget dyster ulykkesstatistikk, med mange tapte menneskeliv og mange alvorlige skader – tap og skader som ikke kan måles i penger. Det er derfor et uomtvistelig faktum at bedre veistandard erfaringsmessig betyr sparte liv og færre skader.

Den nye bruforbindelsen med tilførselsveier vil gi en

moderne vei av høy kvalitet og vil derfor kunne gi oss store menneskelige gevinster i tillegg til miljøgevinsten med færre kilometer og sparte utslipp fra en betydelig tungtransport.

Jeg har hatt den glede å følge arbeidet med Hålogalandsbrua fra dens spede begynnelse. Det er derfor med stor tilfredshet jeg i dag kan være med og gjøre det vedtaket som betyr at prosjektet tar det avgjørende steget fram mot realisering.

Jeg ser med forventning fram til bruåpningen i 2016, og det vil ikke forundre meg om man både i Narvik og i Harstad i dag heiser flagget – for så betydningsfull er denne saken for en hel region og for to byer som har utviklet et stadig tettere og bedre samarbeid.

Geir-Ketil Hansen (SV) [19:08:31]: I likhet med de fleste andre som har hatt ordet, vil jeg også understreke at når Hålogalandsbrua, som er til behandling i dag, er et av de aller viktigste og største veiprojektene i Nord-Norge. Når brua står ferdig om fire år, vil en av de store flaskehalsene i landsdelen være borte. Veien rundt Rombaksfjorden er svært ulykkesbelastet.

I likhet med mange andre veiprojekter og bruprojekter som er behandlet her i salen, har denne også sin historie, og jeg tillater meg et kort tilbakeblikk. Hva er det som har gjort dette prosjektet mulig? Hvorfor er det blitt prioritert? Og hvorfor er det kommet til Stortinget så pass tidlig i forhold til hva som sto i Nasjonal transportplan?

Den aller viktigste grunnen er at trafikken fra Narvik og nordover har økt radikalt de siste 10–15 årene. Den store varetransporten med jernbane fra Oslo til Nord-Norge via Narvik med ARE-toget har økt voldsomt, og Narvik har blitt transportknutepunktet for all varetransport til Nord-Norge nord for Narvik. 80 pst. av denne transporten skjer med jernbane Oslo–Narvik og omlastes til videre transport nordover. Det går en stri strøm med trailere nordover fra Narvik daglig. Det har gjort veien rundt Ofotfjorden til en flaskehals man ikke lenger kunne leve med.

Den andre viktige grunnen er at modige og framsynte lokalpolitikere i Narvik – etter hvert med støtte fra Nordland fylkeskommune – torde å tenke nytt for å få til en framtidrettet transportløsning. De sa seg villige til å legge den lokale flyplassen inn i finansieringspotten og har stått på denne prioriteringen helt fram til i dag. Det har kostet, for det har selvsagt vært lokal motstand mot akkurat det – forståelig nok. Men nettopp denne viljen til å tenke langsiktig og se regionen og landsdelen i et større perspektiv har gitt resultater. Derfor er dette en gledens dag på så veldig mange måter. Lokalpolitikere i Narvik – som mange andre burde se til – har i så måte vist vei. Det gir resultater å tenke nytt.

Beslutningen om å bygge Hålogalandsbrua er et vedtak som går inn i historien som en av de aller viktigste beslutningene for utviklingen av Narvik-, Ofoten- og Sør-Troms-regionen på svært mange tiår. Det vil tegne kartet på nytt og knytte Lofoten, Vesterålen, Ofoten og Sør-Troms nærmere hverandre, med de ringvirkningene det vil gi for framtiden. Hålogalandsbrua er da også kanskje det mest samfunnsnyttige veiprojektet i Nord-Norge målt

etter transportsektorens nytte–kost-analyse. I tillegg til de gevinstene vi vil få ved at E6 blir forbedret og forkortet, og at en ulykkesbelastet flaskehals blir fjernet, vil det legge grunnlaget for å styrke varetransporten på jernbane fra Oslo til Nord-Norge. Derfor er det også en viktig jernbanebegrunnelse i byggingen av brua. I tillegg til de positive ringvirkningene den får for jernbanen, vil den styrke ikke minst Evenes lufthavn som regional flyplass med et forbedret rutetilbud.

Jeg tenkte å avslutte med det, men jeg ser at jeg har litt tid igjen, og da vil jeg gi en kort kommentar til representanten fra Fremskrittspartiet som var på talerstolen og leste opp en lekse om bompenger. Ja, det har vi hørt også fra de lokale representantene fra Fremskrittspartiet i Narvik de siste 15–20 årene. De har vinglet mellom det å gå imot brua og det å være for brua etter hvert som vinden har blåst. Poenget er at skulle vi ha hørt på disse rådene, skulle vi tatt det standpunktet til bompenger som Fremskrittspartiet har annonsert også her i dag, hadde vi ikke hatt denne debatten i dag. Da hadde ikke Hålogalandsbrua stått på kartet. Da hadde den ikke blitt bygd. Da hadde vi muligens om fem–seks år debattert opprustning av Rombaksveien og blitt forsinket i mange, mange tiår før vi hadde fått en løsning nordover.

Det har vært en politisk linje man i Narvik heldigvis har sett bort fra. Man har tort å tenke nytt, som jeg sa, og man har klart å få til et samarbeid både med fylkeskommunen og med hele landsdelen. Det har gitt resultater. Heldigvis har vi ikke lyttet til Fremskrittspartiet i denne saken.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [19:13:37]: Når Stortinget i dag gjev si tilslutning til bygging av E6 Hålogalandsbrua, er det ein merkedag, ikkje berre for Ofoten-regionen, men for heile Nord-Noreg. For mindre enn tre veker sidan var eg i lag med raud-grøne stortingsrepresentantar i Narvik for å presentera proposisjonen om bru over Rombaken. Det vekte stor glede og optimisme.

Eg er svært fornøgd med at regjeringa med dette framlegget viser at vi følgjer opp satsinga i NTP om å styrkja infrastrukturen i nord. Det bidreg til at Noreg kan stå fram som robust og konkurransedyktig òg i den internasjonale utviklinga av nordområda.

Det er lagt opp til anleggsstart i haust. Brua skal stå ferdig i 2016. Då vil ho gje store gevinstar for trafikantane som ferdast på E6 i området. Å redusera køyreavstanden mellom Narvik og Bjerkvik med 18 km og å redusera køyretida med 15–20 minutt seier sitt om korleis vi no bokstavleg talt bind landet betre saman og reduserer tidsbruken og avstandskostnadene.

Prosjektet vil gje vesentlege forbetringar av trafikktryggleiken. Standarden på dagens veg er dårleg. Vegen er særleg ulukkesutsett på søre sida av Rombaken. Der er det registrert fire døde og sju hardt skadde i tida 2001–2010.

Prosjektet er rekna til å vera samfunnsøkonomisk lønnsamt, trass i at dei relativt høge bompengesatsane naturleg nok vil gje noko trafikkavvising. Med dagens metodar som blir brukte til å rekna på samfunnsøkonomisk lønnsamd av transportinvesteringar, høyrer det med til unntaka at vegprosjekt kjem ut som samfunnsøkonomisk lønsame.

Saksordføraren har på ein glimrande måte gjort greie for sjølve prosjektet. Lat meg berre seia at når brua over Rombaken blir ei hengjebri på 1 533 meter, blir ho den nest lengste i Noreg. Her er mykje erfaring å henta frå Hardangerbrua, som vil vera ferdig sommaren 2013.

Det er inga direkte kopling mellom dei innsparte midlane som følgjer av nedlegginga av lufthamna, og finansieringa av prosjektet. Innsparte midlar frå nedlegginga av Narvik lufthamn, Framnes, bidreg likevel til at det kan avsetjast tilstrekkelege statlege midlar til finansiering av brua. Regjeringa har føreslått ei nedlegging av flyplassen i 2016, samtidig med opninga av Hålogalandsbrua. Nedlegging er ein føresetnad for bygging av brua og er i tråd med lokale vedtak og avklaringar. Det høyrer med at på denne måten blir Harstad/Narvik lufthamn, Evenes, styrkt som transportknutepunkt for flytrafikken.

Eg har merka meg Framstegspartiet si uro for Avinor sin økonomiske situasjon. Lat meg forsikra om at regjeringa skal sørgja for at Avinor får rammevilkår som gjer selskapet i stand til å løysa dei oppgåvene selskapet er sett til å vareta.

På under eitt døgn gjer Stortinget no vedtak som gjev håp og optimisme, som gjev ein betre kvardag og ein tryggare veg for folk og næringsliv, i Valdres, i Oppland, i Ryfylke og på Nord-Jæren i Rogaland – og no, i denne saka, i Nordland. Det fortel sitt om ei regjering som satsar på samferdsel.

Så må eg seia at det er nydeleg å lytta til den lokale historia som kjem fram, knytt til det enkelte prosjekt, og som supplerer desse vedtaka på ein heilt spesiell måte.

Eg vil nytta anledninga til å takka Stortinget for ei rask behandling. Det er slik anleggsarbeidet kan koma i gang til hausten.

Så vil eg til slutt gratulera befolkninga i Ofoten og heile landsdelen med dette svært viktige prosjektet.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [19:19:18]: Jeg er veldig enig med samferdselsministeren: Dette er et fantastisk flott samferdselsprosjekt. Det vil løfte hele regionen.

Men så er det finansieringen. I dette tilfellet ser vi at bilistene må betale 1 810 mill. kr for å kunne betale 860 mill. kr, som man krever i bompengandelen. 960 mill. kr forsvinner i renter og omkostninger. Mener statsråden at det er en fornuftig forvaltning av andres penger når halvparten forsvinner?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [19:20:16]: Lat meg til det seia at dei endelege bompengesatsane enno ikkje er avklarte. Det er bompengeselskapet og Vegdirektoratet som inngår avtale i det enkelte tilfellet. Vi legg òg i denne proposisjonen 6,5 pst. rente til grunn. Det er grunn til å tru at bompengeselskapet får fram ein renteavtale der renta er lågare.

Eg vil i tillegg seia at vi har ei regjering som satsar på samferdsel. Vi bruker 12 mrd. kr meir til samferdsel per år no enn det ein gjorde før vi tok over. Eg er veldig fornøgd med alle dei lokale spleiselaga som er med og tøyser desse

midlane, slik at vi kan få bygd endå meir veg og bane. Her er mykje ugjort, sjølv om det skjer mykje positivt for tida.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Tor-Arne Strøm (A) [19:21:50]: Samferdselsministeren sa i sitt innlegg at det var en gledens dag i Narvik for en stund siden. Ja, det var en gledens kveld den 24. mai. Jeg var en av de rød-grønne som var så heldig å få være til stede da brua ble lansert.

Det er også en gledens dag i dag. Forhåpentlig vil det også bli en gledens kveld. Når vi ser opp på galleriet, ser vi at representanter både fra Ofoten-regionen og fra Narvik er til stede for å følge denne debatten. Det viser den interessen man har hatt for dette bruprojektet i mange år.

Det er kanskje litt farlig å gi noen ros. Det har vært en lang vei å gå. Men jeg tror faktisk det er viktig å trekke fram de som har brøytet veien, og da vil jeg bl.a. henlede oppmerksomheten mot tidligere ordfører Odd G. Andreassen og ikke minst også mot en av dem som også var leder i broprosjektet, tidligere samferdselsminister Kjell Opseth. Mye av denne jobben ble gjort i samferdselskomiteen i 2003 eller i 2004 – da satt også undertegnede der – da man fikk inn Hålogalandsbrua som et av de tre store hovedprosjektene i Nordland.

Prosjektet E6 Hålogalandsbrua er et godt eksempel på grundig og langsiktig samarbeid. Det gjelder på statlig nivå mellom etater og departement, i Stortinget, i fylkeskommunene Nordland og Troms, mellom kommuner og regioner i nordre Nordland og søndre Troms og ikke minst i vertskommunen Narvik. Det gjelder også Landsdelsutvalget, flere næringsforeninger og fagforeninger på flere nivå. Da tror jeg ikke jeg har glemt noen.

I Narvik kommune har ideen om ny bru en lang historie. Begrunnelsen har vært den svært ulykkesbelastede veistrekningen rundt Rombaksfjorden, rasfare på begge sider av fjorden, en sterkt voksende tungtrafikk og ønsket om større nærhet mellom kommunene i Ofoten, Lofoten, Vesterålen og Sør-Troms, og ikke minst for hele Nordland og Nord-Norge, som tidligere nevnt.

Her i Stortinget har Hålogalandsbrua vært et tema – som jeg sa – siden 2003, og vært omtalt i våre nasjonale transportplaner, sist i den som ligger på bordet i dag. Dette er en viktig faktor i utviklingen av Narvik som et sentralt trafikknutepunkt på Nordkalotten. Utgangspunktet er den velkjente og viktige malmtransporten over Narvik havn basert på de rike malmbeforekomstene i Nord-Sverige, og nå også i Nord-Finland. Denne virksomheten vil vokse kraftig, og derfor er det viktig at denne brua kommer på plass, og at den kan åpnes i 2016. Da blir det nok en gledens dag.

Anne Marit Bjørnflaten (A) [19:25:04]: Dette er ikke bare en gledens dag for nordlendinger, også vi fra Troms jubler i dag. Som mange har sagt før meg, er Hålogalandsbrua et av de aller, aller viktigste samferdselsprosjektene i nord, som vil knytte hele landsdelen tettere sammen. Kom-

muner fra både Nordland og Troms har vært representert i styringsgruppa for Hålogalandsbrua. Når det gjelder kommunene våre i Sør-Troms, er Narvik den nærmeste og viktigste byen, så dette er et veldig viktig prosjekt også for oss i Troms. Derfor har også Troms fylke prioritert bruprojektet høyt i sine innspill til Nasjonal transportplan.

Det er mange som har nevnt at strekningen i dag er en veldig ulykkesbelastet strekning. Det er ekstremt krevende forhold for tungtrafikken, og dette er en strekning som er uhyre viktig for næringsliv og for befolkningen i nord. Ifølge beregninger som Statens vegvesen har foretatt, har strekningen Narvik–Tromsø en godsmengde som er tre ganger større enn alle andre strekninger i Nord-Norge. Også strekningene Narvik–Harstad og Narvik–Sortland har mye godstransport, og det er nettopp brua over Rombaksfjorden som utgjør stammen eller aksene i dette.

Som bl.a. representanten Geir-Ketil Hansen var inne på, vil godsmengden nordover på trailer antageligvis bare øke, fordi vi også har høye ambisjoner om å bygge ut Ofotbanen på bakgrunn av det behovet vi har for å øke kapasiteten for å kunne frakte mer gods på Ofotbanen. Det meste av godset fraktes videre fra Narvik med vogntog, i hovedsak nordover og vestover. Transporten er en vesentlig kostnad for næringslivet i nord når det gjelder både tid og penger, og nettopp derfor er byggingen av den nye brua det mest samfunnsnyttige prosjektet som kan igangsettes i Nord-Norge.

Jeg er ikke bekymret for Avinors inntekter, i motsetning til representanten Fredriksen. Jeg tror det er veldig stor grunn til å tro at dette vil bidra til å øke aktiviteten over Harstad/Narvik lufthavn, Evenes. Nå har Statoil bestemt seg for å legge driftsorganisasjonen for Aasta Hansteenprosjektet til Harstad. Dette kommer til å føre til at aktiviteten over flyplassen vil øke. Jeg tror vi kommer til å se langt flere direkteruter fra flyplassen, jeg tror vi kommer til å se en økt regularitet, og jeg tror det kommer til å føre til at det blir langt mer attraktivt enn i dag å benytte Harstad/Narvik lufthavn, Evenes. I sum tror jeg det kommer til å komme også Avinor til gode, særlig når reisetiden fra Narvik til Evenes nå reduseres med 20 minutter.

Jeg vil også veldig gjerne få gratulere alle i nord med dagen – dette er en milepæl.

Bendiks H. Arnesen (A) [19:28:26]: Jeg tar ordet i denne saken fordi dette er en sak som er av stor viktighet for en stor region med mange innbyggere, både i Troms, i Nordland og i resten av landsdelen. Dette er en stor dag i nord, som flere har vært inne på.

Slike saker har ofte langt større betydning enn bare den enkeltsaken det gjelder. Det er denne saken et meget godt eksempel på. Harstad/Narvik lufthavn, Evenes ligger også i Nordland, selv om innflygingslysene ligger i Skånland kommune i Troms. Harstad/Narvik lufthavn, Evenes er av den største betydning for alle oss som bor i denne store regionen. Derfor er Hålogalandsbrua så viktig – også for Troms, fordi den klart vil styrke lufthavnen på Evenes og gjøre adkomsten til regionen mye lettere.

Det å bygge Hålogalandsbrua og samtidig legge ned flyplassen i Narvik vil styrke lufthavnen på Evenes, slik

representanten Aspaker var inne på, og som også statsråden nevnte. Jeg har også tro på at denne styrkingen av lufthavnen på Evenes vil bidra til å bedre flytrafikken internt i landsdelen.

Denne store regionen, Nordland og Troms, er inne i en god og positiv utvikling. En av de største utfordringene for næringslivet og privatpersoner i denne regionen er flyforbindelsene mellom de forskjellige delene av Nord-Norge.

Jeg ser av innstillingen, og hører i dag, at Fremskrittspartiet også i denne saken demonstrerer sin motstand mot bompenger og dermed en rask realisering av dette viktige prosjektet. Jeg er glad for at Fremskrittspartiet er alene om dette, og at de øvrige partiene på en klar måte sørger for at denne store og viktige regionen i Nord-Norge nå får det løftet som skal til for å utvikle regionen videre. Jeg håper at Fremskrittspartiet tenker over konsekvensene av dette når andre slike saker kommer opp til behandling.

Jeg hører ofte at Fremskrittspartiets representanter kritiserer at lite skjer på samferdselssektoren. I dag behandler vi en ny sak som viser at Fremskrittspartiet igjen tar feil i sin svartmaling av de rød-grønne partienes innsats. Derimot frykter jeg sterkt for at gjennomføringstakten ville blitt langt svakere dersom Fremskrittspartiet skulle ha styrt utviklingen. Debattene vi har hørt i dag, bærer tydelig bud om dette, og det vil nok bli lagt merke til i de områdene som er berørt. La oss for all del håpe at Fremskrittspartiet fortsatt forblir i opposisjon.

Irene Lange Nordahl (Sp) [19:31:45]: Dette er en historisk dag, og en gledens dag, for hele Nord-Norge når Stortinget nå vedtar bygging av Hålogalandsbrua. Det er god grunn til å si gratulerer med dagen til folket i nord.

Prosjektet er et flaggskip for infrastruktur i nord, og viser at regjeringen med samferdselsministeren, Magnhild Meltveit Kleppa i spissen, er opptatt av denne typen satsing. Denne satsingen vil være et løft for hele regionen og for hele landsdelen, som flere har vært inne på i debatten i dag.

Jeg er sikker på at det blir en ny tidsregning i dette området. Det blir før og etter bygging av Hålogalandsbrua. Den vil stå som en merkestein for utvikling for framtidige generasjoner i nord. Dette vil bidra til økt optimisme og framtidstro i regionen, og den vil vise for fremtiden at Stortinget og en hel landsdel på alle nivå tok djerne beslutninger.

En slik stor satsing på infrastruktur vil bidra til å knytte byene Narvik og Harstad tettere sammen. Dette vil også bidra til kortere reisevei til Tromsø. Det vil gi nye muligheter for samarbeid i regionen, og det vil bidra til nye muligheter for næringslivet.

Aksen mellom Harstad, som landsdelens oljehovedstad, og Narvik, som teknologisenter, vil få nye muligheter for utvikling og tettere kobling mellom næringsaktører og kunnskapsmiljø som er viktig for utviklingen i nord. På denne måten er Hålogalandsbrua svært viktig både for tilrettelegging, for næringsutvikling og kunnskapsutvikling i landsdelen.

Hålogalandsbrua vil også bidra positivt for mulighet til

utvikling i kommunene rundt Narvik. Særlig gjelder dette for nabokommunen i nord, Gratangen. Når brua står ferdig, vil det være mulig å dagpendle inn til Narvik, og kommunen er allerede i gang med tilrettelegging for både nye innbyggere og nye næringsetableringer. Det rår stor optimisme i området.

Hålogalandsbrua viser at politisk samarbeid i nord gir resultater, som representanten Janne Sjelmo Nordås sa. Hele Nord-Norge har stått sammen om opprusting av E6 og i særdeleshet om bygging av Hålogalandsbrua. På samme måten som landsdelen har stått sammen om Hålogalandsbrua, er det viktig at landsdelen nå står samlet når en ny Nasjonal transportplan skal utarbeides. Denne planen skal vedtas neste vår, og det er avgjørende at landsdelen samler seg til beste for folk og næringsliv i nord.

Ivar Kristiansen (H) [19:34:41]: Dette er åpenbart en vinn-vinn-situasjon for en veldig sterk region i Nord-Norge, den aksen Narvik–Harstad som kanskje er inne i sin aller mest positive utvikling for tiden. Dette er et nytt steg opp og fremover.

Dette er et bidrag til spart tid, noe som også gjør regionens konkurranseevne mye bedre. Det betyr at det ligger nye utfordringer foran de ledende politikerne i regionen. Dette er en region som også har vist evne til samarbeid, som flere i tidligere innlegg har påpekt i veldig sterk grad. Det er gitt ros, som vi har lagt merke til ved denne anledningen.

Det er kanskje en dag for å gi ros her til standhaftige politikere som har kjempet i årevis, og som har skjont at et politisk år varer gjerne i 365 dager. En av dem som har gitt rosen en slags egenerklæring, var saksordføreren – med god grunn. Jeg har lyst til å trekke saksordføreren frem i en anledning som dette, som har fulgt saken fra sin tid i fylkeskommunen, i departementet og nå i Stortinget, og har vist evne til å løfte en sak opp og frem. Jeg vil også gi ros for en rask behandling fra regjeringens og Stortingets side. Dette har bidratt til at man nå kan få fattet de nødvendige vedtak, slik at brua står ferdig i 2016.

For Evenes lufthavn vil det åpne seg nye muligheter. Tidligere talere har vært inne på at Statoil utvikler oljebyen Harstad. Det kommer til å bli økt trafikkgrunnlag. Uten at jeg vil bli beskyldt for å være en pådriver, kan mye tyde på at på torsdag vil Evenes få vertskapet for en kampflybase, i hvert fall en QRA. Hvis noe av det som står i proposisjonen stemmer, vil det bli betydelig økt aktivitet også gjennom det. Det gjør at flyplassen får mange flere muligheter, også i nasjonal og internasjonal sammenheng, som et knutepunkt for hele denne regionen.

Til slutt: Hvis statsråd Meltveit Kleppa er opptatt av sitt ettermæle før hun må gå av neste år, vil hennes nye, store utfordring bli å jobbe like raskt med å få på plass en proposisjon for finansieringen av dobbelspor på Ofotbanen. Dette er en god opptakt, og jeg er sikker på at hun med dagens eksempel er i stand til å fullføre også det prosjektet.

Kenneth Svendsen (FrP) [19:37:42]: Jeg er litt usikker på om representanten Ivar Kristiansen snakket litt over

seg da han konkluderte med at jagerflyene skulle lande på Evenes. Jeg har en litt annen plan.

Det er sagt mye godt her i kveld, og jeg kunne skrevet under på det meste. Dette er en dårlig veistrekning som er ulykkesbelastet. Det har vært en kraftig økning i tungtransporten i området, og transport med jernbane som går over på trailer, har økt kraftig når det gjelder fiskeprodukter som sendes fra Lofoten og Vesterålen og inn til Narvik og videre med tog. Det er veldig, veldig bra. Jeg synes også det er veldig bra at vi får nye veistrekninger også i Nordland.

Men diskusjonen går jo ikke på om man er enig eller uenig i prosjektet. Jeg har lyst til å komme med en opplysning for dem som ikke vet det: Lofast, E10, ble altså bygd – og hold dere fast – uten bompenger.

Bygging av veier er en statlig oppgave. Det de rød-grønne er i ferd med å gjøre, er å privatisere veibyggingen. Når jeg hører på flere av representantene – som Geir-Ketil Hansen og Bendiks H. Arnesen – som har ordet, skulle en tro at man ikke visste at det er i denne sal finansieringen bestemmes. Man kan ikke skyldte på andre. Det er vi, gjennom avstemningene her, som bestemmer om vi skal ha bompenger, eller om vi skal bruke av det kolossale overskuddet vi har, til å finansiere veier i Norge. Jeg hørte Hansen si at han var veldig fornøyd med at i både Narvik og her tenkte man nytt. Hvis Hansen ønsker å tenke nytt, kunne man kanskje begynne å finansiere veier uten bompenger, for det måtte jo være noe nytt.

Jeg undres mange ganger på hvorfor man ville på Stortinget. Man deltok i valgkamper i Nordland og kjempet om å komme inn på Stortinget. Var det ikke nettopp for at man i denne salen kunne ta avgjørelser om å bygge veier, med de pengene vi har i Norge. Så skal vi altså bruke 960 mill. kr til å betale renter for å finansiere et lån på 860 mill. kr. Hvor er fornuften i det? Det som er enda mye verre, er at den norske stat låner penger til Tyskland til 1,8 pst. rente for å bygge veier, mens vi i dette landet selv må låne penger til 6,5 pst. rente for å bygge veier. Det er noe som er riv ruskende galt.

Geir-Ketil Hansen (SV) [19:40:58]: Jeg skal være helt kort. Til slutt bare en liten kommentar til Kenneth Svendsen:

Diskusjonen om bompengefinansiering kunne vi gjerne ha tatt i dag også, men den er egentlig avklart for mange, mange år siden. Det er den erkjennelsen lokalpolitikerne og regionalpolitikerne i Narvik og Ofoten og Sør-Troms kom til. De tok et dristig, men fremtidsrettet valg i måten de prioriterte på, også å legge flyplassen inn i finansieringspotten, og det har gitt resultater. Vi vedtar Hålogalandsbrua i dag. Hadde vi valgt en annen strategi, protestert for hele verden, slik Kenneth Svendsen og Fremskrittspartiet har gjort, hadde vi ikke behandlet denne saken i dag. Da hadde vi om fem år sannsynligvis diskutert opprustningen av eksisterende vei, som det ville tatt seks–syv år å gjennomføre, og med de problemene og de manglende gevinstene vi har fått i denne regionen. Så derfor – heldigvis – valgte vi ikke den veien.

Det andre jeg vil nevne – og det var Ivar Kristiansen inne på i sitt innlegg – er at det har vært den økende trans-

porten på Ofotbanen som har utløst dette behovet, altså den voldsomt økende transporten nordover. Som samferdselsministeren vet, har vi også uløste utfordringer på Ofotbanen i de fire årene framover som Hålogalandsbrua skal bygges. Jeg skal ikke ta opp en debatt om Ofotbanen. Men det er klart at alt henger sammen med alt, som en tidligere statsminister sa, og det gjelder i høyeste grad den sammenhengen som ligger mellom Ofotbanen, varetransporten på Ofotbanen og Hålogalandsbrua. Så jeg håper inderlig – og det er jeg sikker på at man får til, med den handlekraftige samferdselsministeren vi har – at man også finner en løsning på oppgradering av kapasiteten på Ofotbanen de nærmeste fire årene. Det vil ha stor betydning for de ringvirkningene som vil komme av Hålogalandsbrua. Så skal vi i oppfølgingen av det som Jernbaneverket nå gjør, nemlig å utrede dobbeltspor på Ofotbanen, ta en beslutning når den utredningen foreligger. Det vil selvfølgelig også utløse uante muligheter for Nord-Norge i framtiden.

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [19:43:37]: Jeg ønsker å takke for en god debatt. Det er alltid interessant å høre ulike vinklinger på saker. Det er også alltid interessant å høre på Fremskrittspartiet som av og til svinger seg til de store høyder i bompengediskusjonen, og som egentlig er alene om sitt standpunkt i Stortinget. Det ble de rød-grønne representanten Svendsen vinklet det til, men jeg minner om at egentlig er det vel ingen i salen som støtter Fremskrittspartiet i akkurat denne saken.

Så har jeg lyst til å si at det grepet vi nå gjør, er med å bygge opp under det logistikknutepunktet som Narvik allerede er, og det vil styrkes framover. Med de grepene som vi nå gjør ved utbyggingen på Narvik havn fram mot Framnesterminalen, er man også godt i gang med å oppruste den biten når det gjelder jernbane. Ofotbanen blir det neste store grepet, som representanten Geir-Ketil Hansen var inne på.

Så vil jeg minne om at det nå er viktig at det lokale næringslivet forbedrer seg på å være kontraktdyktig når det gjelder å få tak i de midlene som nå legges på bordet, sikrer seg at man har muligheten til delkontrakter og større kontrakter og kaster seg inn i de mulighetene som foreligger, slik at man får mest mulig igjen av de midlene som kommer.

Rutetrafikken fra Harstad/Narvik lufthavn, Evenes, tror jeg nå kommer til å bli styrket med de grepene som tas. Det er et sterkt ønske fra næringslivet om å få bedret ruteforbindelsen til Bodø, og også mot Helgeland, og fra Evenes mot Hammerfest. Det er noe som vi skal bidra til å pushe fram. Men jeg tror også at litt av dynamikken blir annerledes når Framneslia blir lagt ned.

En liten replikk med hensyn til Avinor: Jeg oppfatter ikke at Avinor ser på det man velger av løsninger, som noe problem. Les forslaget fra Avinor i etatsforslaget til ny Nasjonal transportplan, så ser man nettopp det.

Helt avslutningsvis har jeg igjen lyst til å minne om at dette har vært et samarbeidsprosjekt fra a til å, der man i stor grad har vært enig tverrpolitisk, løftet det lokalt, regionalt, i fylkene rundt og sørget for at man har stått samlet bak de grep som er gjort. Det er ikke bare enkeltpersoner,

det er ikke bare enkeltpartier – at man har stått sammen og løftet i felles flokk, har gjort at man har lyktes med dette på såpass kort tid som man har gjort. Det er det som er viktig, og det er det vi må huske på når vi skal jobbe framover mot Nasjonal transportplan. Vi trenger fortsatt å løfte sammen. Det er da vi når fram.

Så fortsatt: Gratulerer med dagen også til dem som sitter og ser på – det er en flott dag å markere Hålogalandsbrua.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 16.

Sak nr. 17 [19:46:32]

Stortingets vedtak til lov om endringer i opplæringslova og privatskolelova (undervisningskompetanse m.m.) (Lovvedtak 64 (2011–2012), jf. Innst. 321 L (2011–2012) og Prop. 84 L (2011–2012))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 18 [19:46:39]

Stortingets vedtak til lov om endringer i studentsamskipnadsloven (Lovvedtak 65 (2011–2012), jf. Innst. 319 L (2011–2012) og Prop. 92 L (2011–2012))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 19 [19:46:44]

Stortingets vedtak til lov om Patentstyret og Klagenemnda for industrielle rettar (patentstyrelova) (Lovvedtak 66 (2011–2012), jf. Innst. 343 L (2011–2012) og Prop. 94 L (2011–2012))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 20 [19:46:49]

Stortingets vedtak til lov om Eksportkreditt Norge AS (eksportkredittloven) (Lovvedtak 67 (2011–2012), jf. Innst. 342 L (2011–2012) og Prop. 102 L (2011–2012))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 21 [19:46:54]

Stortingets vedtak til lov om endringer i naturmangfoldloven og friluftsløven (Lovvedtak 68 (2011–2012), jf. Innst. 318 L (2011–2012) og Prop. 82 L (2011–2012))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 22 [19:46:59]

Stortingets vedtak til lov om endringer i arbeidsmiljøloven og tjenestemannsloven mv. (likebehandling ved utleie av arbeidstakere mv.) (Lovvedtak 69 (2011–2012), jf. Innst. 326 L (2011–2012) og Prop. 74 L (2011–2012))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 23 [19:47:04]

Stortingets vedtak til lov om endringer i plan- og bygningsloven (Lovvedtak 70 (2011–2012), jf. Innst. 357 L (2011–2012) og Prop. 91 L (2011–2012))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 24 [19:47:09]

Stortingets vedtak til lov om endringer i helseregisterloven mv. (opprettelse av nasjonal kjernejournal m.m.) (Lovvedtak 71 (2011–2012), jf. Innst. 348 L (2011–2012) og Prop. 89 L (2011–2012))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 25 [19:47:14]

Stortingets vedtak til lov om endringer i helseregisterlova mv. (etablering av Norsk helsearkiv m.m.) (Lovvedtak 72 (2011–2012), jf. Innst. 351 L (2011–2012) og Prop. 99 L (2011–2012))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Etter at det var ringt til votering, uttalte **presidenten:** Da er Stortinget klar til å gå til votering, eller rettere sagt fortsette voteringen. De fire første sakene på dagens kart er det votert over tidligere.

Vi voterer da først over sak nr. 6, siden den ble behandlet før sak nr. 5

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde innstilt:

Meld. St. 3 (2011–2012) – om statsrekneskapen 2011 – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstilt:

Meld. St. 24 (2011–2012) – Finansmarknadsmeldinga 2011 – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt fem forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Christian Tybring-Gjedde på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslagene nr. 3–5, fra Hans Olav Syversen på vegne av Kristelig Folkeparti og Venstre

Det votes over forslagene nr. 3–5, fra Kristelig Folkeparti og Venstre.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å opprette et investeringsfond med formål å investere i bedrifter og prosjekter innenfor energi- og miljøsektoren, med spesiell vekt på nyskapende og miljøvennlig energiteknologi. Fondet må gjennom sin virksomhet underbygge Norges posisjon som energinasjon.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreta en grundig vurdering av hvilke ressurser som etikkarbeidet i Statens pensjonsfond utland vil kreve de nærmeste år, gitt meget høye ambisjoner om oppfølging av de etiske retningslinjene, og orientere Stortinget om dette på egnet måte.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2013 fremme forslag om økte ressurser til etikkarbeidet i Statens pensjonsfond utland.»

Votering:

Forslagene fra Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 95 mot 8 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 19.55.26)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 1 og 2, fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med neste evaluering av Statens pensjonsfond utland (SPU) foreta en utredning av alternative måter å organisere fondet på, herunder spørsmålet om etablering av egen pengepolitisk komité i Norges Bank, slik at hovedstyret i

større grad kan konsentrere kompetansen om kapitalforvaltning, eller en modell hvor forvaltningen av SPU skilles fra Norges Bank, samt om det i fortsettelsen skal være ett eller flere fond.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å opprette et investeringsprogram innen Statens pensjonsfond utland (SPU), med samme krav til forvaltningen som andre investeringer i SPU, med formål å investere i bærekraftige bedrifter og prosjekter i fattige land og fremvoksende markeder, med en målsetting om samlet investeringsramme opp til 10 mrd. kroner.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 53 mot 49 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 19.55.41)

Komiteen hadde innstilt:

Meld. St. 17 (2011–2012) – om forvaltningen av Statens pensjonsfond i 2011 – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt tre forslag. Det er

- forslagene nr. 1–3, fra Hans Olav Syversen på vegne av Kristelig Folkeparti og Venstre

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å utrede Statens pensjonsfond utlands påvirkning på avskoging i utviklingsland, og klargjøre hvordan situasjonen kan bedres. Utredningen bør undersøke konsekvensene av SPU's investeringer på utslipp av klimagasser fra avskoging og skogforringelse, biologisk mangfold og skoginnvåneres menneskerettigheter, samt foreslå hensiktsmessige endringer i rammeverk og forvaltningspraksis for fondets etiske retningslinjer.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen påse at Etikkrådet systematisk gjennomgår alle SPU's investeringer i bransjer hvor alvorlig miljøskade er utbredt, med særlig oppmerksomhet på regnskog. Regjeringen bes om å øke bevilgningene til Etikkrådet for å muliggjøre raskere behandlingstid av saker.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen treffe tiltak for å sikre at Finansdepartementets og Norges Banks eierskapsarbeid blir mer åpent og gir mulighet for innsyn, slik

at det blir mulig å kontrollere framdrift og kvalitet på arbeidet.»

Det voteres alternativt mellom disse forslagene og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:81 S (2011–2012) – representantforslag fra stortingsrepresentant Trine Skei Grande om reduksjon av Statens pensjonsfond utlands investeringer i selskaper som ødelegger tropisk skog – vedtas ikke.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslagene fra Kristelig Folkeparti og Venstre ble innstillingen bifalt med 93 mot 8 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 19.56.43)

Votering i sak nr. 9

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 9 (2011–2012) – rapport fra Norges Banks representantskap for 2011 – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 10

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt tre forslag. Det er

– forslagene nr. 1–3, fra Ketil Solvik-Olsen på vegne av Fremskrittspartiet og Venstre

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen iverksette tiltak skissert av OECD i sin rapport OECD Economic Surveys: Norway 2012 om å oppnå høy effektivitet i offentlig forbruk.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere uavhengige «effektivitetsenheter» med utgangspunkt i Riksrevisjonen. Enhetene skal løpende ha fullmakt til å revidere kost/nytte og andre evaluerende studier og gjøre større og mer konsistent bruk av verdi-for-pengene-analyser, med mer transparent presentasjon av politiske prioriteringer.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen, under hvert departementsområde, gjøre rede for i hvor stor grad effektivitets-/kvalitetspotensialet er hentet ut, eventuelt begrunne hvorfor så ikke er gjort, samt utarbeide hand-

lingsplaner for forbedret effektivitets-/kvalitetspotensial med årlige rapporteringer til Stortinget.»

Det voteres alternativt mellom disse forslagene og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:93 S (2011–2012) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Gjermund Hagesæter, Åge Starheim, Kenneth Svendsen, Christian Tybring-Gjedde og Jørund Rytman om effektivitetsgevinster i offentlig sektor – vedtas ikke.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslagene fra Fremskrittspartiet og Venstre ble innstillingen bifalt med 77 mot 26 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 19.57.44)

Votering i sak nr. 11

Presidenten: Under debatten har Linda C. Hofstad Helleland satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at de lover som regulerer boksing tilpasses internasjonale regler for amatør- og profesjonell boksing, og at det åpnes for profesjonell boksing i Norge.»

Det voteres alternativt mellom dette forslaget og komiteens innstilling.

Venstre har varslet at de vil støtte forslaget.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:7 S (2011–2012) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Korsberg, Solveig Horne, Ib Thomsen og Mette Hanekamhaug om å endre lovverket til å bli tilpasset internasjonale retningslinjer for amatør- og proffboksing – vedlegges protokollen.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble innstillingen bifalt med 59 mot 44 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 19.58.37)

Votering i sak nr. 12

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er forslagene nr. 1 og 2, fra Øyvind Håbrekke på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om etable-

ring av et ungdomsstipend for unge kulturtalenter i skolepliktig alder innen musikk, dans, drama og visuell kunst.»
Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en helhetlig strategi for talentutvikling som omfatter hele utviklingsløpet fra barndom til fullført utdanning.»

Det voteses alternativt mellom disse forslagene og komiteens innstilling.

Venstre har varslet at de vil støtte forslagene.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:103 S (2011–2012) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borg-hild Tenden om stipendordning for unge kulturtalenter – vedlegges protokollen.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslagene fra Høyre og Kristelig Folkeparti ble innstillingen bifalt med 78 mot 25 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 19.59.25)

Votering i sak nr. 13

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt tre forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Linda C. Hofstad Helleland på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre
- forslag nr. 2, fra Linda C. Hofstad Helleland på vegne av Høyre

Det voteses først over forslag nr. 2, fra Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide kriterier for statlig støtte til samtlige regionale kompetansesentre for rytmisk musikk med bakgrunn i de eksisterende kompetansesentrene.»

Venstre har varslet at de vil støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Høyre ble med 84 mot 18 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.59.56)

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:104 S (2011–2012) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borg-hild Tenden om likebehandling av kompetansesentre for rytmisk musikk – vedlegges protokollen.

Presidenten: Det voteses alternativt mellom komiteens innstilling og forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet og Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre likebehandling av

de regionale kompetansesentrene for rytmisk musikk i statsbudsjettet for 2013.»

Venstre har varslet at de støtter forslaget.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble innstillingen bifalt med 59 mot 44 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 20.00.38)

Votering i sak nr. 14

Presidenten: Under debatten har Arne Sortevik satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget anbefaler ikke at rv. 13 Ryfylkesambandet (Ryfast) bygges som foreslått i Prop.109 S (2011–2012). Stortinget ber om at det så fort som mulig utarbeides ny KVVU med alternative transportløsninger mellom Ryfylke og fastlandet og om trafikale løsninger for Stavangers sentrale områder.»

Det voteses alternativt mellom dette forslaget og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstilt:

1. Stortinget samtykkjer i at bompengeselskapet får løyve til å ta opp lån og krevja inn bompengar til delvis bompengefinansiering av rv. 13 Ryfylkesambandet. Vilka-ra går fram av Prop. 109 S (2011–2012) og Innst. 363 S (2011–2012).
2. Samferdselsdepartementet får fullmakt til å inngå avtale med bompengeselskapet og fastsetja nærare reglar for finansieringsordninga.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet ble innstillingen bifalt med 77 mot 25 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 20.01.08)

Votering i sak nr. 15

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Jan-Henrik Fredriksen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre
- forslag nr. 2, fra Jan-Henrik Fredriksen på vegne av Fremskrittspartiet

Det voteses først over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet og Høyre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i samråd med de berør-

te fylkeskommuner utrede muligheten for å bygge E39 Høgkjølen–Harangen med 12,5 meters bredde innen planlagte anleggsstart i september 2012.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 60 mot 43 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.01.37)

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget samtykker i at:

1. Tromsø Veg AS får løyve til å krevje inn lokalt finansieringsbidrag på omsetnad av drivstoff i Tromsø i fire år for delfinansiering av Tromsøpakke 3, trinn 1, i samsvar med føresetnadene og vilkåra i Prop. 113 S (2011–2012) og Innst. 364 S (2011–2012).
2. Samferdselsdepartementet får fullmakt til å inngå avtale med Tromsø Veg AS og fastsetje nærare reglar for finansieringsordninga.

Presidenten: Det voterer alternativt mellom komiteens innstilling og forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen finansiere tiltakene i Tromsøpakke 3 trinn 1 gjennom de årlige statsbudsjettene, og at dette innarbeides fra og med statsbudsjettet 2013.»

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet ble innstillingen bifalt med 76 mot 25 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 20.02.03)

Votering i sak nr. 16

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag fra Jan-Henrik Fredriksen på vegne av Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget samtykker i at prosjekt E6 Hålogalandsbrua og skredsikring av E10 Trældal–Leirvik (Nordland) gjennomføres som omtalt i Prop. 117 S (2011–2012) og med statlig finansiering.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Statlig finansiering for de to prosjektene, E6 Hålogalandsbrua og skredsikring av E10 Trældal–Leirvik

(Nordland), innarbeides i de årlige statsbudsjettene fra og med 2013. Om nødvendig forskotteres midler for å holde foreslått fremdrift av prosjektene.»

Det voterer alternativt mellom disse forslagene og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstilt:

I

Stortinget samtykker i at bompengeselskapet får tillatelse til å ta opp lån og kreve inn bompenger til delvis bompengefinansiering av E6 Hålogalandsbrua, og skredsikring av E10 Trældal–Leirvik (Nordland). Vilårene fremgår av Prop. 117 S (2011–2012) og Innst. 382 S (2011–2012).

II

Stortinget samtykker i at Narvik lufthavn, Framnes, legges ned samtidig med åpningen av Hålogalandsbrua i 2016. Dersom åpningen av brua blir forskjøvet, legges lufthavnen senest ned ved utløpet av lufthavnens tekniske/operative godkjenning 1. desember 2016, eller dersom denne kan forlenges, senest ved utgangen av inneværende anbudsperiode for kjøp av flyruten Narvik–Bodø 31. mars 2017.

III

Samferdselsdepartementet får fullmakt til å inngå avtale med bompengeselskapet og fastsette nærmere regler for finansieringsordningen.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslagene fra Fremskrittspartiet ble innstillingen bifalt med 78 mot 24 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 20.02.36)

Votering i saken nr. 17–25

Presidenten: Det foreligger ingen forslag til anmerking i noen av sakene. Stortingets lovvedtak er dermed bifalt ved annen gangs behandling og blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

Sak nr. 26 [20:03:08]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 20.04.